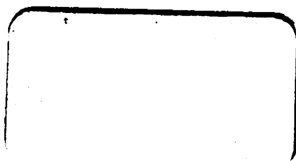

VE
RI
TAS

REVOLTEN I BURGHEIM

ISTED MØLLER

REVOLTEN I BURGHEIM

EN SAMFUNDSROMAN

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
1908

REVOLTEN I BURGHEIM

I

Høit oppe paa Bjergskraaningen ligger den lille Villa, solidt bygget, med tykke Bjælkevægge, der om Sommeren kan holde den brændende Solvarme ude og om Vinteren værne mod Stormenes iskolde Pust. Stedet er afsides, som om den, der valgte det, ønskede sig bort fra Verden og dens Uro. Hér bo ingen Mennesker i vid Omkreds, der er langt til Kjøbstaden nede i Dalen og længere endnu til de store Hovedveie. Med Ugers Mellemrum kan man møde en Brændehugger paa disse Høider, eller en Jæger med sin Bøsse — ellers Ingen. Det gjælder stadig at være forsynet med alt nødvendigt, thi i lange Perioder kan man være fuldstændig afskaaren fra enhver Forbindelse: om Foraaret svulme Strømmene op og gaa over deres Bredder, saa Veien bliver ufarbar, og Vinteren kan taarne Snemasser sammen omkring Villaen, saa man ikke kan komme udenfor en Dør. Da maa man ogsaa holde Fjerkræet inde og

lukke godt for Koen i Stalden, thi Ræv og Ulv er stadig paafærde dér omkring, og en enkelt Gang har man seet Sporene af Bjørnens brede Lab ved Udbygningerne. Mod Syd er der fra Husets Altan en storslaaet Udsigt dybt ned i Dalen og videre til Bjerghøiderne ligeoverfor, men til de andre Sider er Villaen dækket af ældgamle, tætte Naaleskove.

I sit Studereværelse sad Villaens Eier, Rudolph Reinfeldt, en sex og trediveaarig Mand med smukke, fintformede Træk, en høi, tænksom Pande og et Udtryk af Bestemthed, der røbede en udviklet Karaktér og stod i en paafaldende Strid med Blikkets Mildhed. Foran ham paa Skrivebordet, belyst af Lampen med den grønne Skjærm, laa et Manuskript, paa Stole rundt omkring ham vare opslaaede Folianter anbragte, for at han strax kunde have dem tilrede, naar han havde Brug for dem, og henne i Reolerne, der dækkede alle Væggene fra Gulv til Loft, stode flere Bøger, mange flere, et helt Bibliotek, som det ikke havde været nogen let Sag at skaffe hid til denne Afkrog af Verden. I Øieblikket arbeidede Rudolph imidlertid ikke, midt i en Sætning havde han for lidt siden kastet Pennen, da man nede fra Dalen, i den sene Aften, bragte ham det Telegram, han

endnu holdt i sin venstre Haand — den høire strøg nerveust hen over det mørke Fuldskjæg, og der var et sørgmodigt Udtryk i hans brune Øine.

Telegrammet lød saaledes:

Burgheim d. 4. August 1930.
Moder døde imorges. Det skete pludseligt, da jeg ellers vilde have kaldt Dig. Begravelse d. 11.
Johan Kurt.

Rudolph lænede sig tilbage i Stolen, og hans Blik faldt paa et Oliemaleri, der hang over Skrivebordet, omgivet af en Samling Vaaben — særligt Jagtgeværer, som han undertiden benyttede paa sine Udflugter. Billedet forestillede en gammel Herre i guldbroderet Uniform, med Landets høieste Ordenskjæde om Halsen og forøvrigt Brystet dækket af andre Udmærkelsestegn.

»Ja, Fa'er,« mumlede Rudolph og nikkede op til Billedet, »nu er altsaa hun død, som Du holdt saa meget af, og som voldte Dig saa mange Bekymringer.«

Han lagde Haanden over Øinene og fordybede sig i Tanker — udenfor var det mørk Nat, gjennem den aabne Altandør strømmede den lune Augustluft ind til ham, frisk og ren som den findes paa disse Høider — i Stilheden hørtes Vandet fra det nære Elve-

fald styrte ned i Afgrunden med énsformig Brusen.

»Moder døde imorges« — hvor sælsomt: egentlig stod hun ham jo saa fjernt, som var det en fremmed Kvinde, og dog bedrøvede Tanken ham, rørte ham, kaldte en Taare frem i hans Øie. Underligt var det gaaet til. Efter de Meddelelser, han i Tidens Løb fra forskellige Sider havde modtaget, kunde han danne sig et temmelig nøiagtigt Billede af hine Dages Begivenheder. Hun havde været en besynderlig Natur, Fru Irene, og besynderligt havde hendes Liv formet sig. Som ung Pige af uformuende Familie, hvis Navn var ganske ukjendt i de høiere Kredse, var hun af en Veninde bleven indført i »Selskabet« og havde hurtig vakt Opmærksomhed paa Grund af sin Skjønhed og sit gode Hoved. Hér mødte hun Statsminister Reinfeldt, som dengang, under Otto den Sextende, ledede Regjeringen i Burgland, og ved et Skjæbnens Lune blev han, der i fem og halvtredsindstyve Aar havde levet Livet som en inkarneret Pebersvend, dødeligt indtagen i den fireogtyveaarige Dame, anholdt om hendes Haand og fik Ja. Kort efter stod Bryllupet med megen Pragt, uden at Ministeren indtil da i sin hæftige Forelskelse havde faaet Leilighed til at tale saa at sige et eneste fornuf-

tigt Ord med sin Brud, saa optagen var han af at forsikkre hende om sin Kjærlighed og fortælle hende, hvor smuk hun var. Men det viste sig snart, at hun eiede et yderst selvstændigt, for ikke at sige uregjerligt Temperament, og at Statsministeren, der med Lethed styrede Land og Rige, aldeles ikke kunde magte hende. I de mange Ungkarleaar havde han selvfølgelig tilegnet sig adskillige sære Vaner, og disse betragtede han som ufravigelige, medens hun ikke i mindste Maade følte Lyst til at respektere dem. Herved opstod der stadig Misstemninger, men værre var det, at hendes Sympatier afgjort gik i Retning af den radikale, halvt socialistiske Strømning, der netop da var ifærd med at bemægtige sig mange Gemytter, og hun var aldeles ikke bange for at give sine Anskuelser i saa Henseende Luft. Ministeren gik med Livet i Hænderne ved de officielle Selskaber eller Hoffets Fester, fordi der, hvad Øieblik det skulde være, kunde ventes de mest haarreisende, revolutionaire Yttringer fra hendes Side, ikke at tale om, at hun ved sin Modsigelseslyst kom i Konflikt med hvemsomhelst, hun traf paa, der var af en mere konservativ Retning. Hun abonnerede ganske aabenlyst paa de regjeringsfjendtlige Blade, og det morede hende ligefrem at bære sin Uafhængig-

hed tilskue. Alt dette tog den gamle, gjennemkorrekte Minister sig meget nær, og der var ingen Tvivl om, at Græmmelse over den Hustru, som han dog stadig hang ved med en næsten tilbedende Hengivenhed, havde sin Del i hans uventede Død, der indtraf et Par Aar efter. Forinden havde hun imidlertid voldet ham en stor Glæde, idet hun fødte ham en Søn, thi han var meget stolt af sit gamle Familienavn: I en Instrux fra Carl den Femtes Haand, dateret 1540, nævnes allerede en Reinfeldt, og siden da havde Reinfeldt'erne Generation efter Generation indtaget de høieste Embedsstillinger i Staten — nu var der altsaa en Arvtager, der kunde vedligeholde Traditionen!

Rudolph var kun to Aar gammel ved Faderens Død, og han huskede derfor intet fra denne Periode. Derimod erindrede han mærkværdig klart, at han i fire Aars Alderen med Moderen flyttede ind i en anden Bolig, hvor en fremmed Mand med et rart Ansigt tog ham paa Armen og sagde, at han var hans »nye Fa'er«, og at de skulde holde rigtig meget af hinanden. Rudolph forstod intet af alt dette, og dog var det gaaet meget naturligt til. Efter Ministerens Død havde Moderen, der nu ikke følte sig bunden af nogetsomhelst Hensyn, ganske sluttet sig til de

selskabelige Kredse, hvor Oppositionen havde sit Hjemsted, hér traf hun, blandt mange andre Ledere, Franz Kurt, Redaktøren af Demokraternes Hovedorgan »Lighed!«; de følte sig tiltrukne af hinanden og indgik tilsidst Ægteskab. I dette bragte Fru Irene atter en Søn til Verden, Johan Kurt, der saaledes var fem Aar yngre end Rudolph. Maaske havde den afdøde Minister anet, at Forholdene vilde udvikle sig saaledes — ialtfald var der i hans Testamente truffen den Bestemmelse, at hvis hans Hustru atter giftede sig, skulde de to Familieeiendomme: den lille Villa oppe i Bjergene og den noget større, der laa i Udkanten af Hovedstaden, tilfalde hans Søn. Saaledes var det ogsaa bleven ordnet paa Skiftet, inden det andet Ægteskab fuldbyrdedes, og hér udlagdes der tillige til Rudolph saa stor en Kapital, at han i al Beskedenhed vilde kunne leve af Renten. Denne hans økonomisk uafhængige Stilling kom ham til god Nytte lidt længere hen i Aarene, thi det viste sig snart, at man hos ham gjenfandt meget af det, der havde været eiendommeligt for Faderen baade i ydre og indre Henseende: hans rolige, lidt reserverede Væsen, hans Vedhængen ved det Overleverede og Kontinuiteten, hans Tro paa de Idealer, som Menneskeslægten efter Tusin-

der af Aars Søgen har knyttet sig til som de endelige, hans Sands for alle høiere Interesser i Modsætning til et materielt Livssyn og hans Afstandstagen fra Plebeiismen i enhver Form — hvilket alt bragte ham i Konflikt med Moderen, der under sin anden Mands Indflydelse mere og mere begeistredes for de moderne Anskuelser. Hun var en ilter, lidenskabelig Natur, der ikke kunde taale Drengens Modsigelser, naar hun tumlede med sine demokratiske Doktriner, og det kom derfor ofte til de hæftigste Scener mellem de To. Rudolph var af Naturel den Korrekteste af de Korrekte, men han var ved Siden af stærkt opfyldt af de Idéer, som han ansaae for de rigtige, og da han nu stadig hørte disse behandlede med Haan af Moderen, udvikledes der efterhaanden hos ham en vis Fanatisme, der voxede sig stærkere og stærkere i hans unge Sjæl.

Redakteur Kurt var en baade klog og hæderlig Mand. Uagtet han selvfølgelig ganske gav sin Hustru Ret under disse Debatter, stod det klart for ham, at et fortsat Samliv let kunde blive til afgjørende Skade for Stedsønnen. Han holdt af denne stilfærdige, pligtopfyldende Dreng med det opvakte Hoved og følte, at han vilde savne ham, men trods dette foreslog han Moderen og fik sat igjennem,

at Rudolph i fjorten Aars Alderen blev anbragt i en Kostskole i en af Landets mindre Byer, hvorfra han senere kunde blive dimitteret til Universitetet i Hovedstaden. Maaske havde Redakteuren ogsaa en Følelse af, at Fru Irene, hvor retsindig hun end var, instinktsmæssigt begunstigede sin anden Søn paa den førstes Bekostning, thi Johan var hendes udtrykte Billede, akkurat ligesaa oppositionslysten som hun, ligesaa tilbøielig til at gjøre netop det modsatte af, hvad han saae Andre gjøre. Allerede som Lille morede han sig ved at finde vulgaire Udtryk for dermed at saare mere forfinede Øren — og derunder navnlig sin ældre Halvbroder, thi de to Drenge kunde slet ikke med hinanden. Som Regel fandt Rudolph sig taalmodig i Johans Drillerier, men undertiden, naar han syntes, det gik for vidt, tog han dog fat paa den lille Misdæder og gjennempryglede ham, saa han baade var gul og blaa. Johan var altfor hæderlig en Dreng til at sladre, men det kunde dog ikke undgaaes, at Moderen af og til hørte noget om det Skete, og saa kom det til meget hæftige Scener, fordi man havde vovet at lægge Haand paa hendes Øiesten. Alt i alt var det saaledes den fornuftigste Ordning, der kunde tænkes, at Rudolph blev fjernet fra Hjemmet.

I en fredelig Udkant af Landet, midt i en smilende Natur og under Veiledning af Lærere, der Alle hørte til den gamle Skole, tilbragte Rudolph nu nogle lykkelige Aar, idet han ikke blot tilegnede sig de for Examen nødvendige Fag, men ogsaa dyrkede de klassiske Sprog og andre »Humaniora« — udrustet med en uslukkelig Tørst efter Kundskab og Indsigt, gav han sine Studier en Udstrækning langt over det sædvanlige. Efter at have taget en udmærket afsluttende Examen forlod han — med et Suk — dette Steds velgjørende Stilhed for at drage til Hovedstaden, hvor de politiske Partier, som han kjendte det fra Aviserne, stadig og i stigende Grad laa i Haarene paa hverandre.

Han flyttede ind i den hyggelige Villa, som han havde arvet efter sin Fader. Den laa i Burgheims fornemste Kvartér, mod Nord, og han fandt den i bedste Orden, thi en gammel Pige, Grethe, der allerede havde været i Familiens Tjeneste, medens Ministeren levede, havde i de forløbne Aar passet den omhyggeligt. — Selvfølgelig aflagde Rudolph strax sin Moders Hjem et Besøg, og i den følgende Tid indfandt han sig dér regelmæssigt en Gang om Ugen for at tilbringe Aftenen med Familien. Dette paabød hans Sømmelighedssands ham som en Nødvendig-

hed, men han havde egentlig kun liden Glæde deraf: Stedfaderen, der i disse bevægede Tider stadig var lænket til Redaktionskontoret, saae han næsten aldrig noget til, Moderen var bleven om muligt endnu mere stridslysten, saasnart hun mødte Anskuelser, forskjellige fra hendes egne, og Johan, som nu var femten Aar gammel og ingenlunde manglede Vid, kunde ofte være saa næsvis, at den ældre Broder følte Lyst til at gjenoptage Drengeaarenes Afstraffelsesmetode ligeoverfor ham. — Forøvrigt førte Rudolph et aldeles stilfærdigt Liv: han havde, følgende i sin Faders Fodspor, valgt Juraen til Fagstudium, men dyrkede samtidig ogsaa andre Videnskaber og Kunster, ligesom han stod stærkt interesseret overfor Tidens Rørelser — han blandede sig ikke personlig i Kampen, men gjennem Samtaler med dem, der allerede tumlede sig paa Valpladsen, og ved Hjælp af Bladene fulgte han godt med, saa at han til enhver Tid havde et nøiagtigt Billede af Situationen.

Da han ikke offrede synderlig Tid paa Adspredelser, lykkedes det ham forholdsvis hurtigt at tilendebringe sit Studium; man ventede sig meget af ham paa Universitetet, og han opnaaede da ogsaa ved Examen samme »Udmærkelse«, som hans Fader i sin Tid.

Herved henledes Opmærksomheden paa ham, og da Navnet Reinfeldt havde den bedste Klang ved Hoffet, blev han udseet til at være Tronfølgerens Veileder i Nationaløkonomi, Lovkyndighed og de dermed beslægtede Fag. Prinds Otto var dengang kun sexten Aar gammel, men en opvakt, lærvillig og elskværdig ung Mand, som det var den sexogtyveaarige Rudolph en Fornøielse at arbeide sammen med. Prindsen, hvis Natur i høi Grad bar Præget af Ligefremhed og Aabenhed, fandt meget Behag i sin nye Lærers lidet formelle, rént menneskelige Maade at tale til ham paa, saa ganske forskjellig fra den han ellers var vant til at møde, og han beundrede samtidig Rudolphs store Viden, hans Evne til klart og stringent at besvare de Hundreder af Spørgsmaal, han rettede til ham: Tronfølgeren var sig det Ansvar fuldt bevidst, der engang vilde blive lagt paa hans Skuldre, og ønskede at danne sig et selvstændigt Syn paa de mangfoldige Omraader, en Regent kommer i Berøring med. Efterhaanden opstod der et Tillidsforhold mellem dem, der, trods den betydelige Aldersforskjel af ti Aar, næsten havde Karakteren af Venskab, og dette havde aldrig siden ændret sig — herom bar det Brev noksom Vidnesbyrd, der laa foran Rudolph paa Skrivebordet, og

som han netop havde modtaget denne Morgen.

Nogen Tid efter at han saaledes var bleven Prindsens Lærer, blev der et Professorat ledigt ved Universitetet netop i de Videnskaber, Rudolph dyrkede, og han søgte Posten. Navnet Reinfeldt var Demokraterne forhadt, det stod i deres Øine som Reaktionens argeste Repræsentant, og Folkepartiet, der allerede nu havde en betydelig Indflydelse, satte alt ind paa at forhindre denne Ansættelse, men trods dette fandt Udnævnelsen Sted, og i otte Aar beklædte Rudolph Stillingen ved Universitetet paa udmærket Vis, idet han saavidt muligt sørgede for at holde alle personlige Sympatier og Antipatier udenfor sin Fremstilling. Men skulde han behandle sociale Spørgsmaal paa en Forelæsning, kunde det selvfølgelig ikke undgaaes, at han kom til at fremdrage de Skyggesider, der klæbede ved Tidens Frihedsbevægelse, og disse hans Udtalelser citeredes bagefter. Derved opnaaede han allerede nu af Oppositionen at stemples som sin Faders værdige Efterfølger, og dens Presse lagde ham saa smaat for Had, overalt hvor der frembød sig en Leilighed.

Imidlertid døde Rudolphs Stedfader. Hans Moder tog sig dette meget nær, og han besøgte hende nu oftere, dels for at trøste

hende, dels fordi han inderligt higede efter at faae et virkeligt Hengivenhedsforhold skabt imellem dem, men Sorgen havde snarest gjort hende endnu ufordrageligere end før, og Johan, der, trods sin Ungdom, efter Faderens Bortgang overtog Redakteurposten ved Bladet »Lighed!« og selvfølgelig kjæmpede i de Misfornøiedes forreste Rækker, kunde Rudolph slet ikke tale med. Nedslaaet opgav han Forsøget, men en endnu større Skuffelse beredtes der ham kort efter fra Prinds Otto's Side, hans forhenværende Elev. Denne, der fornylig havde ægtet en Prindsesse fra et fjerntliggende Rige, besteg nemlig, da Otto den Sextende pludselig blev kaldt bort, Tronen under ret prekaire Forhold. Landets politiske Udvikling var under hans Forgjængere forløben ganske normalt — paa en Maade: Midt i det forrige Aarhundrede var Absolutismen bleven styrtet, idet Landets Intelligents gik i Spidsen for Oppositionen. Det var ogsaa den, der greb Tøilerne, da Folket fik Del i Magten, men det varede ikke mange Aar, før Bønder og Borgere fandt det rimeligst, at de Mennesker, der bar Landet økonomisk, ogsaa styrede det, uden Hensyn til deres større eller mindre Intelligents. De forlangte altaa at komme til Magten i Kraft af deres Flertal, og efter lange Tiders svære Kampe

lykkedes det dem. Denne Forandring betød imidlertid ikke stort mere end en, forresten ikke altid med Forsigtighed gjennemført Skiften af de ledende Personer, thi det nye Regjeringsparti var i alt væsentligt enigt med det tidligere — man sad godt i det og ønskede at blive, hvor man var! Men Underklasserne, der havde haabet paa en gjennemgribende Omkalfatring af det Hele, følte sig dybt skuffede, det radikale Parti pustede til Ilden, og efterhaanden — samtidigt med at noget lignende skete i Nabolandene — gik det op for Arbeiderne i By og paa Landet, for de Besiddelsesløse i det Hele, at naar de sluttede sig sammen, og drog Stemmerne fra de smaa Erhverv, der væsentligt existere ved deres Hjælp, over til sig, saa vilde ogsaa dé være en Magt i Staten. Det varede heller ikke længe, før de fremtvang et Regjeringsskifte, og siden da havde det ene radikale Ministerium afløst det andet, stadigt rødere og rødere for at imødekomme Folkestemningen. Men heller ikke dètte tilfredsstillede den store Vælgermasse, der næsten udelukkende bestod af Social-Demokrater; lidt efter lidt fik disse sat flere og flere Meningsfæller ind i det folkevagte Deputeretkammer, og netop som den unge Kong Otto den Syttende greb Scepteret, lykkedes det dem at opnaa Majori-

teten hér. Situationen var vanskelig nok, han raadførte sig med Lederne af de forskjellige, hverandre bekjæmpende Partier, han havde lange, private Konferencer med sine udvalgte Tillidsmænd, derunder særlig Rudolph Reinfeldt, der i de bestemteste Udtryk hævdede, at ethvert Skridt yderligere tilvenstre var nok et Skridt hen imod Landets Undergang — men ungdommelig Tillidsfuldhed, Ønsket om at blive elsket i de brede Lag samt en vis Forestilling om det parlamentariske Kravs Berettigelse fik dog tilsidst Overtaget hos Kongen, og han lod Ordføreren for Social-Demokraterne i andet Kammer, Karl Schmidt, danne det nye Kabinet, hvori der foruden Meningsfæller blev optagen et Par yderliggaaende Radikale.

Rudolph følte sig under disse Forhold ilde tilmode i Hovedstaden, og han besluttede at trække sig tilbage til sit lille Landhus i Bjergene for dér at udarbeide et historisk Værk, som længe havde ligget ham paa Sinde, omhandlende Revolutionen i England og Carl den Andens Tilbagekomst. Han tog foreløbig sin Afsked fra Universitetet, han aflagde et Besøg hos Kongefamilien, fra hvem han skiltes i største Hjertelighed, og endelig sagde han Farvel til Moderen og Halvbroderen, der Begge straalede af Triumf over Demokratiets Seiersgang. Saa reiste han op i Bjergene, kun

ledsaget af sin gamle Pige, Grethe, der skulde holde Hus for ham i hans Ensomhed. I to Aar havde han opholdt sig her og været flittig, saa at han var naaet omtrent halvt ind i sit Arbeide, men nu lod det til, at Freden var forbi: Telegrammet fra Broderen nødvendiggjorde jo kun en kortvarig Reise til Hovedstaden, men Fyrstens Skrivelse, der kom imorges, gav ham mere at tænke paa. Han greb Brevet, i hvis Hjørne foroven en gylden Kongekrone var anbragt, og læste det atter. Der stod med en fast, klar Haand:

Kjære Reinfeldt!

Forholdene begynder at blive noget brogede herinde i Burgheim. Jeg kunde nok ønske at høre Deres Mening om Stillingen — oprigtig talt: jeg savner Dem! Senatet er truet, og i det Hele forestaar der vigtige Begivenheder i Parlamentet, hvor Deres Tilstedeværelse kunde have stor Betydning. Jeg veed, at man har tilbudt Dem et Mandat ved et Suppleringsvalg til andet Kammer ude i Landet. De kunde bevise mig en Tjeneste ved at modtage dette. Paa en Maade gjør jeg mig en Samvittighed af at rive Dem bort fra Deres Tusculum — undertiden har jeg misundt Dem Deres Lykke derude, vil jeg sige Dem — men »Fædrelandet kalder«!

Med venlig Hilsen fra mig selv og Dronningen

Deres hengivne

Otto.

»Hvordan skabe Tilfredshed mellem alle disse Misfornøiede?« saaledes lyder den Gaade, De skal hjælpe mig at løse.

Atter indtog Rudolph sin grublende Stilling. Ja, det var rigtigt nok: han havde fra en konservativ Nabovalgkreds modtaget et saadant Tilbud. Valget skulde finde Sted om fire Dage, men endnu var der Tid at svare Ja, da den foreløbigt opstillede Kandidat var beredt til at trække sig tilbage, hvis Rudolph anmeldte sit Komme — og han maatte jo svare Ja! Brevet tillod ingen Misforstaaelse, det var ikke et Ønske, det indeholdt, men en Befaling. Nu at skulle afbryde sit Arbeide for at drage ind til Kiven og Striden i Burgheim var ham inderligt imod, men her var intet andet at gjøre, det laa ham i Blodet som noget selvfølgeligt at lyde sin Konges mindste Vink — — ak ja, han havde jo forudsagt det ved sin sidste Sammenkomst med ham: Nu havde vi Kaos! Hans Korrespondance og de Aviser, han abonnerede paa herude, havde i de forløbne to Aar sat ham i Stand til fra Dag til Dag at holde Øie med Udviklingen: Først de brede Lags Jubel over Ministeriet Schmidts Dannelse og Arbeiderpartiets Seir, dernæst fra alle Sider et høirøstet Krav om Indførelsen af de sociale Reformer, man saa længe havde ventet paa, saa Misfornøielse med, at de ikke kom hurtigt nok og endelig en ny Oppositions Tilsynekomst i andet Kammer, yderligere til-

venstre endnu end den foregaaende, samt en energisk, hidsende Agitation Landet over under Ledelse af Omvæltningspartiets Ordfører, en Mand ved Navn Konrad Stufe, hvis mægtige Stemme kunde overbrøle Tusinders Raab, og hvis Øine, der glødede af fanatisk Overbevisning, formaaede at elektricere en Forsamling, selv om han tav.

Rudolphs Blik søgte igjen Portraitet over Skrivebordet, og han tænkte videre: Du vidste nok, hvad Du gjorde, Fa'er, da Du saa stærkt modsatte Dig alle de saakaldte Reformer, hvori man dengang saae det ene saliggjørende, og som man nu efterhaanden har faaet indført: Staten er adskilt fra Kirken, men Forestillingen om, at herved det religieuse Liv skulde høines og levendegjøres, at Frivilligheden skulde gyde ny Aand og Kraft i Troen, har viist sig at være en Drøm. Iforveien var Tvivlen overfor Gudsbegrebet i stærk Væxt hos den brede Befolkning, og efter Adskillelsen har Fritænkeri og Ligegyldighed sat sit Præg paa alt, samtidig med at den almindelige Fordærvelse breder sig med rivende Hast — overfor denne forskandse de Troende sig i Menigheder, der gjennem Modsætningen drives ud i sekteriske Vildfarelser, som ogsaa ere af det onde — intet er normalt i disse Tider, alt abnormt! — At Kvinden

har opnaaet Valgret og delvis Valgbarhed bevirker maaske nok af og til, at den sunde Fornuft tager Ordet overfor Mændenes Partilidenskab, men denne Fordel er dyrekjøbt, thi Familielivet har samtidig faaet et afgjørende Knæk. Begrebet »den gode Husmoder«, der offrer sig for sit Hjem, er ifærd med ganske at forsvinde — og Hjemmene egentlig ogsaa. For at undgaa »den aandsfortærende Madlavning« indretter man sig gjennem Abonnement paa at spise ude, og Aftenerne tilbringer man i Selskaber eller paa et eller andet offentligt Sted, hvor der er Musik: Hjemmet synes kun bestemt til at sove i! — Tyendeforholdet paavirkes nu ogsaa af denne Opløsningsproces: efter at Frihedspartiet har gjort de Underordnede begribeligt, at deres Forbindelse med Herskabet er en rén kontraktmæssig, der paalægger gjensidige Pligter og Rettigheder, har de Tjenende tilegnet sig alle de sidste og væltet alle de første af sig — Egenskaber som Ansvarsfølelse, Samvittighedsfuldhed, Præcision, Lydighed, for ikke at tale om Hengivenhed existere ikke mere i disse Forhold. — Ægteskabet opfattes udelukkende som en borgerlig Handling, og Kirkebryllupperne ere ganske gaaede af Mode. Man føler sig gjensidig ikke stort stærkere knyttede til hinanden end Leieren overfor den

Leilighed, han valgte, fordi han syntes om den — har den Mangler, eller bliver han kjed af den, siger han op. Skilsmisser ere nu Reglen; man træffer Mænd, der under deres Søgen efter en Hustru, som passer dem, baade ere naaede til den syvende og ottende og omvendt. — Børnene gaaer det ikke godt under alt dette: i Skolen ere de overladte til Lærere, hvis knastørre, moderne Livssyn giver de smaa Sjæle Stene istedetfor Brød, og i Hjemmene finde de en Fader og en Moder, der ere altfor optagne af andre Ting til at kunne interessere sig for dém: man har taget den religieuse Undervisning fra Skolen, hvor den dog kunde betroes til særligt kvalificerede Lærere, og lagt den hen til Hjemmene, hvor der som Regel ikke findes Gnist af Tro — videre kan Vandvidet ikke drives! Og imidlertid flakker de Smaa omkring, mere og mere overladte til sig selv, i Smug tilegnende sig allehaande slette Vaner, da de ikke retledes — uhyre karakteristisk er det f. Ex. paa Gader og Stræder at møde sexaars Drenge, der med ligblege Ansigter sutter paa giftige Cigaretter: Lovgiverne veed ganske vist, at den opvoxende Slægt derved ødelægges allerede paa sit første Stadium, men det strider naturligvis mod »Frihedsidéen« at optræde med Forbud overfor disse Landets yngste

Borgere. — Forøvrigt er Antallet af Ægteskaber taget stærkt af, idet det mere og mere gaaer op for Befolkningen, at frie Forbindelser uden Børn ere langt at foretrække for de bundne, og samtidig har Prostitutionen, der af »høiere« Hensyn i sin Tid blev løst fra sine Baand, bredt sig i en Grad, som vilde forfærde de Mennesker, som dengang med fanatisk Iver, udfra kristelige og moralske Synspunkter, arbeidede for denne Ordning. Vi veed, at under den store, franske Revolution steg Usædeligheden, samtidig med at Hundreder af Præster bleve myrdede, til en Høide i Retning af Skamløshed og Tøilesløshed, som end ikke Romertidens Forfaldsperiode kjendte, men nærmer vi os ikke lignende Tilstande: Gaderne vrimle ved høi lys Dag af Skjøger, de ere ifærd med at give Hovedstaden et nyt Fysiognomi, overalt trænge de sig ind, saa at anstændige Damer ingensteds kan føle sig sikkre, og deres Antal forøges i stigende Maalestok. — Værst af alt er dog den almindelige Nedgang i Menneskeværd, Øiet møder, hvor det vender sig hen: Aandslivet visner, alt gaaer op i materielt Stræb, Ingen er tilfreds med sine Kaar, Enhver vil have mere, ligefra Aktieeieren, der hæver sine 16 % p. a., og ned til Tjenestepigen, der kræver høiere Løn i samme Forhold, som

hendes Udueligbed tiltager — Streiker og Lock-out'er vexle uafbrudt, Landet hærges af en permanent Borgerkrig!

Rudolph reiste sig og gik urolig frem og tilbage over Gulvet: »Hvordan skabe Tilfredshed mellem alle disse Misfornøiede?« skriver Kongen — ja, hvordan? Arbeiderne mener gjennem deres utopiske Omdannelser at kunne besvare Spørgsmaalet, men intet er vissere, end at den socialistiske Tvangsanstalt først ret vilde indføre et Helvede paa Jorden for alle dem, der rage blot en Tomme op over det ordinaireste, mest tarvelige Niveau. Nei, dette er ikke Veien — men hvor findes den da?

Han traadte ud paa Altanen. Dybt nede i Dalen skimtedes et enkelt Lys hist og hér, ellers laa Landskabet hyllet i det tætteste Mørke, men over den dunkle Jord hvælvede Himmelbuen sig foroven som en Kuppel, beklædt med sortblaat Fløil, og herfra glimtede tusind Stjerner ham imøde — den prægtigste Nat, til hvis andagtsfulde Stilhed Vandfaldet i Nærheden satte en sagte Musik. Han lyttede: en eiendommelig, regelmæssig Klappren hørtes høit over hans Hoved, og ved at læne sig tilbage opdagede han et langstrakt, mørkt Legeme, der hurtigt bevægede sig gjennem Rummet med mange lysende Ildøine til begge

Sider — det var Postexpressen mellem Hovedstæderne, paa Routen Rom—Stockholm, der hver Nat passerede her forbi. Han fulgte den sælsomme Fugl med Blikket: hvor besynderligt, tænkte han, at Menneskeaanden, der er saa overbevist om sin egen Storhed, har maattet anvende Tusinder af Aar paa at lære Flagermusen Kunsten af, og dog er Konstruktionen endnu saa upaalidelig, at den ikke egner sig til regelmæssig Persontrafik — dertil har Ulykkestilfældene været for mangfoldige i den forløbne Tid.

Tilsidst forsvandt Luftskibet i Horizonten, Rudolph rettede atter Øinene opefter og stod længe hensunken i Betragtning af Stjernehimlen. En Stemning af dyb Høitidelighed greb ham, og han sukkede: Hvor færdes Du nu, Mo'er, og hvor skal den finde Fred, din urolige Sjæl, som var født under Modsigelsens Tegn? Fred — Fred paa Jorden — det var dét, Jesus drømte om, og aldrig har Kampen raset mellem Menneskene som nu, snart to Tusinde Aar efter hans Fremtræden, aldrig har Slægten været saa langt nede, samtidig med at Vantroen breder sig med en Gifts Hurtighed. Kun Et kan — det har Verdenshistorien tidt nok viist — atter løfte den sunkne Menneskehed: den gjenfødte, dybe Overbevisning om, at der er en Gud til, som

vil os vel, og at der er en evig Tilværelse, hvor det jordiske Livs uforskyldte Lidelser vil blive udlignede — og hér gjælder det at klynge sig fast til Tanken om ham, der blev sendt os, thi uden Troen paa en Aabenbaring ingen Bøn, og uden Bøn vil Menneskene ende i Fortvivlelse — ja, thi saa talende Du end er, Du store Stjernehimmel, om Guds Almagt, om Guds Evighed og Skjønhed, saa forfærdende taus er Du tillige, og jo længere man stirrer paa Dig, desto tausere bliver Du —

Rudolp hørte en Dør knirke bag sig og gik atter ind i Stuen. Det var Grethe, hans gamle Tjenestepige, der kom tilsyne med et Lys i Haanden og et manende Udtryk i de furede, tredsindstyveaarige Træk. Hun tog sig meget pudsig ud i sit natlige Kostume: stor og svær stod hun der med sit røde, godmodige Ansigt, graa Haartjavser stak frem fra Kappen, der var bunden under Hagen, en hvid Nattrøie omsluttede hendes fyldige Legeme, og nedenfor det ganske korte Skjørt saaes et Par tykke Hosesokkeben.

»Nu skal Hr. Rudolph værsgo' at gaa i Seng, Klokken er over To,« sagde hun med streng Stemme. »De veed jo meget godt, at Doktoren har sagt, at De ikke saadan maa sidde oppe om Natten, og desuden kan jeg ikke faae Ro, naar De tramper frem og til-

bage over Gulvet paa en Tid, hvor alle ordentlige Mennesker sover.«

Rudolph, der var vant til disse Besøg, naar han engang imellem forsinkede sig ved sit Arbeide, svarede godmodigt:

»Undskyld, Grethe, jeg havde iaften saa meget at tænke paa — men jeg kan fortælle Dig en Nyhed: imorgen tidligt tager jeg afsted til et Valg; imidlertid pakker Du ind og gjør alt istand, for om otte Dage skal vi være i Hovedstaden til Begravelsen, og saa bliver vi der med det samme.«

»Nei da!« udbrød Grethe med en straalende Mine. »Det er saamænd noget, jeg har ønsket mig i lange Tider, skjøndt jeg ikke har sagt noget derom — maa jeg ha' Lov til at sætte mig ned et Øieblik, for det har hélt taget paa mig — ja, for her er nu ligegodt saa ensomt, Hr. Rudolph — De kan sagtens, De har Deres Skriverier, men en anden En vil jo ogsaa gjerne ha' sig en Passiar engang imellem, og det Bondedrog, som vi har hér til at passe Stalden og Haven, kan man ikke snakke et fornuftigt Ord med — aah Herregud ja, saa skal vi da ind til vores lille Hus igjen i Lindealléen ved Burgheim — ja, for det er jo dog noget hélt forskjelligt: dér kommer man rundt til de Handlende i Kvartéret og hører ét eller andet Nyt — dér kan man

faae sig en Passiar over Rækværket med Pigerne i Nabohaverne — aah, Hr. Rudolph, De begriber ikke, hvor De har gjort mig glad, for jeg troer nok, at jeg tilsidst var bleven fjollet i Hovedet, hvis jeg skulde være bleven her ret længe endnu — det har været en drøi Tid!«

»Men stakkels Grethe dog!« udbrød Rudolph deltagende og lagde Haanden paa hendes Skulder, »det har Du slet ikke talt om.«

»Det kunde da aldrig falde mig ind — jeg kunde jo begribe, at De maatte ha' Ro og Fred, naar De skulde skrive paa den Bog, der skal gjøre Dem berømt — ak ja, det var Jammerskade, at Excellencen deroppe paa Væggen skulde dø saa tidligt, han vilde have glædet sig over saa stolt en Søn, han fik — naa Herregud ja,« hér tørrede Grethe Øinene med Ærmet i sin Nattrøie, »og nu maatte da Deres Fru Mo'er ogsaa afsted — han holdt forfærdelig meget af hende — jeg led hende nu ikke saa godt, for hun var paastaaelig og kort for Hovedet og vanskelig at gjøre tilpas, men trods det holdt jeg da ligegodt ud hos hende ogsaa efter det nye Giftermaal for Hr. Rudolphs Skyld —«

»Jeg husker det nok, Grethe, og det skal Du have Tak for — Du var min eneste Trø-

ster og Ven, naar jeg følte mig modfalden og forladt i det fremmede Hjem.«

»Men da Hr. Rudolph saa skulde bort til Skolen, fik jeg Lov til at flytte hen og passe Villaen i Lindealléen, og det var rare Dage, især da Hr. Rudolph vendte tilbage som Student —«

»De rare Dage skal komme igjen, Grethe, og jeg har tænkt paa, at nu er Du jo tyve Aar ældre og har ikke saa mange Kræfter, saa vi vil se os om efter en Hjælp til Dig — men nu skal Du gaa i Seng.«

»Det skal jeg, men jeg vil bare endnu sige dét, at hvad der næsten mest af alt har bekymret mig var, at hvis De altid blev hér, Hr. Rudolph, hvor De aldrig seer et Fruentimmer uden mig, kunde De aldrig blive gift, og det vilde dog være evig Synd og Jammerskade for saadan en smuk Mand, som Dé er. Sexogtredive Aar, det er allerede altfor meget, men naar vi nu kommer til Byen, hjælper det nok — De kan tro, at jeg meget godt husker den unge Dame, Frøken Wilner, der flere Gange besøgte os i Lindealléen med sin Fa'er, og jeg har altid tænkt mig, at hun egentlig maatte passe godt for Dem, Hr. Rudolph, for noget saa fint og sødt har jeg da aldrig seet før, troer jeg?«

»Nu sidder Du og vrøvler, Grethe, gaa nu i Seng med Dig.«

»Naa jaja, saa gaaer jeg da, men det vil jeg sige Hr. Rudolph, at jeg ikke vil høre mere Trampen paa Gulvet, for lidt Søvn skulde man dog gjerne have.«

»Vær blot rolig, Grethe, jeg gaaer strax selv i Seng — jeg skal blot føre et Par Linier ind i min Dagbog — Godnat!«

»Ja saa Godnat da, Hr. Rudolph.«

Grethe gik og Rudolph tog sin Dagbog frem fra et Gjemme — i de to Aar, han havde boet heroppe i Bjergene, havde der ikke været meget at skrive, nu, naar han atter traadte ud i Livet, vilde der maaske blive altfor meget Stof!

Inden han griber Pennen, maa han endnu engang hen til Altandøren og stirre ud i den skjønne Nat — saa Grethe har ogsaa forstaaet, at Helga Wilner er finere og sødere end nogen anden Kvinde i denne Verden — paa mangfoldige Sider i Dagbogen hér findes hendes Navn, fordi hans Tanker saa tidt har kredset om det — maaske stod hun ogsaa usynlig bagved, da han før tog den Beslutning atter at tage Ophold i Hovedstaden — og dog: hun svimlende rig, han uden nævneværdig Formue, der var noget i dette Misforhold, som stred mod hans inderste Følelse.

II

BEGRAVELSEN var forbi. Følget havde været stort, thi Fru Kurt var kjendt og skattet i vide Kredse. Alle »frisindede« Foreninger i Burgheim vare repræsenterede med deres Faner og Bannere. Ogsaa en Mængde Socialister mødte, mest dog vist af Hensyn til Sønnen, Johan Kurt, hvis Blad »Lighed!«, der oprindelig havde tilhørt det radikale Venstre, i den senere Tid mere og mere sluttede sig direkte til Arbeiderpartiet. Mange og djærve vare de Haandtryk, som Johan vexlede, idet Følget, efter at Kisten var sænket i Jorden, kondolerende defilerede forbi. Rudolph derimod, som stod ved Broderens Side, vendte kun Faa sig til, man saae skjævt til ham og undgik ham. Nogle ældgamle Kavalérer af de høieste Rangklasser, der havde kjendt den Afdøde, da hun endnu var Statsministerens Hustru, havde med aldrig svigtende Korrekthed indfundet sig og vakte i deres ordensbedækkede Galladragter haanlig Munterhed hos Følget.

Ogsaa Enkelte fra Rudolphs egen Tid saaes, deriblandt hans Skolekammerat og gode Ven Grev Arnold v. Bruck, der mødte i sin Uniform som Kaptain i Artilleriet, men de Fleste af hans Bekjendte havde, sammen med deres Blomster, sendt Undskyldninger, hvori de ganske uforbeholdent erklærede ikke at have Mod til at blande sig i det Publikum, der kunde ventes ved Begravelsen.

Der var en mærkelig Modsætning mellem de to Brødre, som de stode dér tæt ved hinanden: den énogtrediveaarige Johan lavstammet og bred, lys og blaaøiet, med et aabent, muntert Udtryk i det lidt grovt skaarne Ansigt selv ved denne høitidelige Leilighed — han lagde tydeligt nok meget lidt Vægt paa det Ydre, en gammel Bulehat bedækkede hans blonde Haar, der voxede langt og frit, en temmelig medtaget Havelock hang over hans Skuldre, og Handsker bar han ikke: alt i alt ønskede han aabenbart at konstatere sig som god Demokrat, som den, der stod de jævne Lag nær, og det lykkedes ham fuldt ud. Rudolphs Paaklædning var derimod udsøgt og zirlig, hans Optræden afmaalt og dæmpet, og hans slanke Skikkelse høiere end Broderens — alene hans fintformede, udprægede Raceansigt og fornemme Holdning maatte

i og for sig være nok til at opirre de folkelige Elementer, der omgave ham hér.

Tilsidst, da Alle vare borte, fulgtes de to Brødre gjennem Kirkegaarden ned mod Udgangen — Klokken slog To paa Kapellets Uhr.

De havde, efter den lange Adskillelse, kun vexlet et Par Ord ved Baaren og tav nu Begge, lidt forlegne. Endelig udbrød Johan — han havde en meget kraftig Stemme og talte altid høit, maaske fordi han var vant til stadig at henvende sig til store Forsamlinger:

»Det er sandt, Rudolph, maa jeg gratulere. Vi var jo — desværre, vil jeg tilføie — nødt til imorges at godkjende dit Valgbrev til andet Kammer, og Du fik ovenikjøbet, hørte jeg, en vældig Majoritet i den lille, konservative Øglerede oppe i Bjergene — ja, Herrens Viisdom er uendelig, og Jubelen blandt de Renlivede maa være stor. Hvilket Held, at Kamrene er indkaldte til denne extraordinaire Session, saa kan man snart glæde sig til at høre din samfundsbevarende Røst.«

»Det opnaaer Du allerede imorgen, Johan,« svarede Rudolph alvorlig. »Det konservative Parti i Kamret holdt Møde iaftes, strax efter min Ankomst, og valgte mig til Ordfører i Skolesagen.«

»Jeg ryster allerede ved Tanken.«

»Aah, dersom jeg kjender Dig ret, er Du ikke saa let at forskrække.«

»Vist er jeg dét! Du kan da nok begribe, hvad for et lammende Indtryk det maa gjøre paa alle os, der er taabelige nok til at elske dette latterlige Begreb: Friheden, at én af Reaktionens mest indædte og bedst udrustede Vaabendragere har holdt sit Indtog, netop som vi haabede at have Seiren ihænde.«

»Du ligner Dig selv fra gamle Dage, kjære Johan: altid en spøgende Form, hvor alvorligt saa Emnet er.«

»Jeg er meget langt fra at spøge — nei Du: at det gamle Kadaver, man kalder Konservatismen, endnu er spillevende, det afgiver Forestillingen hér i Dag netop et sørgeligt Bevis paa. Du veed jo, at Mo'er var Fritænker, Du veed, at alt Dogmevæsen var hende inderlig forhadt, saavel som Kirken og Præsterne, Du veed, at hun altid har betragtet Ligbrænding som noget selvfølgeligt — og saa kommer Skandalen! Da Mo'er mærker, at hun skal afsted, opstaaer der paa én Gang en Tvivl hos hende, hun, der var saa skarpt tænkende, havnede endog tilsidst i den for alle uklare Hoveder karakteristiske Sætning: »Man kan jo aldrig med absolut Sikkerhed vide, om der ikke følger noget efter dette Liv« — saa grublede hun og gav sig til at

læse i Bibelen — naa ja, kort sagt: Enden paa det blev, at hun vilde tale med en Præst. Jeg troer nu ikke, at han fik hende omvendt, men saa meget satte han dog igjennem, at hun vilde i Jorden paa gammeldags Manér, og at der skulde prækes over hende. Det er sørgeligt nok, men Menneskene er endnu som Børn, der hænger i Skjørterne paa Fordommene og ryster for det Ris, man har bildt dem ind sidder bag Speilet. Nei Du, Rudolph, jeg spøgede ikke: Du er stærk, for Du har Dumheden paa din Side, og den overgaaer al Forstand hér i Verden!«

»Jeg synes egentlig, at Du taler om Mo'er med en mærkelig Ligegyldighed i Betragtning af, at det var Dig, der stod hendes Hjerte nærmest.«

»Jeg holdt meget af Mo'er, men Livet stiller saa store Krav til En, at man ikke kan skjænke ret mange Tanker til de Døde — der er saa uendelig meget at udrette her i Verden, og Tiden, man har dertil, er saa umaadelig kort.«

»Hvis Du »udrettede« noget mindre, Johan, vilde Du gjøre saa meget mindre Skade!«

»Hahaha — Skade! — men Du veed, hvad der vil gavne Slægten?«

»Maaske.«

»Jeg kan blive gal, naar jeg hører Dig tale,

Rudolph! Du er et bravt Menneske og ellers vel begavet, men Du er født med en Hjerneskavank: Du maa jo være blind paa dine aandelige Øine, naar Du ikke, gjennem Fortid og Nutid, kan se Udviklingens lovbundne, naturbestemte, uafvendelige Gang, der fører til Socialismens Seir, saa sikkert som noget. Du skulde læse mit Blad, og tilsidst vilde Du begribe, at jeg har Ret.«

»Jeg holder dit Blad, og for hver Gang, jeg har læst en af dine ledende Artikler, staaer det klarere for mig, at Du har Uret.«

»Hys — kan Du ikke mærke, hvor de Døde vender sig i deres Grave, fordi de maa høre paa det Nonsens, Du kommer med. Naa, ligemeget, lad saa Spørgsmaalet om Socialismen ligge, men der er en anden Ting, der falder mig ind: Du har jo Kongens Øre, og han er vist ganske forstandig —«

»Ei, ei, det er noget nyt at høre Dig rose Monarken.«

»Tro endelig ikke, at det er, fordi jeg er bleven nogen Beundrer af Kongedømmet — nei, jeg er den samme rettroende Republikaner som i gamle Dage, og jeg fyldes af det samme Raseri som dengang, naar jeg seer et af de kongelige Kjøretøier med de skrammererede Lyseblaa paa Bukken, men saa længe vi har ham, maa vi jo regne med ham, og

derfor skal Du gjøre ham begribeligt, at vi vil af med Senatet, at Landet ikke længere vil finde sig i dets passive Tyranni, der hæmmer og hindrer alle Fremskridt. Du kommer netop i et afgjørende Øieblik, da Skolen, Hærens Størrelse og andre vigtige Spørgsmaal staaer paa Dagsordenen — fortæl ham, at vi ikke længere vil taale, at disse gamle Idioter oppe i første Kammer holder igjen — hvisk ham i Øret, at hvis han har sin Trone kjær, maa han sørge for at faae denne Sag ordnet hurtigst muligt, da vor Taalmodighed snart er udtømt.«

»Du truer, troer jeg?«

»Det kan Du gjerne kalde det.«

»Du nævnte Hærens Størrelse —«

»Betegnelsen er egentlig forkért: det er Afvæbning, vi vil.«

»Af alle Socialismens Idéer er Fordringen om Afvæbning den mest forrykte — erkjender Du da slet ikke, at der er noget som hedder Nationalitetsfølelse?«

»Jeg elsker ikke netop den lille Stump af Jordkloden, Tilfældet har kastet mig hen paa, jeg elsker alle Mennesker i hele Verden og vil gjøre det saa godt for dem som muligt.«

»At tage Nationalitetsfølelsen fra Slægten er at berøve den et af dens ædleste, mest løftende Instinkter — Navnet Fædrelandsfor-

ræder har altid betegnet det usleste af alt, men I forraader netop Eders Fædreland, naar I forlanger Vaabnene nedlagte.«

»Saa snakker Ræven for de Gjæs: I vil beholde Soldaterne for at kunne bruge dem imod os, naar vi engang vil afryste Jeres Regimente.“

»Dér røbede Du Dig, dette er den egentlige, dybere liggende Grund til Jeres fanatiske Modstand mod vort Forsvarsvæsens Udvikling, uagtet alle vore Naboer staaer rustede, beredte til i givet Tilfælde at sluge os, hvis vi ikke kan vise Kløer.«

»Antimilitarismen er en Hovednerve i al demokratisk Tankegang.«

»Sæt nu ogsaa, at I fik Eders Villie, har Du da aldrig tænkt paa, at et afvæbnet Europa vil blive et sikkert Bytte for det første Geni med Herskervillie, der opstaaer — eventyrlysten Ungdom vil strømme til hans Faner fra al Verdens Lande for at blive hvervet, og i en Haandevending vil han kunne underlægge sig det Hele. Ikke at tale om, at Kina snart staaer som en fuldt udrustet Militairstat: naar Du tænker paa, at det lille Japan for snart tredive Aar siden slog det mægtige Rusland til Jorden, hvorledes troer Du saa, det vil gaa, naar disse fire hundrede Millioner Gule som en Græshoppesværm under en

ny Attila kaster sig over Europa, hvis Befolkning hélt ned til Underklasserne er i den Grad demoraliseret af Vellevnet og Sløvsind, at en saakaldt »Folkevæbning« vil vise sig ganske værdiløs.«

»Vrøvl, Rudolph — Du kjeder mig!«

»Det er Dig, Johan, der ikke forstaaer at læse Verdenshistorien: havde Nogen i 1793, da Ludvig d. 16des Hoved faldt, fortalt Robespierre, at Frankrig i 1804 — elleve Aar efter! — skulde se en Imperator, en Enehersker, bestige Tronen, vilde han ogsaa have svaret »Vrøvl« —«

»Nu er Folkene dannede af et andet Materiale end dengang.«

»Du er paa Vildspor: Menneskeslægten skifter stadig Overflade, men Kjærnen bliver uforandret den samme — ligesom Grundstofferne i Naturens Husholdning.«

»Sommetider morer det mig at læse Referater af fordums Debatter i Kamrene, og dér lyder jo ofte din ærværdige Faders Røst: ganske som at høre Dig! Ulykkelige Yngling, Du er kommen et halvt, eller snarere et hélt Aarhundrede for sént til Verden — det undrer mig egentlig ikke, at Mo'er, som vi har begravet idag, stundom antydede, hvor drøi den Periode var, da hun levede sammen med din Fa'er.«

»Taktløshed har altid været eiendommelig for Dig, Johan,« udbrød Rudolph fortørnet, »men jeg synes dog, at Du burde have skaanet mig for denne sidste Sætning. Jeg har iforveien saa megen Grund til Kritik overfor Mo'er, at Du ikke behøver yderligere at skamskjænde hendes Billede hos mig.«

»Har Du maaske troet, at hun var glad ved din Fa'er —?«

»Lad os slutte denne Samtale, Johan,« sagde Rudolph og rakte Haanden frem til Farvel — de vare nu gjennem Porten naaede udenfor Kirkegaarden.

»Ja, lad os det — mig er den ikke til nogen Fornøielse,« svarede Johan mut.

De vexlede et kjøligt Haandtryk og gik hver til sin Side.

»Skikkelig Fyr, men næsten fæisk dum paa alle afgjørende Omraader,« mumlede Johan, knipsende med Fingrene i Luften. Som altid, naar han var vred, gav han sig til at fløite, og Marseillaisens Toner skingrede gjennem Gaderne i den Forståd, hvor Kirkegaarden laa — han skaffede sig ligesom Lindring paa denne Maade.

Det var et Fattigmands Kvartér, han passerede, og Børnene, der legede rundt omkring paa hans Vei, bare tydelige Spor deraf: de-

res Klædedragt var laset, Skikkelserne udmagrede, Hudfarven gul og vissen. Johan glemte Striden med Broderen, thi hans Sjæl krympede sig sammen ved Synet af disse stakkels Væsner, der fra Fødslen bare Sygelighedens Stempel, fordi de vare avlede i Nød, opvoxede i Mangel — endnu havde de Barnets Modstandskraft overfor Livets Elendighed og kunde baade le og juble, medens de styrtede afsted i deres Tagfat, men hvorlænge vilde dét vare? Han standsede ved en aaben Plads, hvor en Blind havde taget Stade med sin Lirekasse; de Smaa omringede Spillemanden i tætte Skarer, og længe varede det ikke, før navnlig Pigerne fik hinanden om Livet og dandsede rundt til de pibende falske Toner. Der var i de smaa, snavsede Ansigter et Udtryk af stille Fryd, som slog Johan, rørte ham: »Lad Misantroperne sige, hvad de vil,« tænkte han, »jeg holder paa, som min Hovedtesis, at Menneskene er gode af Naturen, og at de kun er blevne onde, fordi man har behandlet dem slet.« Han gav Liremanden en rigelig Skjærv, han vinkede ad en Brødkone, der holdt i Nærheden, og delte ud af hendes Lager, saa at enhver af de smaa Dandsende nu triumferende holdt et Stykke Wienerbrød i Haanden — og Johan følte sig lykkelig, hans Øine straalede, medens han iagttog

Børnenes Henrykkelse, thi hans Kamp for Underklasserne skyldtes ikke blot en dyb Overbevisning om, hvad der var Ret, men ogsaa en dyb Sympati, der var ham medfødt — laa ham i Blodet.

Saa ilede han videre med den Fart, der altid var ham egen, fordi han altid havde travlt. Endelig naaede han ned til Burga, Floden, der bred og imponerende overskjærer Hovedstaden i to Dele, og langs hvilken »den store Boulevard« strækker sig, Burgheims Hovedaare, hvor alle de finere Boutiker findes, hvor de Velhavende bo i høie Huse med overdaadige Façader og store Altaner i hver Etage, hvor der er en aldrig standsende Færdsel og Larm af Arbeidsvogne og Herskabskjøretøier, hvor der langs Flodkaien udfoldes en Travlhed, som røber, at Byen er en central Handelsplads: store Pramme losses og lades, medens Damperne prustende vente paa at føre dem til deres Bestemmelsessted, elektriske Lystbaade med pyntede Damer og Herrer fare pilsnart afsted — og over det Hele Augustsolens muntre Lys. Ned gjennem Boulevardens Midte fører et Anlæg med Blomstergrupper hist og hér, med skyggefulde Træer og mange Bænke, der ere fuldt besatte af Folk, hvem Varmen har trættet. Ogsaa hér lege Børn, men de ere

fint klædte, deres Kinder ere runde og strutte af Sundhed, de ledsagende Tjenestepiger vogte omhyggeligt paa hvert af deres Skridt — og Johan føler Modsætningen mellem disse og dem, han saae i Forstaden, som en Smerte: ja, gu' er det forkért, men vi skal nok faae det ændret!

Han sprang op paa en elektrisk Sporvogn, og i susende Fart gik det nu langs Boulevarden ind til Byens største og centraleste Torv, Operapladsen, midt paa hvilken den kolossale Rytterstatue af Landets mest fremragende Hersker, Otto den Tiende, er opstillet, og hvor der forøvrigt findes talrige Pragtbygninger: Operaen, Nationalbiblioteket og bagest, afsluttende Pladsen, det mægtige Musæum, hvor Kunstskattene ere samlede. Johan forlod Vognen og saae sig opmærksom omkring. Der var noget usædvanligt udbredt over Befolkningen idag, som røbede, i hvilken Grad de forestaaende parlamentariske Kampe fyldte Borgernes Sind. Man samledes i Grupper, der høirøstet og med stærke Armbevægelser drøftede Sagerne. Hist og hér var der paa Murene anbragt trykte Opraab, om hvilke man trængtes for at faae dem læste, ja, ovre i et Hjørne af Pladsen havde en ivrig Agitator dannet sig en Talerstol af en væltet Trillebør og henvendte begeistrede Ord til

en lyttende, tæt Mængde, der kraftigt gav sit Bifald tilkjende — Politiet havde aabenbart Ordre til at se igjennem Fingre med disse smaa Uordner, thi det forholdt sig ganske passivt. Alt dette var Johan til Behag, der var ligesom Sprængstof i Luften, hans Nerver paavirkedes direkte, som det ofte skeer foran store Omvæltninger i Naturen, han følte sig munter tilmode ved Tanken om, at afgjørende Begivenheder stode for Døren.

Idet han passerede Operacaféen, faldt det ham ind, at han trængte til en Forfriskning ovenpaa den anstrengende Begravelsesceremoni — maaske var der ogsaa noget andet, der tiltrak ham. Han gik ikke ind gjennem den pragtfulde Portal fra Gaden, hvor man bag de mægtige Speilglasruder saae et elegant Publikum spredt i et Lokale, der syntes bygget af Guld og Marmor, men forsvandt i en Sideport om Hjørnet: ud mod Gaarden havde han og nogle enkelte Bekjendte nemlig reserveret sig et Værelse, som udelukkende stod til deres Disposition paa denne Tid af Døgnet, og dér søgte han hen. Det var et ganske nobelt udstyret lille Rum: tykt Tæppe paa Gulvet, Meublerne betrukne med rødt Fløil, en Krystalkrone i Loftet, thi om Aftenen efter Teatertid afgav det et Tilflugtssted for

Damer og Herrer, der ønskede at nyde deres Souper uden Øienvidner.

»Goddag, Olga,« sagde Johan, idet han traadte ind og hængte sin Hat paa en Knage. »Er Du den eneste idag?«

»Er det maaske ikke nok?« lød Svaret. Det kom fra en ung Kvinde, som laa udstrakt paa Sofaen med en Avis i Haanden og en Cigaret i Munden. Hun var iført en lysegrøn Kjole af tyndt Sommerstof, udfordrende dybt nedskaaren i Halsen — mere endog end Tidens frivole Mode krævede det. Hendes Laksko med store, grønne Sløifer stode paa Gulvet, og Fødderne, i sorte Silkestrømper, havde hun trukket halvt ind under Kjolen. Paa en Stol laa en omfangsrig Straahat med mægtige Strudsfjer.

Johan tog, efter at have bestilt Kaffe, Plads ved Bordet overfor hende og betragtede hende en Stund taus, medens hun tilsyneladende fortsatte sin Læsning, sendende store Røgskyer ud fra sine Læber.

Der var noget ved disse Læber, som havde en sær Magt over Johan, saa fyldige de vare, og svulmende. Ja, den hele Pige havde en sær Magt over ham, maatte han tilstaa for sig selv: man kunde godt se paa hende, at hun var naaet forbi de fem og tyve Aar, thi Udtrykket var modnet under hendes Livs

mange Tildragelser, men alligevel var der endnu, takket være hendes levende, sprudlende Temperament, noget af den første Ungdoms oprindelige Friskhed udbredt over hende: hendes Teint fin og hvid med en sart Rødme aandet hen over Kinderne, Profilen uregelmæssig, men Linierne smukke, kjække — og saa de eiendommelige, graa Øine! Aldrig havde Johan før i sit Liv truffet en saa tindrende Glands, som man til Tider kunde finde i dém; skjøndt hun var erfaren nok, kunde de smile med et rént ud barnliguskyldigt Skjelmeri, men de kunde ogsaa udsende Lyn, naar hun blev vred, saa omskiftelige som Lys og Skygge, naar Skyerne enkeltvis drage hen over Himlen paa en blæsende Dag, saa talende, saa tause eller saa hemmelighedsfuldt hviskende, som Stemningerne hos hende gik og kom. Det store, lysebrune Haar var skjødesløst samlet i Nakken ved Hjælp af en Metalkam, men løsslupne Krøller boltrede sig frit om Hals og Tindinger — ja, hun var bedaarende, syntes Johan, og det havde han egentlig syntes fra den første Dag, han hørte hendes Stemme med den bløde Klang og saae hendes lille, gracieuse Skabning, saa behændig og indsmigrende i alle sine Bevægelser.

Endelig tog han Ordet:

»Det er mit Blad, Du læser i, seer jeg — hvad synes Du om den ledende Artikel idag?«

»Jeg synes, at I vrøvler alt for meget i Stedet for at handle.«

»Det kommer nok, Olga.«

»Ja, Gud veed, Johan — I Mænd har altid hundrede Betænkeligheder, hvor vi Kvinder ikke kjender én.«

»Det er, fordi vi er saa meget klogere end I — — Du maa ikke se saadan paa mig: som Du ligger dér i Sofaen ligner Du en lille Slange, en smaragdgrøn, mellem røde Blomster —«

»Du er jo en hel Digter, Johan — saa forestiller Du formodentlig den intetanende, troskyldige Fugl, der lader sig hypnotisere?«

»Aa ja, saa Gu' — jeg synes ogsaa, at Du gjerne kunde føie mig og blive min, Olga —?«

»Nei Du,« svarede hun og strøg Asken af Cigaretten. »Jeg kan godt lide Dig, Johan, der er Krummer i Dig, men der mangler det, som kunde faae mig til at flyve om Halsen paa Dig — ellers skulde det ikke vare længe, inden Du havde mig, for jeg kjender ingen Hensyn, veed Du nok.«

»Jeg blev glad, da Du forleden, skjøndt vi kun havde været sammen saa faa Gange, foreslog mig at drikke Dus —«

»Jeg er altid Dus med Meningsfæller —«

»— og jeg tilstaaer, at det vakte visse Forhaabninger hos mig. Jeg kjender jo ikke noget videre til dine Forhold, men jeg begriber ikke, at Max —«

»Jo, seer Du, der er Spænding ved Max — det er ligesom at leve op ad en Krudttønde, hvori der stikker en brændende Lunte — han er ganske anderledes anlagt for det Storslaaede end Du. Forresten tilfredsstiller han mig heller ikke — langtfra — men hvad skulde jeg gjøre? Edvard Haine vilde besøge sin Fødeby, og han tog mig efter Løfte med herover fra Amerika — mine Forældre stammer jo hér fra Landet og Modersmaalet blev altid benyttet i mit Hjem, derfor taler jeg det saa flydende. Naturligvis havde vi ikke været her længe, før han opdagede et rigt Parti og forlod mig — eller rettere solgte mig. Jeg vidste i Forveien, at det vilde gaa saaledes — han er jo et Mandfolk — og havde sikkret mig økonomisk overfor ham, saa at jeg forsaavidt kunde blæse ham et Stykke, men jeg kan nu, destoværre, én Gang ikke undvære Jer, og jeg var derfor glad over at lære Max at kjende. Jeg har før truffet Anarkister ovre i Amerika, men jeg tilstaaer, at han imponerede mig — det har Du aldrig kunnet, Johan, trods din skarpe

Pen og dine rare Øine! Ganske vist er han taus af sig som en lukket Bog, men de lukkede Bøger vækker undertiden vor Interesse og Nysgjerrighed stærkere end dem, vi kan læse i. Jeg troer, at han har Villiesenergi nok til at vælte Troner, ja hele Verden over Ende, om det skal være — det er da altid noget! Og saa har han lidt meget, og Lidelsen adler, Du, det kunde jeg se paa min Mo'er, der havde noget over sig, saa man næsten kunde tilbede hende. Og saa er han jo et Opfindergeni af Rang, Edvard siger, at hans Opdagelse af de nye Lysstraaler er epokegjørende — jeg venter dem forresten Begge her om lidt, Forsøgene skal jo snart begynde — jeg seer ogsaa hér i din Avis en stor Annonce derom.«

»Ja, dén Start koster Amerikaneren kolossale Penge, han er unægtelig et Jern — og dog, alligevel: lad gaa, at Du synes om Max, men at Du nogensinde har ladet Dig friste af Edvard Haine, dét kan jeg s'gu ikke forstaa.«

»Hvad skal man sige, Du: Jeg har faaet en udmærket Skoleundervisning og er godt oplært, men mine Forældre levede under smaa Forhold i New York. Mo'er, der havde gaaet meget igjennem, var Alvoren selv og vilde holde mig til Huslighed, og min Fa'er — eller rettere Stedfa'er, for hun havde været gift før — var en Slider, der kun

tænkte paa sit Arbeide. Alt dette tilfredsstillede mig ikke; jeg manglede ikke Sands for Hjemmet, og jeg troer egentlig nok, at jeg kunde være bleven en god Kone, hvis jeg havde fundet En at gifte mig med, men jeg hører til de urolige Hoveder og vilde opleve noget — jeg havde nemlig læst meget og fantaseret meget, og dét giver Idéer. Jeg meldte mig som Skuespillerinde ved et af de ledende Teatre i New York, hvor jeg dog snart opdagede, at jeg vel havde Talent, men ikke Talent nok til at blive en af de Store, og det var det, jeg vilde være. Det var en Skuffelse for mig, men desto ivrigere kastede jeg mig over Dilettantkomedie i vore Foreninger, og hér saae Edvard mig i en Rolle som en Slags Skovnymfe, hvor jeg ikke havde alt for meget paa mig. Jeg har jo en ganske god Figur, kan Du maaske forestille Dig, og dét var noget for ham. Han lod sig præsentere for mig, fortalte mig, at han var rig, og at han ikke agtede at gifte sig, men ønskede sig en Veninde for Livet. Naa, tillige mærkede jeg, at han var stærkt forelsket i mig, jeg fandt ham ikke ilde — og saa slog jeg tilsidst til, især da han lovede engang at føre mig til Europa, som jeg altid havde længtes efter at se. Men hans »Veninde for Livet« troede jeg ikke synderlig paa, og der-

for henvendte jeg mig simpelthen til en Prokurator og bad ham opsætte et Dokument, som jeg saa forelagde min Tilbeder. Edvard vred sig som en Orm, han svor paa sin evige Troskab og Papirets Overflødighed, talte store Ord om, at det nedværdigede vort Forhold — men jeg lo blot ad ham, og da han absolut vilde eie mig, skrev han under, saa at jeg nu har en beskeden lille Sum at leve af om Aaret — og han kan sagtens undvære den, for Damen, som han nu lægger an paa, er nok eneste Arving til adskilligt mere, end han selv eier — *Seid umschlungen, Millionen!*«

»Du citerer Schiller?«

»Ak ja, ham har jeg læst meget, især Dramaerne. I det Hele elsker jeg Romantikerne — sommetider ialtfald, naar Livet synes mig altfor rædsomt at leve.«

»Bare man var Romantiker, saa vilde Du maaske elske En.«

»Du Romantiker, Johan, hahaha,« lo hun, »Du er akkurat en ligesaa stor Materialist som Edvard, skjøndt Du jo nok har sat Dig høiere Maal end at skrabe Penge til Dig.«

»Lige det modsatte: jeg vil netop sprede dem mellem Menneskene!«

»Ak ja, Du vil sætte nye Lapper paa Samfundet — men Max, seer Du, han vil sønderrive hele den gamle Klædning og kaste Stum-

perne for alle Vinde — derfor holder jeg af ham!«

»Hvis jeg nu ogsaa gik omkring med Buxelommerne fulde af Dynamitbomber, vilde Du saa holde af mig?«

»Maaske!«

»Men det er ikke den rigtige Vei, saa jeg kan ikke følge den, skjøndt selve den hellige Antonius vist aldrig saae en skjønnere Fristerinde — ja, Du er en Troldpige, Olga, for dine Øine forvirrer Ens Begreber og opfordrer til Daarskaber — jeg kunde have Lyst til at kysse din lille Silkefod dér —«

»Den Fristelse skal vi strax fjerne — nu er den borte,« svarede hun smilende og trak Foden hélt ind under Kjolen.

»Hvor blev den af?«

»Ja, hvor troer Du? — Forresten er det slet ikke pænt af Dig, at Du saadan vil tage mig fra din gode Ven Max.«

»Aah, for det første har Du det vist ikke saa hedt med ham, og for det andet er dit Hjerte nok saa rummeligt, at der er Plads til flere end En, og for det tredie hylder jeg den Læresætning, at hvor det dreier sig om Kvindegunst, dér gjælder Venskabet ikke.«

»Det var en kjøn Leveregel — naa, lad gaa forresten, jeg er selv et Barn af min Tid, født under den røde Fane og opvoxet i

den ubundne Friheds Aand, men jeg synes rigtignok, Du er noget graadig af Dig: saavidt jeg veed, har Du hele to Kjærester iforveien, det maa da være Dig nok, skulde man tro.«

»Ja Tak, men det er den Frugt, man vanskelig kan naae, der drager En — og desuden er Forskjellen stor: Du er en betydelig Kvinde, de To, Du taler om, er kun Glædespiger —«

Olga foer op fra sin liggende Stilling og næsten raabte:

»Naar jeg hører en Libertiner som Dig sige dét Ord med en Klang af Foragt, bliver jeg saa rasende, at jeg gjerne kunde kaste Dig dette Askebæger i Hovedet —,« hun saae virkelig saa opbragt ud, som om hun var paa Nippet til at gjøre Alvor af sin Trudsel, og Øinene gnistrede af Harme. »Med hvad Ret vover Du at kriticere déres Liv mere end dit eget? I gamle Dage, i Athen, stod slige Kvinder høit og æredes af Mændene, men I er nu blevne saa plumpe, at I seer ned paa dém, der viser Jer Velgjerninger. Kunde man blot lave en Fagforening af disse Piger, som i alle andre Fag, og faae etableret en Streike, saa skulde man se Jer komme krybende paa Jeres Knæ for at trygle om Pardon, men desværre er det jo umuligt —

naa ligemeget: heldigvis er al det pjankede Nonsens om den saakaldte kvindelige Uskyld ifærd med at udryddes af Jorden! Er jeg maaske ikke ligesaa god, efter at jeg har givet mig hen til Edvard Haine og Max Uttenbach som før den Tid — var din Mo'er, der begravedes idag, ikke ligesaa god, da din Fa'er tog hende i Besiddelse, fordi hun tidligere havde hvilet i en Andens Arme og endog bragt et Barn til Verden? Skal der i det Hele være Tale om Frihed hér i Verden, maa man dog vel først og fremmest give mig Ret til at disponere over mit eget Legeme! Men Sagen er, at der endnu sidder en hel Mængde af Fortidens taabelige Fordomme fast i Jeres Sjæle, og selv en »Frihedshelt« som Du troer endnu paa de gamle Ammestuehistorier. Det var Præsterne, der lavede dem og bankede dem ind i Jer, men endelig er déres Tid heldigvis forbi — man seer dem ganske vist endnu luske omkring i deres sorte Uniformer, holdt i Live af enkelte Daarekistemedlemmer, men det vil ikke vare længe! Og allerede nu: hvormange »Jomfruer« troer Du egentlig der er hér i Byen i dette Herrens Aar 1930, jeg vil slet ikke tale om blandt Tjenestepigerne eller Forretningsdamerne, men langt høiere op? Saare faa, min Ven, og hvad skal ogsaa alt det Skaberi til: træffer jeg En, som dra-

ger mig, saa følger jeg naturligvis Kaldet, det er Naturens Bud, noget ganske selvindlysende, og træffer jeg En, der byder mig saadanne Fordele, at jeg mener, at jeg kan staa mig derved, giver jeg mig ogsaa til ham — hvem skulde forbyde mig det, vove at blande sig i mine privateste Sager? Intet kan tænkes mere oprørende, end at Politiet i gamle Dage havde disse Pigebørn under Kontrol, ligefrem protokollerede — hér har Friheden dog seiret, og det skal ende med, at vi Alle bliver Glædespiger: først til Glæde for vor Elskede, saa til Nytte for vor Ægtemand — falder de to Begreber sammen, er det godt, hvis ikke, er det ogsaa ligemeget! Ja, Johan, dér har Du min Mening, hvad siger Du?«

»Jeg siger, at Du er henrivende, naar Du bliver arrig, Du ligner en lille, fløielsblød Kat, der er ved at ryge i Hovedet paa En — og forresten kan jeg give Dig Ret i det meste af, hvad Du anførte —«

»Naa jaja, saa vil jeg tilgive Dig — Du skal faae Lov til at kysse min Haand, saa har Du dog den »Glæde« af mig, men mere faaer Du heller ikke.«

»Du er grusom imod mig, Olga,« svarede Johan, idet han hæftigt pressede sine Læber mod den lille, hvide Haand, der blev ham rakt.

»Hys, der har vi Edvard,« udbrød hun i det samme — man hørte udenfor i Gaarden Lyden af et Horn — og hun tilføiede: »Husk endelig, at han ikke har Anelse om, at Max giver sig af med Politik.«

Johan gik hen til Vinduet og saae ganske rigtig Amerikaneren komme svingende gjennem Porten i sin lille Motorvogn, som han selv styrede, et Vidunder af Lethed, Lydløshed og Elegance.

Edvard Haine var gjennem Max Uttenbach kommen ind i deres Kreds, og Johan maatte finde sig deri, men egentlig kunde han ikke udstaa denne Repræsentant for Kapitalismen i dens hele Kynisme. Han var fem og tredive Aar gammel, men impertinent i sit Væsen som en ganske ung Knægt, stortalende, vigtig, overlegen! Dygtighed kunde man ikke frakjende ham: for femten Aar siden var han kommen over til Fristaterne med omtrent bare Hænder, og ved Flid, Sparsommelighed, Dristighed og et overordentligt Held var det lykkedes ham i den korte Tid at skabe sig en stor Formue. Skikkelsen var heller ikke ilde, slank og smidig i den distinguerede, tærnede Sportsdragt, men det glatragede, smalle Ansigt var Johan inderligt imod: Trækkene som meislede i Sten, Profilen med den stærkt fremtrædende Næse skarp som paa en

Rovfugl, og Udtrykket røbende hensynsløs Kulde — naar han smilede, viste han en Række hvide Tænder af en egen glubsk Størrelse, og Læberne vare smalle, blodløse. Det kogte i Johan ved Tanken om, at denne Samfundsigle havde eiet Olga.

Strax efter traadte Haine ind i Stuen med Ordene:

»Goddag, Redakteur — *good day*, Olga! Er Uttenbach her ikke?«

»Nei, men han kommer vist strax,« svarede hun.

»*Well* — besynderligt Menneske, at man altid skal søge ham hér — ikke kan faae at vide, hvor han boer.«

Haine kastede den hvide Sportskaskjet fra sig og tog Plads paa en Stol med Benene oppe paa en anden, samtidig med at han ringede og bestilte blødkogte Æg. Da disse lidt senere kom, heldte han dem i sin Mund med samme forretningsmæssige Ligegyldighed, hvormed Fyrbøderen skovler Kul ind under Dampmaskinen. Derfor afbrød han dog ikke Konversationen — han var snaksom af Naturen, men talte altid med en Hurtighed og i en Telegramstil, som om der skulde betales for hvert Ord. Af gammel Vane blandede han ogsaa overfor Olga en Del engelske Ord ind i sit Sprog:

»Du seer sød ud idag, Olga — har hun været ude efter Dem, Kurt — tag Dem iagt for hende — *nice girl* — undertiden fortryder jeg næsten, at jeg gav slip paa Dig, *darling,* men hvad var der at gjøre — kommer herover til Europa for at lave Forretninger og indlede Forbindelser — har det Held tilfældigt at løbe paa en Opfindelse, der kan indbringe talrige Millioner — Manden forrykt, vil ikke sælge den — han seer Dig — gribes af *love-raptures* — vil gjøre alt for din Skyld — endelig lykkes det — jeg indskyder Kapitalen, han Idéen — stift Stykke, ligefrem at maatte tvinge et Menneske til at blive rig som en Kroesus.«

»Der kan Du se, at jeg har Ret, Johan,« udbrød Olga, »han solgte mig, ligesom om jeg kunde være en Hest eller en Ko.«

»*Nonsense, my sweet* — betydningsfuld Opdagelse — høiere, videnskabelige Grunde — forresten var Du allerede kjed af mig — bliver delagtig i hans Rigdom — skulde takke mig til.«

»Det gjør jeg virkelig ogsaa, det var en sand Velgjerning at blive af med Dig. Men forresten troer jeg nu snarest, at det var den Dame, Du interesserer Dig for —«

»Naa ja, *always fairness in business* — aldrig i Handel og Vandel indlede en ny For-

bindelse og hemmeligt vedligeholde en gammel.« Han saae paa sit Uhr og fortsatte utaalmodig: »Hvor bliver han dog af — iaften skal det gaa løs, maa Du vide — kommer lige fra Trykkeriet — om lidt vældige Plakater paa alle Mure: »Til Publikum! Forbausende Nyhed! Vend iaften Kl. 9 Øinene mod den sydlige Himmel! Bedst at iagttage fra den store Fælled!« — *enormous success* — manglede et Par Linser — imorges kom de — Uttenbach gjør Apparatet færdigt — *all right!*«

»Hvori bestaaer det egentlig — hvad dreier det sig om?« spurgte Johan. »Nu kan man da vel nok faae det at vide.«

»Nei, *my dear*, netop ved Overraskelsens hele Magt skal det virke — berører ogsaa Deres Interesser som Bladmand — hele Byen, hele Landet, hele Verden vil gaa bagover af Forundring.«

Haine gned fornøiet sine magre Hænder mod hinanden, saa de knagede. Johan blinkede skjelmsk til Olga og sagde:

»Du kjender Hemmeligheden, fortæl mig den!«

»Nei, min Ven!«

»Hun er egentlig et beundringsværdigt Pigebarn,« udbrød Haine, »at hun har kunnet holde tæt saa længe.»

»Aah Du, jeg veed endnu mærkeligere Ting, som jeg ikke taler om — men Et vil jeg dog sige: Jeg læste imorges den Kontrakt, Du har faaet Max til at underskrive, Edvard, og jeg er meget bange for, at Du vil snyde ham — det kunde ialtfald ligne Dig!«

»*You are wrong, little muff,*« svarede Haine rolig, »der bliver mere end nok til os Begge — men forresten skal Du være forsigtig med din Mund — overfor Redakteuren hér gjør det ikke noget, han veed, hvad for en *madcap* Du er, men ellers —«

»Pas Du paa din egen Tunge, *Mr. Money-bag*, saa skal jeg nok passe paa min."

»Naanaa, spot ikke min Pengepung — Du har jo stadig dine smaa, behændige Fingre nede i den —«

Olga vilde til at give ham et skarpt Svar, da der blev taget haardt i Dørlaasen, og en ret tarvelig klædt Mand traadte ind. Hendes Kinder fik en dybere Rødme, hendes Øine fik en stærkere Glands, og idet hun satte Fødderne ned paa Gulvet, raabte hun livligt:

»Naa endelig, Max — kom hér og tag Plads ved Siden af mig — jeg har længtes efter Dig — de To dér er saa frygtelig kjedelige!«

Max satte sig. Hun lagde Armen om hans Hals og gav ham et langt Kys — saa langt,

at Johan begyndte at tromme en Marsch paa Bordet med Fingrene.

Max Uttenbach var fire og tredive Aar og født i Østersøprovindserne, hvortil hans Fader var indvandret fra Burgland, medens der fløđ ægte russisk Blod i Moderens Aarer. Dette kunde ogsaa spores i hans Ydre: et svært, sort Haar og Fuldskjæg omgav et gulblegt Ansigt med en tyk, kort Næse, store Kindben og et besynderlig melankolskt Udtryk. Øinene, under de tætte Bryn, vare mørkebrune og ualmindelig levende — naar han blev ivrig, kunde de brænde med en næsten sindssyg Glød. Han var stor og svær, tung i sine Bevægelser, med plumpe Hænder og Fødder. Hans Fader havde været Bonde, men selv havde han studeret ved forskjellige Universiteter i Rusland. Nu opholdt han sig foreløbig som politisk Flygtning hér.

Max, der ved sin Indtræden havde trykket Johans Haand og sendt Haine et mut Nik, modtog Olgas Kjærtegn med en halvt undseelig Forlegenhed, skjøndt hans Arm hvilede fast nok om hendes Liv.

„Er alt i Orden?« spurgte Amerikaneren.

»Ja,« lød Svaret. »Linserne er anbragte, og naar vor elektriske Motor iaften begynder at arbeide, vil alt gaa efter Ønske.«

»Det glæder mig!« udbrød Haine.

»Mig ikke!« sagde Max med mørk Mine. »De fik lokket mig til alt dette — og jeg gjorde det for hendes Skyld hér — men det er en Nedværdigelse for min Opfindelse, det De pønser paa, for den har en høiere Bestemmelse. Med denne for Øie har jeg tumlet med Maskinen i de sidste Aar, og før den har opfyldt sin egentlige Mission, faaer De heller ikke Adgang til Hemmeligheden ved den, veed De nok.«

»Ja, ja, kjære Uttenbach, det er jo vor Aftale,« svarede Haine hurtigt. »Vær nu ikke saa umedgjørlig — se hér —«, han tog en tung Rulle Penge op af Lommen, »— hér er Deres Andél af, hvad vore første Kunder har indbetalt — inden ret længe vil De eie Bjerge af det røde Metal!«

»Tag Du den,« sagde Max og rakte Rullen til Olga. Hun aabnede den, og en Mængde Guldstykker trillede ud i hendes Skjød.

»Se, hvor de glindser, Max,« udbrød hun henrykt. »Er Du nu ikke glad over at blive rig, Du som altid har kjæmpet med Fattigdom?«

»Lad det da være, som det er, naar det kan fornøie Dig,« svarede Max. »Det hele Spørgsmaal er ikke saa afgjørende, jeg arbeider for Tiden paa en anden Opfindelse, der er mere betydningsfuld og interesserer mig stærkere.«

Han lænede sig tilbage i Sofaen, blev taus og syntes hensunken i dyb Grublen. I det Hele havde man næsten altid Indtrykket af, at han var langt borte med sine Tanker — hvor henne vidste Ingen. Olga legede med Guldet og lod det glide mellem sine fine Fingre. Af og til kyssede hun Max paa Kinden og saae speidende paa ham, thi hun vidste, at naar han saaledes var »fraværende«, kunde han paa én Gang vende tilbage, vaagne op, og da kunde hans Lidenskab komme over hende som en Storm.

Strax efter ilede Haine ud til sin Vogn og kjørte bort. Johan skulde ogsaa bryde op, men naar Olga var tilstede, fald det ham altid vanskeligt. Trods sin Travlhed blev han derfor siddende, og Samtalen gik nok saa livlig mellem ham og hende, medens Max sad grundende, med korslagte Arme, stirrende hen for sig. Pludselig vendte Olga sig imod ham og udbrød:

»Du siger idag endnu mindre, end Du pleier, Max — hvad er der i Veien med Dig?«

Han greb hendes Haand og svarede med dæmpet Stemme, idet han forsigtig saae hen til Døren:

»Vi har nu hvilet en Tid og ladet Samfundet i Fred efter de sidste Bedrifter, men idag er der kommen hemmelig Meddelelse fra

Wien, at ogsaa vi Anarkister hér i Burgheim skal holde os parate, der forberedes store Ting. Maaske kommer vi til at arbeide Haand i Haand, Kurt — jeg længes efter Handling — Handling —!«

»Av!« næsten skreg Olga og trak sin Haand til sig. I sin Ivrighed havde Max trykket den, saa at den var hélt sammenklemt og smertede stærkt. Hurtigt greb han den igjen, kyssede den ømt og hviskede:

»Tilgiv mig, lille Due, jeg vilde jo ikke gjøre Dig noget ondt.«

III

I sin Villa, der laa hyggelig gjemt i en Have bag Lindealléens Træer i Række med andre Villaer, havde Rudolph, efter sin Hjemkomst fra Begravelsen, havt travlt med at pakke ud. Hans Bolig i Hovedstaden stod fuldt meubleret, saa at det egentlig kun var Biblioteket, det gjaldt at faae transporteret ned fra Bjergene. Imorges vare de store Kasser ankomne med Floddamperen, og nu stod Grethe paa Hovedet i disse, tog Bind for Bind frem og rakte ham dem, thi han vilde selv anbringe hvert enkelt paa rette Sted i Reolerne.

Den gamle Pige, der forøvrigt var i udmærket Humeur, fordi hun igjen var kommen ind til sin kjære By, stønnede under Anstrengelsen med at bukke sig, og Rudolph sagde:

»Jeg vil strax tænke paa at skaffe Dig nogen Hjælp, Grethe — Du skal dog ikke slide Dig hélt ihjel i min Tjeneste.«

»Det er meget nødigt, at jeg gaaer ind paa dét, Hr. Rudolph,« svarede Grethe, »for jeg synes nu, at vi To har det allerbedst med hinanden, og man veed jo aldrig, hvad saadan et fremmed Menneske kan finde paa for Ulykker —«

»Naah, det gaaer nok, Grethe! Du maa ogsaa huske paa, at vi næppe kommer til at leve saa fredeligt nu som i min Professortid — jeg faaer rimeligvis en hel Del at gjøre, skal modtage Besøg, maaske indbyde Fremmede, det vil blive altfor meget for Dig.«

»Jaja, Hr. Rudolph, det maa De jo selv bestemme om.«

Og Rudolph fortsatte Arbeidet, idet han stillede alle disse Bøger, der vare hans bedste Venner i Verden, op paa deres Plads, men samtidig havde hans Tanker nok at arbeide med. Medens han før hvilede sig, var en Artikel i Broderens Blad: »Lighed!«, med Johans Signatur *J. K.* under, kommen ham for Øie, og den havde sat ham i en ikke ringe Sindsbevægelse. Den bebudede nemlig, at Oppositionen imorgen, ved Skolelovens Behandling i andet Kammer, vilde stille et Ændringsforslag, hvorved Opretholdelsen af de i de senere Aar indrettede private Undervisningsanstalter, de saakaldte »Akademier« blev umuliggjort.

Som Ordfører i Skolesagen fik Rudolph hér en hel Del at overveie. Situationen var jo denne: For adskillige Tider siden var det lykkedes Arbeiderpartiet at gjennemføre Enhedsskolen, hvor der blev givet Børn af Ikke-Besiddende Adgang til gratis at kunne naae Studenterexamen, og hvor Betalingsvilkaarene for de Besiddende vare saa billige, at Alverden sendte deres Børn derhen. Hermed var Socialisternes store Drøm begyndt at gaa i Opfyldelse: Alle paa én Bænk fra den høiest fødte til den lavest fødte, og Rangforordningen alene bygget paa »Dygtigheden« ɔ: den hurtige Opfattelse, den stærke Hukommelse, Jernfliden — men uden at der blev Jordbund for den dybere Aandsbegavelse, som maaske mangler hine haandgribelige Egenskaber, og dog er saa langt betydningsfuldere for det Heles Udvikling. Disse Skoler ledede nemlig af en Stab af Lærere, der selvfølgeligt havde taget de foreskrevne Examiner og vare Indehavere af de Kundskaber, der forlangtes, men som for Størstepartens Vedkommende ganske manglede Begreb om Livets høiere, ideale Værdier, i det Hele havde Plebeierens materielle Tankegang. Da herved al ædlere Aandsdannelse blev truet med Undergang, havde de, der ønskede at bevare denne, sørget for Oprettelsen af de nævnte »Akademier«.

Og det var paa høie Tid! I mange Aar havde Halvdannelsen med et sandt Raseri løbet Storm mod den saakaldte humanistiske Opdragelse, indtil man tilsidst naaede Maalet: først var Græsken, derpaa Latinen bleven fortrængt fra Undervisningen, og samtidig lykkedes det at faae de statsunderstøttede Latinskoler ophævede. Det var forblindede, af falske Idealer forførte Universitetsmænd, der vare gaaede i Spidsen, da man tilføiede Landets Kultur dette Ulivssaar, men de havde da ogsaa strax efter oplevet at se Frugterne af deres Virksomhed: saasnart de Lærere, der repræsenterede Halvdannelsen, følte fast Jord under Foden, var deres første Gjerning at puffe alle de Lærere, der havde akademisk Dannelse, tilside, og det af den let forstaaelige og nærliggende Grund, at det var dem ubehageligt, pinligt at skulle arbeide sammen med Folk, der vidste mere end de selv. »Skjellet skal slettes!«, under dette Kampraab havde Landet levet i en Række af Aar, og da det er tusinde Gange lettere at trække det, der er ovenover, ned, end at løfte det, der er underneden, op, vil dette sige det samme som, at Landet i den senere Tid havde sænket sit Niveau i en uhyre Grad. Det var det praktiske Syn paa Tilværelsen, der var ifærd med ganske at kvæle Idealiteten. Sand-

sen for et høiere Aandsliv kan man nok læse sig ydre Kjendskab til i Bøger, men man kan ikke tilegne sig den, saa den bliver Del af Ens Væsen, medmindre det skeer fra Barn af i Omgivelser, der har Respekt for disse Ting, og under Veiledning af Lærere, der selv ere opfyldte af en dyb Stræben efter dem. Som Hjemsted for disse høiere Interesser skulde da »Akademierne« tjene, hvor Folk, som vilde deres Børn det Bedste, og som blot i mindste Maade evnede det, sendte dem hen for at blive »opdragede« i gammeldags Forstand, for at dyrke de klassiske Studier, for at tilegne sig Indsigt i og Modtagelighed for de store Livsmagter: Poesi, Kunst, Tænkning og først og fremmest Religion, for at forædles i de Følelser, der mere end noget andet hæve Menneskeslægten: offervillig Kjærlighed til Fædrelandet, til Hjemmet, til Forældrene, til Moralen, for at indøves i Kamp mod den »moderne Kultur«, der, under Raabet om at »Barnet skal staa frit«, mere eller mindre aabenlyst fører Irreligieusitet i sit Skjold, og som enten stiller sig ligegyldig overfor hine Magter eller endog fornægter dem. Selvfølgelig maatte disse Akademier, der jo netop »satte Skjel«, vække et sandt Ramaskrig hos Socialisterne, og nu mente man altsaa at have fundet et Middel til at

ramme dem: Akademieleverne fik naturligvis bibragt saa mange praktiske Kundskaber ved Siden af de anførte, at de med Lethed kunde klare den afsluttende Examen, som fra Enhedsskolen gav Adgang til videre Embedsstudier — nu gik det Ændringsforslag, som imorgen vilde komme frem i andet Kammer ud paa, at »Ingen maa indstille sig til den afsluttende Studenterexamen, som ikke i de to sidste Aar har gaaet i Enhedsskolens øverste Klasser«. Hermed mente man at have slaaet Akademierne for Panden: de fleste Forældre vilde strax sætte deres Børn i Enhedsskolen, naar det dog blev Enderesultatet, at de skulde derind, og selv om nogle Børn modtoge deres første Uddannelse i Akademierne, haabede Socialisterne nok, at alle Nykker om større aandeligt Indhold skulde blive plukkede ud af dem, naar de i to Aar blev tvungne til at sidde paa Bænk sammen med Proletariatets Børn.

Johan Kurt var i sin Artikel ligefrem begeistret for en saadan Ordning, og til Slutningsordene: »Bort med ethvert Skjel!« var der anvendt de fedeste Typer, hans Trykkeri eiede. Jo mere Rudolph tænkte over alt dette, desto mørkere blev hans Sindsstemning: ufatteligt, at de Radikale, Mænd som Johan, berusede af Fraser, drevne frem i Blinde af

et medfødt misvisende Instinkt, trods deres Kundskaber og den Indsigt, de burde have erhvervet sig, saaledes kan sætte Menneskehedens Velfærd paa Spil! Men derfor er det ogsaa Pligt for Enhver, som seer Faren, om det saa skal være at offre Livet for at modsætte sig den uhyre Dekadence, der truer Samfundet — de brede Masser, der nu storme frem og række Hænderne ud for at gribe efter Magten, vil virke ligesaa ødelæggende, som da Hunnerne og de andre Barbarer væltede sig ind over Kulturlandene ved Middelhavet: frisk Blod bragte de, men de indhyllede for lange Tider Europa i aandeligt Mørke!

Rudolph stod endnu fordybet i disse Betragtninger, da det ringede. Grethe gik ud og bragte strax efter et Kort, hvorpaa han læste Navnet Franz v. Habicht — en Friherrekrone var anbragt foroven. Efter hurtig at have ordnet lidt ved sit Toilette traadte han ind i sin Dagligstue, hvorhen Grethe havde ført den Fremmede.

»Hr. Hofmarschal,« udbrød Rudolph, »i Sandhed en stor Ære!«

»Min kjære, unge Ven, det er mig en Glæde atter at hilse paa Dem.“

Baron v. Habicht trykkede hjerteligt Ru-

dolphs Haand og klappede ham samtidig paa Skulderen — det var en høi, mager, hvidhaaret Herre paa fem og tredsindstyve Aar, med et fint, blegt, stærkt rynket Ansigt og iført sort Frakke.

Rudolph bød ham Plads i en af de gammeldags, rummelige Lænestole og satte sig selv ligeoverfor — Værelset var smukt udstyret, med en vis solid Elegance.

»Tilgiv,« fortsatte Baronen, »at jeg saaledes overfalder Dem midt i den Travlhed, som en Flytning naturligvis giver Anledning til, men det skeer efter Ordre af Hans Majestæt Kongen —«

»Jeg vilde have indfundet mig paa Slottet iovermorgen til den sædvanlige Audientstid —«

»Men Hans Majestæt længes efter at se Dem, min Kjære, og da jeg før yttrede til Allerhøistsamme, at jeg agtede at aflægge Dem et Besøg, paalagde Hans Majestæt mig at bede Dem møde paa Slottet imorgen Klokken Tolv.«

»Ja, med Glæde.«

»Jeg skal endnu iaften have den Ære at overbringe Hans Majestæt Deres Svar, og lad mig nu med det samme udrette mit personlige Ærinde: jeg vilde overordentlig gjerne

have fulgt Deres Fru Moder idag, fordi jeg satte saa overordentlig Pris paa Deres Hr. Fader — jeg var kun Hofjunker, da han døde, men jeg erindrer ham tydeligt. De vil imidlertid forstaa, at de Veie, Deres Fru Moder senere slog ind paa, ikke havde min Sympati, og jeg manglede oprigtig talt ligefrem *courage* til at møde idag, fordi jeg nok tænkte mig, hvad jeg ogsaa har hørt bekræftet siden, at det vilde blive et yderst blandet Publikum, man traf dér. Af samme Grund kunde Hans Majestæt ikke lade sig repræsentere — mange af disse Mennesker er jo Kronens ligefremme Fjender — De forstaaer — det er smerteligt, men det kunde ikke være anderledes —«

»Bevares, Hr. Baron, jeg kjender og veed at vurdere Deres venlige Følelser overfor mig.«

Der opstod en lille Pause, saa sukkede Baronen dybt og udbrød:

»Hvilke Tider, vi lever i — hvilke Tider —!«

»Ja, De har Ret, Hr. Baron, jeg stod just og grublede derover, da De kom.«

Den gamle Herre bukkede sig frem mod Rudolph og hviskede med en hemmelighedsfuld Mine:

»Maa det være mig tilladt, under dybeste

Diskretion, at bede Dem om en Ting. Hans Majestæt sætter Dem meget høit, han har nævnet Deres Navn ofte i den senere Tid og udtalt, at han savnede Dem. Nu vil De antagelig hyppigt komme i Forbindelse med ham og faae Leilighed til at paavirke ham: Gjør mig — eller snarere gjør ham, gjør Hoffet, gjør Landet den Tjeneste at veilede ham i den rigtige Retning, den samme, i hvilken Deres høitærede Fader ledede den bortgangne, høisalige Otto den Sextende. Det være langt fra mig at ville rette nogensomhelst Kritik mod vor unge, høitbegavede Monark, men sikkert er det, at hans levende Ønske om at imødekomme sit Folks Forventninger har bragt os ind paa et farligt Skraaplan, og Ulykken er, at Hans Majestæt, der kun hører de utaalmodige Raab fra de Misfornøiede, ikke altid erindrer, at Kravene hos den Halvdel af Befolkningen, som tier, gaaer i ganske modsat Retning. De var klog nok til at reise Deres Vei, da Ministeriet — hm! — Schmidt blev dannet — jeg forsikkrer Dem for, at i de to Aar siden da har vi levet under de frygteligste Tilstande ved Hoffet. Hans Majestæt vil, huldsalig som han er, ikke vide af nogen Forskjel i sit personlige Forhold til Undersaatterne, og derfor samles der nu undertiden et Selskab ved vore Fester, saa Gud

maa sig forbarme — ja, Landets Adel ligefrem undgaaer os! Disse socialistiske Ministre, hvoraf flere er ligefrem Arbeidere — jeg beder Dem: Arbeidere! — begyndte meget korrekt med at holde sig til det Forretningsmæssige overfor Hans Majestæt. Ganske vist mødte de i Jakkedragt til Konferencerne, ja, endog i Statsraadet — tænk Dem et Syn! — naa, det kunde vi Andre paa en Maade tage os let, men saa var det, at Hans Majestæt en Dag i sin Naade lod falde et Ord til dem om, at deres Forgjængeres Fruer havde ladet sig forestille ved Hoffet, og næppe hørte Ministrenes Hustruer dette, før de naturligvis — saadan er jo Kvinden — insisterede paa at benytte denne kongelige Gunst. Jeg veed, at Ministrene satte sig derimod med Hænder og Fødder, fordi de forudsaae, at den yderliggaaende Presse vilde falde over dette Emne som glubende Ulve — hvad ogsaa skete — men det nyttede intet, thi ogsaa hér gjaldt den gamle Sætning: »*Les hommes gouvernent le monde, les femmes gouvernent les hommes.*« De kom — og hvilke Damer — jeg tør ikke engang tænke paa deres Extraktion — og hvilke Toiletter — nei, nei, nei, det er altfor frygteligt — vi nærme os Enden: *le déluge!*«

Den gamle Hofmarschal sank hélt sammen under Vægten af sine egne Ord. Rudolph

søgte paa bedste Maade at opmuntre ham, idet han forklarede, at det forhaabentlig kun var en Overgangsperiode, man befandt sig i, og at Landet snart vilde glide ind i mere ordnede Tilstande — en Smule trøstet forlod Baronen endelig Villaen.

Samme Morgen var der kommen Brev til Rudolph fra Fabrikant Wilner med Undskyldning for, at han ikke mødte ved Begravelsen: »Tilfældet er eiendommeligt,« skrev han, »den ene af den Afdødes Sønner regner jeg til mine bedste Venner, den anden til mine værste Fjender,« og der stod tilføiet: »De erindrer vel fra gamle Dage, at vi har Modtagelse Fredag — altsaa glæder vi os til at se Dem iaften. Venlige Hilsener fra Helga.«

Henad Klokken Ni klædte Rudolph sig paa og begav sig afsted til Wilners Bolig, der laa et Stykke op ad Floden, Syd for Byen. Han besluttede at gaa Veien derud i det smukke Sommerveir — det var allerede ganske mørkt, men Gaderne laa i et Lyshav fra de elektriske Lamper.

Rudolph lagde med Forundring Mærke til, at usædvanlig mange Mennesker vare paa Benene iaften. Alle gik de i samme Retning som han. Først tænkte han, at det var et politisk Møde, det gjaldt, men han mærkede

snart paa Stemningen og Publikums Art, at dette ikke kunde være rigtig. Der var talrige Børn i Hoben, som Mødre slæbte af med, adstadige Borgere gik med deres Hustruer under Armen, Svende med deres Kjærester, spøgefulde Bemærkninger og Latter hørtes til alle Sider — kort sagt, Byen lignede sig ganske selv, som den kunde være i hine Tider, da Socialismen endnu ikke havde sat sig fast i den, de gode Burgheimere lagde ved denne Leilighed hele det sunde, gemytlige Humeur for Dagen, som de tidligere vare saa berømte for.

Efterhaanden som Rudolph nærmede sig Byens Udkant, blev Menneskemængden tættere, og af opsnappede Bemærkninger forstod han endelig, at det var den betydningsfulde, nye Opfindelse, hvorom Bladene og store Gadeplakater havde fortalt, der iaften forsøgsvis skulde demonstreres. Han fulgte Strømmen og befandt sig kort efter paa den store, mørke Fælled udenfor Byen; den var sort af Mennesker, og Alle stode de med Næsen i Veiret, vendte mod Syd. Det var lidt diset, men de større Stjerner saaes dog tydeligt paa Himlen. Forventningen gjorde hér Folk mere tause, og man hørte kun spredte Bemærkninger: »Hvad kan det være? — Bare det

ikke gjør Fortræd! — Nu mangler den kun fem Minutter i Ni.«

Pludselig lød fra en nærliggende Kirke Timeslaget ud over Fælleden. Man lyttede i aandeløs Stilhed, og næppe var det niende Slag falden, før et sagte Beundringsraab hørtes fra Alles Læber: Midt oppe i Stjernebilledet Orion saaes ligesom et Transparent af lueforgyldte, kjæmpemæssige Bogstaver. Der stod:

Drik altid Goldmachers Whisky
Strømgade 14, Stuen.

Et Øieblik blev der ganske stille, den store Folkeskare havde Følelsen af atter hér at staa overfor én af Menneskeaandens Seire, men strax efter gav Forsamlingens Henrykkelse sig Luft, idet den paa én Gang løftede et Jubelskrig saa mægtigt, som Tusinder af begeistrede Struber kan fremkalde det. Rudolph vendte sig om: Høit oppe paa det flade Tag af et Hus saae han en kegleformig Lysstrøm blive kastet ud i Luften fra en mægtig Tragt.

Et Udbrud af Skuffelse gik gjennem Mængden, og da han derfor atter dreiede sig, var Annoncen borte, men strax efter læste man med endnu større Bogstaver:

Haines Patent!
Eneret for hele Verden!

Ny Jubel. Lidt efter viste Meddelelsen om Whiskyen sig atter, og saaledes vedbleve de to Annoncer at skifte i Timevis. Som en Løbeild foer Rygtet om det nye Fænomén udover Byen, Alle maatte se det, Syge og Lamme kravlede op til Kvistkamre, hvorfra der var Udsigt, og inden Klokken Elleve var der ikke en Sjæl i hele Burgheim, som ikke vidste, at han altid skulde drikke Goldmachers Whisky.

Rudolph banede sig Vei gjennem Mængden og skyndte sig videre, da han ved denne Begivenhed var bleven sinket ikke saa lidt. Luftsynet havde misstemt ham dybt — han saae en næsten forfærdende Symbolik i denne nye Form for et Himmelbudskab, som den store Hob i spændt Forventning stirrer efter og modtager med Jubel — Stjernernes Tid er forbi, leve Reklamen!

Men efterhaanden, som han gik, tog hans Tanker en lysere Retning: i de to Aar, han havde været fjernet fra Helga Wilner, havde hendes Billede levet i hans Sjæl — og det var ikke med en ungdommelig Elskers entusiastiske Begeistring han tilbad hende, men med den modne Mands dybeste, inderligste Hengivenhed. Han ansaae dén Dag for den

betydningsfuldeste i sit Liv, da han som ganske ung Student i et Selskab traf Fabrikant Wilner, og denne, der havde kjendt hans Fader og været en Tilhænger af hans Politik, bad ham besøge sig i sin Villa udenfor Byen. Han var bleven modtaget med den største Hjertelighed i det rige Hjem, hvor der udfoldedes en Pragt, han aldrig før havde kjendt til, og baade Husherren, den elskværdige Frue og deres eneste Barn, en lille, sortlokket Pige paa otte Aar, kappedes om at gjøre det saa godt for ham som muligt. Siden da var Wilners Hus bleven hans andet, eller rettere eneste Hjem — thi hos Moderen fandt han aldrig Hygge — og i sexten Aar, indtil han for to Aar siden forlod Burgheim, var han saa at sige kommen der daglig. Til Alles store Sorg døde Fru Wilner tidlig, men desto varmere knyttede han sig til de To, der stode sørgende tilbage. Maaske netop fordi Datteren Helga saaledes i en ganske ung Alder kom til at repræsentere Huset, udviklede hun sig særlig hurtigt — og samtidig voxede Rudolphs Følelser overfor hende. Hun blev et Ideal for hans Tanker, en Nødhavn, hvorhen de søgte, hver Gang han var ved at fortvivle over Menneskeslægtens Fald, thi ikke blot var hun smuk og aandelig rigt udrustet, men hun havde bevaret sin Sjæl forunderlig ren og

ubesmittet midt i en bundfordærvet Tid. Dog, netop fordi han satte hende saa høit, havde han aldrig havt Mod til med et Ord at antyde sine Følelser for hende — der var over dem et Skjær af gammel-ridderlig Romantik, der bevirkede, at hun stod for ham som noget fjernt, noget helligt og ukrænkeligt!

Endelig saae Rudolph Villaen dukke frem. Den var omfangsrig som et lille Slot og laa midt i en parklignende Have, der strakte sig oppe fra Veien hélt ned til den forbiflydende Burgaflod — mod den mørke Baggrund af de store Træer saae det ud, som om Bygningen, med alle sine elektriske Lysekroner tændte, var fuldt illumineret. Han skyndte sig gjennem Gitterporten, gav sit Overtøi til en Tjener i det Wilnerske lysegraa Liberi og traadte ind i den store Modtagelsessalon.

Hér fandt han imidlertid kun fire Damer samlede om et Whistbord. Den ene af disse, Geheimeraadinde Rathen, en Søster til Wilners afdøde Hustru, reiste sig strax og gik ham imøde. Hun var høit oppe i Halvtredserne, men ganske frisk endnu, havde engang været smuk og bar et ret ungdommeligt Kostume. Rudolph kjendte hende fra den tidligere Periode, hvor de ofte havde været sammen, og hun altid havde viist ham megen

Venlighed — hun hørte til den Slags absolut udadlelige Damer, der aldrig brænde sig, men nok holde af at lege med Ilden, og overfor hvem Mænd, der ere yngre end de selv, udøve en vis Tiltrækning. Hendes Gemal, Geheimeraaden, var død for længe siden og havde efterladt hende en anstændig Formue.

Hun modtog, synlig oplivet, Rudolph med en Strøm af Ord om, hvor stærkt han havde været savnet, præsenterede ham for sine Medspillende og tilføiede:

»De undskylder mig et Øieblik, mine Damer, men jeg har noget meget vigtigt at tale med Hr. Reinfeldt om.«

Derpaa førte hun ham hen til en afsides Hjørnesofa, idet hun tilføiede:

»Alle de Andre er nede i Haven, men vi ældre Damer er lidt bange for den kjølige Aftenluft og foretrækker at spille Kort.«

Rudolph vidste, hvad Svar hun ønskede og sagde med et høfligt Buk:

»Hvorfor bruge et Tillægsord som »ældre«, der saa lidt passer til Geheimeraadinden?«

»Ak, min Ven,« sukkede hun, idet hun dog samtidig smilede, »Rynkerne begynder at faae Overmagten, de kan ikke længere skjules. Men det var dét, jeg vilde tale om — ganske mellem os, forstaaer De nok: *parole d'honneur!*

Seer De, min kjære Reinfeldt, jeg elsker min lille Niece Helga over al Forstand og vil gjerne, at hun skal blive saa lykkelig som muligt. I den Henseende spiller jo et hensigtsmæssigt Parti Hovedrollen, og hér er det, jeg vilde bede Dem hjælpe mig, fordi jeg veed, at ogsaa Dé ønsker vor lille Helga alt godt. De kjender jo Grev Arnold von Bruck, Kaptain i Artilleriet —?«

»Ja, det er min gode Ven, vi har gaaet i Skole sammen og siden aldrig sluppet hinanden afsyne,« svarede Rudolph med en Mine, der var alvorligere, end hans Ord nødvendiggjorde.

»Han er i den senere Tid kommen meget her i Huset, og saavidt jeg kan se, optræder han absolut som Beiler uden dog endnu at have talt. Det er jo en glimrende Forbindelse for Helga — alene dét, at hun bliver Grevinde — ja, De har vel hørt, at ved en Bazar, hvor hun blev præsenteret for Kongeparret, syntes vor unge Dronning saa godt om hende, at hun har været tilsagt til Thé ved Hoffet, ganske privat, i den intimeste Kreds, kan De tænke Dem — jeg har selv tidt været til officielle Selskaber paa Slottet, men det er jo ikke det samme! Som sagt, Partiet er udmærket i enhver Henseende, jeg ønsker i høi Grad, at det skal gaa i Orden, og hertil maa

De hjælpe mig, da De sikkert har stor Indflydelse paa begge Parter. Jeg har selv prøvet paa at faae noget ud af Helga, for jeg troer, ja, jeg er vis paa, at hun elsker ham — det har mangfoldige Smaatræk viist mig — men hun er jo en underlig En, veed De nok, saa taus og tillukket som en Mur, naar hendes Humeur staaer saadan. Jeg mener mig imidlertid som hendes Tante forpligtet til at tænke og handle for hende — hun er jo snart en gammel Pige: sex og tyve Aar! Og hendes Stilling er vanskelig, fordi hun stadig er omgiven af mer eller mindre umulige Kavalérer med Hensigter — naa, i dén Retning er jeg forresten ikke bange, for jeg husker, at hun en Dag yttrede noget lignende som: »Man skal aldrig tro, hvad Mændene siger til En, naar man er en rig Arving, fordi Tanken om Ens Penge altid vil skimtes bagved.«

»Sagde hun dét?« udbrød Rudolph med lav Stemme.

»Ja — det er dog virkelig ogsaa sandt.«

»Og De mener altsaa, at hun elsker Arnold?«

»Absolut Ja!«

»Saa skal jeg gjøre, hvad jeg formaaer for at imødekomme Deres Ønske, Fru Geheimeraadinde.«

»Tusind Tak, det vidste jeg,« udbrød hun og trykkede varmt hans Haand. »Jeg maa

tilbage til mine Damer, men naar De gaaer igjennem Havedøren dér, vil De strax finde Selskabet.«

Rudolph var en Mand, hærdet til at bære meget, men det Slag, som hér havde ramt ham, var dog næsten for haardt: et hélt Livs lyse Forhaabninger tilintetgjorte i et Sekund som en sprungen Sæbeboble! Farven var vegen fra hans Kinder, og da han kom ned i Haven, søgte han først hen i en afsides Allé, hvor han en Tid lang vandrede frem og tilbage, bærende paa den tungeste Byrde, der endnu i disse sex og tredive Aar var bleven læsset paa hans Skuldre. Dog — hér kunde han ikke blive — og desuden maatte han først skaffe sig Vished — nu stærk og rolig!

Han nærmede sig Havens Midtparti, hvor kouleurte Lamper rundt omkring i Træerne forøgede det festlige Indtryk. Fra en stærkt oplyst, stor, aaben Pavillon, der laa tæt ved Floden, hørtes Passiar og Latter, medens adskillige Spadserende saaes paa den aabne Plads foran. Ved disse Fredagsmodtagelser hos Wilner pleiede mange af Hovedstadens betydeligste Mænd og Kvinder at give Møde til en munter, tvangfri Samværen i et Par Timer, hvor der kun serveredes let Bagværk, Frugt og Vin — undertiden kunde Gjæsternes Antal løbe op til et halvt Hundrede, men

iaften havde, muligvis af Hensyn til den stærkt spændte politiske Situation, betydeligt færre indfundet sig.

Idet Rudolph viste sig i Pavillonens Dør, forlod Wilner hurtig den Gruppe, der havde samlet sig om ham. Det var en tredsindstyveaarig Mand med et ægte Patricieraasyn, fornemme Træk, omgivne af et hvidt Haar og Fuldskjæg. Paa en Maade stod han ogsaa som Repræsentant for et hélt Dynasti, thi den Wilnerske Slægt havde i snart tre hundrede Aar været den ledende Kraft for Burgheims merkantile Udvikling. Oprindelig havde Husets Chefer kun givet sig af med Handel, men efterhaanden som Dampmaskinen og senere Elektriciteten vandt frem, slog man ogsaa ind paa industrielle Omraader, og den nuværende Indehaver eiede de største Fabriker ved Hovedstaden, særligt i Jernbranchen. Det var en uhyre Bedrift, og hans Formue ansloges til mange Millioner — maaske saae han ogsaa lidt træt ud efter et langt, arbeidsivrigt Liv, men Udtrykket var muntert, og Smilet i Øiet tydede paa Hjertensgodhed.

Han ilede Rudolph imøde og lagde begge Hænder paa hans Skuldre, idet han udbrød:

»Velkommen tilbage, min kjære Reinfeldt — vi har savnet Dem stærkt i disse to lange Aar, men haaber nu at beholde Dem hér.«

Med en Haandbevægelse rundt i Kredsen tilføiede han: »Jeg troer, at De kjender alle de Tilstedeværende?«

Ja, det gjorde Rudolph. Han gik omkring, hilsende paa hver Enkelt, og i dette Øieblik følte han ret Betydningen af, at han var brudt op fra sit Landsted i Bjergene: hér traf han Videnskabsmænd, Kunstnere, Forfattere, tidligere Universitetskollegaer og en udsøgt Kreds af Kvinder — ja, det levende Samkvem med høit begavede Mennesker havde dog mere Værd for Ens Udvikling end Studiet af nok saa mange døde Bøger!

Alle vare de stærkt optagne af Aftenens Vidunder, Himmel-Annoncen, som af og til kom tilsyne mellem to Popler i en Udkant af Haven. En Professor i Fysik udviklede ivrigt det Fænomenale i denne Opfindelse og fordybede sig i en Undersøgelse af, ad hvilke Veie det overraskende Resultat kunde tænkes naaet. Hertil bemærkede Wilner:

»Maaske kan De faae det at vide endnu iaften, thi jeg venter Patenthaveren, Mr. Haine. Han er stærkt amerikaniseret, saa De maa ikke anlægge en altfor streng Maalestok overfor ham, men forresten er han født hér i Byen. Hans Fa'er, hvem jeg satte megen Pris paa, var Værkfører ved én af mine Fabriker, og da Sønnen havde Hoved og Lyst

til at komme ud, hjalp jeg ham lidt paa Gled. For femten Aar siden reiste han til Fristaterne, men jeg maa dog sige, at det udelukkende skyldes hans egen Energi, at han er kommen saa godt frem — han er en stor Dygtighed i moderne Forstand, det vil sige: han lader ingen Chance gaa fra sig og er ikke altfor nøieregnende i sin Metode. Da han nu efter sin Ankomst hér besøgte mig, modtog jeg ham naturligvis med største Venlighed — jeg husker saamænd, at han som Dreng mangen Gang har været Hest foran Helgas lille Vogn — og jeg saae jo snart af hans Papirer, at han allerede har en Position derovre. Ogsaa af dén Grund indlod jeg mig med ham, da han har udmærkede Betingelser for at blive et Bindeled mellem os og Amerika paa Vareomraadet — men saa traf han Opfinderen af dette Luftspeilingsapparat, og nu har han kastet al sin Interesse paa det.«

Han vilde fortsætte, men fra Pavillondøren havde Rudolph gjennem Mørket i nogen Afstand opdaget en hvidklædt Dame, der ved en Herres Side langsomt nærmede sig fra én af Alléerne, og han spurgte med usikker Stemme Wilner, der stod ved hans Side:

»Er det ikke Deres Datter, som kommer dér?«

»Jo —«

»Og det er v. Bruck, hun følges med?«

»Ja — nu skal jeg kalde — Helga, hvem troer Du her er?« raabte Wilner.

Hun fremskyndede sine Skridt, og Rudolphs Hjerte bankede ved Synet af denne fintformede, ranke Skikkelse, hvis Holdning var saa ædel — hver Bevægelse præget af harmonisk Skjønhed. Idet hun satte Foden paa Trinet til Pavillonen og rakte Haanden frem imod ham, kom hun til at staa i den fulde Belysning derindefra. Aldrig endnu, syntes han, hun havde været saa smuk som i dette Øieblik, thi der var noget usædvanligt udbredt over hende: de regelmæssige, skjønne Træk under det sorte, krusede Haar havde et Udtryk af Liv, som han ikke før havde iagttaget, i hendes dybe, brune Øine var der en besynderlig Glands, og en svag Rødme dækkede de fine, runde Kinder —

— ja, Geheimeraadinden har Ret, tænkte Rudolph, saaledes seer en Forelsket ud!

Han følte et Stik i Hjertet og havde Møie med at fremføre nogle ganske banale Gjensynsfraser — saa vendte han sig mod Arnold. Ogsaa overfor denne faldt det ham vanskeligt at anslaa den fordums Tone, men Vennen mærkede dog intet. Derimod betragtede Helga

ham forundret, med en grundende Mine, og udbrød derpaa pludselig:

»Undskyld, mine Pligter som Værtinde kalder mig, men de to Herrer kjender jo hinanden godt og har vel meget at tale om.«

Med et flygtigt Nik forlod hun dem.

»Naa ja, det kan ogsaa være morsomt at faae snakket lidt med Dig efter den lange Adskillelse,« sagde v. Bruck — han var civilklædt, en elegant og nobel Adelsmandstype, blond, med et stærkt udviklet Overskæg, som han ofte snoede paa en egen energisk Maade — hans Ansigtsudtryk eiede lidt af den Barskhed, der ofte findes hos udpræget Militaire.

Han stak sin Arm ind under Vennens, og de gik ned ad en Nøddegang, hvor der, trods de ophængte Lamper, var temmelig mørkt — hvad Rudolph just ikke havde noget imod i dette Øieblik.

Efter at have takket Arnold for Mødet ved Begravelsen om Formiddagen, sagde han henkastet:

»Du kommer ofte her i Huset, hører jeg.«

»Ja.«

»Wilner er ogsaa et sjældent Menneske.«

»Ja.«

»Datteren hører heller ikke til de almindelige.«

»Nei, deri har Du Ret.«

Der opstod en Pause, som v. Bruck imidlertid pludselig, ligesom utaalmodig, afbrød, idet han sagde:

»Vi har jo altid havt Fortrolighed til hinanden, Rudolph, og Du har jo kjendt Familien hér i mange Aar — hjælp mig lidt til at forstaa Situationen.«

»Hvad mener Du?«

»Ja, jeg kan gjerne fortælle Dig det: jeg er stærkt indtagen i Frøken Wilner, men jeg har bogstavelig ikke mindste Anelse om, hvad Standpunkt hun indtager overfor mig.«

»Det var da besynderligt — hvor har Du lært hende at kjende?«

»Wilner og jeg mødtes forrige Sommer ved et Badested, hvor vi drak Brønd sammen. Vi havde mange Berøringspunkter i vore Anskuelser, syntes godt om hinanden og omgikkes selskabeligt. Datteren var med, men holdt sig saaledes i Baggrunden, at jeg, trods hendes utvivlsomme Skjønhed, egentlig ikke lagde videre Mærke til hende. Hertil kom ogsaa et andet Hensyn: Du veed, at jeg ikke hænger stærkt i mit Adelskab, jeg har altid behandlet Dig paa lige Fod, ikke sandt, trods det, at I Reinfeldt'er, mærkelig nok forresten, ikke er adlede, men jeg har dog den Teori, at i Ægteskab bør Blod søge Blod — ja, jeg

husker nok, at Du tidt har kriticeret min Opfattelse, men den hviler paa en ligefrem Naturiagttagelse: jeg har mærket mig det Fænomén, at naar en Racehund af ædel Byrd parrer sig i Flæng, bliver Afkommet de frygteligste Køtere, hvor alle Racens værdifulde Egenskaber er gaaet tabt: Troskab, Lydighed, Sporsands, Vagtsomhed og saa videre — derfor er jeg forsigtig. Imidlertid indrømmer jeg, at der ogsaa kan findes Race hos Borgerlige, naar den igjennem en Række af Generationer har faaet Tid til at udvikle sig, og da jeg senere lærte Frøken Wilner nærmere at kjende, mærkede jeg snart af vore Samtaler, at hun hørte til de Udvalgte, at man ikke hos hende traf paa disse Raisonnementer, som selv hos den mest elegante Bourgeoisidame pludselig kan minde En om, at hendes Bedstefa'er tjente sine Penge ved at sælge Puddersukker bag en Disk og maaske snyde lidt paa Vægten.«

»Men siig mig engang, har Du slet intet Indtryk af, at hun optager din Hyldest gunstigt?«

»Nei, hér er det, at jeg føler mig usikker. Paa en Maade taler hun meget ligefremt og venligt med mig, men alligevel er der en vis reserveret *noli me* hos hende, der holder En ganske paa Afstand, og kommer man en enkelt

Gang ind paa blot at berøre det Erotiske, lukker hun sig strax sammen som en Blomst, og alt bliver Stilhed. Hun er jo meget rig, men jeg møder ogsaa ganske godt udrustet, og desuden forekommer det mig, at den Grevindetitel, jeg byder hende, veier nok saa tungt, som hendes Faders dumme Penge — gid Fanden havde dem, det er ikke dém, jeg bryder mig om. Imidlertid lader hun mig beile til sig, som var hun en Prindsesse af kongeligt Blod, og jeg én af hendes Undersaatter — det saarer mig, men jeg kommer dog stadig igjen, thi hun drager mig med en mærkelig Magt. Derfor, Rudolph, føl Dig lidt for og skaf mig at vide, hvor jeg er henne: risikere et Afslag vil jeg ikke og opgive hende kan jeg ikke — vil Du hjælpe mig?«

»Jeg skal forsøge,« svarede Rudolph — hans Stemme lød rolig, og hans Ansigtstræk kunde man ikke se i Mørket.

Da de to Herrer atter nærmede sig Pavillonen, hørte de en fremmed Stemme, der talte høiere og hurtigere, end man sædvanlig pleiede i denne Kreds. Det viste sig at være Edvard Haine, der havde indfundet sig, og for hvem de nu bleve præsenterede. Han var iført en udadlelig *dress* og optraadte, af Respekt for Wilner, adskilligt mere afdæmpet end ellers, men trods alt stak Parvenuen

unægtelig igjennem. Han havde strax bemægtiget sig Ordet, som han havde for Skik at bemægtige sig alt, hvad han paa nogen Maade kunde faae fat paa, og var netop, siddende i en Kreds af Herrer, ifærd med et af sine Yndlingstemaer:

»Man taler om Verden som elendig — Verden er brillant, blot man forstaaer at tage den rigtig og huske den gyldne Sætning: *Money is life, without it nought, with it everything!* Hér i Europa hersker endnu de gamle Tilstande — i *United States* har vi Frihed, Republik, Enhver kan gjøre, hvad han vil —«

»Ogsaa, f. Ex. gjennem Truster, plyndre Samfundet,« indskjød Helga, der var kommen til og stod bag sin Faders Stol.

»Det kan Miss Wilner godt kalde det, hahaha! Jeg eier selv Aktier i Petroleumskilder — Papirerne er i Orden, vi staaer paa Lovens Grund — Sammenslutning — al Konkurrence umuliggjort — vi dikterer Priserne — *all right, always ahead, never backwards!*«

»Men tænker De nu aldrig paa, Mr. Haine,« sagde Helga, »at De, naar det dreier sig om en Nødvendighedsartikel som Stenolie, ved en saadan Ring nærmest rammer den Fattige over hele Jorden?«

»Den Fattige!« raabte Haine. »Lad os være fri for ham — der tales i vor Tid ikke om

andet end om h a m — han er ligefrem Kjælebarn — det begynder snart at blive latterligt! Hér gjælder desuden et Synspunkt, som De maaske ikke har tænkt paa, Miss Wilner: vi har jo i Fristaterne en mere udviklet Religieusitet, end De har herovre — naar den almægtige Gud har villet det saaledes, at Folk skal lide Nød paa Jorden, maa det jo næsten kaldes formasteligt af os svage Dødelige at gribe ind mod hans Bestemmelse.«

»Nei, jeg havde ganske vist ikke tænkt mig, at Deres Handlemaade skyldes Gudsfrygt,« svarede Helga med et fortørnet Blik. »De troer Dem maaske endog i Overensstemmelse med det, som Jesus lærte og paabød?«

»Lad os ikke komme ind paa disse vanskelige Spørgsmaal,« sagde Heine forsigtig. »For den, der, som han, selv ingen Kappe har, er det let nok at paabyde, at den, der har to, skal give den ene bort — Ulykken er, at man har sat de saakaldte Fattige Fluer i Hovedet — naar Bjørnen én Gang har smagt Kjød, vil den ikke længer nøisomt klare sig med Skovens Bær — ganske ligesaa med Proletariatet!«

»Overfor den egentlige Nødstilstand har De selvfølgelig ganske Uret, Mr. Haine,« tog Wilner Ordet, »men naar Talen er om Arbeideren i Virksomhed, passer Deres Billede særdeles

godt: man har lært ham at gabe, og nu er hans Kjæber ved at gaa af Led, saa store Mundfulde vil han sluge. Vi staaer netop overfor en meget alvorlig Begivenhed — det vil ogsaa interessere Dem at høre, Reinfeldt! Jeg beskjæftiger paa mine Fabriker hér i Byen en fem tusind Mand, jeg er mig bevidst at lønne dem saaledes, at de med Familie vil kunne leve i fuldstændig Tilfredshed efter deres Stand, og jeg har gjennem et Pensionsfond og paa anden Maade sørget for, at de som Gamle og Udtjente vil kunne klare sig. Ikke destomindre er de misfornøiede. Jeg vil slet ikke tale om, at der i deres Forhold til mig personlig ikke er det mindste tilbage af gamle Dages Hengivenheds- eller Solidaritetsfølelse — tværtimod, de betragter mig nærmest som en Fjende, og naar jeg færdes paa Fabriken, møder jeg flere onde Øine end gode. Naa, det maa jeg finde mig i, men nu kommer her forleden en Deputation og stiller nye Krav under Trudsel om Streike. De vil have kortere Arbeidstid — de berømte otte Timer — og det gjør ikke mindste Indtryk paa dem, naar jeg fortæller dem, at jeg selv hele mit Liv igjennem har havt en Arbeidsdag fra otte Morgen til otte Aften, altsaa tolv Timer, med ganske korte Spisepauser — for jeg har været flittig, mine Herrer, og

passet mine Ting! — eller jeg forklarer dem, at mangfoldige Mennesker maa arbeide mere end otte Timer om Dagen i alle Brancher, ligefra Handlende og Kontorfolk til Skribenter, Journalister og andre: »Det bryder vi os ikke noget om — vi vil kun arbeide i otte Timer for Fremtiden,« svarer de med en seig Knurren. Og saa er der Lønspørgsmaalet! Siger jeg dem, at Konjunkturerne ikke tillader nogen Forhøielse, og at de jo tjener nok til deres Behov, svarer de mig med et Grin, at der dog er lidt til endnu, inden de kan kjøbe saadan en Villa, som den jeg eier! De er med andre Ord slet ikke til at tale med, og jeg kunde forsaavidt gjerne lade dem streike, til de blev kjede af det, thi jeg har mine Lagere vel forsynede med Maskiner, men Sagen er, at det er større Ting, der staaer paa Spil. Ikke blot breder Anarkismen sig betænkeligt hér i vort før saa fredelige Land, men ogsaa Stemningen mellem de socialistiske Arbeidere er i den senere Tid bleven mere steil end før, ikke langt fra revolutionair, og Meningen med disse deres hurtigt paa hinanden følgende Krav om høiere Løn er klar nok: de vil ved et jævnt stigende, stærkt Tryk franeden sprænge det gamle Samfunds Rammer itu for derved at fremtvinge den socialistiske Stat. Derfor maa vi Arbeidsgivere, der for-

svarer Samfundets Interesser, være paa vor Post — ja, jeg kan gjerne fortælle Dem, mine Herrer, at hvis Arbeiderne fastholder deres Fordringer, vil mine Kollegaer og jeg om nogle Dage etablere en Lock-out i Faget, der kommer til at omfatte en 20000 Mand, og den kan meget vel gjennem andre Fag tænkes udvidet baade til 30- og til 40000 — det bliver en afgjørende og forhaabentlig afsluttende Styrkeprøve, ialt Fald for lang Tid.«

»Bravo, Mr. Wilner!« udbrød Haine. »Knytnæven er det eneste, de Mennesker forstaaer.«

»Mon ikke rolige, kjærlige Ord vilde virke bedre?« sagde Helga.

»Lidt af hvert, ligesom overfor Børn,« mente Rudolph.

»Min Datter er en Drømmerske — hun lever i en høiere, ideal Verden,« bemærkede Wilner, og vendt til v. Bruck tilføiede han: »Hvad siger De, Hr. Greve? De staaer saa taus og seer saa tankefuld ud.«

»Jeg siger ingenting!« lød Svaret. »Alt dette — hvis jeg tør bruge Ordet — civile Kjævl interesserer mig ikke. Jeg kjender kun én Politik: at lyde min øverste Krigsherre, Kongen, og de andre Overordnede. Nei, det jeg tænkte paa, var, at imorgen ligger det i vort Senats Haand, om det fædrelandsforræderske Afvæbningsforslag, der er bleven vedtaget i

andet Kammer, skal blive til Lov — skeer det, er det vort Lands Dødsdom.«

»Vi kan sikkert gaa ud fra,« sagde Wilner, »at Senatet med stor Majoritet forkaster Forslaget.«

»Men i samme Øieblik,« tilføiede Rudolph, »vil ogsaa Arbeiderpartiets Felttog mod første Kammer blive til Virkelighed — vi gaaer alvorlige Tider imøde. Kan Du fuldt ud stole paa dine Menige, Arnold?«

»Endnu, haaber jeg,« svarede v. Bruck, »men faaer den antimilitaristiske Agitation Lov til fremdeles, som nu, at brede sig, vil det snart være forbi med Disciplinen, og saa har vi Anarkiet her i Landet.«

Rudolph vilde svare, men Helga, hvem Haine ivrigt konverserede, vinkede ad ham — hendes Øine havde ofte hemmeligt i Samtalens Løb søgt hen til ham.

»Maa jeg tale med Dem et Øieblik, Hr. Reinfeldt — De undskylder, Mr. Haine,« sagde hun med en let Hilsen til Amerikaneren.

Haine bukkede lidt forbløffet, og de To gik ud i Haven, ned ad Floden til.

»Tilgiv,« fortsatte Helga, »at jeg rev Dem ud af en Samtale, som naturligvis interesserede Dem i høi Grad, men jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde slippe bort fra denne Fremmede, der overdænger mig med de utro-

ligste, dummeste Komplimenter — jeg skulde da ikke tro, at han kan være taabelig nok til —«

Hun standsede, og Rudolph fortsatte:

»— til at tænke sig Muligheden af at kunne vinde Dem for sig — det er han sikkert! Selvbevidstheden lyser jo ud af ham —«

»Det oprører mig altid, at man saaledes skal være Gjenstand for Efterstræbelser, især naar Motivet bliver lagt saa plumpt for Dagen som hér.«

»Heldigvis er Deres Øine jo aabne for denne Fare. Deres Tante, Geheimeraadinden, citerede før en træffende Sætning af Dem: Naar man er rig Arving, skal man ikke tro Mændene, fordi de altid tænker paa Ens Penge.«

»Ak ja,« sukkede Helga, »det har jeg desværre mange Erfaringer for — men lad os nu forlade dette kjedelige Tema, her er en Bænk, hvor vi kan sidde, nu skal De fortælle mig lidt om, hvordan De har havt det i den lange Tid. Deres Breve til Fa'er dreiede sig jo mest om Politik — og Kortene, De sendte mig, indeholdt altid kun et Par Ord, uagtet De dog maatte vide, at jeg gjerne vilde høre noget nærmere fra Dem.«

»Ja, men i de Kort, jeg fik fra Dem, stod der ogsaa stadig kun et Par Ord, Frøken

Helga, skjøndt jeg maaske i min Ensomhed var mere videbegjærlig end De.«

»Som man raaber i Skoven, faaer man Svar, veed De nok, men forresten har jeg intet nævneværdigt oplevet i disse to Aar. Livet er jo egentlig i al sin Afvexling saa uendelig énsformigt: Om Sommeren har vi foretaget Udflugter til Syden, Italien, Grækenland, Ægypten, men stadig altfor kortvarige, fordi Fa'er aldrig har Tid — om Vinteren er der jo Teatrene, Selskaberne, Musik, Læsning og meget andet, men intet af det har synderlig Interesse, naar man ikke sjæleligt oplever noget — alle disse Adspredelser er saa forunderligt tomme — naa, men lad mig nu hellere høre lidt om Deres Ophold derude i Bjergene.«

Og Rudolph fortalte om sin Bog, han arbeidede paa, om Grethes moderlige Omsorg for ham, om den herlige Natur, om sin Glæde ved Ensomheden og om sine Bekymringer for Fædrelandet. Helga sad taus og lyttede, medens hendes Øine hvilede paa Flodens mørke Vande, der med en egen klagende Lyd strømmede forbi tæt ved hendes Fødder.

»Og nu har De forladt alt det, for at vende tilbage til denne Hvepserede,« sagde hun, da han sluttede. »Paa en Maade er jeg glad derover, fordi Deres Evner er altfor betydelige

til blot at knyttes til Nedskrivningen af døde Bøger — det er Livet selv, De skal gribe ind i!«

»Vi faaer se.«

»Af og til længtes De dog altsaa efter Burgheim?«

»Ja, jeg har jo Venner hér, som jeg holder af.«

»Hvor gammel er det egentlig, De er?«

»Sex og tredive Aar.«

»Det er rigtig — akkurat ti Aar ældre end jeg. Alligevel kan jeg tydelig huske den Dag, De første Gang kom i vort Hus som ung Student —«

»De havde lige fyldt otte Aar —«

»Jeg var saa stolt over, at De gik med mig i Haanden og plukkede Blomster til mig og roede mig omkring paa Floden —«

»Ja, og saa gik Tiden, og en skjøn Dag opdagede jeg, at min lille Veninde Helga var bleven til en fuldt udviklet Jomfru, og jeg begyndte at sige »De« —«

»Men Deres Veninde blev jeg da ved at være —!«

»Ja, og derfor er jeg Dem hjertelig taknemmelig — — men, hvis jeg maa have Lov til en lille Indiskretion: De er altsaa sex og tyve Aar og fortæller mig, at De endnu ikke

sjæleligt har oplevet noget — tager De mon ikke feil heri?«

»Jeg forstaaer ikke —?« sagde hun med et hurtigt Blik til ham.

»Jeg tænker paa, at da jeg før saae Dem komme spadserende med min Ven v. Bruck, slog det mig, at hér var Betingelser for en hélt ud harmonisk Forbindelse. Først og fremmest er han selv saa rig, at han ikke behøver at mistænkes for at efterstræbe Deres Penge, og dertil er han smuk, distingueret, har den nobleste Karaktér og er af fornem Fødsel —«

»Det forekommer mig, at De anbefaler Hr. v. Bruck med en paafaldende Varme —?«

»Det er, fordi jeg har Grund til at tro, at han er stærkt indtagen i Dem.«

»Denne Samtale begynder maaske at blive en lille Smule for intim,« sagde Helga koldt og reiste sig, »lad os gaa op til de Andre.«

Strax efter sluttede hun sig til en Gruppe Damer, og Rudolph meddelte Arnold, der af Tjenestehensyn var ifærd med at bryde op, at han endnu intet kunde oplyse. —

— Noget senere, Klokken henad Et, laa Wilners elektriske Motorbaad ved den lille Stenkai i Haven, og Gjæsterne gik ombord. Han selv og Helga stode viftende paa Bred-

den, medens den iltert pilede afsted ned ad Floden.

De Fleste forsvandt i den rummelige Kahyt, Andre vandrede frem og tilbage paa Dækket — Rudolph tog Plads hélt ude i Forstavnen. Hans Tanker vare tunge: dér foran ham laa hans Fødeby — Lysreflexen i den disede Luft fra de mange Blus derinde omgav den ligesom med en Glorie — hvad Fremtid gik den imøde? I dette Øieblik pønsede Tusinder af Sjæle, vaagne og i Drømme, paa at bringe Ufred og Jammer over den — ak, Mennesker, Mennesker, hvorfor er I dog saa onde mod hverandre! Oppe paa Bjergskraaningen, de passerede, kunde han mellem de mørke Træer skimte de hvide Mure af det kongelige Slot — der var ingen Tvivl om, efter alt hvad han havde hørt og seet, at Landets Hersker snart vilde staa overfor en Situation, hvor der krævedes den yderste Koldblodighed og Bestemthed. Derfor havde han kaldt ham hid som Raadgiver, men vilde han være denne Opgave voxen? Saameget vidste han, at ethvert ubesindigt, ikke nøie overveiet Skridt vilde han for enhver Pris modsætte sig, og forsaavidt kunde han ialtfald gjøre nogen Gavn. — Rudolph sukkede: Hvor lidet betød hans egen personlige Skjæbne overfor alt det langt vigtigere, der nu stod

paa Spil, men desuagtet vendte hans Tanke stadig tilbage til Helga: havde hun blot været en fattig Pige — og dog, til hvad Nytte ønske dette, Billedet af hende, som hun dér kom iaften med Arnold, stod brændt ind i hans Sjæl — nei, der var ingen Tvivl, dén festlige Stemning, der prægede hendes hele Skikkelse, kunde kun skyldes Kjærlighed — saadan straaler en Kvindes Øine kun, naar hendes Hjerte slaaer for en Mand! Minderne strømmede ind paa ham — han havde jo seet hende udfolde sig fra et spædlemmet Barn til den deiligste Kvinde — og hvormange vidunderlige Timer havde han tilbragt i hendes Selskab, fulgt hendes Udvikling, iagttaget, hvorledes Interessen for alt, hvad der var skjønt og godt, vaagnede i hendes unge Sjæl, frydet sig over hendes kundskabstørstende, ivrige Spørgen, været det tause Vidne til hendes stille Drømmetimer —

Pludselig lød der en Stemme i Rudolphs Øren, der med et Ryk rev ham ud af hans Grüblerier. Det var Edvard Haine, som, henrykt pegende, sagde:

»Har De lagt Mærke til, at Luftspeilbilledet atter har viist sig — »Drik altid Goldmachers Whisky« — nu er Bogstaverne mørkerøde — man experimenterer aabenbart — hah, det er en stolt Opfindelse — De seer knapt op,

Hr. Reinfeldt — naa, det er sandt, De hører jo til den konservative Menighed her i Landet — jeg kjender flygtigt Deres Halvbroder, Redakteur Kurt — derfor er De ikke Ven af noget Nyt, hvor epokegjørende det saa er.«

»Oprigtig talt, Mr. Haine, Deres patenterede Opfindelse er mig ganske imod. De maa huske, at der dog endnu existerer Mennesker, som af og til føle Trang til at kaste Blikket mod Himlen, uden at det just skeer for at faae at vide, hvor man skal kjøbe Whisky. Desuden forekommer det Hele mig ikke epokegjørende, som De siger —«

»For mig er Opfindelsen s'gu ialtfald epokegjørende,« svarede Haine ivrigt, »forsaavidt som der er Millioner at tjene paa den. Jeg beder Dem blot betænke, at Luftbilledet kun kan sees i en Afstand af omtrent 4 Kilometer fra den elektriske Lysmaskine, der udsender det, og at de fem Verdensdele udgjør ialt 130 Millioner Kvadrat-Kilometer — dette er min Basis! Forestil Dem saa Himmelbuen for hvert Sted inddelt i Kvadrat-Metre, hvori Annoncerne fordeles — det svimler for mig, Indtægten vil blive uhyre, da Udgifterne er smaa — Himlen leverer jo Papiret gratis til denne Avertissementsavis, hahaha! Opfinderen har havt lidt Vanskeligheder ved ogsaa om Dagen at kunne fæstne læselige, mørke

Bogstaver i den blaa Luft — paa Skyer gaaer alt af sig selv — men jeg haaber, at hans Forsøg ogsaa snart lykkes i denne Retning — ja, jeg skal drive det til, at man samtidig i Kanton, i Melbourne, i Captown, i New-York og Paris stormer »Haines Annoncebureau«'er for at komme med næste Dag — hele Jorden og hele Himlen skal jeg underlægge mig!«

Han talte med en Energi, der nærmede sig Begeistring.

»Troer De nu ogsaa, at Menneskene vil finde sig i, at De saaledes med Deres Reklamer spærrer Veien for dem til Vorherre?« spurgte Rudolph.

»Absolut — hvem skulde forbyde mig det — jeg har ladet Læger konstatere, at Luften, vi indaander, ikke i mindste Maade afficeres af Lysapparatet, og det var da den eneste tænkelige Indvending, man kunde komme med.«

»Konsekvent er De, det maa man indrømme — Forretningsmand til Fingerspidserne.«

»Ja, mit Valgsprog er ogsaa: *Work and women is all, I care for* — à propos om *women*, er De gift, Hr. Reinfeldt?«

»Nei.«

»Hvordan har De da indrettet Dem?«

»Naar De absolut vil vide det, Mr. Haine,

saa holder en gammel Tjenestepige paa Treds mit Hjem i Orden.«

»Hvor kan det lade sig gjøre i Deres Stilling?«

»Nu, jeg er flyttet til Byen, vil jeg ogsaa søge mig en Husbestyrerinde.«

»Det er mig ikke nok,« udbrød Haine med en grublende Mine. »Ogsaa jeg havde altid forestillet mig at ville leve som Pebersvend — men der er hændet mig noget — jeg troer, jeg gifter mig — det er dog det regulaireste og klogeste, naar man da vælger med Forstand — ikke sandt?«

»Utvivlsomt!«

Strax efter gik den snaksomme Amerikaner, og Rudolph drog et Lettelsens Suk. Men hans Tanker vare lige mørke: Naturligvis har han Ret, at gifte sig er baade det regulaireste og klogeste, men naar den Dame, man elsker, nu ikke bryder sig om En, gjælder det at renoncere — ja, jeg vil kaste mig ind i det politiske Livs Malstrøm, arbeide for mit Fædrelands Vel og søge at glemme alle disse ørkesløse Drømme!

IV

Det kongelige Slot laa i Udkanten af Byen, en mægtig, treetages, hvid Bygning i Renaissancestil, opført paa en Klippeskraaning tæt ved Floden, midt i en stor Park. Denne omgaves af et høit Jerngitterværk, hvis Port ud mod Veien langs Burga blev bevogtet af en kjæmpemæssig Schweitzer med en sølvknappet Stok i Haanden og klædt i de kongelige Farver. Udenfor paraderede to Soldater af Garderegimentet, idet de taktfast gik frem og tilbage fra Skilderhus til Skilderhus, foran selve Slottets Portal stode to andre paa Post — tilvenstre, skjult af Træer og Buske, var den lille Bygning til Vagtmandskabet anbragt. En meget stor, aflang Plaine med talrige Blomsterpartier strakte sig fra Gitterporten op til Borgen, og udenom den løb Kjørebane og Fodsti, overskygget af Kastanietræer. I Midten af Plainen et høit Springvand, hist og hér Marmorstatuer, Gangene gruslagte og nyrevne, alt zirligt og smukt.

Det havde regnet til Morgen, men nu, henad Tolv, skinnede Augustsolen varmt, Draaberne i Græsset funklede som tusinde Diamanter, Træerne glindsede af Friskhed efter Badet, og Blomsterne fyldte Luften med Vellugt — Slottets Façade med sin hvide Farve næsten skjar i Øinene i det stærke Lys.

Langs Plainen kom en fem og fyrretyveaarig Mand spadserende, klædt i brun Jakkedragt med en rundpullet Hat paa Hovedet. Han var svær og høi af Figur, Ansigtet karakteristisk og energisk, men Trækkene grove og plumpe. Soldaterne ved Gitterporten havde præsenteret deres Geværer for ham, da han passerede dem, og det samme skete ved Slottet, da han naaede Indgangen. Det var nemlig Ministeriets Præsident, Karl Schmidt, og han var godt kjendt paa disse Steder, thi i de sidste to Aar havde han staaet i Spidsen for Landets Regjering. Ved hans Løbebane var der, seet fra et Nutidsstandpunkt, ikke det mindste fantastiske, skjøndt man i gamle Tider maaske nok kunde have benyttet den til et spændende Eventyr. Han var oplært til og havde i sine unge Dage tjent sit Brød som Cigarruller, men han havde et hurtigt, klart Hoved, en levende politisk Sands og udmærkede Talegaver; altsaa blev han snart af sine socialistiske Meningsfæller udpeget til Medlem

af andet Kammer og fik en sikker Valgkreds i Hovedstaden. Gjennem en Aarrække deltog han nu ivrigt i de parlamentariske Kampe og anerkjendtes snart, i Kraft af sine overlegne Evner og sin utvivlsomme Hæderlighed, som Partiets Fører, samtidig med at en Stilling ved en af Arbeidernes Institutioner sikkrede ham Udkommet og satte ham istand til at tilegne sig Sprogfærdighed og hvad andet, der vilde blive nødvendigt, naar han engang naaede sit Maal. — Dette skete egentlig hurtigere, end han havde ventet; ved et Valg til andet Kammer kom Socialisterne pludselig ind som Majoritet, idet det viste sig, at Vælgerfolket, utaalmodigt efter at se alt det, som Arbeiderpartiet vilde udrette, naar det kom til Roret — paa Møder og i Aviser havde man i mange Aar ikke hørt om andet — kastede sine Stemmer yderst tilvenstre. Samtidig havde Otto den Syttende besteget Tronen, og resolut bøiede han sig for Folkets Majoritet, idet han lod Karl Schmidt kalde, hvem det nye andet Kammer havde valgt til sin Formand. Ministeriet blev hurtig dannet uden nogensomhelst Uro, idet de Konservative ligeledes med en vis Nysgjerrighed imødesaae, hvorledes Forholdene vilde udvikle sig. — Det var ogsaa lykkedes Karl Schmidt at holde sig ved Roret i de siden da forløbne

to Aar, men Opgaven havde været vanskelig nok. Overfor sig havde han et konservativt Parti, der ingenlunde var kraftesløst, og som var beredt til, hvor det gjaldt dets Interesser, kun at vige Fod for Fod, under stadig Kamp. Bag sig havde han den store Hær af Meningsfæller, der høirøstet raabte paa Indfrielsen af de mange Løfter, han tidligere havde givet om afgjørende Reformer, naar han kom til Magten. Og saa var der den store Mellemgruppe af Smaaborgere og Smaabønder, hvis Stemmer havde medvirket til Socialisternes Seir, men som i et givet Øieblik, naar en Foranstaltning mishagede dem, pludselig kunde vende sig til den anden Side. Altsaa maatte han være forsigtig: det havde været en let og herlig Opgave, medens han stod som Oppositionens Fører i andet Kammer, at raabe paa Reformer, men nu, da han følte Ansvaret, blev han mindre høirøstet, thi det var jo dog saa sin Sag at kaste Landet ud i en Strid, der maaske kunde ende med en Borgerkrig. Hertil kom, at Senatet stadig indtog sin Plads i Forfatningen som et Værn for de konservative Interesser: Kongen vilde for ingen Pris give slip paa det og over en Trediedel af Befolkningen saae hen til det som sit eneste Haab og sin eneste Støtte — men saalænge Senatet existerede, var der

ingensomhelst Udsigt til en Gjennemførelse af Socialisternes Krav — Karl Schmidt var i den største Forlegenhed!

Idag havde han nu særlig Grund til at føle sig febrilsk. En Deputation fra Fabrikarbeiderne havde været hos ham til Morgen og meddelt ham, at hvis Lock-outen kom, var det deres Hensigt at gribe til hvilkesomhelst Midler, ogsaa Voldsomheder, for at knække Kapitalisternes Overmod, og han havde af den indædte Forbittrelse, der var at læse i deres Ansigter, forstaaet, at det var fuldt Alvor. Endvidere skulde der netop idag i Senatet foretages en Afstemning om Landets Forsvar, der efter al Sandsynlighed vilde vække Massernes rasende Vrede, og samtidig var der en Mulighed for, at de yderliggaaende Socialister i andet Kammer under deres Fører, Konrad Stufe, kunde faae sat en Paragraf ind i Skoleloven, der vilde virke som et Slag af en knyttet Haand i Ansigtet paa det konservative Parti. Karl Schmidt var i det Hele ikke rigtig glad ved denne Konrad Stufe og hans Tilhængere — Ny-Socialisterne kaldte de sig. Nu da han, Schmidt, var kommen til Roret, syntes han, at Meningsfællerne burde have været glade over en saa betydningsfuld Seir, og under hans Førelse have nøiedes med de smaa, opportune Fremskridt, man

efterhaanden kunde naae til — men istedet havde man idelig klemt paa ham, yttret Misfornøielse med hans Styrelse, dannet en ligefrem Opposition i Kammeret, ja, Socialistbladene talte høilydt om hans Uduelighed! Og samtidig havde han i sit Privatliv været underkastet et ligefrem oprørende Tyranni: hvert af hans Skridt blev bevogtet af hans misundelige Meningsfæller. Ministeruniform og Excellencetitel havde han strax af sig selv afskaffet som ufolkelige, men Demokratiet var gaaet videre i sine Krav: da han vilde leie sig en Leilighed, der svarede til hans nye Stilling, lød der et Ramaskrig, saa at han maatte indskrænke sig til en ganske tarvelig, man anstillede ugenért Beregninger over, hvorledes han anvendte sin store Ministergage, og da han en Gang i Vinterens Kulde anskaffede sig en Pelsfrakke, saa bragte Socialistbladene ligefremme Karikaturer af ham — Karl Schmidt ærgrede sig: nu kunde alting være saa godt, og saa ødelagde ondsindede Personer det Hele! —

Kongen havde, for at imødekomme Tidens Idéer, i det daglige Liv ved sit Hof indført en ganske uceremoniel Ordning, hvorimod han nok ved festlige Leiligheder holdt af at udfolde en vis Pragt og derved hævde sin Særstilling i Landet. Ministeren passerede

med en flygtig Hilsen nogle Tjenere, der stode i den udstrakte Vestibule, steg op ad den brede Marmortrappe og meddelte, da han naaede Bel-Etagen, den vagthavende Hofjunker, at han ønskede at tale med Kongen i et vigtigt Anliggende. Strax efter blev han gjennem en Række høiloftede, pragtfulde Sale, hvis tykke Gulvtæpper dæmpede Lyden af hvert Skridt, ført til Kongens Arbeidskabinet. Dette laa i Hjørnet af Slottet, saaledes at man fra Vinduerne til den ene Side havde Udsigt over Flodens Løb gjennem Dalen med Bjergskraaningerne langs dens Bredder, medens til den anden Side Burgheim udstrakte sig for Blikket. Værelset var solidt, men ikke overdaadigt udstyret med Egetræs Meubler; de ophobede Papirbunker paa det store Skrivebord, Bøgerne, der laa omkring allevegne, de høie Reoler fulde af andre Bøger — alt tydede paa, at der virkelig blev »arbeidet« i dette Værelse. Paa Væggene hang Oliemalerier af Fyrstens Forældre og tidligere Repræsentanter for Dynastiet, paa Etagèrer og Smaaborde fandtes en Mængde Fotografier staaende i Rammer, navnlig gjengivende den unge Dronning og den lille Tronfølger i talrige Kombinationer.

Kongen, der reiste sig fra sit Skrivebord, idet Ministeren traadte ind, var en Mand paa

sex og tyve Aar: Ansigtet smukt og regelmæssigt, ganske uden Skjæg, Haaret blond, Linierne i Profilen noget skarpe og Hagen fremstaaende, hvorfor Udtrykket ogsaa tydede paa en ikke ringe Villiestyrke. Men ved Siden af eiede hans Ansigt et aabent og elskværdigt Smil, der virkede overordentlig vindende. Han var høi og slank, klædt i sort Frakke.

»Naa, Hr. Konseilpræsident, hvad har De saa paa Hjerte?« udbrød han muntert, idet han trykkede Schmidts Haand. »Mærkeligt nok, at De kommer netop nu — jeg venter en Mand, som det kunde interessere mig at føre Dem sammen med,« og han vendte sig til Hofjunkeren, der endnu stod i Døren: »Jeg har ladet Hr. Reinfeldt tilsige — vil De melde ham, saasnart han kommer.«

Junkeren gik.

»Vær saa god at tage Plads, Hr. Schmidt, og lad os høre.«

De satte sig — Ministeren uden al Tvang, fordi Kongens Optræden var den ligefremmeste af Verden, men ogsaa uden al demokratisk Selvhævdelse, fordi der ikke var Spor af Anledning til en saadan hér.

»Situationen er meget alvorlig, Deres Majestæt, vi staaer overfor en Lock-out, der kan drage uoverskuelige Følger efter sig,« sagde Schmidt og fortalte om den Deputation af

Arbeidere, der havde været hos ham. Han sluttede saaledes: »Det er nu min indstændige Anmodning til Deres Majestæt, at De lader Arbeidsgivernes Leder, Hr. Fabrikant Wilner, kalde og gjør ham det klart, at denne Lockout maa opgives.«

Kongen, der havde lyttet til med alvorlig Mine, svarede:

»Jeg vil underrette Dem om, at et Udvalg af Arbeidsgiverne, hvorimellem dog ikke Hr. Wilner, igaar Eftermiddags søgte Audients hos mig og bad mig ligesaa indstændig at gjøre min Indflydelse, gjældende overfor Arbeidernes Førere og faae dem til at indsé, at deres Krav om en otte Timers Arbeidsdag, samtidig med at Lønnen forhøies, er ganske urimelig og uforsvarlig — eller som de Herrer udtrykte det: »Vanvid«. De vil derfor forstaa, at jeg paa en Maade er kommen mellem en dobbelt Ild, og at jeg, som staaende over Partierne, ikke kan gribe ind hér — hvad jeg saa meget mindre ønsker at gjøre, som jeg til en vis Grad — rént privat, rént menneskelig — maa give Fabrikanterne Ret: jeg synes virkelig, at Arbeiderne spænder Buen for høit.«

»Det er meget beklageligt,« udbrød Ministeren.

Kongen rynkede Panden og fortsatte:

»Jeg troer, at jeg har Ret. I det Hele maa jeg sige, at Deres Ministerium har beredt mig en Skuffelse. Da jeg for to Aar siden lagde Portefeuillen som Konseilpræsident i Deres Haand, Hr. Schmidt, var det under den bestemte Forudsætning, at De formaaede at skaffe Fred og Ro i Landet, skabe Lykke for mit Folk, og De gav mig bindende Løfter i saa Henseende dengang — men Resultatet er bleven et ganske andet. Jeg er ikke tilfreds med Forholdene, Hr. Schmidt, det forekommer mig, at Tøilerne er ifærd med at glide ud af Deres Hænder, at De ikke længere er Herre over Situationen.«

»Maaske,« svarede Schmidt i en lidt brøsig Tone, »men vil Deres Majestæt vide hvorfor, saa skal jeg sige det: det er, fordi Senatet har lagt mig Hindringer i Veien ved hvert Skridt, jeg foretog — og Senatet har følt sig stærkt, fordi det vidste, at det havde Kronen bag sig.«

»Selvfølgelig! Senatet er jo saa at sige den Voldgrav, der værner min Borg mod mine Fjender.«

»Men den Grav maa fyldes, først da vil disse Fjender blive Kongens Venner.«

»Jeg stoler ikke rigtig paa den Forvandlingsproces, dertil er de revolutionaire Idéer altfor udbredte, især hos Arbeiderklassens

Ungdom — jeg løber jo hver Dag de forskellige Partiblade igjennem og følger saaledes ganske godt med —«

I det samme blev Rudolph Reinfeldt meldt — den gamle v. Habicht, Hofmarschallen, havde fra sit Vindue i Slottets Façade passet ham op, var ilet ham imøde paa Trappen og havde hvisket til ham i den mest indtrængende, næsten bønlige Tone: »Han er inde hos Hans Majestæt, denne Hr. — Schmidt! Gjør nu, hvad De kan — hele Hoffet, ja hele den velsindede Del af Befolkningen seer hen til Dem som deres sidste Haab.«

Kongen modtog Rudolph med hjertelig Glæde, takkede ham for hans Komme, berørte let det Tab, han havde lidt ved Moderens Død, og sagde derpaa med en forestillende Haandbevægelse:

»Jeg veed ikke, om de Herrer kjender hinanden?«

»Jeg har vist aldrig personlig været i Forbindelse med Excellencen,« sagde Rudolph, idet han bukkede for Ministeren.

Karl Schmidt gjengjældte Hilsenen, idet han tilføiede:

»Vær saa god at udelade »Excellencen«, den Betegnelse bruger jeg ikke.«

»Men Navnene Karl Schmidt og Reinfeldt,« fortsatte Kongen, »kjender de Herrer gjen-

sidigt saa meget desto bedre. Dette Møde er ikke arrangeret, vil jeg udtrykkelig fremhæve, det skyldes et Tilfælde, min kjære Reinfeldt, at De træffer Konseilpræsidenten. Men da de Herrer, der jo repræsenterer saa forskjellige Retninger, nu dog er samlede hér, kan vi maaske foretage en kort Konference! Øieblikket er jo alvorligt nok, til at alle gode Kræfter i Landet slutter sig sammen: Hvis Oppositionen idag seirer i andet Kammer, vil de parlamentariske Former jo egentlig kræve, at Ministeriet Schmidt gaaer af og afløses af Ministeriet Konrad Stufe, men jeg vil strax gjøre opmærksom paa, at til dette rækker jeg aldrig Haand. Vi bør, efter min Mening, ikke gaa længere til Venstre, hvis vi da vil undgaa at styrte i en Afgrund. Da nu De, Hr. Schmidt, maa betragte den yderliggaaende Fraktion som Deres Modstandere og altsaa maa søge Stemmer andetsteds, var det min Tanke, om man ikke kunde arbeide hen til et Koalitionsministerium, og jeg vilde da mellem dets Medlemmer sætte Pris paa at finde min Ven hér, Rudolph Reinfeldt, paa hvis Hæderlighed, Dygtighed og Forstaaelse De fuldt ud kan regne.«

»Det gjør mig ondt,« lød Ministerens Svar, »men af alle Navne vilde Navnet Reinfeldt være det uheldigste for et Kompromis, thi

det vilde virke som en Brand i Næsen paa mine Meningsfæller — Deres Majestæt maa ikke glemme, hvorlænge den afdøde Statsminister med haard Haand bekjæmpede Frihedsbevægelsen her i Landet. Men iøvrigt kan jeg med det samme strax slaa fast, at jeg under alle Omstændigheder vil respektere de parlamentariske Krav. Selv om Oppositionen idag faaer den omstridte Paragraf indført i Loven, gaaer jeg ganske vist ikke, fordi jeg ikke har sat noget ind paa dette Spørgsmaal, men jeg indrømmer, at jeg derefter, hvad Dag det skal være, kan vente et Mistillidsvotum, og i samme Øieblik trækker jeg mig tilbage for at overlade de Yderliggaaende Valpladsen.«

»Hvad siger De, Reinfeldt?« spurgte Kongen.

»Jeg er paa en Maade tilfreds med Hr. Schmidts Svar, Deres Majestæt! Jeg har altid været en Fjende af Halvheder — dybtgaaende Onder er endnu aldrig blevne helbredede gjennem Opportunisme.«

Endnu fortsattes Samtalen en lille Stund, indtil endelig Ministeren tog Afsked.

Kongen gik en Stund frem og tilbage over Gulvet med Hænderne paa Ryggen og en grublende Mine. Pludselig udbrød han:

»Jeg er ængstelig tilmode, Reinfeldt, man truer Dynastiet! Det var det lykkeligste Øie-

blik i mit Liv, da min Hustru for tre Aar siden bragte en Tronfølger til Verden — De skal siden faae Leilighed til at se ham — men denne Begivenhed har samtidig fordoblet min Følelse af Ansvar. Jeg betragter det som min Opgave, ja, som min hellige Pligt, at efterlade ham et Rige i en blomstrende Forfatning, hvor han kan føle sig tryg midt i en loyal Befolkning, der seer op til ham som sin Beskytter og sin bedste Ven — men hvorledes opnaa dette under de foreliggende fortvivlede Omstændigheder, hvor Demagoger puster til Oprørsaanden og anarkisksindede Existentser pønser paa Revolution — ja, De kjender det jo godt nok, Reinfeldt, Deres egen Halvbroder er endog mellem Lederne af denne Bevægelse.«

»Desværre, ja —«

»Hvorledes gjøre disse Mennesker begribeligt, at de har Uret?«

»Umuligt, Deres Majestæt, af den simple Grund, at i en Partistrid som denne er Overbevisningens Lidenskab mindst ligesaa stor som under en Religionskrig: man lader sig gjerne flaa, hænge, brænde for sin Sags Seir! Og hertil kommer, at i Retning af kamplysten Energi har Socialisterne saa absolut Overtaget — det er vor Ulykke, at den uegennyttige Begeistring for de konservative

Idéer, der engang fyldte Partiet, er udslukket. Splid og gjensidig Misundelse har bidraget mægtigt til at svække os, de dygtigste Kræfter har fornemt holdt sig tilbage fra aktiv Politik for ikke at geraade ud i det ganske vist ofte uappetitlige Uføre, som det parlamentariske Liv let bringer, og Folk, der, med Tilsidesættelse af personlig Fordel, har offret alle deres Kræfter paa at forsvare de Samfundsprinciper, vi kjæmper for, overraskes hyppigt ved hos Partifæller at møde Kulde, ja Modvillie — alt dette maa ændres, hvis vore Synspunkter engang skal kunne seire.«

Kongen traadte hen til Rudolph, som stod ved et af Vinduerne, lagde Haanden paa hans Skulder og sagde:

»Jeg er Dem taknemmelig, Reinfeldt, fordi De har besluttet Dem til at blive her. Jeg trænger til en Ven, en Fortrolig, et Menneske med Indsigt og hurtigt Overblik, som kan raade mig i de vanskelige Situationer, jeg nu næsten daglig staaer overfor, og hvor hvert Skridt kan blive skjæbnesvangert. Se,« tilføiede han og pegede mod Staden, der laa udbredt for deres Øine, hvilende i den lyse Sommersol med sine talrige Taarne og Kirkespir, »jeg er mig bevidst, aldrig at have havt andet Formaal end denne Byes og dette Lands Lykke. Allerede medens jeg var halvt Barn

endnu, gjorde jeg mig det klart, hvilke Pligter der hvilede paa mig som Tronfølger, og jeg forberedte mig med Alvor til min Gjerning uden, som saa mange andre Prindser, at hengive mig til ørkesløse Extravagancer — jeg er fyrig nok af Naturel til, at Livet kunde friste mig, saa jeg har Lov til at regne mig denne min Korrekthed til Ære! Min høisindede Fader indskjærpede mig stedse fremfor alt andet, at jeg skulde elske dette Folk — forstaa saa min Smerte og min Sorg, naar jeg møder Kulde hos dem, hvem mit Hjerte slaaer imøde, naar jeg møder Mistænksomhed dér, hvor jeg kommer med de bedste Hensigter — ak, kjære Ven, det gamle Ord er sandt, at Kronen undertiden kan være saare tung at bære.«

»Jeg forstaaer det, Deres Majestæt,« udbrød Rudolph deltagende, thi Kongens Stemme havde bævet af Sindsbevægelse.

»Og nu er Spørgsmaalet, Reinfeldt: Hvis andet Kammer byder mig Braadden, hvis det ikke kan undgaaes, at det kommer til et Sammenstød mellem Trone og Repræsentation, mellem Landets konservative Elementer og det yderligtgaaende Arbeiderparti, vil jeg saa kunne gjøre Regning paa Dem, Reinfeldt? Jeg har Tillid, absolut Tillid baade til Deres Karaktér og Deres Dømmekraft — vil

De staa ved min Side under disse vanskelige Forhold?«

Rudolph greb Kongens fremstrakte Haand, saae ham fast i Øiet og svarede:

»Ja, Deres Majestæt!«

»Endnu engang: Tak! Støttet til min gode Samvittighed og til Dem mener jeg at staa fast, naar det gjælder en Styrkeprøve, hvad Gud forbyde — maaske Uveiret driver over, saa at Kampen kan undgaaes.«

»Jeg vilde i Sandhed ønske det, Deres Majestæt! Jeg er ikke ærgjerrig og vilde langt hellere atter tiltræde mit beskedne Professorat ved Universitetet end sættes ved Styret, men kalder Pligten, saa lyder jeg. Som Deres Majestæt møder jeg med en god Samvittighed: min Halvbroder kalder sit Organ for »Lighed!«, vi vil vælge Ordet »Frihed« som Devise.«

»De pleier at følges ad, de to Ord —?«

»Og dog betegner de i Virkeligheden diametrale Modsætninger: Fordringen om Lighed nødvendiggjør en Statsledelse, der kun kan tilfredsstille den Enkeltes Krav paa Ligestilling ved den mest rigoristiske Tvang, ved et mistænksomt, alt nivellerende Tyranni, medens Frihedsprincipet hævder Individets Ret til at udfolde sine Evner, voxe sig stor, uden at Staten strax træder kontrollerende til.«

»Det er ialtfald en smuk Devise at kjæmpe

under,« svarede Kongen, og med et Blik paa det store Bronceuhr i Hjørnet af Værelset tilføiede han: »men Klokken er bleven mange — jeg haaber, De gjør os den Glæde at spise Frokost med os — Dronningen vil særdeles gjerne hilse paa Dem.«

»Jeg takker meget, Deres Majestæt, men jeg er valgt til Ordfører ved Debatten idag i andet Kammer —«

»De skal ogsaa nok naae at møde i rette Tid,« svarede Kongen muntert. »Herskabet hér paa Slottet bruger ikke mange Ceremonier, jeg har indrettet det saaledes, at Dronningen og jeg som Regel spiser ganske en famille, saa borgerligt som muligt, medens Hoffets Damer og Herrer har deres eget Taffel, hvor det nok gaaer en hel Del stivere til under gamle v. Habichts Overledelse.« Han blinkede skjelmsk og tilføiede, idet han stak sin Arm ind under Rudolphs: »Jeg er en meget lykkelig Ægtemand, maa De vide, og en meget lykkelig Fader — det vil glæde Dem at se Tronfølgeren, livlig, agtpaagivende, Sundheden selv, en sand Knop!« — et lyst Smil gik hen over Kongens Ansigt.

De vandrede gjennem de samme Sale, som Rudolph for lidt siden havde passeret, og nogle til. Pludselig standsede Kongen med Fingeren paa Læben:

»Hys, hører De ham?«

En Barnestemme lød inde fra Naboværelset: den søgte ivrig Forklaring paa ét eller andet, og en blød, klangfuld Kvinderøst svarede.

»Kom!« hviskede Kongen med straalende Øine og førte Rudolph hen til Døraabningen. Mellem de tunge Portièrer saae han en hvidklædt, lyslokket ung Kvinde sidde paa en Skammel ved et lille Legebord; hun var ifærd med af Stenklodser at opføre en Bygning, idet hun af og til kastede Blikket i et Hæfte, hvor Modellen var tegnet; ligeoverfor hende sad en treaars Dreng, ogsaa klædt i Hvidt og med gule Krøller ligesom Moderen, øiensynlig ganske optagen af hendes Virksomhed.

Idet Kongen leende traadte ind, reiste hans Gemalinde sig hurtigt, og en Rødme fløi over hendes Kinder af Undseelse:

»Men Otto dog —!« udbrød hun.

»Bliv ikke forskrækket, Charlotte, det er blot vor gode Ven Reinfeldt, som vil spise Frokost med os — Du lærte jo allerede at sætte Pris paa ham, inden han reiste for to Aar siden, og nu vil han ikke mere forlade os.«

Rudolph bukkede og trykkede et ærbødigt Kys paa den Haand, Dronningen rakte ham — hun var af en egen blond, sart, fin Skjøn-

hed, der vilde have kjendetegnet hende som den fødte Prindsesse mellem Tusinder af Kvinder — hendes Udtryk var mildt, Smilet elskeligt.

»Og hér har vi ham, hvorom det Hele dreier sig,« sagde Kongen, der imidlertid havde faaet Prindsen paa Armen og bragte ham hen til Rudolph. »Er han ikke prægtig — ræk kun Haanden til den fremmede Mand, Dreng, han kan maaske senere blive Dig en god Hjælper.«

»De maa meget undskylde, Hr. Reinfeldt, denne ganske formløse Modtagelse,« sagde Dronningen, »men Otto tager aldrig Hensyn til den Slags Ting. Jeg havde sendt Bonnen bort for selv at lege lidt med min Søn — nu skal jeg ringe paa hende.« —

Frokostbordet var dækket i et mindre Værelse. To Lakaier vartede op, men efter at de varme Retter vare serverede, fik de et Vink om at trække sig tilbage, for at man kunde føle sig mere ugenért. Samtalen gik saa frit og aabent, at Rudolph gjerne kunde have troet sig i Selskab med et ungt, fornøiet Ægtepar af ganske jævn Stand, hvis ikke den kongelige Krone paa Servicet havde mindet ham om det modsatte.

Han var fuldstændig indtagen i Dronningen, saa yndefuld og ligefrem hun var. Al-

ting klædte hende, selv det, der maaske vilde have misklædt Andre. Trods hendes fire og tyve Aar var der udbredt over hende en eiendommelig barnlig Naivitet, der skyldtes hendes Opdragelse ved et lille Hof, hvor hun havde faaet en udmærket Uddannelse, men kun seet grumme lidt af Verden. Skarpe Tunger mente, at hun var ubegavet — maaske, men til Gjengjæld havde hun ialtfald det rigeste Hjerte. Hun var meddelsom og kom ved Bordet med de pudsigste Bemærkninger, der fik Kongen til at le høit og Gjæsten til at smile. Som da hun udbrød:

»Jeg er glad over, at De er kommen, Hr. Reinfeldt, for De veed ikke, hvor de dumme Mennesker i andet Kammer ærgrer og driller Otto, saa at han kan blive hélt bedrøvet, og jeg næsten ikke kan faae trøstet ham igjen. Men De maa tale med dem fornuftigt og indtrængende — og gjøre dem begribeligt, at naar de blot lader Kongen raade, saa vil alting blive godt. Sommetider maa jeg græde, og saa ønsker jeg altid, at vi var langt, langt borte fra dette Slot. Jeg læste forleden i en Roman om en fattig Jagtfoged — han havde sin Hytte dybt inde i en Skov, og dér levede han ensomt og lykkeligt med sin unge Hustru — de havde ogsaa en lille Dreng lige-

som vi, og hver Aften, naar han sulten og tørstig kom hjem fra sin Gjerning, stod hun foran Huset med Barnet paa Armen og viftede Velkommen til ham — ak, Hr. Reinfeldt, jeg ønskede virkelig, at det var mig, og at Otto ogsaa var saadan en fattig Jagtfoged, der ikke kjendte det mindste til misfornøiede Folkerepræsentanter —«

»Slaa Dig til Ro, Charlotte,« lo Kongen og kyssede hendes lille, fine Haand, »vi er jo dog ogsaa meget lykkelige, selv om vi ikke kan bo langt inde i en Skov.«

»Ja, lykkelige!« hviskede hun.

»Det er jo som et hélt Vidunder,« sagde Rudolph smilende. »Mon det ikke hører til de store Sjældenheder at træffe virkelige Inklinationspartier indenfor de regjerende Fyrstehuse?«

»Ja, var det ikke mærkeligt,« udbrød Dronningen med Liv. »Dengang Mama og Hofmesterinden derhjemme fortalte mig, at Prinds Otto af Burgland vilde komme paa Besøg ved Hoffet, og tillige betroede mig, i hvad Hensigt det skete, blev jeg hélt forskrækket og ulykkelig, og det hjalp slet ikke, at de viste mig flere Billeder af ham — jeg brød mig ikke om at se dem, jeg kunde slet ikke tænke mig at skulle rives bort fra mine elskede Forældre og mine Veninder og mit Land. Jeg gik i

den Tid hver Dag ned i Kapellet og bad Gud inderligt at vende alt til det Bedste — og det gjorde han, for da Prindsen steg ud af Toget ved den festlige Modtagelse, følte jeg ligesom et Stik i Hjertet.«

»Det har været Amors Pil!« lo Kongen.

»Det er virkelig sandt, Hr. Reinfeldt, jeg var lige ved at besvime og forstod nok i samme Øieblik, at hér vilde der ikke behøves mange Overtalelser.«

»Og akkurat paa samme Maade gik det mig,« tilføiede Kongen. »Jeg syntes, at jeg aldrig havde seet noget saa yndigt som det rødmende, forvirrede Barn, der kom mig imøde med den samme lille Haand udstrakt, som jeg holder hér — ja, i Sandhed, vi maa være Himlen taknemmelige, at den føiede alt saaledes —«

»Og veed De, Hr. Reinfeldt, hvorlænge det varede, inden jeg kunde fortælle Mama, at jeg havde givet Prindsen mit Ja — jeg skammer mig næsten ved at tilstaa det: kun tre Dage —«

»Vi gik langs den lille Sø i Parken, medens Maanen legede hen over Vandet —«

»Ja, og saa laa jeg i dine Arme, Otto, uden at jeg vidste af det.«

Dronningen havde Taarer i Øinene og ilede hen for at trykke et Kys paa sin Ge-

mals Læber. Han reiste sig og tog hende i sin Favn.

»Reinfeldt,« sagde han med dyb Alvor, »vi maa sørge for, at denne Kvinde ikke rammes af Sorger.«

Et Øieblik var der ganske stille i Værelset — saa tilføiede Kongen:

»Men Klokken er strax Tre, det er paa Tiden, at De begiver Dem til Kammeret.«

V.

BYEN var i Bevægelse, mange Mennesker paa Gaderne, overalt saae man samtalende, ivrigt gestikulerende Grupper. Da Rudolph naaede den store Plads foran Parlamentet, var der sort af Folk, Tusinder, og han maatte gaa ad en Omvei for at komme ind i Regjeringspaladset, et pompeust Bygningskomplex, hvor baade Rigsforsamlingen og Ministerierne havde deres Sæde. Mange Repræsentanter kom kjørende, og eftersom de hørte til den frisindede eller den konservative Retning bleve de hilste med Bifaldsraab eller med øredøvende Piben og Haansord. Den tætpakkede Hob bestod for en stor Del af Byens laveste Udskud, snavsede Existentser, hvem Udsigten til Optøier havde lokket ud af deres Huler, Drukkenbolde, Gadedrenge, ødelagte Fruentimmer — Rudolph gyste ved Synet af disse Skikkelser, der bare Præget af Raahed, Ondskab og Geménhed: ganske vist repræsenterede de kun Bundfaldet af Folket,

men de trivedes under de bestaaende politiske Forhold som giftige Svampe i sur Jord, og man forstod af deres Raab, at de mente at have samme Ret til at fælde Dom om Statens Sager som alle Andre. Midt i den almindelige Tumult hørtes fra alle Sider Avisdrengene udskingre Slagordene fra de sidst udkomne Oppositionsblade:

»Idag gjældet det!« — »Maalet er fuldt!« — »Vi har længe nok kysset Riset!« og saa fremdeles.

Inde i Bygningen herskede der ogsaa Uro. Begge Parlamentets Afdelinger skulde samtitidig have Møde, Medlemmerne ilede frem og tilbage paa Gangene — der var Feber i Luften. Rudolph traadte ind i den mægtige, høiloftede Sal, hvor andet Kammer samledes. De Fleste vare komne, lidenskabelige Diskussioner hørtes fra alle Sider, ivrige Agitatorer løb fra Medlem til Medlem i Haab om i sidste Øieblik at samle nye Stemmer. Tilhørerpladsen paa Galleriet var fuldt besat, og ikke mindst herfra lød en Støi, der viste, at man ikke nærede nogen udpræget Respekt for Stedet: man kaldte paa Kjendinger nede i Salen, indlod sig i høirøstet Samtale med dem eller sendte dem opmuntrende Tilraab.

Rudolph indtog sin Plads, idet han blandt Andre ogsaa nikkede til sin Halvbroder, Johan,

der sad modsat ham. Hans Øine fløi ud over Forsamlingen. Ja, andet Kammers Fysiognomi var unægtelig forandret fra den Tid, da han først begyndte at interessere sig for parlamentariske Forhold. Den »almindelige« Valgret havde sat sit Stempel paa den: der saaes kun faa Personer, der gjorde Indtryk af at høre til Samfundets høiere Lag. Byernes Arbeidere havde sendt Folk af deres egen Midte — de vare velklædte og i Kraft af deres opvakte Hoveder havde de vidst at tilegne sig en Slags ydre Politur, saa at de ved et flygtigt Blik kunde illudere, men deres Ansigtstræk, deres Sprog og Gebærder røbede dog hurtigt, at de kom ligefra Naturens Skjød, uden gjennem Generationer at have været underkastet nogen Forædlingsproces. Ogsaa Bondebefolkningens Repræsentanter havde skiftet Ham: hvor før den tykke, selvbevidste Gaardmand bredte sig, saaes nu Husmandens mere arbeidsvante Skikkelse, i hvis Aasyn man kunde læse, at han ikke altid havde havt gode Dage. Ialt var der kun en Snes Medlemmer i Forsamlingen, der hyldede afgjort konservative Anskuelser, men de nærede dog en vis Forventning om at seire idag, naar der skulde afstemmes om Akademispørgsmaalet, thi Regjeringens Leder, Karl Schmidt, indsaae, at Oppositionens Ændringsforslag

maatte virke som en Udfordring af explosiv Art, og han havde derfor givet sine Meningsfæller frie Hænder i denne Sag. Den besindigere Del af disse vilde antagelig ikke række Haand til en saa aabenbar Brutalitet, haabede man — men Medlemmernes Miner lovede ikke noget godt.

Endelig steg Kammerets Formand op til sin Plads og ringede: til den Paragraf af Skoleloven, der idag skulde behandles, var der stillet et Ændringsforslag, der først vilde blive sat under Debat — han gav strax Ordet til det ærede Medlem fra Burgheims fjerde Kreds.

Konrad Stufe reiste sig: en robust Skikkelse, Ansigtet forsaavidt lidet tiltalende, som han havde en bleg, fregnet Teint, Braknæse samt rødligt Haar og Skjæg, men Udtrykket var levende og Øinene ildfulde. Oprindelig havde han været simpel Arbeidsmand, men han var født med en mægtig Røst, og denne bragte ham snart ind paa den politiske Løbebane. Han blev en af Partiets Tillidsmænd, Bestyrer for et socialistisk Foretagende og havde desuden en god Indtægt som reisende Agitator. Den mægtigste af Førerne, Karl Schmidt, havde i sin Tid i høi Grad benyttet hans Evner i saa Henseende, indtil Konrad Stufe en Dag følte sig stærk nok til at sætte ham Stolen for Døren og af de misfornøiede »Ny-

Socialister« danne en Opposition — han blev Ministeriet Schmidts altid vaagne Samvittighed og Kontrol, brændende af Had til Overklasserne og af Ærgjerrighed, dygtig i Forhold til sine Forudsætninger og ubestikkelig i sin Overbevisning.

Næppe havde han løftet sin kjendte Løverøst, før Galleriet udbrød i Bifaldsraab og Haandklap — en Demonstration, som upaatalt fik Lov til at passere. Kammerets Formand, en tidligere Landsbyskomager og udpræget Socialist, havde nemlig al mulig Respekt for Tilhørerskaren, thi han vidste, at dersom han paadrog sig dens Mishag, vilde han paa de Partimøder, der i disse bevægede Tider holdtes flere Gange ugentlig i Folkets Forsamlingshuse og Klubber, blive gjennemheglet paa det frygteligste og samtidig miste sin Formandsstilling. Derfor var han forsigtig.

Stufe erklærede at ville fatte sig i Korthed, da Spørgsmaalet i Forveien Mand og Mand imellem var uddebatteret, men indledningvis fordybede han sig dog ret vidtløftigt i Betragtninger over den ventede Lockout, der ikke havde det mindste med den foreliggende Sag at gjøre. Herved fik han Leilighed til at anbringe en Række Talemaader, der vare hørte mangfoldige Gange før, men

som han vidste aldrig forfeilede deres Virkning i Proletarkredse: »Medens Kapitalisten vælter sig i sit Guld, vil han kaste den, der i sin sure Sved har skrabet det sammen til ham, paa Gaden« — »Den mæskede Arbeidsgiver vil sulte sin fattige Arbeider ud, naar Konen og de smaa Børn skriger efter Brød, mener han at kunne faae Bugt med ham« — brølede han ud over Forsamlingen, og hans Ord bleve modtagne med harmglødende: »Hør!« Derved var den rette Stemning tilveiebragt, og han gik over til Akademi-Spørgsmaalet: »Man har betegnet os Arbeidere som Lønslaver, og dét Ord passer. Saalænge Menneskene har existeret, har nogle Faa tilegnet sig al Rigdom og gjort de Andre til Trælle. Husk, Du Husmand fra Landet, hvorledes Herremændene har mishandlet dine Forfædre, ladet dem slide sig ihjel, pidsket dem, voldtaget deres Koner og Døttre — og I, Arbeidere fra Byerne, husk hvordan Fabrikeieren, for at kunne underbyde sin Nabo, gav Jeres Fædre saa ussel en Løn, at de næsten sultede ihjel, og naar de var udslidte blev kastede bort, som var det Snavs, husk, hvorledes han, for yderligere at trykke Priserne, anbragte Børn, som endnu var ganske smaa, i sine Maskinhelveder, hvor de, uden nogensinde at have kjendt en glad Time, døde som

Fluer i den giftige Luft, segnende med deres svage Kræfter under det Arbeide, man læssede paa dem — men det gjorde ingenting, nye, elendige Børn blev fødte af elendige Mødre, der var nok at tage af! Alt dette er nu forbi, og hvem kan vi takke derfor — os selv! Men vi er ikke færdige endnu, der er mange Bastioner at tage, før Fæstningen er vor, og én af disse Bastioner er netop de private Akademier. Hér henter Rigmandens Søn sine Idéer om, at han er bedre end vore Sønner, men det vil vi ikke finde os i — jeg vil anbefale Dem at stemme for Ændringsforslaget, idet jeg raaber: Ned med Akademierne, disse Drivhuse for Udvikling af Storborgersind!«

Han satte sig under rungende Tilslutning, og Johan Kurt tog derefter Ordet — han talte hurtigt, med livlige Armbevægelser, og det aabne, ærlige Udtryk i hans Ansigt gav hans Ord Vægt.

»Naar jeg,« sagde han blandt andet, »ligeledes vil anbefale det foreliggende Ændringsforslag, er det, fordi jeg gjennem det seer én af mine Hoved-Idéer blive realiseret paa den smukkeste Maade. Fra jeg kunde skjønne, allerede som Barn, har jeg været Friheds- og Lighedsmand. Enhver Klassedeling har været mig forhadt, saavelsom Titler og Ordner — alt det, der løfter den Ene i Veiret paa den

Andens Bekostning. Lad os være Brødre! Det siges, at de Konservative vil modarbeide dette Forslag, men jeg kan ikke tro det, thi det vilde være at modarbeide Kulturudviklingen i vort lille Land. Naar jeg seer Arbeideren lytte interesseret til de Forelæsninger, man indbyder ham til, naar jeg seer hans Børn i velindrettede Skolelokaler videbegjærligt indsuge Kundskaber, da bliver jeg varm om Hjertet og er glad over at være født i en Tid, der endelig er naaet til Forstaaelse af Underklassernes Krav. Men det allerførste af disse er netop, at de ikke længere vil finde sig i at være Underklasser — og derfor maa Akademierne bort! Forbyde dem vil vi ikke af Hensyn til Frihedsprincipet, men vi kan lægge dem saadanne Hindringer i Veien, at de ikke kan bestaa, og Forslaget hér er udmærket tjenligt i saa Henseende. Vedtag denne Ændring, Folkets Mænd, den betyder et Skridt fremad henimod vore Drømmes Maal: et Land, hvor Alle er lige i Kundskab, lige i Lykke — og lige i Godhed, fordi Alle har nok!«

Han sagde de sidste Ord med en Begeistring, der henrev Forsamlingen og Galleriet til det stærkeste Bifald.

Idet Formanden derefter nævnte Rudolph som næste Taler, opstod der en Del Uro paa Tilhørerpladsen, thi trods de mange Aar, der

vare forløbne siden Faderens Død, var Navnet »Reinfeldt« endnu ligefrem forhadt blandt Arbeiderne. »Ned med ham — vi vil ikke ha' ham!« blev der raabt. Formanden ringede forgjæves. Først da Konrad Stufe med sin vældige Stemme opfordrede til i Taushed at høre Taleren, blev der Stilhed.

Rudolph stod med rynket Pande, og hans første Ord vare:

»Tilstandene hér i Salen synes mig at minde stærkt om Forholdene under den store, franske Revolution, hvor en tilfældig Hob Tilhørere var istand til at terrorisere al Yttringsfrihed. Det er ikke Formanden, men et Medlem, jeg kan takke for, at min forfatningsmæssige Ret til at tale bliver respekteret — dette er beklageligt!«

Rød i Hovedet af Vrede ringede Formanden og raabte:

»Formandens Fremgangsmaade kan ikke gjøres til Gjenstand for Medlemmernes Kritik.«

»Meget vel,« svarede Rudolph og begyndte derpaa sin Tale, som var stort anlagt, i det Væsentlige bygget over de Tanker, der trængte ind paa ham igaar, da han blev bekjendt med Ændringsforslaget. Han føiede hertil følgende Slutning som Svar til Johan Kurt:

»Der var unægtelig noget umiddelbart til-

talende ved det Billede, den sidste ærede Taler oprullede af de videbegjærlige Almuebørns Kundskabstrang og af Arbeideren paa Forelæsning, men Enhver, der kjender Gjennemsnitstypen af Arbeiderklassen, Enhver, der har iagttaget hans Børn paa Skolebænken, maa, naar han ikke er forud indtagen, indrømme, at det hele er »Ord, Ord, Ord,« at vi atter hér staaer overfor én af Socialismens mange »Livsløgne«. Endvidere mente den sidste ærede Taler, at Ændringsforslaget vil være fremmende for Landets Kultur. Jeg vil hævde lige det modsatte. I lange Tider har Underklasserne, forfølgende deres Maal Skridt for Skridt, søgt at udvide deres Indflydelse til alle Sider, og med en forbausende Slaphed har Magthaverne givet efter og firet, indtil vi nu, takket være den stadig mere og mere udvidede almindelige Valgret, er naaet saa vidt, at det hænger i en Traad, om Proletariatet vil faae Overhaand og sætte Hælen paa Overklassens Nakke. Ingen vil benægte, at denne Bevægelse har medført værdifulde Fremskridt, men naar vi idag staaer overfor et Forslag som det foreliggende, da bør der raabes: »Stands!« og jeg tager ikke i Betænkning hér at bruge den Vending, som man ellers pleier at anvende fra den modsatte Side: vil man trodse Sagen igjennem, maa vi bruge

»alle til Raadighed staaende Midler« for at forhindre det. Det er nemlig hverken mere eller mindre end et Livsprincip for vort Kultursamfund, det hér dreier sig om, det er et Dødsstød, Forslaget retter mod vort høiere Aandsliv. Ordet »Kultur« er bleven stærkt misbrugt i den senere Tid, det er bleven et Slagord i Arbeiderkredse, og enhver Murhaandlanger troer, at han er en Pokkers Karl, fordi man har bildt ham ind, at det er ham, der er med til at bære den nye Æras Kultur frem. Dette beroer paa en skjæbnesvanger Misforstaaelse, idet man forvexler »Oplysning« med Kultur. Naar den sidste ærede Taler vil sætte alle Nationens Børn paa samme Skolebænk, gjør han sig skyldig i en Forbrydelse, thi han bør vide, at det ingenlunde er et énsartet Materiale, der hér arbeides med, han bør vide, at Fysiologien hævder en absolut Forskjel i Hjernernes Kvalitet. Alt menneskeligt Fremskridt afhænger af den menneskelige Hjerne, og denne er et Organ, der indeholder Muligheder for en Udvikling gjennem Generationer. Hvis De, mine Herrer, vil sammenligne det vilde Æbletræes beske, tørre, lille Frugt med et kjødrigt, sødt, saftigt Haveæble, har De Billedet. Gjennem mangfoldige Aars taalmodige Kunst er det lykkedes Gartneren at forædle Frugten, og akkurat det

samme gjælder for Menneskenes Vedkommende: Overklassernes Hjerner har fra Slægtled til Slægtled været under en fortsat, man kan gjerne kalde det rent fysisk Udvikling — en usynlig Ombygning af det hele Nervekomplex er langsomt skeet, en Forædling, der skyldes Paavirkning mangfoldige Steder fra, men mest dog Generationernes Opvoxen i gjennemdannede Hjem samt en Skolegang under udmærkede Læreres Veiledning. De betegner nu, som fuldkommengjorte Apparater, Tidens høieste Kulturstandpunkt, medens Arbeiderklassens Hjerner, selv om de fyldes med nogle løsrevne Kundskaber, i deres Primitivitet kun er at ligne med hint vilde Æble — ad ren fysiognomisk Vei kommer man forøvrigt til ganske samme Resultat. At ville føre disse saa forskjelligartede Barnehjerner sammen og byde dem lige Betingelser er det samme som at lægge Aarhundreders Arbeide øde og skrue alt tilbage og nedad. Og hvorfor? Mon vi ikke hér har at gjøre med den Egenskab, der er saa fundamental i vor Natur, at den ifølge Bibelen lader det første Menneske, der blev født af en Kvinde paa Jorden, Kain, dræbe sin Broder?

Hvad et Lands mest udviklede Mænd præsterer i Videnskab, Kunst og lignende Retninger, dét har altid, saa langt Historien

gaaer tilbage, og vil altid blive Udtrykket for Landets Kultur, men hvor høit denne naaer, afhænger atter af, hvor udbredt den Klasse er, som jeg vil kalde Landets Aandsadel — de Mennesker altsaa, der igjennem Tradition, Opdragelse og Uddannelse er bestemte til at gaa i Spidsen for Slægterne paa deres langsomme Marsch fremad. Og hér er det, jeg mener, at Begrebet Misundelse gjør sig gjældende, idet den finder sit Udtryk i Raabet: »Skjellene skal slettes!« Som Sansculotterne ved Revolutionen 1789 slæbte den egentlige Adel til Lygtepælene, saaledes vil man nu gjøre det samme med Aandsadelen. Dette maa forhindres! Den moderne Kunst har i sin Forvildelse kastet sig over den plumpe Arbeidertype, men derfor vedbliver Menneskeaanden alligevel at fastholde en vis Forestilling om den ideale MenneskeType. Denne bør aldrig tabes afsyne, og da dén er Maalet, er Veien givet — Enhver maa indrømme, at jo længere vi kommer ned i Samfundslagene, desto længere fjerner vi os fra den, og Undtagelserne bekræfter kun Reglen. Der kunde skrives et Eventyr om, hvorledes Kobberpengene i et Land en Dag pludselig gjorde den Opdagelse, at de var i afgjort Flertal overfor Sølvdalerne; de holdt Møder, hvor harmfnysende Agitatorer belærte dem

om, at de var akkurat ligesaa gode som hine, og at de ikke længere skulde finde sig i en underordnet Stilling: »Hvorfor skal der gaa hundrede af os paa en Daler, vi vil være lige allesammen!« Enstemmigt blev det vedtaget, at fra nu af skulde kun Kobbermønt gjælde — men Resultatet blev, at Landet gik til Grunde, da al Omsætning blev umuliggjort. Nei, Kobbermønten har sin store Betydning og gjør sin Nytte paa den Plads, hvor den hører hjemme, og Daleren er uundværlig paa sin — men mere end dem begge gjælder Gulddukaten, hvilken i Menneskelivet svarer til den store Begavelse, der rager op over alle Andre, Geniet. Hér naaer vi et Punkt, hvor Proletarerne staaer lige med Overklasserne: i Hjerner, der synes at maatte mangle enhver Forudsætning, kaster den lunefulde Natur undertiden, stik imod alle Regler, Genialitetens Gnist — men eier et Underklassebarn denne, vil det ogsaa komme til at gjøre sig gjældende, ja, jeg gaaer videre og paastaaer, at i vor Tid kan det betragtes som givet, at ethvert begavet Barn, selv af de fattigste Forældre, naaer frem — mange af Dem, mine Herrer, der nu sidder som Lovgivere hér, er jo Bevis for Rigtigheden heraf. Jeg tilføier, at dette ogsaa vilde blive Tilfældet, selv om vi ikke havde den udviklede

Folkeskole, der er en Ulykke for Landet, fordi den frister ethvert normalt udrustet Barn ind paa Afveie: et uhyre stort, erhvervsløst Proletariat af halvdannede Mennesker kommer til Existents, uden at man i mindste Maade vil kunne byde dem Stillinger, der svarer til deres relative Kundskabsfylde, og samtidig vil Haandværk, Agerbrug, Industri, Handel miste Tilgang netop af de gode Hoveder og snilde Hænder, der skulde bringe dem til at blomstre. Lad de udprægede Begavelser mellem Underklassens Børn faae fri Adgang til Akademierne paa Statens Bekostning, men lad være at tylle overflødige Kundskaber i de jævnt udrustede, der skal leve af deres Hænders mekaniske Gjerning — Arbeidsmanden f. Ex. — thi den man giver Tanker, den giver man Sorger!

Altsaa, mine Herrer, jeg ender, som jeg begyndte: Aldrig bør Akademierne, Kulturens Bærere, fortrænges af den aandsforladte Folke- og Enhedsskole! Jeg takker Dem, fordi De har hørt mig til Ende; af de idelige Mishagsyttringer har jeg kunnet slutte, at det, jeg sagde, ikke altid faldt i god Jord, men efter min Mening har man altfor længe snakket Arbeiderne efter Munden, det er paa Tide, at de ogsaa hører lidt Sandhed.«

Naar Tilhørerskaren hidtil havde holdt

sin Vrede saa nogenlunde i Tømme, skyldtes det ideligt gjentagne, paamindende Vink fra Konrad Stufes Side, men nu, da Rudolph satte sig, brød Uveirsstormen frem, som naar Laaget sprænges af en kogende Kjedel, og Vandet sydende strømmer ud. Der opstod en vild Tumult, Raab som: »Smid ham ud!« — »Han skulde slaaes ihjel!« skingrede hen over Salen.

Selv da der endelig atter var tilveiebragt Ro, hørtes ligesom en dæmpet Knurren deroppefra. En hel Række af Medlemmer toge nu efterhaanden Ordet, og tilsidst talte atter Konrad Stufe og Johan Kurt. Alle vare de enige om i de hæftigste Vendinger at angribe Rudolph. Forbittrelsen var stigende, og da han endelig reiste sig for at svare, modtoges han med et saadant Vræl af Raseri, at han harmfuld vendte sig til Formanden. Denne ringede og ringede, ogsaa Konrad Stufe forsøgte sin Magt over Gemytterne, men intet nyttede. Rudolph kastede Blikket op til Galleriet: Hundreder af knyttede Hænder vare udstrakte imod ham, og Trudsler og Forbandelser strømmede ham imøde fra disse ophidsede Munde, der ikke vare vante til at møde nogen Modsigelse, naar de fordrede.

Rudolph løftede Haanden. Der blev et Øieblíks Taushed, og han raabte op imod dem:

»Jeg tier nu, men De skal senere høre fra mig — saa let lader jeg mig ikke knægte!«

Idet han satte sig, opstod der nyt Spektakel, og samtidig hørtes Raab paa »Afslutning« fra Medlemmerne i Salen. Formanden lystrede, satte Ændringsforslaget under Afstemning — en halv Time efter ringede han og erklærede det for vedtaget med betydelig Majoritet.

Tilhørerne raabte Hurra, og i selve Salen var Jubelen ogsaa stor. Konseilpræsidenten, Karl Schmidt, sad paa Ministerbænken med en henrykt smilende Mine, thi han vidste, at man passede nøie paa ham fra alle Sider, men en skarp Iagttager vilde kunne have skimtet en vis Nerveusitet bag Smilet — Ministeren havde en uhyggelig Fornemmelse af, at man ved det hér skete havde krænket Landets Konservative saa stærkt, at de for Alvor vilde tænke paa Repressalier.

Samtidig med at denne Afstemning foregik i andet Kammer, var Senatet bleven færdig med Debatten om Hærstyrken. Det var nærmest dette Spørgsmaal, der havde samlet de interesserede Folkeskarer paa Pladsen foran Parlamentsbygningen: en ihærdig Agitation blandt Landets Ungdom havde nu i Aarevis gjort Værnepligten forhadt, og da den dominerende Socialisme med sin internationale Karaktér ikke har Fædrelandskjærlighed paa

sit Program, betragtedes Spørgsmaalet om Rigets Forsvar med den største Ligegyldighed af Masserne — enhver Socialist opfattede det som en Æressag for Landet at faae almindelig Afvæbning indført. Jo mindre Udgift til Hæren desto mere i Kassen til Arbeiderformaal, dén Vise havde man hørt saa tidt, at man kunde den paa Fingrene, og derfor imødesaae man i spændt Forventning, hvorledes det vilde gaa idag i Senatet.

Ogsaa hér, i første Kammer, var Tilhørerpladsen besat med Proletarer, men disse forholdt sig aldeles rolige, fordi de af Erfaring vidste, at Formanden var meget hurtig til at lade Galleriet rømme. Under Ministeriet Schmidt var det lykkedes at presse adskillige Socialister ind i Senatet, men det havde dog i det Hele bevaret sit Præg af Fornemhed og Talerne deres akademiske Snit. Under Forhandlingerne gjorde Oppositionen sit Bedste for at omstemme Gemytterne, men mange stærkt følte Ord bleve hérimod sagte om, at aldrig havde Landets Demoralisation viist sig i et grellere Lys end ved den Ligegyldighed, der vistes overfor Hæren, og ved Afstemningen seirede da ogsaa Forsvarsvennernes Opfattelse — Ministeriet Schmidt havde lidt et nyt Nederlag!

Nu kunde Tilhørerskaren ikke længere be-

herske sig, men brød ud i en Pibekoncert af den frygteligste Art. Formanden lod Vagten kalde, og strax efter viste den sig paa Galleriet. Taktfast trampende marscherede Mængden ud, medens Raabet: »Ned med Senatet!« lød over Salen.

Da Efterretningen om Afstemningen naaede Masserne udenfor Regjeringspaladset, opstod der en Bevægelse, som saae truende nok ud, men heldigvis var en betydelig Styrke Soldater holdt i Beredskab. De rykkede frem foran Bygningen, og deres opplantede Bajonetter virkede beroligende paa Pøbelen.

Rudolph stod oppe i et Vindue og saae ud over Pladsen, hvor Hoben under høie Raab bølgede frem og tilbage som et oprørt Hav. Og han tænkte: Endnu idag viger de for Vagten, men vil de ogsaa respektere den imorgen eller iovermorgen — ak, mit Fædreland, Du gaaer strenge Tider imøde!

Ad en Sideport forlod Rudolph Bygningen, og næppe var han kommen ud paa Gaden, før han til sit uendelige Mishag blev tiltalt af Edvard Haine — fuld af Liv og meget høirøstet:

»Goddag, Hr. Reinfeldt,« sagde Amerikaneren med et fortroligt Haandtryk, »skal De dén Vei, kan vi følges. Jeg var oppe i andet

Kammer — i den reserverede Loge naturligvis, men De saae mig vist ikke — jeg maa komplimentere Dem for Deres *speech*, den var godt holdt — men Indholdet rigtignok høist besynderligt — dette om Aandsadelen forekom mig at være noget — *excuse me: nonsense* — hjemme hos os vilde De være bleven grint ud ligefrem —«

Rudolph svarede ikke, men fortsatte sin Gang. Den Anden var imidlertid ikke saaledes til at ryste af sig; han havde end ikke Anelse om, at han var til Uleilighed, og fortsatte derfor uforstyrret sine Betragtninger, vis paa, at de i høi Grad maatte interessere hans Ledsager.

Da de naaede Operapladsen og netop passerede Caféen, fik Haine Øie paa Max Uttenbach, som nærmede sig fra en Sidegade — allerede forinden havde han opdaget Olga, der sad bag en af de store Speilglasruder derinde med sin Cigaret og sin Likør, ivrigt kiggende ud efter dem.

»De undskylder, at jeg forlader Dem, Hr. Reinfeldt,« sagde Haine, »men jeg skal ind hér.«

»Bevares!« svarede Rudolph og fortsatte med lettet Sind sin Gang alene.

Strax efter traadte Max og Haine ind ad Caféens Hovedindgang og nærmede sig Olga.

»Hvem var det, Du talte med derude, Edvard?« spurgte hun interesseret.

»Hr. Reinfeldt, *my precious*, en Halvbroder til Johan Kurt, Du veed,« svarede Haine.

»Det var en smuk Mand — imponerende — fin —,« henkastede Olga, men afbrødes af Max, der studsende havde lyttet til Amerikanerens Ord:

»Det var altsaa ham, Kurt nævnte som Kongens Ven — ?«

»Ja, endnu idag har han spist Frokost paa Slottet.«

Max kastede et speidende Blik paa de mange Gjæster rundt omkring og hviskede:

»Lad os hellere gaa ind i Bagværelset.«

Dette stod heldigvis tomt. Efter at de havde taget Plads derinde ved Bordet, dreiede de to Mænds Samtale sig først om Luftspeilingsapparatets Succes iaftes og om dets yderligere Forbedring, medens Olga sad taus. Pludselig udbrød hun imidlertid:

»Jeg bliver kjed af evindeligt at skulle høre om den Opfindelse — fortæl hellere, Edvard, noget om, hvordan det gik i andet Kammer idag — Du vilde jo gaa derhen, sagde Du igaar.«

Haine gav et kort Referat af Forhandlingernes Gang og dvælede navnlig ved Rudolphs

store Tale og det Raseri, hvormed man havde modtaget den.

»Han fortjente ikke bedre, den Usling,« udbrød Max.

»Aah, veed Du hvad,« svarede Olga, »jeg synes egentlig, at det er ganske kjækt af ham at staa dér ene og reise en saadan Storm imod sig — som jeg strax tænkte, da jeg saae ham med Edvard ude paa Gaden: der er noget imponerende ved ham!«

»Jeg traf ham forresten ogsaa iaftes hos Fabrikant Wilner,« indskjød Haine.

»Saa er han maaske ogsaa optagen af den smukke Datter dér?« spurgte Olga.

»Ak nei, han har kun Hovedet fuldt af Statssager og sociale Spørgsmaal.«

»Det troer jeg aldeles ikke, Du — der var noget i hans Væsen og Udtryk, som tydede paa, at han slet ikke er nogen Stivstikker.«

»Det lader til, at Du interesserer Dig stærkt for denne Herre, *little girl!*«

»Naa ja, han havde en hel Del af det, jeg savnede hos Dig, Edvard.«

»Tænk, hvor det passer sig heldigt,« smilede Haine, »han fortalte mig netop iaftes, at han søger en Husbestyrerinde — den Plads skulde Du lægge Dig efter.«

»Nei Tak —,« svarede Olga ligegyldig,

men mærkede i det samme, at Max traadte hende paa Foden.

Han havde siddet taus og grundende — nu udbrød han med usædvanligt Liv:

»Dét, synes jeg, er en ganske god Idé. Gaaer alt vel, gifter vi os jo nok en Gang om ikke længe, og saa er det heldigt, at Du har faaet Leilighed til at udvikle dine Evner som Husmoder lidt.«

Olga saae forbauset paa ham, men hun følte atter Trykket af hans Fod, og et Blink i hans Øie fik hende til at tie.

»De vil maaske gjøre Olga den Tjeneste, Mr. Haine,« fortsatte Max, »at tale hendes Sag hos denne Hr. Reinfeldt. Jeg skal netop nu til at kaste mig over en Række kemiske Forsøg og faaer ikke Tid til at tage mig videre af hende.«

Haine var ligesaa forbauset over Uttenbachs Forslag som Olga, men svarede:

»*Well*, med stor Fornøielse, jeg skal kjøre derhen med det samme — men,« tilføiede han, »hvad skal jeg egentlig sige om Dig, Olga?«

»Du forklarer bare, at en ung Amerikanerinde, som er dygtig til al Husgjerning — for dét er jeg, det har Mo'er lært mig i gamle Dage — har henvendt sig til Dig om at skaffe hende Plads, og at Du derved kom til

at tænke paa ham. Det er maaske bedst, at Du kalder mig ved mit egentlige Navn: Trimming, for »Rauf« er jo, som Du veed, min Stedfa'ers.«

»Det skal jeg — men han vil naturligvis have Besked baade om det ene og det andet — hvis han nu spørger om din moralske Vandel, hvad skal jeg saa svare, *my pet?*«

Haine lo høit, og Olga sendte ham et lynende Blik:

»Siig Du blot, at Miss Trimming er mere sædelig end de fleste Kvinder — kun at hun har det paa sin egen Maade. Og Du kan forresten godt tilføie: Hun har kun én Gang i sine Dage handlet umoralsk, og det var, da hun solgte sig til en vis Edvard Haine, som hun egentlig slet ikke brød sig om — men til hendes Undskyldning tjener, at hun dengang var et uerfarent Barn endnu.«

»Du er ikke meget artig, *lovey,*« svarede Haine, der var i et uforstyrreligt godt Humeur, »men jeg vil vise mig ædelmodig alligevel og gaa for Dig strax — jeg skal sende Brev under Caféens Adresse endnu idag, for man kan vel stadig ikke faae at vide, hvor I boer?«

»Nei, det lader sig ikke gjøre,« svarede Max kort, »men Tak for Uleiligheden!«

»Jaja, *good bye!*« sagde Haine og gik. —

»Hvad er dog Meningen med alt dette?« spurgte Olga, saasnart han var ude af Døren.

»Det skal jeg forklare Dig, naar vi kommer hjem — lad os skynde os.«

»Jeg er færdig.«

Efter at have forladt Caféen gik de hver sin Vei, thi Max anvendte altid den største Forsigtighed — de fulgtes aldrig ad til deres afsidesliggende Bopæl.

Langt ude i en af Forstædernes Sidegader, i en Kaserne, hvor man kunde forsvinde mellem de talrige Smaafamilier, havde de leiet to Tøværelsers Leiligheder, der laa Dør om Dør ved samme Opgang. Husets Beboere vidste kun, at han var Mekaniker, og hun en Dame fra Amerika, men at de havde noget med hinanden at gjøre, anede Ingen, idet de altid passede paa, kun i ubevogtede Øieblikke at smutte over til hinanden. At de havde maattet indrette sig saa tarveligt laa i, at Max, da Olga traf ham, var ganske blottet for Midler, idet han havde offret alt, hvad han eiede, paa de Forsøg, der endelig havde ført til hans Opfindelse. Hun havde trolig delt de Penge, hun fik udbetalt af Haine, med sin nye Ven, men just nu, da Guldet var begyndt at strømme, havde hun haabet paa en Forandring — og saa kom

Max med dette forunderlige Forslag om at søge Plads hos en Fremmed!

Olga havde saaledes nok at gruble over paa sin Vei hjem, og det var ikke med saa let et Hjerte, som sædvanligt, at hun steg op ad den temmelig smalle Trappe til sin Dør. Hun kunde høre, at Max allerede var kommen, idet han rumsterede omkring inde hos sig selv, og strax efter gav han ogsaa det aftalte, sagte Signal paa Væggen. Hun lyttede ude paa Trappen, kiggende op og ned, og da Farvandet fandtes frit, var han hurtig ovre hos hende.

Trods de knebne Kaar, Olga i den sidste Tid havde levet under, vare hendes to Værelser dog ganske hyggelige, Meublerne leiede ganske vist og tarvelige, men hun havde pyntet op med Gardiner, Tæpper og Blomster, saa Omgivelserne dog nogenlunde svarede til hendes Smag. I Amerika havde Haine ødslet en hel Del paa hende, og hun havde været omgivet af en vis Pragt, men hun følte egentlig ikke Savnet — hun var glad ved at vise Nøisomhed for at kunne hjælpe Max! Siden igaar, da hun fik Rullen med Guldstykkerne overleveret, havde hun imidlertid begyndt at lægge store Planer, og adskillige Indkjøb vare allerede besørgede: paa Væggen hang nogle Billeder, som hun længe havde havt Lyst til,

fordi de satte hendes Fantasi i Bevægelse — de gjengave alle erotiske Scener af en stærkt lidenskabelig Karaktér — og endvidere havde hun forsynet sit Klædeskab rigeligt, thi hun holdt meget af sin Person og vilde gjerne gjøre det saa godt som muligt for den.

»Naa Max, tal saa!« udbrød hun utaalmodig, da de havde taget Plads i hendes lille Sofa.

Han sad lidt med et grundende Udtryk i det blege Ansigt, saa sagde han:

»Naar man har svoret til en Sag, har man den Pligt at offre sig fuldt ud for den, og vi Anarkister stiller særligt det Krav til hverandre. Endnu har jeg ikke kunnet indvie Dig i alle vore Hemmeligheder, Olga, dertil kjender jeg Dig ikke hélt nok, og Ansvaret er stort, men Du er knyttet til en Anarkist som hans Elskerinde, og dét forpligter — en Anarkist, der har hensmægtet Ungdomsaar i russiske Fængsler, der er bleven pint i Siberiens Ørkner, indtil det lykkedes ham at flygte — men som ogsaa har udført adskillige Bedrifter i Frihedens Tjeneste!«

Olga trykkede hans Haand, idet hun indskjød:

»Derovre i Amerika traf jeg ogsaa russiske Flygtninge — jeg kjender deres Følelser!«

»Jeg troer, Du er af den rette Støbning,

Olga, og at Du nærer det rette Had til Undertrykkerne dybest i din Sjæl, og derfor haaber jeg, at det Øieblik engang kan komme, hvor Du fuldt ud kan blive optagen i vor Kreds. Anarkister er her nok af i Landet — egentlig er alle Ny-Socialister Anarkister, men af Indviede, saadanne, der staaer i Forbindelse med Centralledelsen, er der kun faa — vi maa anvende den yderste Forsigtighed. Hvis Du løser den Opgave godt, jeg nu vil paalægge Dig, vil det være et stort Skridt fremad for Dig. Men det er ingen Spas, dette hér, store Ting staaer paa Spil, og jeg er nødt til at indvie Dig i Adskilligt — derfor maa jeg have dit høitidelige Løfte — reis Dig og kom hérhen til Vinduet i Dagens fulde Lys.«

Hun fulgte Opfordringen. Han greb begge hendes Hænder:

»Se mig nu lige ind i Øinene og gjentag, hvad jeg siger.«

Hun stirrede paa ham – efterhaanden ligesom hypnotiseret, greben af en hemmelig Rædsel overfor den Vildhed, der lurede i hans mørke Blik. Han talte langsomt, og hun gjentog Sætningerne med sagte, bævende Stemme:

»Jeg lover Dig, Max — aldrig i Ord eller Handling — at forraade de Ting, Du betroer mig — thi jeg veed — og Du har indskjærpet det for mig, Max — at svigter jeg — fælder

jeg derved min egen Dødsdom — sikkert og uigjenkaldeligt.«

Han slap hendes Hænder:

»Sæt Dig saa igjen og glem aldrig, at dette var fuldt Alvor.«

Hun tog Plads i Sofaen, skjælvende af Sindsbevægelse. Selv gik han frem og tilbage med et barsk Udtryk i Ansigtet:

»Du skal da vide, at jeg imorges af Bevægelsens Leder hér i Byen fik Meddelelse om, at han har modtaget en vigtig Cifferdepeche fra Hovedkomitéen i Paris: paa en bestemt Dag, den 29. August, vil vi rette et Hovedslag mod vore Tyranner — sex europæiske Souverainer skal samtidig udryddes, og man haaber under den opstaaende Panik at faae Revolutionen reist overalt og de øvrige Skadedyr fordrevne fra Tronerne med det samme — saa vil Verden endelig engang kunne begynde at aande frit! Hvem af os, der skal udføre Bedriften hér i Landet, vil blive afgjort ved Lodtrækning, men ialtfald er det jo af stor Vigtighed at kjende noget til Kongens Bevægelser og i det Hele erfare saa meget som muligt om, hvad der foregaaer ved Hoffet — der er kun fjorten Dage til den store Begivenhed, maa Du huske. Da nu Haines Ord før aabnede Udsigt til, at vi maaske kunde faae Foden indenfor hos Kon-

gens fortrolige Ven, betænkte jeg mig ikke, Olga, og det uagtet —,« hér standsede han sin Gang, knælede ned foran hende, lagde sine brede Hænder om hendes slanke Liv, »— og det uagtet det vil blive tungt for mig at skulle undvære Dig, Olga, tungt, fordi jeg elsker Dig høit.«

Hendes Udtryk var alvorligt, noget misfornøiet.

»Hvad forlanger Du da af mig, hvis jeg virkelig kan opnaa denne Stilling?«

»Jeg forlanger,« svarede han og satte sig ved hendes Side, »at Du skal gjøre din Pligt mod vor hellige Sag: Du skal udspeide ham, belure hans Samtaler, læse hans Breve og skrive dem af, hvis de indeholder noget af Betydning. Du skal gjøre ham tryg overfor Dig, trænge ind i hans Fortrolighed, fordreie Hovedet paa ham, hvis det er muligt — men vel at mærke saaledes, forstaaer Du nok, at Du ikke giver ham det mindste af Dig selv, thi det vilde jeg ikke kunne taale. Jeg er maaske ofte taus og frastødende overfor Dig, fordi jeg har saa meget, der fylder min Hjerne, men jeg holder mere af Dig end af nogen Anden i Verden, jeg elsker dit skjønne Legeme og din Sjæl, der er saa god og kjærlig — hvad skylder jeg Dig ikke af Taknemmelighed for alt, hvad Du har gjort for mig —

fordi Du delte med mig, offrede Dig for mig!«

Olga sad med sine Øine i hans, der nu havde det Udtryk af dyb Hengivenhed, som først havde talt til hendes Hjerte. Hun var rørt over, hvad han havde sagt, fordi hun vidste, hvor fremmed det faldt ham at forme sine Følelser i Ord, hun kyssede ham, strøg ham blidt over Kinden — men samtidig rystede hun paa Hovedet og sagde:

»Jeg kan ikke lide den Rolle, Du har tiltænkt mig, Max! Jeg har ingen Lyst til at spille Spion og mindst overfor den Mand, jeg idag saae gjennem Caféens Vindue — hans hele Personlighed var saa *gentleman-like*, saa fin, at jeg ikke kan tænke mig at forraade ham.«

»Fin!« udbrød Max med rynket Pande. »I Kvinder ligner dog altid Jer selv, altid bider I Jer fast i Bagateller, i det Uvæsentlige — hvad har Spørgsmaalet om hans »Finhed« med den store, betydningsfulde Opgave at gjøre, der hér bliver lagt i dine Hænder?«

»Fordi jeg har Sands for Finhed,« svarede hun mut.

»Lad nu al den Snak fare, Olga! Vi har jo dog fælles Interesser og Ønsker, ikke sandt — ellers havde jeg aldrig taget Dig til Elskerinde.«

»Naa ja —«

»Og vi nære et fælles Had, ikke sandt — Du har jo fortalt mig om din Mo'r, hvordan de behandlede hende.«

Olga løftede Hovedet med en hastig Bevægelse:

»Mo'er — min stakkels Mo'er — ja, det er rigtig, det har jeg fortalt Dig.«

Ordene kom sagte fra hendes Læber, og hun var bleven ganske bleg.

»Du har tidt med Vredestaarer yttret,« fortsatte han, »at Du har en Forbrydelse at hævne paa Samfundet —«

»Ja, jeg skylder det en Tak baade fra hende og mig selv —«

»Nuvel, hér er en Leilighed, hvor Du netop som Kvinde er brugbar og kan gjøre os en uvurdérlig Tjeneste — og saa siger Du Nei?«

»Ak,« sagde hun med et Suk, »det er fordi mit Sind er saa let — og saa rummeligt. Jeg har læst, at da Perserne erobrede Babylon, myrdede de i den ene Ende af Staden, medens Indbyggerne endnu dandsede og holdt Fest i den modsatte — saadan gaaer det ogsaa mig: Solen kan sommetider skinne saa varmt, og Himlen være saa blaa, at jeg rént glemmer, hvor onde Menneskene er — saa er det godt, at jeg har Dig til at huske mig paa det.«

»Du vil altsaa —?«

»Ja, jeg vil,« raabte hun med funklende Øine, »I skal faae Ram paa dem Allesammen, hvis jeg kan gjøre noget dertil. I har Ret: først naar hele Verden er gaaet tilgrunde, bliver der Plads til en ny, der er bedre end denne!«

Han rev hende til sig og trykkede et langt Kys paa hendes Læber — hendes Hoved hvilede tilbagelænet i hans Arm med lukkede Øine, medens Rødmen atter vendte tilbage i hendes Kinder:

»Kys mig mere,« hviskede hun, »det er den bedste Medicin for en syg Menneskesjæl.«

Lidt efter udbrød han:

»Underligt nok, at saadan en lille Due kan elske en Rovfugl som mig,«

og hun svarede:

»Livet skulde ikke være andet end et eneste langt Kys, og saa skulde man dø — men saadan er det jo ikke, desværre! Derfor giver man sig sommetider til at tænke og spørge sig selv: hvorfor lever Du? Dengang jeg kom herover, havde jeg kun en dunkel Fornemmelse af Had, men saa mødte jeg Dig, og Du lærte mig, hvad det var, der gjærede i mit Indre — Du lærte mig at finde mig selv, og derfor elsker jeg Dig — dét er ikke saa underligt! Edvard har egentlig altid været

mig imod; jeg bøiede mig for hans klare Livsmotto: »Alt er Forretning hér paa Jorden«, men jeg hadede ham, naar jeg gav mig hen til ham. Det gaaer mig imidlertid som de smaa, grønne Selskabspapegøier: jeg maa have en Ven, ellers døer jeg — det er min Natur! Derfor er jeg saa glad over Dig, og dit Billede før med Rovfuglen er rigtigt, for naar Du undertiden er begeistret og taler om dine store Planer til Menneskeslægtens Frelse, kan Du rive mig hélt med, jeg føler mig løftet — det er fordi Du er en Ørn, Max, som stræber mod Lyset, mod det Høieste.«

»Men der er langt til, at Maalet er naaet — derfor fortjener Du vor Tak, Olga! Paa den Post, jeg har udseet Dig til, vil Du ikke alene kunne gavne os Anarkister, men ogsaa vore Venner: Ny-Socialisterne. Bedst er det dog, at det Hele forbliver en Hemmelighed — hvad Ingen veed, det røber Ingen! Naar Du kalder Dig »Trimming« hos ham og viser Dig saa lidt som muligt, vil man intet ane. Godt, at Johan Kurt ikke omgaaes Halvbroderen, thi han maa mindst af Alle vide noget om vor Plan — han vilde aldrig give sit Samtykke til denne Krigslist. Lad alt, hvad Du opsporer, gaa igjennem mig, saa skal jeg nok bringe det videre til rette Sted. Du betinger Dig blot Frihed et Par Timer om

Dagen, og saa lister Du Dig hér hen — jeg vilde heller ikke kunne undvære Dig hélt.«

»Hvis det gaaer i Orden, maa jeg først og fremmest tænke paa nogle Dragter, der passer til min nye Stilling, for Hr. Reinfeldt vil sikkert ikke synes om mine Fantasikostumer — men nu vil jeg gaa over og gjøre lidt istand hos Dig — Du Stakkel, hvem skal besørge det for Fremtiden?«

I en Haandevending havde hun en Lærredskjole paa, og efter at have lyttet ud mod Gangen smuttede hun over til ham. —

Intet Under at Max ikke vilde have nogen Fremmed ind i sin Leilighed, thi der saae høist besynderligt ud i de to Værelser. Henne i en Krog stod en Seng og rundt om nogle faa andre Meubler, men ellers vare kemiske Apparater, Destillérkolber, Reagensglas, Æsker med allehaande Stoffer, store Modeller af Pap og Træ til forskjellige Maskiner, Tegninger og Udkast spredte overalt — et sandt Kaos, der røbede, at man hér befandt sig i en Opfinders Værksted. Paa en Reol fandtes en Del videnskabelige Værker, og en Mængde Blade af anarkistisk Indhold, paa forskjellige Sprog, laa i Bunker ved Siden af.

Hurtig var Olga ude i hans Kjøkken for at hente en Spand Vand, og hvad hun ellers skulde bruge. Saa hvide hendes Hænder end

vare, saa arbeidskyndige viste de sig tillige. Hun vadskede Gulvene over, hun tørrede Støvet af de mange Gjenstande, hun redte hans Seng, og alt dét smaanynnende, med den muntreste Mine — hun syntes ganske at have glemt sine alvorlige Betragtninger fra for lidt siden.

»Kom ikke dérhen!« raabte han ivrig, da hun nærmede sig et lille Bord, paa hvilket der stod en tildækket Kasse.

»Er det Sprængstoffet, Du arbeider med?« spurgte hun nysgjerrig.

»Ja!«

»Har Du fundet ud af det?«

»Jeg haaber det. Feilen har hidtil været, at Explosionen altfor ofte ogsaa er gaaet ud over Udøveren af Attentatet, det mener jeg hér er undgaaet — nu faaer vi se!« —

En Timestid efter sad Olga ovre i sin egen Stue, beskjæftiget med at sy om paa én af sine Kjoler. Hun nynnede endnu, men efterhaanden blev hendes Udtryk alvorligere, idet hun kom til at tænke paa den Opgave, hun havde paataget sig. Det, at hun skulde være Spion i en ædel Sags Tjeneste, voldte hende ingen Bekymring, men hun kunde ikke lide, at Hr. Reinfeldt var en saa sympatetisk Person — langt hellere maatte han have seet

ud som en ond Tyran! Imidlertid vidste hun snart at trøste sig igjen:

»Hvad er det Hele: han repræsenterer den gamle Tid, jeg den nye Tid, og vi føre Krigen ind paa Fjendens Territorium — det er ærlig Kamp!«

Rént psykologisk interesserede det forestaaende hende i høi Grad, Skuespillerindelysterne sad hende endnu i Blodet, og Tanken om den lille Gjæsterolle, hun hér skulde give, satte hende i den samme Spænding, som hun i sin Tid havde følt, da hun debuterede.

Næste Morgen laa der i Caféen Brev fra Haine til Olga: han havde forberedt det nødvendige, Hr. Reinfeldt var at træffe i Løbet af Formiddagen.

Hun begav sig strax afsted.

VI

RUDOLPH sad ved sit Arbeidsbord. Gjennem de aabne Vinduer strømmede Blomsterduften fra den lille Have foran Villaen ind til ham — her var saa fredeligt og tyst i denne afsides Lindeallé, at man kunde tro sig mange Mile borte fra Hovedstadens Virvar, hvor det boblede og sydede som i en Hexekjedel.

Ogsaa i Rudolphs Sjæl var den Uro. Store Bunker af beskrevne og trykte Ark laa foran ham, thi af sine Partifæller saavel i andet som i første Kammer var han bleven anmodet om at modtage en Førerstilling, og derfor var der et umaadeligt Stof at sætte sig ind i. Men han havde Vanskelighed ved at tvinge Hjernen til Arbeidet — hvert Øieblik lagde han sig tilbage i sin Stol og faldt hen i Tanker, der gik hélt andre Veie.

Iaftes havde han indfundet sig hos Wilners for efter Løfte at fortælle Fabrikanten lidt nærmere om Begivenhederne i andet Kammer.

Helga havde atter været besynderlig reserveret overfor ham, hvorimod hun absolut syntes at udmærke v. Bruck, der lidt senere indfandt sig. Han havde, under sin Samtale med Wilner, iagttaget de To, der spillede et Parti Billard inde i Naboværelset — i det rige, elektriske Lys havde hendes mørke Skjønhed taget sig hélt vidunderlig ud — der var en yndefuld Rytme udbredt over enhver af hendes Bevægelser under Spillets Gang, der virkede paa ham som den herligste Musik — — ak ja! Rudolph sukkede dybt: Livet laa for ham som en tung, trælsom Vei uden Glæde. Sin Konge og sit Land skyldte han at deltage i en Kamp, der vilde paadrage ham Tusinders bittre Had — og dén, der skulde have hjulpet ham over alt dette og kastet Lys i hans Tilværelse, hun vendte ham Ryggen! Nuvel, det faaer være — han rettede sig med besluttet Mine: Pligten vil jeg tage til min Ledestjerne, dén vil jeg følge blindt, indtil min Livsbane er tilende, og min Sjæl søger bort herfra! — Han fordybede sig atter i Motiverne til et Lovforslag fra Ny-Socialisternes Side, hvorefter enhver Kvinde og Mand skulde have Valgret til andet Kammer med én og tyve Aars Alderen — en Stund skrev han ivrigt Notitser, men saa vare Tankerne med Et atter hos Helga, og atter hvilede han

tilbagelænet med Hænderne for Øinene, bebreidende sig sin Svaghed og dog ude af Stand til at overvinde den.

Da bankede det, og han raabte hastigt:

»Kom ind!«

En ung, smuk Dame viste sig i Døren, iført en beskeden, sort Kjole. Paa Hovedet havde hun en Kysehat med brede Hagebaand. Hendes Dragt lignede i det Hele nærmest en Sygepleierskes, hørende til en eller anden Orden, saa enkel var den.

Rudolph havde hurtigt reist sig og bad hende træde nærmere.

»Mit Navn er Olga Trimming — Mr. Haine har henvist mig til Dem,« sagde hun med ængstelig, genért Stemme og nedslaaede Øine.

»Ja rigtig,« svarede Rudolph lidt forbeholden — han havde været meget ubehageligt berørt ved Amerikanerens Besøg, idet han mindst af alt havde tænkt gjennem ham at finde sig en Medhjælp. Han tilføiede derfor også: »Hr. Haine var her igaar Eftermiddags og anbefalede en Bekjendt fra Amerika, men jeg sagde ham strax, at den underordnede Stilling, hér er Tale om, slet ikke passede for en virkelig Dame, og efter at have seet Dem, Frøken, staaer dette mig endnu klarere —«

»Jeg er jo fremmed her i Landet og vil være meget glad ved en hvilkensomhelst Virk-

somhed. Jeg stiller ingen Fordringer, og hvis det blot dreier sig om at styre Huset, troer jeg sikkert at kunne gjøre Fyldest.«

»Vil De ikke tage Plads,« sagde Rudolph — hun saae saa tillidsvækkende ud, at han, trods sine Betænkeligheder, ikke kunde bekvemme sig til at afvise hende.

»Jeg er ikke meget velhavende,« fortsatte han, »saa Gagen vil ikke blive særlig høi.« Han nævnte et Beløb, som hun erklærede sig mere end tilfreds med.

»Endvidere er her en gammel Pige, Grethe, som jeg ikke nænner at skille mig af med, og som maaske vil give Bryderier nok.«

»Formodentlig hende, der lukkede mig ind — ja, maaske er hun lidt sær, men det finder jeg nok ud af.«

Olga smilede, visende den smukkeste Række Tænder, og samtidig søgte hendes Øine for første Gang Rudolphs med et muntert Skjelmeri i Blikket, der i høi Grad tiltalte ham.

»Jeg har meget at tænke paa,« sagde han, »og ønsker derfor at indtage mine Maaltider alene, men der vil blive stillet to ret rummelige Værelser ovenpaa til Deres Disposition. Jeg vil ogsaa udtrykkelig fremhæve, at jeg i mit Hjem er vant til en meget rolig Tilværelse uden al Selskabelighed, saa at De maaske vil komme til at kjede Dem.«

»Ak nei, jeg elsker Ensomhed — jeg vil langt hellere læse gode Bøger end tale med Mennesker, og Villaen hér er jo ganske som en Idyl.«

»De har en ikke ringe Dannelse?« udbrød Rudolph oplivet.

»Jeg har modtaget en udmærket Skoleundervisning som Barn.«

»Og De taler vort Sprog forbausende godt — hélt uden Accent.«

»Begge mine Forældre stammede hér fra Landet, og i mit Hjem taltes altid Modersmaalet.«

»Hvad Bøger angaaer, staaer mit Bibliotek selvfølgelig til Tjeneste i Deres ledige Timer.«

»Saa troer jeg, at jeg vil kunne blive fuldstændig lykkelig i denne Stilling.«

Hun sagde disse Ord med en saadan Klang af inderlig Glæde i Stemmen, at Rudolph følte sig hélt rørt, og inden ret længe var Aftalen truffen.

»Hvornaar kan De komme, Miss Trimming?«

»Strax! Jeg boer paa et Hotel og behøver ikke mange Forberedelser.«

»Saa er der endnu kun tilbage, at De seer Huset og Deres Værelser — ved samme Leilighed kan De gjøre Bekjendtskab med min gamle Pige, der er et Mønster paa Tro-

skab og Hengivenhed, vil jeg sige Dem, selv om hun maaske ellers kan være ret kantet i sit Væsen.«

Han kaldte ud ad Døren, og da Grethe viste sig, sagde han:

»Det er den Dame, som vil overtage Husledelsen for at lette Dig en Del af Byrden — viis nu Miss Trimming om og lad mig se, at Du er rigtig venlig imod hende.«

Grethe brummede noget, man kunde ikke høre hvad, og hendes Mine var alt andet end huldsalig, thi sandt at sige betragtede hun den Fremmede som en Usurpator, der vilde trænge ind paa hendes Enemærker. Men mærkeligt nok: da Rudolph lidt senere saae Miss Trimming gaa ud ad Havelaagen og spurgte Grethe, hvorledes hun syntes om hende, svarede denne:

»Rigtig godt! Det er en fornuftig, ung Pige, som jeg troer, jeg vil kunne faae god Nytte af —«

thi saa smidigt havde Olga føiet sig efter alle den Gamles Særheder, medens de gik rundt i Huset, saa ivrigt havde hun talt om alt, hvad hun haabede at lære af Grethes større Indsigt, at hun ganske havde vundet hende for sig.

Og saaledes vedblev det fremdeles, efter at Olga var flyttet ind i Villaen. Tilsyneladende

rettede hun sig ganske efter Grethe, men i Virkeligheden gik alt efter hendes egen Villie, og Rudolph, der ikke var altfor godt vant, fik snart Leilighed til at glæde sig over Forandringen: Maden forbedredes og blev præcisere færdig, Opdækningen var smukkere, alt omkring ham syntes som ved et Trylleslag hyggeligere, idet han sporede en kvindelig Haand, hvor han gik og stod. Nu fandt han ikke længere sine Bøger bedækkede med Støv, alt laa paa sin rette Plads, ved hans Kouvert og rundt omkring i Husets Vaser var der anbragt Blomster fra Haven — og, bedst af det Hele: samtidig saae han meget lidt til Skaberen af alle disse Forbedringer, idet Grethe, som før, serverede for ham. Han var jo ikke meget hjemme, idet Møder i Kammeret, Konferencer med Kongen og med Medlemmerne af hans Parti optoge en stor Del af hans Tid, ligesom han ogsaa ofte var ude om Aftenen. Miss Trimming benyttede de Timer, medens han saaledes var borte, til at sørge for Huset, men saasnart han kom hjem, viste hun sig næsten ikke, blev paa sit Værelse, var saa langt fra at være paatrængende, at han greb sig i at savne hende. Han havde under sit ensomme Liv tilegnet sig adskillige Pebersvendevaner og vilde helst, at alt skulde foregaa ganske metodisk uden Forstyrrelse af

nogen Art, men det var ham dog ganske kjært, naar han af og til saae et Glimt af den fremmede Dame, idet hun gik igjennem et Værelse eller var ifærd med at plukke Blomster nede i Haven. Ialtfald fik han jo hver Dag hendes »Godmorgen« og hendes »Godnat« — der var noget venligt, friskt, hyggeligt ved hende, som gjorde ham godt, og han bebreidede sig selv, at han behandlede en Kvinde med saa betydelig en Dannelse næsten som et Tyende.

En Forandring heri skete da ogsaa inden en Uges Forløb, idet Grethe en Dag betroede ham, at hun ude fra Kjøkkenet havde hørt, hvorledes »Frøkenen« spillede ganske sagte paa det gamle Klavér i Dagligstuen. Interesseret lod han henad Aften Miss Trimming kalde, og hun meddelte ham da tøvende, at hun som Barn havde lært lidt Musik, men kun saa meget, at hun kunde akkompagnere sig til nogle smaa engelske Sange. Han bad om at maatte høre én af dem; hun syntes meget genért og vilde helst være fri, da det var saa lidt, hun evnede, men endelig gav hun efter. Ja, Stemmen var lille, men forunderlig sølvklar og blid, saa at han atter og atter bad hende fortsætte. Disse smaa, melankolske Melodier, hvis Texter stadig varierede det samme Tema:

O turn to me,
my dear love!

hensatte ham i den blødeste Stemning — han tænkte paa Helga, og skjøndt hans Hjerte skjælvede i Smerte, var der en egen Lykke ved at fornemme sig som Medindviet i den fælles, store, almægtige Følelse, der har fyldt og høinet Menneskeslægten, saalænge den har været til: Kjærligheden mellem Mand og Kvinde.

Endelig reiste hun sig fra Klavéret. Rudolph gik hen, trykkede hendes Haand og takkede hende varmt, idet han tilføiede:

»Jeg har allerede tidligere tænkt derpaa, men iaften staaer det mig ganske klart, at De bør indtage en anden Plads her i Huset end hidtil. Jeg vil betragte det som en Ære, De viser mig, Miss Trimming, om De for Fremtiden vilde indtage Deres Maaltider sammen med mig, betragte Stuerne hér som Deres egne, og i det Hele forholde Dem overfor mig, som — hvad skal jeg sige — som var det en kvindelig Slægtning af mig, jeg havde bedt tage sig af mit Hus.«

Miss Trimming takkede stilfærdig og svarede, at en saadan Ordning gik hun gjerne ind paa.

Olga havde spillet sin Rolle godt og opnaaet, hvad hun vilde. Naar Rudolph om

Formiddagen var gaaet hjemmefra, sendte hun Grethe i Byen for at gjøre Indkjøb, og fra den Side havde hun saa intet at frygte i den første Time, thi den gamle Pige havde for Skik at sætte sig til Ro i enhver Boutik, hvor hun kom hen, og faae sig en lang Passiar med den Handlende og Kunderne.

Saasnart Olga saaledes var bleven ene i Huset, listede hun sig ind i Rudolphs Værelse, og vims som en Mus, der har banet sig Vei til et Spisekammer, havde hun derpaa sine hurtige Fingre i alle hans Papirer og sin Næse i hver af hans Skuffer. Ved at tage Aftryk af Laasene havde hun skaffet sig Nøgler, der passede, og ved ubemærket fra Dagligstuen, gjennem Portièren, at holde Øie med Rudolph, naar Posten var kommen, vidste hun saa temmelig nøiagtig, hvor hun skulde søge. Hun kjendte ogsaa Gjemmestedet for hans Dagbog, som han hver Aften førte med stor Nøiagtighed; den beskjæftigede sig forøvrigt næsten aldrig med Politik, men omhandlede udelukkende hans Privatliv. Med stor Interesse havde hun fulgt, hvorledes han, fra ganske kort og ligegyldigt at berøre hendes Optagelse i Huset, mere og mere gav sin Tilfredshed med hende tilkjende, men til hendes Sorg fandtes der ogsaa stadig i Bogen nævnt en Person ved Navn »Helga«, og hun

var ikke længe om at opdage, at det maatte være den af Edvard Haine omtalte Datter af Fabrikant Wilner, der sigtedes til, thi dér i Huset mødte Rudolph daglig til vigtige Forhandlinger. Denne Dame begyndte at volde Olga pinlige Overveielser, thi der var ingen Tvivl om, at Hr. Reinfeldt maatte være stærkt optagen af hende, saa nøiagtig han anførte, naar hun havde viist ham en Venlighed, naar det modsatte.

Det var ikke store Nyheder, Olga paa sin daglige Eftermiddagstour — hun besøgte en Tante, fortalte hun — havde at bringe Max: kun en enkelt Afskrift af et Brev af og til. Rudolph foretrak nemlig som Regel i hemmelige eller vanskelige Sager den mundtlige Konference, og hun var paa en Maade egentlig glad herover, thi efterhaanden, som hun lærte at sætte Pris paa Rudolph, blev den Opgave, hun havde paataget sig, mere og mere pinlig for hende. Endnu, naar hun talte med Max, kunde han bibringe hende noget af sin egen Oprørsild, men samtidig forbausedes hun selv over, hvor udmærket hun, naar hun var naaet tilbage, fandt sig tilrette i den lille Villa med den skikkelige Grethe ved sin Side. Der var i Olgas stærkt sammensatte Væsen ogsaa nedlagt en vis Sands for Huslighed, for Hygge, for Hjemlighed, og

naar hun færdedes hér i dette stille, fornemt tilbagetrukne Kvartér af Byen, eller i disse Stuer, der bare et saa eget Præg af gammeldags Harmoni, følte hun det som noget Velgjørende i Modsætning til sit tidligere uregelmæssige, extravagante Liv — naar man saae hende sidde ved Vinduet i Dagligstuen med sit Sytøi i Haanden, kunde hun skuffende ligne en dydziret, lille Husmoder. Dette Indtryk fik Rudolph ogsaa, naar han kom derind, og den Tanke foer stundom gjennem hans Hoved, at var han ikke én Gang for alle med hele sin Sjæl bleven bunden til Helga, kunde han maaske gjennem denne fremmede Dame have fundet den Lykke, han søgte i Livet. Og hvad Olga angaaer: naar hun saaledes sad ved sit Arbeide og tænkte paa det ene og det andet, kom hun uvilkaarlig til at anstille Sammenligninger. Efter længe i ungdommelig Tankeløshed og Letsindighed at have levet sammen med et, dybere seet, saa værdiløst Menneske som Edvard Haine, havde Max Uttenbach, da han krydsede hendes Vei, forekommet hende som en Halvgud af Villiekraft og Daadstrang, som en mægtig Vulkan med Ild og Jordskjælv i sit Følge, men nu, da hun for første Gang i sit Liv var kommen i nærmere Berøring med en Type af Rudolphs Art, kunde det ikke undgaaes, at hun som Kvinde natur-

nødvendigt maatte føle sig tiltalt af den Finhed i Væsen, i Sprog, i Manérer, i Paaklædning, der var særegen for ham, og som stod i en saa paafaldende Modsætning til Max's plumpe, ofte brutale Maade at optræde paa, hvor øm han end samtidig i sin Hengivenhed kunde være overfor hende.

Og det var ikke blot denne Finhed i det rént Ydre, hun beundrede hos Rudolph, men ogsaa hele hans Tankegang bar samme Præg. Dét vidste hun fra Dagbogen, som hun listede sig til at læse i, og hér troede han sig dog saa ganske ene med sig selv, dét sluttede hun fra den Godgjørenhed, han i al Hemmelighed udfoldede, og dét erfarede hun gjennem deres mange Samtaler. Efter at hun nemlig var begyndt at møde ved Maaltiderne, havde de hurtig fundet en naturlig, utvungen Form overfor hinanden. Hun spurgte ivrigt — i Begyndelsen i sin Egenskab af Speider, senere dybere interesseret — og han svarede gjerne denne opvakte, unge Dame med de levende, straalende Øine, som lyttede saa opmærksom og ofte kunde komme med saa træffende eller morsomme Bemærkninger. Selvfølgelig var han meget forsigtig i sine Udtalelser og lod ikke Munden løbe med Ting, hun ikke maatte erfare, men iøvrigt behandlede han de Emner, som kom paa Bane, med stor Uforbeholdenhed. Til hans Forundring var denne Ameri-

kanerinde, modsat hans Hjemlands Damer, mest optagen af de sociale Spørgsmaal, af Samfundets forkvaklede Indretning, og derfor vendte de ofte tilbage til herhen hørende Emner. Han forbausedes over hendes Indsigt — dén hun skyldte sine mange Samtaler med Max og Andre — men han rørtes tillige over dén store Medfølelse, hun lagde for Dagen, saasnart de, hun kaldte de »Undertrykte«, kom paa Bane. Naturligvis tog hun sig vel iagt for at røbe sine virkelige Idéer, men en Del af hendes Frisind skinnede dog igjennem, hvad der kun var Rudolph til Behag.

»Jeg sætter Pris paa,« sagde han, »at Folk danner sig en selvstændig Mening om Tingene og ikke blot blindt slutter sig til det, som de hører Andre sige. Det er en udbredt Mening blandt Underklasserne, at vi af Overklassen kun tænker paa os selv og aldrig paa dem, undtagen for en Gang imellem at tilkaste dem en Almisse. Dette er imidlertid en stor Misforstaaelse: jo stærkere Aandsudviklingen er hos et Menneske, desto inderligere vil han kunne medføle Slægtens Jammer og Elendighed. De maa ikke tro, Miss Trimming, at den arbeidsløse Dagleier, der intet har faaet at spise i flere Dage, og som seer sin Hustru og sine Børn sulte og fryse, at han er den, som bedst formaaer at ud-

maale Dybden af den menneskelige Smerte. Hos ham virker den, for at tale med Ordsproget, kun som Trykket af en Sko: giv ham lidt rummeligere Fodtøi, og han vil snart have glemt sin Sorg. Nei, det er dém, der har sat sig ind i hele Samfundsbygningens Konstruktion, i det menneskelige Sjælelivs hemmelig Løngange, i Verdenshistoriens Resultater fra de ældste Tider til nu, der ret kan høre Skriget fra de Lidende, og som kun har én Tanke: at faae det standset — at bortfjerne Aarsagerne til det. Det Stik, som én af os saakaldte »Storborgere« kan føle ved Synet af al den Nød og Fattigdom, man saa ofte møder paa sin Vei, er langt intensivere end det, én af de Smaa kan føle, thi vi seer Elendigheden paa en perspektivisk Baggrund, som han mangler.«

»De indrømmer dog altsaa Berettigelsen af, at de saaledes Nødlidende pønser paa at faae deres Kaar forbedrede?«

»Selvfølgeligt — ellers vilde de ikke være Mennesker! Men Spørgsmaalet er, ad hvilken Vei en saadan Forbedring skal ske, og hér er der saa mange Hensyn at tage, naar man ikke, for at skaffe den Ene Ret, skal volde den Anden Uret, at Underklasserne selv, der ovenikjøbet er forblindede af deres Tørst efter mere, ganske mangler det nødvendige Over-

blik. Kun fra oven vil en Ordning kunne finde Sted, der viser Retfærdighed til alle Sider —«

»Men har de »foroven« nogensinde gjort noget for de Andre, før de blev tvungne dertil?«

»Jeg indrømmer, at Forholdene hidtil langt fra har været ideale, men det er mit Haab, at vi nærmer os en Tid, hvor alt vil blive bedre.«

»*I don't think so!*«

Omgangen med Olga blev paa denne Maade en Rekreation for Rudolph, og han kunde nok trænge til en saadan. Fra alle Sider trak truende Skyer op omkring Hovedstaden, og den Omstændighed, at han var saa nær knyttet til Kongen og næsten daglig mødte hos ham til Konferencer, bevirkede, at han, naar Uveiret brød løs, vilde komme til at staa i dets Centrum.

Allerede nu var Kampen begyndt mellem Arbeidernes og Arbeidsgivernes Organisationer. De sidste havde sat Lock-outen i Værk, hvorved foreløbig tyve Tusinde Mand bleve ledige, og man truede med yderligere at udvide den, hvis Arbeiderne ikke snart gave efter. Fra disses Side stilledes som Modskridt en Generalstreike i Udsigt, og deres Udsendinge

vare i ivrig Virksomhed rundt om paa Jernbanestationer, i Skibene paa Floden, i Elektricitets- og Gasværkerne, hos Bagere, Mælkeleverandeurer, overalt, for med ét Slag at kunne bringe enhver Virksomhed til at standse i Hovedstaden. Der havde allerede fundet en Del Gadeoptøier Sted, og Byens Garnison var bleven forstærket, idet man navnlig havde trukket en Del Artilleri sammen under Kommando af v. Bruck, der samtidig udnævntes til Oberst, men det var dog langt fra saa stor en Styrke, som gjordes fornøden i Tilfælde af alvorlige Uroligheder. Grunden hertil var tildels den, at der ogsaa sporedes en alvorlig Gjæring i det øvrige Land, som man derfor ikke vilde blotte for Tropper, men mere afgjørende var det, at det socialistiske Ministerium ganske manglede Mod til at møde det Skrig af Harme, der vilde have løftet sig, hvis Arbeiderne pludselig saae Soldater i større Mængde besætte Byen — halve, vaklende Forholdsregler kjendetegnede Situationen, og Følelsen af Utryghed var stigende.

Samtidig med disse faglige Stridigheder havde Udviklingen af den almindelige, indre Politik lagt Ved til Oprørsaanden, der nu var ifærd med at bryde ud i lys Lue. Dette skyldtes navnlig Senatets Forkastelse af det Lovforslag om Valgret fra én og tyve Aars Al-

deren, som stammede fra Konrad Stufe i Spidsen for Oppositionen. Man udtalte uforbeholdent i første Kammer, at da Valgene Gang efter Gang viste, hvor umodne i deres Dømmekraft selv femogtyve Aars Vælgere vare, saa vilde den foreslaaede Udvidelse ned til Drengealderen være et fuldstændigt Selvmord for Staten.

Denne Afstemning satte Arbeiderpartiet i et sandt Raseri, og paa store Folkemøder, hvor Johan Kurt var én af Hovedtalerne, blev det under vildt Bifald vedtaget at henvende sig til Kongen med et bestemt Krav om Senatets Afskaffelse ved en Forfatningsforandring og om Indførelsen af Etkammersystemet.

Herved opstod imidlertid den Vanskelighed, at Premierministeren, Hr. Schmidt, kom i en alvorlig Klemme: Paa den ene Side havde han selv i en Aarrække, saalænge han hørte til Oppositionen, af sine Lungers fulde Kraft ved alle tænkelige Leiligheder raabt paa Valgret for de Enogtyveaarige, saa at det var ham umuligt som Mand af Ære nu at modsætte sig dette Fremskridt — men paa den anden Side havde hans Begeistring for en saadan Forandring tabt sig ganske betydeligt, siden han var bleven Minister, idet han nemlig indsaae, at Størstedelen af Landets Ungdom, Fusentaster, der i Forveien vare gjennemagi-

terede i deres Foreninger, naar de fik Valgret, vilde slutte sig til Oppositionen og gjøre den saa stærk, at han selv maatte fortrække. Dertil kom, at han blev mere og mere betænkelig ved Situationen: gjennem Politichefen var han underrettet om, at Anarkisterne rundt i Verden begyndte at røre paa sig, og samtidig havde man Sikkerhed for, at de ikke anarkistiske Revolutionaire i Hovedstaden havde dannet en hemmelig Komité med det Formaal at organisere et virkeligt Oprør — Hr. Schmidt følte sig beklemt om Hjertet, naar han læste slige Depecher: det var hans Ungdomsdrømme fra den Tid, da han endnu rullede Cigarer, der vare ifærd med at gaa i Opfyldelse, han havde selv, mere end nogen Anden, ved sin Agitation bidraget til, at man var naaet saa vidt — men nu var han ingenlunde glad derover.

Imidlertid: da Konseilpræsidenten blev kaldt til Slottet i Anledning af den bebudede Henvendelse om Senatets Afskaffelse, og Kongen hævdede aldrig at ville gaa ind herpaa, tvang de anførte Omstændigheder Hr. Schmidt til at indtage et modsat Standpunkt. De debatterede Begge Sagen med en vis Hæftighed, idet Enhver blev ved sit, men Et vare de enige om: trods denne afgjørende Uoverensstemmelse maatte Ministeriet blive ved Roret, thi nu at

tænke paa et Regjeringsskifte vilde være et ligefrem Signal til Uroligheder. Altsaa blev følgende Bestemmelse truffen: Medens Hr. Schmidt hélt holdt sig tilbage, skulde Henvendelsen til Kongen fra Folkeforsamlingernes Repræsentanter ske i Form af en Privataudients, hvor man rént personligt forelagde ham et Andragende, og han rént personligt udtalte sig om dette uden at have nogen ansvarlig Minister ved sin Side — paa denne Maade behøvede Hr. Schmidt ikke at komprommittere sig.

Kongen lod derefter strax Rudolph Reinfeldt kalde og havde lange, indgaaende Samtaler med ham, hvorunder Situationen blev drøftet — Begge vare enige om, at det eneste Svar, Kronen kunde give paa et saadant Andragende, var et klart og absolut Nei. Kongen havde af Aviserne seet, at Rudolphs Halvbroder, Johan Kurt, var den mest fremtrædende Leder i dette Røre, og han foreslog derfor en Henvendelse til ham.

»Kjære Reinfeldt,« sagde han, »med Deres klare Blik paa Sagerne og Deres fortrinlige Evne til at forme Deres Tanker, maa det, skulde man tro, være en let Sag for Dem at overbevise ham om, hvor ødelæggende ikke blot for Dynastiet, men ogsaa for Landet, for hele vor Nation et saadant Krav er.«

»Ja, Deres Majestæt, det skulde man tro, men det vil sikkert ikke lykkes, den socialistiske Bevægelse er som en Lavine, den, som én Gang er kommen indenfor den, kan ikke standse, han rives blindt med, ned efter gaaer det i rivende Fart —«

»Rigtigt, saaledes at den fredelige Slægt, der boer i Dalen, tilsidst vil blive knust, men derfor gjælder det ogsaa i Tide at standse denne Lavine, der truer vort elskede Fædreland — og det maa kunne lade sig gjøre, ikke sandt?«

»Maaske, Deres Majestæt, vi vil haabe det: endnu er den for langt borte, til at man kan bedømme dens Omfang — det Hele afhænger af, hvormange den drager til sig — om ikke længe faaer vi det at se.«

Johan beboede, uagtet sine betydelige Indtægter, en tarvelig lille Leilighed i en mørk Sidegade. Ligesom han forsømte sin Klædedragt, saaledes røbede ogsaa Værelsernes mangelfulde Udstyr, i hvor høi Grad han var ligegyldig overfor alt, hvad der angik ham personligt. Hans Hjerne var kun optagen af Et: at skaffe de Smaa bedre Vilkaar hér i Verden. Han var ingen Frasemager eller Deklamator, han talte rént ud om det, som laa ham paa Sinde, og derfor var han ogsaa de

brede Massers Yndling: de forstod ham, og han forstod dem. Heller ikke bar han nogen tragisk Mine tilskue, skjøndt det, han beskjæftigede sig med, frembød nok af mørke Sider; han havde af Naturen et godt Humeur, hans Temperament var sangvinsk, og han haabede derfor stadig at være Maalet nær. Ogsaa dette behagede de folkelige Forsamlinger, hvor han optraadte: man havde nok af Alvorsmænd, der manede alt det Sørgelige frem, »malede Fanden paa Væggen«, som man siger — der var noget forfriskende ved at høre Johan Kurt, han kunde spøge, saa en befriende Latter lød hen gjennem Salen, og dog forstod han ved sin bidende Spot overfor Modpartiet at ætse en Indignation ind i Tilhørernes Hjerter, der virkede langt stærkere end de Andres Høitidelighed. —

Johan reiste sig, i høi Grad overrasket, da han saae Rudolph træde ind. De vexlede Haandtryk, og han bad ham tage Plads.

»Ja undskyld, at jeg kommer til Dig – ,« begyndte Rudolph lidt stift og søgende.

»Bevares, kjære Rudolph,« afbrød Johan ham livligt. »Personligt veed Du, at jeg høiagter Dig og holder meget af Dig — det er kun Skade, at Omstændighederne skiller os saa stærkt fra hinanden.«

»Du medvirker, seer jeg, til at organisere den store Folkedemonstration mod Kongen?«

»Ja, jeg er saamænd endog valgt til Ordfører, men forresten er det ikke nogen Demonstration mod Kongen, vi paatænker, men en skikkelig Henvendelse til Kongen, hvorved vi vil bibringe ham Kundskab om Folkets, det souveraine Folks Krav.«

»Kongen er dog vel Landets Souverain?«

»Af Navn ja — desværre — endnu — men heller ikke mere: Al Magtudøvelse bør hvile paa den almindelige Valgret — nu søger Senatet, der selv er udgaaet fra priviligerede Valg, at lægge Hindringer i Veien for den almindelige Valgrets Udvidelse til sine naturlige Grændser, altsaa maa Senatet væk — det er soleklart!«

»Et Etkammersystem med absolut »almindelig« Valgret ned til enogtyveaars Alderen vilde gjøre Landet til et Helvede at opholde sig i,« udbrød Rudolph hæftig.

»Kjære, til et Himmerige,« svarede Johan smilende. »Du er som den Mand, der rider paa en gammel, udslidt Rallike og foretrækker det fremfor at bestige en ung, fyrig Hest.“

»Jeg foretrækker et besindigt Ridt paa et kjendt Dyr fremfor et, der løber løbsk.«

»Dit »kjendte Dyr« vil snart styrte af Alderdomssvaghed, og saa ligger Du der!«

Som Rudolph havde forudseet, førte deres Samtale til intetsomhelst, og den blev ham ret pinlig, fordi Johans lette, spøgende Form og uforstyrrelige Sindsro virkede irriterende paa ham.

»Der er noget overfladisk i din Maade at tale paa, som ikke svarer til Emnets Dybde,« udbrød Rudolph ærgerlig.

»Da maa Du tro,« svarede Johan med rynket Pande, »at det koger godt nok nede i mig, naar jeg hører dine reaktionaire Talemaader, men jeg har nu én Gang min egen Façon. »Taalmodighed!« er mit Valgsprog, og det er heldigt nok, for ellers forsikkrer jeg Dig for, at jeg mange Gange, naar jeg saae én af disse ørkesløse Rigmænd, der fortærer deres arvede Kapital uden at gjøre for et Støvgran Gavn, men saa meget mere Skade, ved at udelukke dem, der trænger, fra Livets Goder — disse Slyngler, disse Tyve! — at jeg mange Gange, naar jeg saae saadan en Fyr brede sig i sin Landauer med Kudsk og Tjener foran, har havt Lyst til med koldt Blod at skyde ham ned som en gal Hund, der er ødelæggende for sine Omgivelser — men saa havde jeg mit udmærkede Ord: »Taalmodighed!«, og jeg smilede ved Tanken om, at det ikke vil vare længe, før vi seer disse enerverede, livstrætte Karle, der, over-

mætte af Adspredelser, ikke veed, hvad de skal finde paa af Udskeielser, at vi seer dem gaa sveddryppende bag en Trillebør, nemlig saasnart vi har faaet det Hele lavet om til et Samfund, hvor Ens Skjæbne i Livet afhænger af Ens virkelige Værdi.«

»Vær forsigtig, Johan!« udbrød Rudolph og saae bekymret paa Broderen. »Det er en farlig Vei, Du er inde paa — vend om itide!«

»Nei, min Kjære, dét kunde ikke saa godt falde mig ind, for nu staaer vi forhaabentlig ved Maalet. Nu gjælder det netop, nu skal vi til at høste Frugten af mange Aars Bestræbelser! Det er snarere mig, der skulde sige til Dig: Vend om!« Med et muntert Smil tilføiede han: »I den nye Fristat, vi vil til at lave, bliver jeg selvfølgelig en Mand med Indflydelse, forstaaer Du nok, og Du skal have min Protektion: Du vil blive adskilligt lykkeligere end Du nu er, fordi alle Andre omkring Dig samtidig er lykkelige — vi skal ogsaa have et Universitet, og dér vil Du være selvskreven til Lærer, hvis Du blot vil kaste dine vanvittige, antediluvianske Meninger overbord og bibringe Ungdommen fornuftige Anskuelser.«

»Der har vi det, Johan!« udbrød Rudolph. »I Eders socialistiske Stat vil der komme til at herske en Censur, en Aandstvang, som den

ikke har existeret under den mest sneverhjertede og sneverhjernede Absolutisme.«

»Vi vil naturligvis være aarvaagne overfor alle Forsøg paa at ødelægge de Resultater, vi under saa store Anstrengelser er naaede til.«

»Og Du taler om »Lykke« under en Statsordning, hvor Religionen, den eneste Kilde til ren, dyb, varig Lykke hér paa Jorden, er skubbet tilside som en ligegyldig Privatsag.«

»Du maa have mig undskyldt, at jeg staaer noget skeptisk overfor den af Dig lovpriste Religion, thi dén har alle Dage, i alle Lande, under Hedenskab og under Kristendom, været brugt i Fordummelsens og Undertrykkelsens Tjeneste, den har altid været den farligste Fjende for den demokratiske Udvikling.«

»Jeg vil sige Dig, at selv om dine Principer seirede, saa at Du, som Djævelen fristede Jesus, kunde føre Masserne op paa et høit Bjerg og give dem Alverdens Herlighed, mod at de knælede ned og tilbad Materialismens Moloch, saa vilde det Øieblik komme, hvor der fra hele Jorden lød et Skrig af Angst og Længsel mod den evige Aand, som I nu mener at kunne undvære — men jeg haaber ikke, dine Principer skal seire!«

»Det vil vise sig, Rudolph.«

»Har Du slet ingen Religion?«

»Ikke saa meget, som der kan ligge paa en Negl, min Ven!«

Et Par Dage efter fandt Folketoget til Slottet Sted. Fra alle Kanter af Byen strømmede tætte Skarer af Mennesker, Mænd, Kvinder og Børn imellem hverandre, til Raadhustorvet, hvor man skulde samles. Johan Kurt i Forening med den øvrige Deputation, i hvilken ogsaa Konrad Stufes store Skikkelse kom tilsyne, stillede sig i Spidsen, dertil udvalgte Folk ordnede Rækkerne, efterhaanden som de kunde slutte til — det var et uhyre Tog paa henimod tredive Tusinde Mennesker. Da de Første stode ved Slottet, havde de Bageste endnu ikke sat sig i Bevægelse. Alle vilde være med ved denne betydningsfulde Begivenhed, der af Talerne i Forsamlingsbygningerne var bleven karakteriseret som »historisk« — oppe fra det høie Raadhustaarn saae det ud, som om en sort, plumret Strøm flød langsomt afsted gjennem Byens Gader for tilsidst at brede sig og med sine mørke Bølger naae Residentspaladsets Mure.

Ifølge Ordre fra Kongen skulde Adgangen til hans Bolig være uhindret, skjøndt Slotsgartneren gjennem Hofmarschallen havde bedt indstændig for sine Plainer og Blomsterpartier. Gitterporten stod altsaa aaben, der var

ingen Schweitzer idag og heller ingen Skildvagter. Selve Deputationen og de forreste Rækker begave sig i god Orden hen ad Kjørebanen, men efterhaanden som Mængden væltede ind, tog den hver Tomme i Besiddelse af den store Strækning foran Slottet, og mange Roser og andre duftende Blomster maatte den Dag lade Livet under tunge Støvlehæle og Træsko. Den gamle v. Habicht stod oppe i et Vindue og stirrede ned over Menneskemylret, rystende i Knæene af Sindsbevægelse og Harme over denne uhørte Anmasselse.

En Hofjunker modtog i Forhallen Deputationen, der bestod af femten Medlemmer, og førte dem op ad Trappen — de vare Alle klædte i daglige Dragter. —

For at fæstne Indtrykket af en Privataudients modtog Kongen dem ikke i Tronsalen, men i et mindre Gemak. Kort forinden havde Dronningen, medens han endnu engang i sit Kabinet gjennemgik det Svar, han vilde afgive, været inde hos ham: Fra sine Vinduer havde ogsaa hun seet den uhyre Menneskemængde udfolde sig foran Slottet, hun havde følt det som noget Truende, Fjendtligt, var bleven nerveus og talte nu i en febrilsk, ophidset Tone:

»Otto, jeg beder Dig, hør mig! Føi Dig efter dem dernede, lad dem blive fri for dét

Senat, naar de endelig vil. Vi kan jo være lykkelige uden det, og giver Du efter, vil Du vinde disse Menneskers Kjærlighed, vil komme til at staa i Historien som den, der var elsket af sit Folk.«

Han omfavnede og kyssede hende. Derpaa sagde han med et sørgmodigt Smil:

»Du kjender ikke »Folket«, Charlotte. Dets Appetit er ikke til at stille, det er umætteligt — og glubsk tillige. Gjorde jeg denne Indrømmelse, vilde den være fortæret i et Øieblik, og Raabet lyde paa mere — mere, indtil de maaske, som overfor Ludvig den Sextende, naaede til mit Hoved. Var dét saa afhugget, vilde de, som det skete i Frankrig efter 1793 under den store Revolution, falde over hverandre, dræbe hverandre, sønderrive hverandre, indtil hele Landet svømmede i Blod — nei, Charlotte, det er min Pligt at staa fast — urokkelig!«

Hun var bleven ganske bleg, store Taarer fyldte hendes Øine, og hun udbrød:

»Hvor Du dog taler frygtelige Ord, Otto — men skal Du endelig dø, saa vil jeg dø med Dig — som Marie-Antoinette —,« og hviskende, med forvildet Blik, tilføiede hun: »Jeg vil for Fremtiden bære et Vaaben hos mig, for at kunne bruge det mod mig selv, hvis det skulde blive nødvendigt — husk, da

Pøbelen med sine raa, blodige Hænder greb den ædle Prindsesse de Lamballe, dræbte hende, slæbte hendes nøgne Lig gjennem Gaderne —«

Dronningen hulkede hæftigt.

»Men hvor har Du dog alle disse Tanker fra?« spurgte Kongen ængstet.

»Jeg har netop i disse Dage læst i den store Revolutions Historie, som Du nævnte — og nu forstod jeg alt, hvad den fortæller, langt bedre, end da jeg var ganske ung.«

Kongen kyssede hende:

»Min elskede Veninde, berolige Dig — saadanne Ting maa Du ikke læse — Du skal være lykkelig og glad og kun tænke paa alt, hvad der er lyst og godt — der er slet ingen Fare. Men nu maa jeg gaa for at modtage de Udsendte.« —

Iført Generalsuniform, støttet til sin Sabel, stod Kongen, da Deputationen traadte ind i Gemakket. Hans Mine og Holdning var rolig, men Kinderne lidt blege, thi hans Gemalindes ophidsede Stemning havde gjort stærkt Indtryk paa ham.

Han hilste med en venlig Haandbevægelse. Johan Kurt traadte frem foran de Andre og oplæste den paa Folkeforsamlingerne vedtagne Adresse, hvis Indhold Kongen allerede kjendte. Da Oplæsningen var forbi, aabnede Kongen

en Rulle Papir, han holdt i Haanden og oplæste sit Svar: et rént og klart Afslag. I begge Dokumenter fremførtes de forlængst uddebatterede Argumenter for og imod Spørgsmaalet, saa heri var intet nyt, men Slutningsordene i dem maatte derimod vække Opmærksomhed.

Adressen endte saaledes:

»Det er en Livssag for Folket at faae denne Hemsko for Udviklingen fjernet, og vi undlader ikke at henlede Deres Majestæts Opmærksomhed paa, at imødekommes det omhandlede Ønske ikke, agter Folket ved alle til Raadighed staaende Midler at søge det gjennemført.«

Kongens Svar sluttede saaledes:

»Jeg tilføier endnu, at Formen, hvorunder denne Henvendelse er skét, har vakt mit dybeste Mishag. En saadan Masseudfoldelse foran det kongelige Slot kan kun have én Hensigt: at udøve et Tryk paa min fri Bestemmelsesret, og jeg skal derfor hér — én Gang for alle — indskjærpe, at slige Demonstrationer ere unyttige, thi i mine Regjeringshandlinger lader jeg mig udelukkende lede af Hensynet til, hvad jeg anseer for Ret, og hvad jeg mener, der er til Nationens sande Gavn.«

De to Dokumenter bleve udvexlede, og Kon-

gen sagde nu i en jævnere Tone, idet han traadte et Skridt hen imod Sendebudene:

»Hvis der forøvrigt er noget, de Herrer ønsker at tale med mig om, er jeg til Tjeneste.«

»Blot Et,« bemærkede Johan Kurt. »Indeholder det Papir, jeg hér modtog, Deres Majestæts endelige, uigjenkaldelige Beslutning i det foreliggende Spørgsmaal?«

»Ja, min absolut uigjenkaldelige Beslutning!«

»Saa har vi intet mere hér at gjøre.«

Deputationen hilste og trak sig tilbage i Taushed. Saasnart den fra Vestibulen var naaet udenfor, meddelte den de Nærmeste Kongens Nei, og som en Løbeild naaede Svaret gjennem de mange Tusinder hélt ud paa den anden Side af Gitterporten, hvor der nu ogsaa var sort af Mennesker. Først kunde man opfange en knurrende Mumlen, saa hørtes et enkelt oprørsk Raab hist og hér, spontane Udslag af Mængdens Stemning, flere fulgte efter, og tilsidst lød der fra alle disse Struber et énstemmigt Brøl af Harme, der fik Luften om Slottet til at zittre — Træerne langs Kjørebanen, Gitterværket, ja selv den store Flagstang paa Plainen vare tæt besatte med Drenge fra Gaden, hvis energiske Piben i Fingrene forøgede Larmen. Hér og dér svang man røde Tørklæder, hastigt bundne til Spad-

serestokke, Raab som: »Bort med Kongemagten!«, »Ned med Tyrannen!« hørtes fra alle Sider, Menneskemængden begyndte at bølge, idet de Bageste trykkede paa — allerede nærmede adskillige skumle Skikkelser sig Slottets Indgangsport, da sprang den Deputerede Konrad Stufe op paa Fodstykket af en Lygte, og klyngende sig fast til denne gav han Tegn til, at han vilde tale.

Johan og de andre Ledere havde nemlig Kundskab om, at der i en Fløi af Slottet holdtes en betydelig militair Styrke i Beredskab for alle Eventualiteters Skyld — dette Faktum var ganske aabent bleven meddelt dem, da de bebudede at ville møde i Spidsen for et Massetog. Men nu kunde intet skade Folkets Sag mere, end hvis en for tidlig udbrudt Oprørsbevægelse blev slaaet ned. Altsaa gjaldt det for enhver Pris at hindre en saadan, og derfor maatte Konrad Stufe træde op. Saasnart Mængden fik Øie paa ham, hilste et Jubelskrig hans populaire Skikkelse, og der opstod en forventningsfuld Taushed. Med sin Stentorstemme, der kunde høres til den fjerneste Krog af Pladsen, raabte han:

»Kammerater og Meningsfæller! Vi er Gjæster hér i Dag, og det er en Æressag for os at forlade dette Sted i Ro. Begiv Jer til vore Forsamlingshuse, dér vil Deputationens Med-

lemmer møde og meddele Referat af det Passerede, hvorefter vi vil drøfte, hvad der videre skal foretages.«

Han vinkede ud ad mod Gitterporten, og som om han havde Magt til at vende Veir og Vind, dreiede Mængden sig om og begyndte at søge mod Udgangen, samtidig med at man raabte til hverandre: »Ja, til Forsamlingshusene — lad os først høre hvad der er sket« — og Mange tilføiede: »Vi kan altid komme igjen!«

En halv Time efter laa Terrainet foran Slottet ganske tomt for Mennesker. Det saae trist nok ud: Plainerne vare sorte af optrampet Jord, alle Blomster laa knuste, og Buskene vare væltede, deres Grene knækkede.

Da Folkemassen begyndte at raabe, var Dronningen ilet ind til Kongen, som bag et Vinduesgardin iagttog, hvad der foregik. Han var hvid i Kinderne, fordi han følte, at det hang i et Haar, om den Kamp, han ansaae for den største af alle tænkelige Ulykker, nu skulde bryde ud. Et dybt Suk af Befrielse undslap ham derfor, da Mængden begyndte at drage bort.

Han støttede Dronningen, der greben af Angst havde slynget sine Arme om hans Hals —

Brølet fra dette sorte Menneskehav indgjød hende Rædsel.

»Hvor de dog har ødelagt alting,« udbrød hun nu, stirrende fortabt ned paa den hærgede Plet.

Kongen strøg hende hen over Haaret og sagde i en Tone, som han søgte at gjøre munter:

»Vi giver strax Gartneren Ordre til at tage fat, Charlotte, og om et Par Dage vil Du atter se blomstrende Roser dernede — lad os haabe, at alt det andet bliver ligesaa let at redressere!«

VII

SAMTIDIG med at disse Storme gik hen over Hovedstaden, var Olga ogsaa Bytte for en stor Uro. Tilsyneladende hengled hendes Tilværelse fredeligt nok i den lille Villa, men hemmeligt voxede den Følelse, som Rudolph havde indgydt hende, fra Time til Time. Hun var en lidenskabelig Natur og havde et levende Temperament, saa at Springet fra det Øieblik, hvor hun første Gang sagde til sig selv, at han var attraaværdig, og til det, hvor hun blussede af Elskov, ikke var saa meget langt. En Elskov ganske vist, som mere hentede sin Styrke fra Sandsernes Verden end fra en dyb Hengivenhed, men som maaske netop derfor var saa meget hæftigere i sin Yttringsform. Hertil kom yderligere et for hendes hele Personlighed karakteristisk psykologisk Moment: Til at begynde med havde hun, naar deres Samtaler kom ind paa Spørgsmaalet om Moral og lignende Emner, følt sig næsten syg af Ærgrelse over det »horrible

Nonsens«, han efter hendes frisindede Anskuelser fremførte, og det saa meget mere, som hun jo med dydziret Mine maatte sige Ja og Amen til det altsammen for ikke at røbe sin Hemmelighed. Men efterhaanden, som hun mærkede, at hun hér stod overfor en Mand, der var af en hel anden Støbning end dem, hun hidtil havde truffet paa sin Vei, fik hun en stigende Respekt — ikke for hans Meninger, som hun stadig fandt absurde, men for ham selv, der var istand til at opstille saa ideale Love for Forholdet mellem Mand og Kvinde og tillige havde Kraft nok til at gjennemføre dem. At der boede Erotik i ham, det var hun vis paa, thi undertiden kunde hun i et flygtigt Moment finde noget i hans Blik, der fik hendes Hjerte til at banke hæftigt. En Gang, da Lysten til at spille Potiphars Hustru med uimodstaaelig Magt kom over hende, havde hun sént paa Aftenen, efter forlængst at have sagt Godnat til Rudolph, der arbeidede i sit Værelse, listet sig ned i den bælgmørke Dagligstue, klædt i et natligt Négligé, paa hvilket hun havde anvendt megen Omhu — — og saa væltede en Stol, da hun famlede sig frem. I den Tro, at det var Tyve, rev Rudolph hurtig Døren op og aabnede for det elektriske Lys: der stode de overfor hinanden, hun med en Mine, som

skulde hun synke i Jorden af Skamfuldhed, samlende Tøiet om sig, fremstammende en Undskyldning: »hun vilde kun hente sin Sykurv og troede at kunne finde Vei i Mørket« — han rød i Hovedet og saa forvirret, at han øieblikkelig slukkede Lyset igjen, hvorved de atter befandt sig i Mørke: »Det er mig, der skal gjøre Undskyldning —«, fik han lige sagt og ilede derpaa ind i sit Værelse, medens hun langsomt steg op ad Trappen igjen. Det skete med et Suk, men senere lo hun ad denne Scene: ude i den zoologiske Have havde hun en Dag iagttaget, hvorledes Hanløven laa stirrende hen for sig som i dybe, alvorlige Tanker, og hvorledes Hunløven Gang efter Gang nærmede sig og strøg let hen over den med Poten, som om den vilde sige: Naa, kom nu, Du dumme Fyr, og lad være med at gruble. Dette Syn havde moret hende, og nu syntes hun, at Situationen var akkurat den samme hér: han med Hovedet fuldt af Statssager, og hun opsat paa at lokke ham til sig. Der kom noget af Evanaturen op i hende: selv havde hun spist stærkt af den forbudne Frugt og syntes nu, at det vilde være den herligste Ting af Verden, om hun ogsaa kunde faae denne Ridder uden Dadel til at smage paa den. Imidlertid mærkede hun nok, at hun maatte være forsigtig:

et Par Gange var hun blot et Sekund falden ud af sin Rolle, havde ikke passet paa sine Øine og sin Replik — strax mødte hun et forundret spørgende Blik fra hans Side, og kun ved i samme Nu at anlægge en streng Nonnemine havde hun reddet Situationen.

Olga var saaledes langt fra lykkelig. Alene det, at skulle optræde som en Slags Forræder overfor Rudolph, pinte hende, hvormeget hun saa prøvede at trøste sig med, at hun tjente en stor Sag — dén Beslutning havde hun ialtfald taget, aldrig overfor de Andre at røbe noget, som kunde være ham personligt til Skade. Men der var ogsaa andre Ting: Max, hvem hun daglig kom til for at aflægge en Slags Rapport, forekom hende mere og mere plump og frastødende, saa at hun under allehaande Paaskud afkortede sine Besøg hos ham saa meget som muligt, og samtidig var Rudolphs Dagbog hende en stadig Kilde til Kval, thi Helgas Navn traf hun overalt, og han omtalte denne Dame i Udtryk, der fyldte Olga med det inderligste Mishag, Udtryk, der aandede den dybeste Hengivenhed, Ærbødighed, Længsel, Kjærlighed, netop alle de Følelser, hun selv saa inderlig gjerne vilde vække i hans Sjæl.

Efterhaanden opstod der hos hende en uimodstaaelig Lyst til at ville se denne

»Helga«, og en Eftermiddag, da hun vidste Rudolph beskæftiget hjemme, tog hun med en lille Damper op ad Floden og steg af tæt ved den Wilnerske Villa. Havens ene Side, dækket af en høi Elmehæk, stødte op til en Eng, og hér stillede hun sig paa Post i Haab om, at Husets Datter nok vilde søge ud i det Fri, da Veiret var varmt og stille — ved at bøie Hækkens Grene forsigtig tilside, kunde hun kigge derind. Veien udenfor var menneskesketom; kun henne ved en lille Laage i Rækværket stod en Ordonnants i menig Artilleri-Uniform, holdende to Heste ved Bidslerne.

Olga havde ganske rigtig ikke ventet længe, før hun saae en ung, hvidklædt Kvindeskikkelse komme langsomt gaaende gjennem den Kastaniealllé, der langs Hækken førte ned til Veien — og hendes Hjerte bankede hæftigt: saaledes saae altsaa »Helga« ud! Olga slugte hende med Øinene, skinsygt søgende noget at udsætte paa hendes Person — dog hér maatte hun give tabt! Maaske saae Damen lidt bleg, lidt træt og sørgmodig ud, men smuk var hun, saa smuk, at det voldte Olga Smerte, fordi hun hér følte sin egen Underlegenhed. Nu forstod hun Dagbogen bedre: saa fornem en Holdning, saa fuldendt en Figur, saa indtagende et Ansigt maatte kunne vække den store Kjærlighed hos en Mand som

Rudolph. Olga sukkede dybt, men strax efter hævede hun Hovedet, og hendes Øine fik Liv: eiede ikke hendes Sjæl en flammende Ild, der maatte kunne beseire alt — Damen dér saae jo saa kold ud som et skjønt Landskab i Maaneskin!

Ved Enden af Kastaniealléen var der en Høi ud mod Veien, og hér tog Helga Plads. Hun sad med Haanden under Kinden, stirrende tankefuld hen for sig. Strax efter hørtes Sporeklirren fra en Sidegang — en distingueret Herre i Oberstuniform nærmede sig Høien med hastige Skridt. Olga lyttede anstrengt, men kunde ikke opfange et Ord. — I Virkeligheden gik hun ikke tabt af noget interessant: det var v. Bruck, der havde forhandlet med Fabrikant Wilner om de Forholdsregler, der maatte træffes overfor Arbeidernes stadige Trudsler — og nu, sagde han, vilde han ikke forlade Villaen uden at hilse paa Husets Datter, skjøndt hans Tid var knap. Han saae kjærligt paa hende, og med nedslaaede Øine rakte hun ham Haanden, som han ærbødigt førte til sine Læber — Forholdet imellem dem var uforandret: skjøndt han ellers ikke veg for Nogen i Tapperhed, manglede han dog stadig Mod til at tale hér, fordi han ikke var sikker i sin Sag, fordi hans Stolthed ikke kunde taale Tanken om

et Afslag. Strax efter ilede han afsted hen til Laagen, hvor Ordonnantsen ventede, svang sig med ungdommelig Lethed op paa Hesten, og red derfra i skarpt Trav, en elegant og statelig Rytter. —

Olga, der nu havde tilfredsstillet sin Nysgjerrighed, begav sig ogsaa afsted — Damen paa Høien havde reist sig og saae efter Officéren, der snart efter blev borte i en Støvsky. Er det mon ham, der gjør dine Kinder blege? tænkte Olga. Hun følte sig mere rolig, thi hvis Rudolphs Kjærlighed ikke blev gjengjældt, maatte han tilsidst blive saa meget lettere at vinde. Fordybet i Betragtninger vandrede hun, uden at se sig om, henad Veien, indtil hun pludselig standsedes ved et Tilraab:

»*Good day, my dear, what brings you here?*«

Det var Edvard Haine, der stod foran hende og betragtede hende med mistænksomme Øine.

At lyve og lyve hurtigt var Olgas mindste Kunst: hun havde strax en Historie paa rede Haand om en Ven af Max, en Russer, hvem hun havde bragt en Besked dér i Nabolaget.

»Men hvad har Du selv for?« fortsatte hun nysgjerrig, thi der var noget usædvanligt udbredt over Haine idag. Han, der ellers altid gik i tærnede Stoffer, havde iført sig

langskjødet, sort Frakke, en Blomst stak i hans Knaphul, og hans Udtryk var nerveust anspændt.

»Det skal Du ikke interessere Dig for,« svarede han febrilsk. »Dumt, at jeg standsede Dig — dér sidder Miss Wilner oppe paa Høien — gaa nu — *good bye!*«

Og Haine ilede videre, endnu engang repeterende for sig selv den Tale, han agtede at holde. Samme Morgen var der nemlig kommen et vigtigt Brev fra Amerika til ham: for med fuld Glands at kunne bringe sit Verdenspatent, Luftannoncerne, frem, havde han gjennem en Ven villet reise en betydelig Kapital derovre, men fik det Svar, at det vilde blive vanskeligt, da Pengemarkedet var knapt: »dog,« tilføiede Vennen, »hvis Du, som Du har talt om i dine Breve, ved Giftermaal kommer i Forbindelse med den Wilnerske Formue, vil det sikkert styrke din Kredit saa meget, at Sagen med Lethed kan ordnes.«

Haine var en Handlingens Mand: saasnart han havde læst disse Linier, gik han hen til sit Klædeskab og tog sin sorte Frakke frem. Naar han endnu ikke havde friet, var det, fordi han saa længe som muligt vilde bevare sin Uafhængighed. Ikke et Øieblik tænkte han sig for Alvor Muligheden af at kunne faae et Nei — dertil var hans Selvbevidsthed

og Overbevisningen om hans egen Uimodstaaelighed altfor stærk.

Alligevel følte han sig lidt urolig, idet han steg op ad Høien til Helga — hendes Aasyn røbede just ikke Glæde ved at se ham. For at finde en lettere Indledning begyndte han:

»De saae mig vist tale med en Dame henne paa Veien, Miss Wilner?«

»Ja.«

»Veed De, hvem det var?«

»Nei.«

»En Amerikanerinde, jeg har truffet herovre — hun stod uden Beskjæftigelse — jeg hørte, at Hr. Reinfeldt søgte en Husbestyrerinde — anbefalede hende, og hun fik Pladsen — hun er kjøn og kvik og dygtig, saa jeg antager, han er tilfreds med hende.«

»Hvor gammel er den Dame?« spurgte Helga.

»En fem og tyve Aar.«

»Og hun er smuk, sagde De?«

»Smuk nok ialtfald til at vække Interesse hos en ældre Pebersvend — altid alene sammen — behagelig Afvexling fra Politiken og de andre kjedelige Ting, han dyrker!«

Haine havde talt i en spøgende Tone uden at ane, hvor lidet hans Ord vare egnede til at sætte Miss Wilner i en gunstig Sindsstem-

ning — han bemærkede end ikke den mørke Mine, hvormed hun sank tilbage paa Bænken.

Tværtimod mente han nu Øieblikket kommen til at begynde sin Tale, og han tog Plads hos hende i en temmelig fortrolig Nærhed. Først lyttede hun ligegyldig til, saae saa forundret paa ham, reiste sig derpaa, harmfuldt maalende ham med Øinene, forlod Høien og gik med hurtige Skridt op mod Villaen. Haine holdt sig paa Siden af hende, uafbrudt fortsættende sit vel indstuderede Foredrag, hvori rørende Minder fra deres Barndom spillede en stor Rolle.

I Verandaen foran Villaen fandt de Fabrikant Wilner, fordybet i en Avis. Helga gik ilsom forbi ham, idet hun blot sagde:

»Fa'er, det lader til, at Hr. Haine anholder om min Haand — vil Du ikke svare ham.«

»Hva' beha'r?« udbrød Fabrikanten, der tabte Avisen af Forbauselse.

»Ja, Mr. Wilner, saaledes forholder det sig,« sagde Haine og vilde begynde paa en større Udvikling, men han fik ikke Lov til at tale ret længe — først var Blodet faret den gamle Herre til Hovedet af Vrede over denne uhørte Dristighed, men strax efter fik han fat paa det Humoristiske ved Situationen, og i en godmodig Tone udbrød han:

»Kjære Mr. Haine, De har ganske misfor-

staaet min Gjæstfrihed — med al Respekt for Deres Dygtighed egner De Dem aldeles ikke til at ægte min Datter —«

»Hvad Pengespørgsmaalet angaaer —« begyndte den Anden.

»Kjære Mr. Haine, selv om De var tyve Gange saa rig, som jeg er, vilde jeg dog gjentage de samme Ord — jeg behøver vel ikke at tilføie, at jeg efter dette gaaer ud fra, at De ikke oftere viser Dem hér i Huset.«

Haine vilde atter tage Ordet, men med en Mine, der ikke var til at misforstaa, rakte Fabrikanten ham Haanden og sagde:

»Farvel, Mr. Haine, jeg ønsker Dem alt mulig godt paa Deres fremtidige Løbebane.«

»Jamen —«

»Farvel, Mr. Haine.«

— Et Øieblik efter gik Edvard Haine ude paa Veien, bidende sig i Læben af Vrede:

»*Old fool — stupid girl,*« mumlede han, idet han kastede Blomsten fra sit Knaphul langt bort. — »Men jeg skal hævne mig, jeg skal blive saa rig, at I begge To bittert vil angre denne Time!«

Olga var imidlertid tagen tilbage med Damperen og søgte nu ud til Forstaden, hvor Max boede.

Efter at hun havde banket paa den aftalte Maade, lukkede han Døren op. Det var hende strax paafaldende, at han saae blegere ud end sædvanlig, og hans Ansigtsudtryk var dybt alvorligt. Hun betragtede ham opmærksomt og udbrød:

»Er der skeet noget, Max?«

»Ja,« svarede han, »kom og sæt Dig hér, det er vigtige Ting, vi skal tale om — Du husker jo dit Løfte?«

»Du kan trygt stole paa mig.«

»Godt, saa hør: Inat havde vi Anarkister et hemmeligt Møde. Der var kommen Ordre fra Centralledelsen, at iovermorgen, Fredagen den 29. August — en Mærkedag, som Historien vil huske — skal det store internationale Opgjør finde Sted, hvorved Europa med ét Slag skal befries for Tyranniet: sex Monarker er dømt til Døden, og naar de er faldne, vil de Andres Timer snart være talte. Mellem de sex er Burglands Konge, og det blev overdraget vor Forening at besørge ham ud af Verden. Der blev trukken Lod imellem os — vi er jo ialt kun Elleve hér i Byen, der hører til de Indviedes Kreds — og saa hændte der det, Olga, at Loddet traf mig.«

»Stakkels Max!« udbrød hun uvilkaarligt. Hun var selv bleven bleg og greb efter hans Haand.

»Paa en Maade er jeg glad over, at det blev mig, forstaaer Du nok — det er en Ære, her er Tale om, og en Lykke tillige! Men det er jo en alvorlig Sag, fordi Attentatet kan mislykkes. Imidlertid haaber jeg det bedste: jeg stoler paa den vældige Magt hos det Sprængstof, jeg har konstrueret, og jeg haaber tillige at slippe uskadt derfra, idet min nye Opfindelse netop tilsigter en mere sammentrængt Explosion. Dét er dens store Betydning, at ved Fremtidens Attentater vil det kunne undgaaes, at Projektilerne spreder sig formeget, og derfor vil ikke saa mange Uskyldige, der tilfældigt er i Nærheden, behøve at miste Livet. Desværre maa Bomben, hvis den skal virke paalideligt, gjøres saa omfangsrig, at jeg kun kan føre én med mig, men jeg stoler paa mit sikkre Kast. Det, det nu gjælder, er at vide Besked om Kongens Veie iovermorgen, og hér skal Du hjælpe mig: ved snildt at udfritte ham, Du er hos, maa Du kunne skaffe mig Underretning. Og saa er der én Ting til, Olga: det kan jo tænkes, at det ved et Uheld gaaer mig galt, og jeg mister Livet, saa har jeg hér, i denne Konvolut, optegnet Hemmeligheden ved min Luftspeilings-Opfindelse, og ved Siden ligger min Kontrakt med Haine. Du veed, Olga, at næst efter Friheden er der intet paa Jord, jeg

elsker saa høit som Dig, og med disse Papirer i din Haand vil Du efter min Død kunne blive rig som en Kroesus — helst vil jeg dog blive hos Dig!«

Olga modtog takkende den temmelig tykke Konvolut og gjemte den. Hun var rørt over Max' Godhed imod hende, men da han derefter i lidenskabelig Bevægelse omfavnede hende og med sine Læber søgte hendes, gjengjældte hun ikke Kysset — det var hende imod. Hun reiste sig hastigt og sagde:

»Nu maa jeg gaa.«

Han saae speidende paa hende og udbrød:

»Jeg troede dog, at Du idag vilde blive lidt hos mig.«

»Vær ikke vred, jeg er allerede forsinket, Du — jeg faaer Ubehageligheder, hvis jeg ikke kommer —«

Han greb hendes Hænder og klemte dem haardt, idet han sagde:

»Gang efter Gang har Du i den sidste Tid havt et saadant Jag, at Du ikke kunde skjænke mig et Øieblik — undertiden har det ogsaa forekommet mig, at Du ligesom er bleven koldere overfor mig — der er da vel intet i Veien — der er vel ikke Nogen, som er ifærd med at træde mellem Dig og mig?«

Hans Øine hvilede brændende paa hende.

Hun var angst, men hun tvang sig til at møde hans Blik og smile:

»Nei, Max, hvor faaer Du dog den Idé fra?«

»Fordi Du vil gaa,« svarede han kort, med mørk Mine.

»Men Du maa jo dog huske, at jeg er i en tjenende Stilling og nødt til at rette mig efter mit Herskab — det er jo Dig selv, der har forlangt det! Og desuden er jeg altfor bekymret for Dig, og det har jeg længe været, til at jeg har Lyst til at tænke paa Kys og den Slags Letsindigheder.«

Max saae længe og inderligt paa hende. Endelig sagde han langsomt:

»Naa ja, saa gaa da! Jeg er glad over, at Du er bekymret for mig, Olga, at Du tænker paa mig, for jeg elsker Dig. Naar nu Attentatet er vel overstaaet, og hvis jeg heldig undgaaer en Opdagelse, saa vil jeg betragte det, som om jeg derved, foreløbigt naturligvis, har gjort mit Indskud i den store Sag, jeg vil have Lov til tænke lidt paa min egen Lykke — sammen med Dig! Hører Du,« tilføiede han, rynkende Panden, »sammen med Dig — naar jeg rigtig seer Dig ind i Øinene, er det ligesom om jeg savnede noget, som var der fordum — det siger jeg Dig, Olga, svigter Du mig for en Anden, bliver jeg ond.«

Hun saae bort og svarede:

»Du fornærmer mig med din Mistænksomhed.«

Trykkende et hæftigt Kys paa hendes Haand udbrød han angerfuld:

»Saa tilgiv mig — det er altsammen, fordi min Kjærlighed til Dig er saa stor — Farvel!«

Med et Lettelsens Suk løb hun ned ad Trapperne.

Dagen efter fandt Olga, da Rudolph havde begivet sig til Deputeretkammeret, i hans Gjemme et Brev fra Kongen, som en Hofbetjent Aftenen iforveien havde bragt. Der stod:

Kjære Reinfeldt!

Vi havde jo aftalt, at De skulde komme til mig Fredag, men jeg vil bede Dem istedet at komme imorgen, Torsdag Aften, for at vi kan konferere om Situationen. Paa Fredag er det nemlig Aarsdagen for Dronningens og mit første Møde — en Dato, hun til mit Held med Trofasthed erindrer — og vi tænker derfor paa at foretage en lille Udflugt ganske for os selv. Vi længes efter blot en eneste Dag at glemme vor til Tider lidt byrdefulde Opgave her i Livet — blot en eneste Dag være lykkelige og sorgløse, som andre Mennesker har Lov til at være det. Politichefen har jo advaret mig og vogter paa hvert af mine Skridt, men jeg haaber at kunne narre

ham. Tidligt om Morgenen smutter vi ud ad en Bagdør paa Slottet, og i et Nu har min Automobil bortført os. Vi vil kjøre den henrivende Vei, De kjender, forbi Steinberg op til vort lille Sommerslot i Bjergene, som jeg ikke har kunnet besøge iaar, fordi mit daglige Arbeide under de urolige Forhold bogstavelig har forhindret det. Hvis De vidste, i hvilken Grad min Gemalinde glæder sig til denne lille, improviserede Tour, vilde De deraf kunne slutte, hvor karrigt virkelige Fornøielser bliver tilmaalt regjerende Dronninger. Undskyld min Veltalenhed, men jeg er selv henrykt som en Skoledreng, der skal have Ferie. Og vor lille Søn skal med og have Lov til at se sig om i Verden — Tronfølgeren — ak, kjære Ven, jeg har vist sagt Dem det før, at jeg stundom ønsker, at jeg blot eiede et Vinbjerg ved Floden og ikke havde anden Opgave end at faae Druerne til at modnes dér, istedetfor at jeg nu skal skabe Fred og Forsoning mellem et Par Millioner Menneskesjæle, der staaer fjendtligt overfor hverandre.

Paa Gjensyn imorgen

Deres hengivne

Otto.

Olgas første Tanke var at blive glad over dette heldige Tilfælde, der ligesom spillede Kongen i Hænderne paa Max, men hendes næste var en Følelse af Sorg ved Forestillingen om, at Attentatet rimeligvis ogsaa vilde koste den unge Dronning Livet. Hun havde for ikke længe siden seet hende kjøre i Optog gjennem Byen under et Besøg af en

Nabomonark, og hendes yndige Smil, hendes venlige Nik til Mængden havde i høi Grad vundet Olga for hende. Men længe grublede hun dog ikke over dette Problem: hun var et Barn af sin Tid og havde saa mangfoldige Gange i Aviserne seet Attentater skildrede, hvor baade tyve og tredive Uskyldige — Kvinder og Børn dér imellem — gik i Løbet, at hun var fuldstændig hærdet. Det gjaldt den store, hellige Sag, hvad betød saa en enkelt Kvindes Liv! Yderligere blev hun bestyrket i denne sin Opfattelse, da hun kom til Max og gav ham en Afskrift af Brevet:

»Det var jo herligt,« udbrød han triumferende, »saa bliver hele Øgleætten udryddet paa én Gang, og der vil ikke senere være Nogen at samle sig om for det reaktionaire Pak.« —

Efter at være naaet hjem igjen, tilbragte Olga Eftermiddagen i nerveus Spænding. Hun havde i disse Timer et Indtryk af at være medindgribende i Verdenshistoriens Gang — maaske stod man nu endelig overfor det store Vendepunkt, da det var ude med Enkeltmands Herredømme, og Folkene selv styrede Landene — hun følte sig stolt ved Tanken, men ængstet tillige.

Om Aftenen sént, da Rudolph kom hjem, hørte hun oppe fra sit Værelse, at han gav

Grethe Ordre til at vække sig Klokken Halvsex. Olga gjorde sig ingen Tanker i den Anledning, troede blot, at han havde travlt med et eller andet Arbeide, men da Grethe næste Morgen fortalte, at Herren havde skyndt sig i Klæderne og taget en lille Reisetaske med over Skulderen, da han gik, vakte det hendes Opmærksomhed. Der var den Besked til hende, at han ikke kom tilbage før Aften.

Olga brændte af Utaalmodighed. Langt om længe fik hun Grethe, der var sendrægtigere end en Snegl, naar hun mærkede, at man gjerne vilde have, at hun skulde skynde sig, sendt afsted med Kurven paa Armen, hvorefter hun ilede ind i Rudolphs Værelse for om muligt at finde en Forklaring paa, at han saa tidligt var gaaet ud. De sidst ankomne Breve indeholdt intet, men i hans Dagbog stod der en Notits om hans Besøg paa Slottet iaftes:

» — Kongen var meget naadig. Da det ikke lykkedes os at komme til Ende med vore Drøftelser, og da det har Hast med disse, foreslog han, at jeg skulde møde Kl. 7 imorgen tidlig og deltage i den paatænkte Udflugt, saa at vi i Dagens Løb kunde tale videre sammen. Da Dronningen syntes fornøiet med dette Arrangement, svarede jeg med Glæde Ja. Det er en usædvanlig Ære, der saaledes vises

mig netop ved denne Leilighed, hvor Majestæterne har ønsket at være ganske en famille — jeg føler mig stedse inderligere knyttet til disse to Mennesker.«

Olga var under Læsningen bleven ligbleg og sank tilbage i Stolen, halvt lammet af Skræk. Saa sprang hun op, saae sig om med forvildede Blikke, pressede Haanden mod sit Bryst, fordi et Fortvivlelsens Skrig nær var undsluppen hende, vilde foretage noget for at hindre det Frygtelige, men indsaae det Haabløse deri, da de naturligvis forlængst vare borte — Daaden maaske allerede fuldbyrdet i dette Moment! Hun gled ned paa en Stol med Hænderne for Øinene og hulkede høit.

Noget efter hørte hun Grethe smælde med Havelaagen. Hurtigt gjemte hun Dagbogen paa dens Plads og gik ud i Kjøkkenet.

»Men Du gode Gud!« udbrød Grethe. »Er De syg, Frøken, De seer ud, som om De baade var død og begraven!«

»Jeg befinder mig ikke rigtig vel,« svarede Olga

— hele Dagen gik hun omkring i Huset som en Automat, gusten, med stirrende Øine, udførende sin sædvanlige Gjerning uden at have Anelse om, hvad hun foretog sig.

Det var det herligste Sommerveir, da Rudolph begav sig hjemmefra. Blomster og Blade glimtede af Dugdraaber, den friske Morgenluft var at indaande, som drak man Sundhed og Kraft af den, Himlen var høi, og enkelte Smaaskyer dreve langsomt afsted henunder den blaa Hvælving, i Solen næsten blændende Øiet ved deres Hvidhed. Rudolph selv følte sig oplivet og glædede sig til Touren — han vidste, at Politiet var bleven alarmeret ved Telegrammer fra Udlandet om en formodet anarkistisk Sammensværgelse, men man var i den senere Tid bleven saa vant til slige Advarsler, at det intet Indtryk gjorde paa ham. Dog havde han for en Sikkerheds Skyld medtaget en Revolver, der laa i den Taske, han bar over Skulderen.

Da han gjennem den Bagport, der var bleven ham anvist, naaede ind i Slotsgaarden, undrede han sig ved at finde en tosædet, aaben Vogn holdende dér, forspændt med to fyrige Skimler — de stampede i Jorden og bed i Bidslerne, saa at Skummet stod om dem, og Staldknægten havde vanskeligt ved at holde dem. Kongen, der i det samme kom til, løste imidlertid Gaaden ved muntert at tilraabe sin Gjæst:

»Godmorgen, kjære Reinfeldt! Ja, De seer paa Vognen, men Sagen er, at jeg imorges

pludselig fik Lyst til engang igjen at kjøre et Par Heste — man bliver kjed at denne evige Automobil med dens døde Mekanik.«

Strax efter viste Dronningen sig, klædt i Hvidt. Glæden over den forestaaende Udflugt havde givet hendes Kinder en stærkere Farve, og hendes Øine straalede.

»Velkommen, Hr. Reinfeldt!« sagde hun med et lykkeligt Smil. Han bukkede dybt, hyldende ikke blot Majestæten, men ogsaa hendes sjældne Skjønhed, der bar et saa rørende Præg af barnlig Uskyld — han trykkede et ærbødigt Kys paa den Haand, hun rakte ham.

Nu kom Bonnen med Tronfølgeren, der snakkede livligt og lo høit, hvorimod den gamle v. Habicht var meget langt fra at se fornøiet ud. Trods Kongens Paabud havde han anseet det for sin Pligt at møde i denne tidlige Morgentime, men den hele Udflugt var ham i sin Formløshed ganske imod. Nogle andre Hoffunktionairer saaes ogsaa, og Lakaier bragte i sidste Øieblik forskjellige Ting, som man var kommen i Tanker om at ville tage med, og som nedpakkedes i Vognens Magasiner — der var meget at huske paa, da man slet ikke paa Lystslottet havde faaet Underretning om Herskabets Besøg.

Endelig var man færdig. Kongen tog Plads

paa Bukken med Rudolph ved sin Side, for at de kunde tale sammen underveis. Paa Sædet bagved sad Dronningen og Tronfølgeren. En Staldbetjent rakte Kongen en Pidsk, han samlede Tømmerne og gav Tegn til at slippe Hestene — hélt lystig og ungdommelig tilmode smældede han med Tungen, og afsted foer Kjøretøiet ud ad Porten, medens den lille Prinds bag ham jublede af Henrykkelse.

En Stund kjørte de langs Skraaningen, paa hvilken Slottet var bygget, men gjennem en Spalte i Klipperne dreiede Veien af, og de naaede nu ind i en Sidedal, hvor en lille Biflod til den store Burga boltrede afsted, og hvor de kun mødte faa Mennesker — ganske Enkelte kjendte Kongen og hilste, de Fleste faldt knapt paa at se til denne tilsyneladende ganske borgerlige Vogn.

Men netop derfor havde de jo ogsaa valgt denne Vei: de vilde ret nyde Ensomheden, Utvungetheden. Ofte holdt Vognen, for at de kunde betragte en af de storslaaede Udsigter, der af og til aabnede sig mellem Klipperne. De berusedes af Duften fra Fyrreskovene, der beklædte de steile Skrænter til begge Sider. En Gang maatte Rudolph hjælpe Dronningen af Vognen, fordi hun absolut vilde samle en Markbouket paa en aaben Plet, der lignede et broget Tæppe af blaa, gule og røde Blom-

ster, hvor Bier og Sommerfugle havde travlt, medens Guldsmede fore frem og tilbage paa deres gyldne Vinger. Hun nynnede en sorgløs Vise, medens hun knælede for at plukke, og ved hendes Side var den lille Prinds i ivrig Virksomhed; hver Gang han havde samlet nogle faa Stykker, løb han hen til Moderen for triumferende at give hende dem — fra Vognen fulgte Kongen deres Bevægelser med tindrende Øine, og han hviskede til Rudolph:

»Kunde man blot fastholde dette Billede — jeg elsker de To!«

Saa kjørte de videre. Allerede nærmede de sig i rask Trav den lille By Steinberg, hvor Hestene skulde bede, og Vognen befandt sig just paa et Sted, hvor de steile Bjergskraaninger til begge Sider dannede en Snævring, da Rudolph oppe paa et Klippestykke langt foran, en halv Snes Alen ovenover Veien, opdagede en Mandsperson, der laa udstrakt paa Mosset under nogle Buske. Af Hensyn til de truende Advarsler havde han hemmeligt under hele Touren havt et Øie paa hver Finger, og ogsaa nu greb han instinktsmæssigt om Revolveren, som laa i den oplukkede Taske ved hans Side — Kongen havde end ikke lagt Mærke til denne. Imidlertid syntes der ikke hér at være Anledning til Uro: ved den

første Lyd af Vognen løftede Skikkelsen hurtigt Hovedet og saae hen imod den, men lagde sig derpaa, tilsyneladende ligegyldig, ned igjen — rimeligvis en træt Vandringsmand!

Nu vare de næsten ud for ham. Rudolph saae ham atter speidende løfte Hovedet — i samme Øieblik var han oppe, som stukken af en Bi, løb hen til det nærmeste Træ, bukkede sig og ilede tilbage mod Skrænten.

»Pidsk paa Hestene, Deres Majestæt!« havde Rudolph allerede forinden hvisket, anende Uraad, og Kongen, der ogsaa havde bemærket Manden deroppe, gav Skimlerne nogle Slag, saa at de fore afsted i Karrière.

Bag Vognen lød i det samme et mægtigt Drøn, der næsten sønderrev deres Trommehinder og som en Torden rullede hen gjennem Klipperne. Den makadamiserede Vei blev opreven dybt ned, og en Sky af Jord og Sten reiste sig. I et Nu havde Rudolph vendt sig om, og da han saae Skikkelsen deroppe staa ligesom fortabt og stirre efter Vognen, rettede han Revolveren mod den og skjød. Lænet tilbage i Bagsædet laa Dronningen besvimet, og den lille Tronfølgers Hoved hvilede mod hendes Arm: hans Øine vare lukkede, og hendes hvide Kjole farvedes rød af hans Blod. Hestene for Vognen vare løbske, de

fore afsted i svimlende Fart, og Kongen stod næsten opreist, opbydende alle sine Kræfter, for atter at faae Magt over de skræmte Dyr.

Heldigvis hævede Veien sig lidt længere fremme til en temmelig steil Bakke, og hér lykkedes det ham at standse Hestene, der vare gjennemsvedte og rystede af Angst. Hurtigt var han og hans Ledsager nede fra Bukken. Medens Rudolph stillede sig hen foran de urolige Dyr, søgte Kongen at kalde sin Gemalinde tilbage til Livet — han steg op paa Vogntrinet, lagde sin Arm om hendes Skuldre og reiste hende forsigtig fra den liggende Stilling. Samtidig hvilede hans Blik paa den blødende Dreng — der var et Udtryk af maalløs Sorg og Vrede i hans ligblege Ansigt, som gav ham et ganske forandret Udseende.

Endelig slog Dronningen Øinene op og saae forundret paa ham, idet hun hviskede:

»Hvor er jeg — hvad er der skeet —?«

men i det samme opdagede hun Blodet paa sin Kjole, og med et hjerteskjærende Skrig greb hun efter sin lille Dreng, der nu laa udstrakt paa Sædet. Ogsaa han vaagnede imidlertid snart til Bevidsthed, og ved en hurtig Undersøgelse overbeviste Kongen sig om, at Saaret kun var overfladisk — et Projektil havde streifet Drengens Nakke. Af

Moderens Lommertørklæde dannede han en Kompres og bandt sit eget udenom, medens Barnet græd, fordi det gjorde ondt. Ogsaa Dronningen var bristet i Graad; hun foldede Hænderne, løftede dem op mod Himlen og hviskede:

»Jeg takker Dig, Gud, for hans Frelse!«

Kongen kyssede hæftigt hende og Barnet, og efter atter at være stegen ned paa Veien, sagde han langsomt og høitideligt, i en Tone, som talte han til sig selv:

»Ja, lad os takke Gud — men dermed er den Sag ikke sluttet. Dette Øieblik betegner et Vendepunkt i Burglands Historie, saavidt det staaer til mig: jeg vil vælge en anden Retning, end den jeg hidtil har fulgt! Jeg havde troet ved Eftergivenhed at kunne bringe Lykke over Landet, men jeg forstaaer, at det var et Feilsyn, og jeg sværger, at fra nu af skal det blive anderledes.«

Han løftede bekræftende Haanden. Tilsyneladende havde han talt rolig, men hans Indre var i det hæftigste Oprør og hans Mine mørk som Natten — det var, som om han var bleven mange Aar ældre i denne korte Stund.

Han traadte hen til Hestene og klappede dem beroligende:

»Lad os vende, Reinfeldt, og kjøre tilbage — saaledes gik det til, da Kongen af Burg-

land én eneste Gang med sin Hustru og sin Søn vilde nyde en glad og sorgløs Dag — jaja — jaja —!«

Med sammenbidte Tænder steg han op paa Bukken igjen og snart efter rullede Vognen den modsatte Vei. Taarerne strømmede ustandseligt ned ad Dronningens Kinder, medens den lille Prinds var falden i dyb Søvn i hendes Arm.

»Hvem var mon den Skurk?« brød Kongen sin Taushed, da de naaede Ulykkesstedet, og Vognen maatte kjøre forsigtigt uden om den hélt oprevne Vei — en Del Mennesker vare allerede samlede hér, hidkaldte ved Explosionen.

»Det var ikke nogen almindelig Bandit,« svarede Rudolph. »Han var ganske velklædt og havde et intelligent Ansigt — formodentlig en Anarkist.«

»Troer De, De traf ham med Deres Kugle?«

»Han greb ialtfald for sig med en hæftig Bevægelse — oppe i Bjergene har jeg som Jæger erhvervet mig et ret sikkert Øie. Jeg vil fra nærmeste Sted telefonere til Politichefen, for at Snigmorderen strax kan blive eftersøgt. Er det ikke bedst, Deres Majestæt, at jeg samtidig paalægger ham officielt at gjøre den hele Affaire til en Bagatel?«

»Nei, Reinfeldt, tværtimod! Jeg ønsker, at

den rettænkende Del af mit Folk skal lære at kjende, hvorledes man belønner min Offervillighed. Og havde man saa endda udelukkende holdt sig til mig — men Dronningen, det kjærligste, eiegodeste Menneske i denne Verden — og min lille, uskyldige Søn — nei, Reinfeldt, dette kommer jeg ikke over, før vi har faaet en anden Ordning paa Tingene!«

Medens Vognen saaledes rullede videre, ilede Max Uttenbach ad de skjulteste Klippestier, han kunde finde, tilbage mod Burgheim. Hans venstre Arm, som han havde forbundet saa godt, det lod sig gjøre, smertede stærkt, og han frygtede, at Revolverkuglen, der ramte den, havde knust Skulderpartiet — men Smerten i hans Sjæl pinte ham dog langt stærkere. Han forbandede sin Dumhed, at han, fordi Kongens Brev nævnte en Automobil, slet ikke var falden paa, at Vognen, der nærmede sig med Skimlerne for, kunde være den, han havde Bud til. Han naaede at faae Bomben fat og kaste den, men Tiden var for kort til et paalideligt Sigte. Nu havde han mest Lyst til at styrte sig i en af de Afgrunde, han kom forbi — den Tanke var stadig over ham: hvad vil Kammeraterne derinde i Byen sige, der har betroet Dig det vigtige Hverv, og hvad Partiet Verden over, der venter et

Resultat — men trods alt besluttede han at leve: han vilde, saasnart han atter var rask, paatage sig at udføre Daaden, og saa skulde det ved alle Magter lykkes — forhaabentlig havde hans Meningsfæller i de andre Lande havt større Held med sig!

Da Max endelig, overvældet af Smerter og Blodtab, i den høieste Udmattelse naaede Byen, slæbte han sig hen til en af sine anarkistiske Venner, en medicinsk Studerende, paa hvis Tagkammer han kunde skjule sig. Denne modtog ham med hjertelig Gjæstfrihed og fik ham strax bragt tilsengs for at tage ham under Behandling — om at indlægge ham paa et Hospital kunde der ikke være Tale, da Skudsaaret let vilde henlede Mistanken paa ham.

Saasnart Rudolph var naaet ind til Byen — Klokken var da ikke stort mere end Tolv — begav han sig strax ud til Fabrikant Wilner for at underrette ham om denne vigtige Begivenhed — og maaske ogsaa, fordi han i sin stærkt bevægede Stemning følte Trang til at se Helga. Øieblikket var for ham meget alvorligt, thi ved Afskeden paa Slottet havde Fyrsten trykket hans Haand og med en bitter Mine sagt:

»Tak for Ledsagelsen, Reinfeldt! Det er sørgeligt, at Landets Konge ikke kan indbyde en Ven til en Kjøretour uden at udsætte hans Liv for Fare. Idag vil jeg holde mig i Ro og udelukkende offre mig for Dronningen, men imorgen tidlig venter jeg Dem, og saa maa vi tage en afgjørende Beslutning om alt dette.«

Da Rudolph naaede Wilners Villa og ad Verandatrappen traadte ind i Havestuen, sad Helga dér med sit Haandarbeide. Han følte sig lykkelig ved dette Tilfælde, thi de sidste Gange, han aflagde Besøg, havde hun slet ikke viist sig. Imidlertid fik han heller ikke nu Leilighed til andet end et indledende: »Goddag«, idet hun strax reiste sig og sagde med en Kulde, der øiensynlig var tilsigtet:

»Nu skal jeg meddele Fa'er, at De er her, Hr. Reinfeldt.«

Dermed gik hun.

Rudolph stod dybt sørgmodig tilbage, thi han havde en Følelse af, at ethvert Baand maatte være overskaaren imellem dem. Ogsaa hendes Øine havde seet haardt og koldt paa ham, uden at han kunde forklare sig hvorfor — havde han vidst, hvorledes Haine havde skildret hende hans huslige Forhold, vilde han have forstaaet det.

Men nu kom Wilner, og Beretningen om Attentatet lod ham glemme alt andet.

»Vort arme Fædreland gaaer tunge Tider imøde,« sagde Fabrikanten. »Jeg for mit Vedkommende er beredt paa alt — der forløber ikke en Dag, hvor jeg ikke faaer Bunker af Trudselsbreve, der gjælder baade mit Liv og min Eiendom. Det laa jo nær at reise bort fra det Hele, følgende min Svigerinde, Geheimeraadinde Rathens Exempel, der forlængst er dragen til Udlandet. Det var let i en Haandevending at gjøre saa store Beløb disponible, at jeg kunde slaa mig ned et andet Sted paa Jordkloden og leve sorgløst, men jeg elsker nu én Gang denne Plet, hvor jeg er født, dette Land, hvis Natur er saa skjøn, og hvor Menneskene er saa onde. Jeg anseer det derfor for min Pligt at blive paa min Post sammen med Jer Andre. Helga vilde jeg derimod gjerne sende bort, til Forholdene bliver roligere, men hun erklærer bestemt ikke at ville forlade mig. Dette er jeg hende naturligvis paa en Maade meget taknemmelig for, men jeg begynder at blive bange for, at hun ikke er rask — hun gaaer saa underligt stille omkring — opholder sig mest paa sine Værelser — jeg forstaaer mig ikke rigtig paa hende.«

Rudolph svarede intet hertil, men bragte

atter hurtigt de politiske Spørgsmaal paa Bane. Hans sidste Ord, da han gik, vare disse:

»Jeg kan altsaa gjøre Regning paa Dem, Hr. Wilner, hvis det skulde blive overdraget mig at søge at bringe Orden i dette Kaos?«

»Ja, absolut!« lød Svaret.

Hjemme i Rudolphs Dagligstue sidder Olga i en Krog, bleg i Kinderne, stirrende hen for sig med tomme Øine. Saaledes har hun siddet i flere Timer. Grethe har været inde hos hende og forsøgt at tale til hende, men er bleven afvist med en Haandbevægelse. Hendes Sjæl er ligesom forstenet i dette ene: Han er død, og Du er Skyld deri — men samtidig er den inderst inde i Virksomhed og klargjør det ret for hende, hvor hæftigt hun er kommen til at elske denne Mand, der er saa ganske forskjellig fra dem, hun før har kjendt. I hendes Følelse for ham er blandet en dyb Respekt, som hun aldrig har fornemmet overfor noget andet Menneske, han synes hende saa overlegen, som var han et et mægtigt Træ, i hvis Skygge hun blot kunde ønske at leve: hans ædle, rene Tænkemaade, hans Klogskab og hans Viden gjør ham attraaværdig i hendes Øine paa en

næsten mystisk Maade, der er hende ganske fremmed.

Hun gyser i den sommervarme Luft, som om hun frøs, thi hendes Fantasi er stadig i Virksomhed, hvor gjerne hun end vil standse den: hun maa hele Tiden forestille sig Automobilen komme kjørende, Max paa Lur, Katastrofen — saa stønner hun svagt, som pines hun af legemlige Smerter.

Nu aabner Grethe Døren og siger ind i en forretningsmæssig Tone:

»Der er Herren — jeg saae ham ude paa Veien.«

Olga stryger sig over Panden, som om hun ikke forstod:

»Hvad siger De?«

»Det er Herren, som er der, siger jeg — vi maa jo tænke paa Mad til ham, for han havde jo sagt, at han ikke kom hjem.«

»Ja — ja — det maa vi.«

Grethe gaaer. Olga lytter i aandeløs Spænding: ja, det er ham — hun hører ham hænge Tøiet fra sig i Entréen, som han pleier, og et Jubelskrig fylder hendes Sjæl.

Nu forsigtig! siger hun til sig selv, men vant, som hun er, til altid at følge sine Indskydelser, glemmer hun i sin overstrømmende Glæde sig selv: idet han træder ind ad Døren, iler hun hen, griber med begge sine Hænder

om hans Arme, som vil hun overbevise sig om, at han er hél og holden og hvisker:

»*Heaven be praised!*«

Rudolph seer forundret paa hende, idet han udbryder:

»Hvad mener De, Miss Trimming?«

»Jeg veed ikke,« svarer hun forvirret, »jeg faldt før lidt i Søvn og havde saadan en underlig Drøm: jeg saae Dem staa paa Kanten af et høit Taarn, læne Dem ud og styrte ned — da jeg vaagnede, var jeg opfyldt af Angst, og den har jeg ikke siden kunnet ryste af mig igjen.«

»Besynderligt — naa ja, man har jo før hørt og læst om den Slags Ting: jeg har virkelig været i Livsfare idag.«

»I Livsfare?«

»Ja, jeg kan gjerne fortælle Dem, hvad der er foregaaet, thi iaften staaer det Hele jo i Aviserne —«

og efter at de havde taget Plads, berettede han Hovedpunkterne fra Attentatet.

»Frygteligt!« udbrød Olga — Taarerne traadte hende i Øinene, da hun hørte om Dronningens Fortvivlelse og om den saarede lille Prinds.

»Og De har ikke Anelse om, hvem Forbryderen var?«

»Nei, men jeg troer, at jeg fra Vognen

ramte ham med min Revolver, og at Politiet derved kan blive ledet paa Sporet.«

Hun saae overrasket, imponeret paa ham:

»Jeg troede slet ikke, at De forstod Dem paa Vaaben.«

»Jo, lidt.«

»Og De skjød umiddelbart efter Explosionen.«

»Ja.«

»Men dette viser jo et stort Mod, en beundringsværdig Koldblodighed —«

— hendes Indbildningskraft forestillede hende den hele Scene og satte hende i Fyr og Flamme, han blev til en Helt i hendes Øine, og hun sukkede dybt i taknemmelig Glæde over hans Frelse. At Attentatet var mislykkedes, at Max maaske var saaret, forekom i dette Moment hendes Kvindehjerte ganske ligegyldigt: det eneste, hun brød sig om i Verden var, at den, hun elskede, sad uskadt hér.

Ja, dér sad han overfor hende med Hovedet støttet til sin fine Haand og et sørgmodigt Udtryk i de brune Øine, saa smuk, saa tankefuld, saa stor syntes hun i Forhold til hendes egen Lidenhed, saa god af Hjerte i Forhold til hendes egen Slethed, at hun uvilkaarligt, uden at vide af det, sank i Knæ, lænet til hans Stol, og hulkede høit — al den

Kval, hun havde døiet i denne Formiddags endeløse Timer, skaffede sig nu Luft gjennem Taarer.

Studsende saae han paa hende og udbrød:

»Hvad betyder dette, Miss Trimming?«

»Vær ikke vred,« svarede hun og tilføiede sagte, skjælvende, med nedslaaede Øine: »*I love you!*«

»Men dette kan ikke gaa an, Miss Trimming!«

Rudolph vilde hjælpe hende op, dog hun ligesom krøb sammen foran ham og bad, idet hendes Øine nu hvilede inderligt paa ham:

»Aah, lad mig faae Lov at ligge hér, indtil De siger mig, at De ikke er vred paa mig.«

»Jeg sætter stor Pris paa Dem, Miss Trimming,« svarede Rudolph, der nu reiste sig og løftede hende i Veiret ved Hænderne — han var yderst pinlig berørt af denne Begivenhed, thi det Ridderlige i hans Natur forbød ham at optræde med den Bestemthed, han mente at burde vise hér.

»Stor Pris,« udbrød Olga hæftig, »det er ikke meget — men jeg veed det godt: det er, fordi De elsker en Anden.«

»Hvad mener De?« Rudolph saae forbauset paa hende.

Hun indsaae, at hun havde forløbet sig, og svarede hurtigt:

»Jeg er ikke saa indskrænket, at jeg nok har kunnet forstaa, at naar der er en smuk Datter i Fabrikant Wilners Hus, og De besøgte det saa ofte, saa maatte de to Ting staa i Forbindelse med hinanden.«

Rudolph rystede paa Hovedet, men tav.

»Jo, jeg har Ret!« fortsatte Olga mere og mere lidenskabelig ophidset. »Og den Dame tænker vist slet ikke paa Dem — en Dag, da jeg gik forbi Villaen, talte hun med en Officér paa den fortroligste Maade — glem hende og skjænk mig Deres Kjærlighed — jeg vil slet ingen Baand lægge paa Dem, slet ingen, blot have Lov til at være Deres Veninde — Deres Elskerinde — tag mig!«

Hun stod foran ham med halvt udbredte Arme, fra hendes hele Skikkelse udstraalede alle en Evadatters erotiske Længsler, der var en dyb Glød i hendes Øine, og det varme Blod blussede i hendes Kinder — hun følte sig selv uimodstaaelig i dette Øieblik og sikker paa sin Seir, thi hun havde seet paa ham, at han var bevæget, og hun vidste af Erfaring, hvor svage Mændene vare overfor hende — hun behøvede blot at tænke paa Rudolphs egen Halvbroder.

Imidlertid skuffedes hun, han slog Øinene ned og sagde koldt:

»Denne Samtale maa nu være forbi —« men i det samme, som om han angrede sin Haardhed, greb han hendes Haand, trykkede et Kys paa den og tilføiede med blød Betoning: »De har overrasket mig — jeg er Dem meget taknemmelig —«

»Taknemmelig!« udbrød hun vred og rev Haanden til sig. »Det var ikke Taknemmelighed, jeg bad om.« Hun ilede hen mod Døren med hævet Hoved: »Det er maaske bedst, at jeg strax forlader Huset hér!«

»Det er det sikkert,« svarede Rudolph, »skjøndt jeg nødigt seer Dem gaa — jeg er uden Skyld i dette.«

Hun lukkede haardt efter sig og løb op ad Trappen til sit Værelse, men før hun naaede det, fortrød hun allerede sine Ord: indenfor disse Mure var alt, hvad hun brød sig om i denne Verden; det fredelige, stilfærdige Liv, hun hér oprindelig blev tvungen ind i, stod nu for hende som det eneste efterstræbelsesværdige, vel at mærke naar det levedes i Selskab med et saa rigt udrustet Menneske som Rudolph Reinfeldt — hun ligefrem gruede ved Tanken om at skulle vende tilbage til Verden, til de Mennesker, hun kjendte derude. Hun sad sammensunken paa en Stol,

medens store Taarer randt ned ad hendes Kinder — af Hjertesorg, af Skuffelse — men saa paa én Gang rettede hun sig, sprang op, løb atter ned ad Trappen, bankede paa og traadte ind:

»Tilgiv mig,« sagde hun sagte, »jeg vil bede om at faae Lov til at blive."

Tøvende svarede Rudolph:

»Jeg seer det gjerne — jeg har vænnet mig til Deres elskværdige Selskab — men kan det lade sig gjøre —?«

»Jeg lover, at jeg aldrig mere skal vende tilbage til dette.«

Hendes Tone var saa bønlig, at det rørte ham dybt. Han greb hendes Hænder og saae hende alvorligt ind i Øinene:

»Miss Trimming, jeg giver med Glæde mit Samtykke, men lad mig forinden søge at klargjøre vort Forhold til hinanden: De seer ganske forkért paa Situationen og paa mig, naar De før nævnede Ordet »Elskerinde«. Maaske jeg om faa Dage befinder mig midt i en Kamp, hvor jeg skal forsvare Samfundet mod det fremstormende Proletariat. En stor, politisk Opgave venter mig, og jeg har altid holdt paa, at dens Privatliv maa være absolut, uangribeligt rént, der skal gaa i Spidsen for en Bevægelse, hvor netop Begrebet »Moral« spiller en afgjørende Rolle.

Jeg vil kunne se mine Modstandere i Øinene, jeg vil ikke staa paa Talerstolen opfyldt af Frygt for, at En eller Anden skal kompromittere mig ved et Tilraab — med Deres hurtige Hoved maa De have forstaaet af vore Samtaler, at jeg anseer Tidens Usædelighed som én af Hovedgrundene til Slægtens Forfald — saaledes har det jo været lige fra Sodomas og Babylons Tider — men skal jeg kunne bekjæmpe den, maa jeg selv staa uplettet. Jeg er heller ikke, efter mit Kjendskab til Dem, i Tvivl om, at De deler disse mine Anskuelser. Jeg veed af mange Yttringer, De er kommen med, at enhver Tanke om Letfærdighed ligger Dem fjernt, og netop derfor maatte Deres Udtalelse gribe mig stærkt. De gaaer aabenbart ud fra, at vor sociale Stilling er saa forskjellig, at der ikke vilde kunne være Tale om en legitim Forbindelse imellem os, men herved tilføier De mig og min hele Tænkemaade en stor Uret: naar en kydsk og fintfølende Kvinde, som De, fatter saa stor Kjærlighed til en Mand, at hun tilsidesætter alle Hensyn, bringer hun ham jo en uvurdérlig Skat, og jeg giver Dem mit Ord paa, Miss Trimming, at hvis jeg stod frit, skulde Intet hindre mig i at vise Dem og Verden, hvor stort et Værd De har i mine

Øine — naa, og saa berører vi aldrig mere dette Spørgsmaal.«

Han bøiede sig og trykkede endnu engang et let Kys paa hendes Haand. Hun græd stille og med et sagte hvisket:

»*Thank you!*«

forlod hun Værelset.

Gjennem Grethe bad hun sig fri for at møde ved Bordet den Dag. Oppe hos sig selv græd hun videre, mange, mange Taarer — alle hendes Teorier om hendes Kjøns Ret til Frihed begyndte at svinde som Taagedunst — kunde hun blot leve sit Liv om igjen — men han havde sagt: »hvis jeg stod frit«, ja, hun maatte stræbe at faae ham til at glemme hin anden Kvinde, vinde ham for sig selv!

VIII

NÆSTE Morgen bragte Aviserne lange Telegrammer fra Udlandet om en hel Række af Attentater, der Dagen igaar vare foretagne mod Souverainerne dér, og samtidig skildredes vidtløftigt, hvorledes Landets egen Kongefamilie var bleven frelst. Kun et eneste af disse mange paatænkte Snigmord var lykkedes, i alle de andre Tilfælde havde Statsoverhovederne undgaaet deres Skjæbne, ofte paa den vidunderligste Maade: »det synes,« skrev de konservative Blade, »at Forsynet ved denne, som ved mangfoldige tidligere Leiligheder, har holdt sin Haand over Fyrsterne og gjort de anarkistiske Skurkes nøieoverveiede, djævelske Planer til intet.« Hele den velsindede Del af Burgheims Presse var opfyldt af Indignation overfor Attentatet mod deres egen Konge, der havde gjort Alt for at vinde sine Undersaatter, og navnlig oprørtes man over den dyriske Raahed: tillige at ville ramme Dronningen og Tronfølgeren. De yderlig-

gaaende Socialistblade havde derimod kun nogle faa, ligegyldige Linier om Mordforsøget, og adskillige af dem antydede, at det Hele naturligvis var lavet af Politiet for at give Reaktionen et Paaskud til ny Undertrykkelse.

Kongen tog, som en Demonstration fra Kronens Side, den Beslutning, at der skulde afholdes et høitideligt *Te deum* i Anledning af Frelsen, og et Par Dage efter begav derfor Hoffet sig til Domkirken i en glimrende Procession: forrest den ridende Garde med de gyldne Kyradser, derpaa, efter en Karét, hvori Hofmarschallen v. Habicht straalede med alle sine Ordner, den store, gammeldags, gyldne Karrosse med otte Heste for, saa Følget i andre Vogne samt Hoffets underordnede Funktionairer tilfods. Langs Kjørebanen til begge Sider stode Tropper af Fodfolket opstillede, og en betydelig Politistyrke var paa Benene, thi netop efter det mislykkede Attentat strømmede i tiltagende Grad anonyme Trudselsbreve ind baade mod Kongen og Autoriteterne.

Stemningen i Gaderne var dog absolut velsindet. Hele Burgheim syntes at være mødt, der var sort af Mennesker, hvor Toget kom hen, overalt hørtes høie Jubelraab, medens Damerne viftede med Lommetørklæder og

kastede Blomster. I den gyldne Vogn sad Kongen og Dronningen, hilsende til begge Sider — hun var meget bleg, men hendes Smil ligesaa blidt som altid. Paa hendes Skjød sad den treaarige Tronfølger; glad over Raabene og Synet af Soldaterne viftede han henrykt med sin lille Haand ud mod Publikum, og mange Kvinder — Mænd forresten ogsaa — brast i Graad ved Tanken om, at en Menneskesjæl kunde være saa grum at ville tilføie dette uskyldige Barn noget ondt.

Kongen havde opnaaet, hvad han vilde: han havde overbevist sig selv og Andre om, at han endnu i sin Hovedstad kunde gjøre Regning paa et talrigt, kongetro Borgerskab, hvor høit saa Oppositionen raabte paa, at den Tid var forbi. I det Hele havde de Misfornøiede holdt sig borte fra Tilskuerkredsen ved dette Optog — maaske af en Slags Samvittighedsfølelse — men hist og hér stode dog spredte Grupper af det Konrad Stufe'ske Parti, og fra dem lød der stadig en gjennemtrængende Piben, saasnart Processionens sidste Vogne, i hvilke Ministrene sad, naaede frem.

Ministeriet Schmidt havde nemlig atter ved denne Leilighed befundet sig i den pinligste Forlegenhed. Ellers pleiede dets ultra-demokratiske Medlemmer stedse at unddrage sig alle officielle Forpligtelser — de kunde sim-

pelthen ikke møde f. Ex. ved en Fyrstemodtagelse paa Jernbanen uden næste Dag at blive maltrakterede af Oppositionspressen — men at udeblive hér vilde være uklogt, man maatte nødvendigvis give sin Misbilligelse af Mordforsøget Udtryk. Derfor havde man i et Ministerraad vedtaget at følge med til Kirken, skjøndt man vidste, hvad der ventede: Udpibning og forhaanende Tilraab paa Veien.

Denne Ulempe var dog det mindste, der fulgte en Storm efter, som var langt stærkere, end Ministrene havde ventet: Ikke blot at de Dagen efter maatte løbe Spidsrod i Bladene, men det hele Arbeiderparti, der som Følge af den store Lock-out var paa Kogepunktet, blev greben af den yderste Harme, da det erfarede, at dets Repræsentanter i Regjeringen deltog i det kongelige Optog: Store Møder bleve afholdte i alle Forsamlingshusene, Protester vedtagne, Ministrene aabenlyst erklærede for Overløbere og Forrædere.

Ministeriet Schmidt besluttede at være forsigtig, thi det følte sig truet fra flere Sider. At det i det Hele existerede endnu, skyldtes Rudolphs Indflydelse. Da han Morgenen efter Attentatet indfandt sig hos Kongen, var denne i sin Ophidselse fast bestemt paa strax at omgive sig med nye Mænd og med fast Haand ordne Sagerne i Landet, men Rudolph forestillede

ham, at netop Attentatet maaske kunde faae afgjørende Betydning: det vilde bevirke, at de Rettænkende sluttede sig fastere om ham, det vilde aabne Øinene paa de Ligegyldige og maaske omvende mange af dem, der hidtil uden Eftertanke vare gledne med Strømmen.

Kongen gik ind paa denne Anskuelse, men lod dog Konseilpræsidenten kalde for at indskjærpe ham én Ting, som han bestemt forlangte: en energisk Indskriden mod Anarkisterne!

Hr. Schmidt svarede Ja, men da han skulde til at indfri sit Løfte, veg han tilbage, skræmmet af Oppositionspressens Holdning. Der blev foreskreven nogle halve Forholdsregler af Justitsministeren, hvilke Politichefen erklærede for ganske utilstrækkelige, men videre turde man ikke gaa.

Allerede dette vakte Kongens Vrede, og snart efter forøgedes denne yderligere ved en anden Begivenhed:

Saavel i første som i andet Kammer blev der af det konservative Parti foreslaaet, at Repræsentationen skulde udtale sin Glæde over, at Attentatet mislykkedes. I Senatet skete Vedtagelsen under stærkt Bifald saa at sige uden Diskussion, men i andet Kammer gav Forslaget Signal til en Debat i stor Stil, der

varede flere Dage, og hvor omtrent hvert Medlem af Oppositionen tog Ordet — naturligvis for at hans Navn næste Dag kunde læses i Aviserne og hans Tale drøftes paa de Steder, hvor Arbeiderne søgte hen. Den Ene stræbte at overtrumfe den Anden i yderliggaaende Paastande og dristige Udtalelser — jo dristigere desto større Jubel paa hine Steder, vidste man nok!

Forhandlingerne forløb saaledes: Ministerpræsidenten havde strax i første Møde paa egne og Kollegers Vegne erklæret, at Vedtagelsen af denne Udtalelse var en Selvfølge, da en Ikke-Vedtagelse kun kunde udlægges som Misfornøielse med, at Attentatet ikke var lykkedes, og han slog samtidig fast, at han gjorde Sagen til et Kabinetsspørgsmaal: han vilde ikke lede Regjeringen længere, hvis man gav Kongemorderen et Tillidsvotum! Han havde med Villie brugt stærke Ord, og da han satte sig, saae han selvsikker ud, thi han gjorde Regning paa en betydelig Majoritet med Stemmer ogsaa fra Oppositionens Side, og han glædede sig allerede til at se Konrad Stufe lide et eklatant Nederlag. Men det gik ganske anderledes. De første Talere blandt Modstanderne indskrænkede sig til — saaledes som det var besluttet paa et Partimøde — i en afdæmpet Form at erklære, at Kam-

merets Opgave var at lovgive, ikke at udtale Glæde eller Sorg, hvorfor de fraraadede Vedtagelsen, men da nogle af de Konservative, deriblandt Rudolph, havde talt, blev Stemningen livligere og Ordene drøiere — ja, der faldt Vendinger som denne, modtagne med vældigt Bifald fra Galleriet: »Havde den foreslaaede Udtalelse havt akkurat det modsatte Indhold, skulde jeg gjerne have svaret Ja!«

Formanden ringede og erklærede, at saadanne Yttringer ikke kunde passere, men han blev snart bragt til Taushed ved Raab fra Salen og Tilhørerne.

Alt, hvad der kunde siges for og imod Kongedømmet og Forfatningen, blev anført fra begge Sider under denne Generaldebat, men endelig paa den tredie Dag nærmede Forhandlingerne sig dog deres Slutning. Ministerpræsidenten reiste sig og holdt en stor Tale, hvori han endnu engang indtrængende gjorde Oppositionen opmærksom paa, at det var høit Spil, der spilledes hér. Han sluttede saaledes:

»Hvis mit Ministerium nu gaaer af, hvem skal saa afløse os?«

»Dét Spørgsmaal vil blive afgjort hér i Salen,« svarede Konrad Stufe, »Parlamentarismen er én Gang for alle slaaet fast som vor Forfatnings Fundament: Ingen staaer over

det folkevalgte andet Kammer, Ingen kan foreskrive det nogetsomhelst.«

»Vil det ærede Medlem virkelig hævde,« udbrød Rudolph, idet han reiste sig fra sin Plads, »at Hans Majestæt Kongen skal vælge sine nærmeste Raadgivere mellem de Mennesker, der indirekte har udtalt deres Sorg over, at han ikke er bleven dræbt.«

»Vi vil ikke udtale vor Glæde over Nogetsomhelst, og dét har vi Lov til!« raabte Konrad Stufe. »Hvis Kongen ikke vil følge den parlamentariske Skik, har vi heldigvis Midler til at tvinge ham.«

»Betyder dette,« sagde Rudolph, »at man, hvis Hans Majestæt tager et Ministerium udenfor Oppositionen, paa Forhaand vil umuliggjøre dets Existents?«

»Ja, vi bevilger det ikke en Skilling, giver det ikke en Lov — vi har jo Hundreder af Midler!«

»Taler det ærede Medlem i dette Øieblik paa hele sit Partis Vegne?«

»Ja!«

»Saa maa det altsaa betragtes som en Krigserklæring overfor Kronen, og Oppositionen har Ansvaret for Følgerne.«

»Vi lader os ikke skræmme ved Trudsler!«

Strax efter fandt Afstemningen Sted, og med tolv Stemmers Majoritet erklærede andet

Kammer ikke at ville udtale sin Glæde over, at Landets Konge var frelst, idet Afgivelsen af slige Erklæringer laa udenfor dets Omraade.

Endnu samme Eftermiddag indgav Ministesteriet Schmidt sin Dimissionsbegjæring, og umiddelbart efter blev Rudolph Reinfeldt kaldt til Kongen. I Løbet af den næste Formiddag havde han dannet det nye Kabinet, saaledes at Aftenbladene kunde bringe Ministerlisten.

Rudolph havde fuld Forstaaelse af, at nu maatte de halve Forholdsreglers Tid være forbi. Var det et Kampministerium, han dannede, saa skulde ogsaa dets Medlemmer være udprægede Mænd med klare Standpunkter og stærke Villier: han selv overtog som Konseilpræsident Kultusministeriet, Fabrikant Wilner gik ind paa at lede Finantserne og Krigsministerportefeuillen lagde han i Grev Arnold v. Brucks Hænder — ganske vist havde der privat hersket en absolut Kulde mellem dem i den senere Tid, men han kjendte Obersten som en fremragende Militair og en fast Karaktér, der under overordentlige Omstændigheder vilde bevare hele sin Koldblodighed, og derfor udsaae han ham til at beklæde

den Post, der efter al Sandsynlighed vilde blive den vigtigste af alle ved de forestaaende Begivenheder.

Samme Dag, Ministeriet blev dannet, opløstes paa forfatningsmæssig Maade andet Kammer ved et kongeligt Budskab, som Rudolph Reinfeldt oplæste. Meddelelsen blev modtagen med vild Tumult og revolutionaire Raab, men trods den uhyre Menneskemængde, der var samlet foran Parlamentsbygningen, fandt der ingen større Optøier Sted, idet en betydelig Troppestyrke stod opmarscheret i et Hjørne af Pladsen — Bajonetterne, der blinkede i Solen, virkede dæmpende som Olie paa det oprørte Hav.

Der havde iøvrigt i nogen Tid tilsyneladende hersket en vis Ro i Hovedstaden, skjøndt man ligesom kunde høre, hvorledes det sydede og bruste dybt nede i Bunden. Der var nemlig bleven gjort endnu et Forsøg paa at tilveiebringe en Overenskomst mellem Arbeidsgivere og Arbeidere, idet de sidste havde opdaget, at det ikke var saa let en Sag at faae etableret den Generalstreike, hvortil de havde sat hele deres Lid. Dag efter Dag, og Nætterne med, havde de to Parter forhandlet — fra Arbeidernes Side med den seige, tungnemme Udholdenhed, der tilsigter at trætte Modstanderen og gjøre ham mør — men til-

sidst tabte Arbeidsgivernes Repræsentanter Taalmodigheden, thi de mærkede efterhaanden, at Modpartiet i Virkeligheden var besluttet paa ikke at gjøre nogensomhelst Indrømmelse. Man skiltes under gjensidige bittre Beskyldninger, og Dagen efter blev Lock-outen udvidet til at omfatte yderligere en Række Fag, saa at der nu gik henimod tredive tusinde Mand ledige.

Hermed var Bægeret fuldt og Lidenskaberne slupne løs, selv hos de Besindigere: hvor der før hørtes Knurren lød nu Brøl af Vrede, hvor man før saae en hemmeligt knyttet Haand løftedes nu en truende Arm, hvor der før var Ord fulgte nu Handling.

— Det første Blod flød ude ved Wilners Fabrik:

For at faae fuldført en Maskine, der med absolut Nødvendighed skulde være færdig til Aflevering i bestemt Tid, havde Wilner fra Udlandet forskrevet nogle Arbeidere, der ikke vare med i den faglige Organisation og derfor ikke havde noget imod at træde til paa de gunstige Vilkaar, han bød. Socialisterne havde strax ved deres Ankomst med Jernbanen søgt at standse dem, idet man forklarede dem om Lock-out'en og tilbød at betale deres Reise hjem igjen, men de Fremmede vilde intet høre herom: de vare iforveien

underrettede om Forholdene og lode sig ikke paavirke. Denne Optræden ramte Arbeiderne paa deres saarbareste Sted, en saadan Mangel paa Solidaritetsfølelse maatte oprøre dem i deres inderste Sjæl, saa at hver Enkelt følte et vildt Had vaagne hos sig til disse Mennesker, der støttede Kapitalisterne. I Hjemmene blev selv den Tauseste veltalende og fik Konen og de ivrigt lyttende Børn til ogsaa at tørste efter Hævn, og dernæst samledes man med sine nærmeste Kammerater, hvor det nu passede En bedst, enten i Smaagadernes talrige Beværtninger, medens Brændevinen flød rigeligt, eller paa afsides Steder i det Fri. Større Forsamlinger bleve ogsaa afholdte, og de socialistiske Blade vare opfyldte af fnysende Artikler, der mere eller mindre aabenbart opfordrede til ikke at finde sig i dette.

Fabriken, der laa et Stykke fra Wilners Villa, bestod af en Række treetages Bygninger med uhyre Skorstene, store Kulbeholdninger og udstrakte Værkstedsrum. Hele Komplexet var omgiven af en høi Mur med en mægtig Indgangsport, og udenfor denne var for Tiden stadig samlet en ophidset Skare. Da man efterhaanden indtog en truende Holdning, og Ruderne jævnligt bleve slaaede ind i Villaen nede ved Floden, naar Hoben drog forbi, var en større Politistyrke Dag og Nat

paa Benene hér omkring, og navnlig bleve de fremmede Arbeidere Morgen og Aften ledsagede af uniformerede Betjente, naar de gik til og fra Fabriken. For hver Gang, de viste sig, tirredes de Udelukkede mere og mere, Haansordene, der fulgte dem, bleve stærkere og stærkere, og en Aften, da der var sort af hujende Mennesker udenfor Porten, bleve de Fremmede modtagne med en Stenregn, idet de kom tilsyne. Adskillige af de ridende og gaaende Betjente bleve ogsaa ramte, men de bevarede dog deres Koldblodighed og bevægede sig videre fremad, idet de blot raabte: »Plads!« Men Skaren spærrede dem Veien, nye Stene fløi gjennem Luften, og man hørte Raabene: »Ned med Politiet — Kapitalisternes Leiesvende!« Samtidig blev den Kommanderende ramt af et Projektil paa Kinden tæt ved Øiet, saa at Blodet flød, og han beordrede nu Sablerne frem. Der skete et Indhug paa Urostifterne, medens de Ridende søgte at drive dem afsted ved at spore deres Heste imod dem. Hvinende Skrig hørtes fra Kvinder og Børn, der havde trængt sig frem i forreste Række for at faae noget at se — nu faldt der ogsaa Skud fra Hoben, og et Par Betjente bleve saarede. Fra Villaen ilede en Reservestyrke til, der opstod et Haandgemæng, hvor Politiet, der nu var bleven opirret, ikke

lagde Fingrene imellem, og inden ret længe flygtede Hoben ad Byen til, efter at det dog først var lykkedes at arrestere nogle af de mest fremtrædende Deltagere i Tumulten. Paa Valpladsen laa adskillige Døde foruden en Del Saarede, og næste Dag bragte Socialistbladene stærkt farvede Artikler, der raabte høit om »Politibrutaliteten overfor den intetanende, troskyldige Mængde«, saa at enhver Arbeider, der læste dem, knyttede Næverne og svor Hævn ved første Leilighed.

Autoriteterne besluttede ikke at gjøre noget videre ud af denne lille Affaire, idet man tænkte sig Muligheden af, at Uveiret, efter saaledes at have faaet Luft, vilde drive over. I Virkeligheden herskede der ogsaa atter en vis Stilhed over Byen en kort Tid, men paa begge Sider rustede man sig, og et Par Regimenter bleve yderligere trukne til Hovedstaden for at spredes i Kasernerne.

Rudolph Reinfeldt havde, trods sin Overtagelse af Ministeriet, ikke ønsket at gjøre Forandring i sin tilvante Levevis. Han var selvfølgelig meget borte fra Hjemmet: i Regjeringsbygningen optoge Forretningerne en stor Del af hans Tid, og daglig havde han paa Slottet timelange Møder med Kongen og en særlig tilkaldt Kreds af Landets første Jurister

og Politikere, thi det gjaldt jo snarest at finde en Form, hvorunder Statsskibet atter kunde komme paa ret Kjøl. Men naaede han saa endelig hjem til sin lille, afsides Villa i Lindealléen, nød han ogsaa Hvilen dobbelt, og hér havde navnlig Miss Trimmings Nærværelse en forunderligt velgjørende Indflydelse paa ham — hun hjalp ham over mange mørke Øieblikke, Bevidstheden om hendes store Hengivenhed virkede som et lindrende Middel overfor det ulægelige Saar, Tabet af Helga havde tilføiet ham. Og hun gik saa stilfærdig omkring, var saa tilbageholdende, at det rørte ham. Jo mere Livets Alvor udenfor lagde Beslag paa alle hans Kræfter og Tanker, desto stærkere følte han denne kvindelige Omgang som en Vederkvægelse — han vidste jo, at der bag disse nu altid nedslaaede Øine levede en Menneskesjæl, som var ham god.

At Olga saaledes mere og mere fangede hans Interesse var nu heller intet Under, thi hun gjennemgik netop i disse Dage en mærkelig og betydningsfuld Udviklingsproces. Hin Samtale med Rudolph efter Attentatet havde slaaet ned i hendes modtagelige Sind og virket næsten som et Mirakel. Det Kys, Rudolph — saa tillidsfuld og ærbødig overfor hende som Kvinde — dengang trykkede paa hendes

Haand, havde kaldt noget frem i hendes Indre, hun aldrig før havde kjendt. Hun følte sin falske Stilling som en svidende Skam: da hun talte til ham om sin Kjærlighed, var det jo ikke, som han troede, med en Uskyldigs skjælvende Frygt, men med et fordærvet Pigebarns hensynsløse Ublufærdighed. Han havde med sin dybe, klangfulde Stemme kaldt hende »kydsk«, og hun fortvivlede ved Tanken om, hvor milelangt hun var fra at kunne betegnes saaledes. Hun forstod, at der gives en dyb, skjøn, ren Kvindelighed, der staaer uendelig høit over det overfladiske, letfærdige Syn paa Forholdet mellem de to Kjøn, hun hidtil havde havt, og energisk, som hun var, besluttede hun hélt at kaste det gamle Klædebon fra sig og iføre sig et nyt. Haabede hun noget overfor Rudolph? Nei, nei, nei, dertil var hun ham altfor uværdig — men alligevel — der skete jo saa meget forunderligt her paa Jorden: hvis nu — hendes Hjerte svulmede, og hendes Øine fyldtes med Taarer ved Tanken om Muligheden af engang at komme til at tilhøre denne Mand, til hvem hun saae op som noget fra alle Andre forskjelligt, og for hvem hun gjerne vilde offre sit Liv og sin Velfærd.

Forøvrigt befandt hun sig i en stadig Spænding for Tiden, thi efter at Rudolph var ble-

ven Minister, modtog han ofte Trudselsbreve. Hun havde forlængst opgivet sin Spionage og enhver Forbindelse med de Revolutionaire, men hun vidste, at der var noget igiære og ængstedes for den Skjæbne, der kunde ramme ham. Hvor Max var, anede hun ikke, et Par Dage efter Attentatet havde hun kun modtaget følgende Linier, skrevne med usikker Haand:

> Man er paa Spor efter mig. Gaa ikke hjem, da Huset er bevogtet. Jeg holder mig skjult hos en Ven. Bliv hvor Du er og søg fremdeles at gavne vor Sag paa enhver Maade. Store Ting forberedes.
>
> M.

Blot hun aldrig havde lært ham at kjende! Nu forekom han hende næsten som en ond Aand, der havde krydset hendes Vei og ført hende dybere ind paa de Vildstier, der allerede lokkede hende i hendes første Ungdom.

En Aften ringede det paa Villaen. Rudolph var kommen sént hjem og havde efter Middagen træt lagt sig til Hvile, uagtet Bunker af Dokumenter ventede paa Expedition. Da Olga lukkede op, stod Edvard Haine udenfor med et Udtryk af stærk Ophidselse. Det vakte hendes dybeste Ubehag atter at mødes med denne Mindelse om en Fortid, hun saa bittert fortrød, og hun svarede derfor paa hans

Spørgsmaal yderst koldt, at Ministeren kun tog imod et Par Formiddagstimer oppe i Regjeringsbygningen og ikke var til at træffe nu.

»Jeg skal tale med ham,« svarede Haine i en brysk Tone, »Du maa skaffe mig Adgang.«

Hun forsøgte endnu nogle Indvendinger, men der var noget i hans Væsen, som skræmmede hende, og endelig gik hun ind for at melde ham.

Lidt efter stod han overfor Rudolph, der høfligt rakte ham Haanden og sagde:

»Vær saa god at tage Plads — hvad er til Tjeneste, De seer saa alvorlig ud.«

»God Grund dertil, Deres Excellence,« svarede Amerikaneren, hvis Sprog idag var endnu mere afsnuppet, end det pleiede at være. »Kommer tilbage fra en lille Forretningsreise — opdager, at mit Apparat til Luftannoncer er stjaalet fra mig — og værre endnu: Manden, der alene kjender Opfindelsens Hemmelighed, sporløst forsvunden! Bliver dette Projekt til intet, er jeg ruineret — har sat min Formue ind paa at opnaae Patenter over hele Jordkloden og reklamere for Idéen fra Ildlandet til Nordcap — naa, det var ikke derfor jeg kom —«

Rudolph saae uforstaaende paa ham. Haine gik hen for at overbevise sig om, at Dørene til

Værelset vare rigtig lukkede og sagde derpaa hviskende:

»Deres Excellence undrer Dem over min Adfærd, men det er den Dame, De har i Huset, jeg vil tale om — har jo selv anbefalet hende —«

»Ja, og jeg har været meget tilfreds med hende —«

»Undrer mig ikke, undrer mig ikke — hun forstaaer at sno sig som en Aal — og dygtig er hun — skarpt Hoved — kjøn — jeg vidste nok, at hun var brugbar, men jeg vidste ikke, at hun var Ven med en Anarkist — ja, De studser: som jeg siger, Anarkist, og det værste af det Hele er, at det netop er min Opfinder, som her er Tale om — *abominable mishap!* Ved min Tilbagekomst idag seer jeg Aviserne fulde af Stikbreve efter Max Uttenbach, Billeder af ham, som mistænkt for Attentatet paa Kongen! Excellencen begriber min Skræk ved Tanken om, at det er mig, som har indført hans Veninde hér i Huset — netop paa Opfordring af ham — sagde til mig selv, at det jo kun kunde være for det Onde — for at udspeide Excellencens Hemmeligheder — og jeg ilede strax herhen — undgaa ethvert Skin af Meddelagtighed — men tag ikke for haardt paa hende: *in many respects a very excellent girl!* Og saa Et til,

det Vigtigste for mig — naar denne Uttenbach bliver fængslet, beder jeg om Adgang til ham — det gjælder min Velfærd at faae Hemmeligheden ud af ham, inden han bliver hængt!«

Rudolph nikkede og reiste sig for at antyde, at Samtalen nu maatte være forbi. Saasnart Haine var ude af Døren, sank han atter ned i Stolen ved Skrivebordet og sad længe med et Udtryk af dyb Bekymring. Endelig ringede han.

Olga traadte ind. Hendes Mine var usikker, næsten angst, Haine var faret hende forbi, idet han undgik at vexle noget Ord med hende — hun anede en Ulykke.

Uden at se op pegede Rudolph paa en Stol, og hun satte sig. Hendes Hjerte bankede, saa det smertede hende.

»For at gjøre denne Forhandling saa kort som mulig, Miss Trimming,« sagde Rudolph, »vil jeg gaa lige til Sagen: Har De Forbindelse med de Revolutionaire hér i Byen, og har De søgt Pladsen hos mig for at skaffe Deres Meningsfæller Oplysninger, de ikke ad anden Vei kunde erholde?«

Olga var ligbleg. Hun saae sig om med et fortvivlet Blik, som om hun søgte efter en Udvei, men forgjæves. Det vilde ikke kunne

nytte at nægte, Haine havde aabenbart røbet alt, og hun svarede derfor sagte;

»Ja.«

»Det har stundom i den senere Tid forekommet mig, at Papirerne i mine Gjemmer laa lidt anderledes, end jeg havde lagt dem — De veed, at jeg har megen Ordenssands — men jeg tog ingen Notits deraf, troede, at det var en Indbildning: har De til Stadighed, siden De kom her, skaffet Dem Adgang til disse Gjemmer for at læse min Korrespondance?«

»I Begyndelsen: ja, men ikke siden vi havde den Samtale, hvor jeg fortalte, at jeg elskede Dem — siden dengang har De ikke havt nogen bedre, trofastere Ven i Verden end mig.«

»Deres Optræden ved min Hjemkomst var mig paafaldende, uforklarlig — havde De i mine Gjemmer fundet Brevet fra Kongen om den Udflugt, han paatænkte?«

»Ja.«

»Og forinden var De af den, De stod i Komplot med, underrettet om, at Attentatet skulde finde Sted?«

»Ja.« Hendes Stemme skjælvede, og hun stirrede angst paa Rudolph.

Han skjød hæftig Stolen tilbage og reiste sig, idet han udbrød:

»Jeg troede mig hærdet overfor enhver

Skuffelse her i Livet, men dette overrasker mig unægtelig pinligt. De forlader selvfølgelig øieblikkelig mit Hus — vort Pengemellemværende er jo i Orden — strax maa De bort! Jeg burde underrette Politiet om alt dette, men jeg vil ikke optræde som Angiver overfor Dem. Deres Taarer røber, at De angrer Deres Handlemaade, men dét er nu for sént — De fortjente sikkert en bedre Skjæbne end at holde til med disse Forbrydere — glem ikke at takke Gud, fordi han forhindrede, at De blev medskyldig i et Kongemord!«

Han havde talt i stærkere og stærkere Bevægelse. Hun sank ned i Knæ og lænede hulkende Hovedet mod Stolen:

»Aah, kan jeg ikke faae Lov at blive?« bad hun.

»Nei, Miss Trimming, umuligt — reis Dem og faae Deres Sager pakket sammen — det gjør mig ondt for Dem — De er bleven vildledt —«

»Ja, vildledt — vildledt —,« svarede hun og nikkede hen for sig, »men min Skjæbne var beseglet fra min Fødsel — jeg maa have Lov at fortælle — ganske kort — saa vil De maaske dømme mig mindre strengt.«

Hun reiste sig og stod foran ham med et Aasyn, præget af dyb Smerte:

»Hør mig! Min Mo'ers Forældre var hér fra Burgland, men de udvandrede til Amerika, hvor de kom til at leve under fattige Forhold, i Slid og Slæb, uagtet de havde haabet paa Alverdens Rigdomme. Alligevel opdrog de min Mo'er til Dyd og gode Sæder, som det hed i gamle Dage. Efterhaanden som hun voxede til, udviklede hun sig til en Skjønhed og opnaaede derfor let en vellønnet Stilling som Expeditrice i et af New-Yorks største Modemagasiner. Eieren af dette, der ansaaes for Mangemillionair, var i høi Grad kvindekjær, Mo'ers smukke Ansigt og Figur tiltrak ham, og han søgte at faae hende i sine Garn. Men hun afviste ham og truede med at forlade sin Stilling, hvis hun ikke fik Lov til at være i Fred for ham. Saa lod han hende, under et eller andet Paaskud, en Aften, da hun skulde gaa, kalde ind i sit Privatkontor, indviklede hende i en lang Samtale, til Alle var borte, og bød hende tilsidst et Glas Vin af den Karaffe, han just sad med. Hun syntes ikke, at hun vilde sige Nei, men i Glasset var et Opiat, af dem der giver hede Drømme, og da hun strax efter faldt i en dyb Afmagt, tog han, hvad han vilde hos hende — skjændede hende! Lidt efter vaagnede hun og blev ude af sig selv af Fortvivlelse. Det gjaldt jo for ham at slippe straffrit

fra sin lumpne Handling, og derfor fik han den endnu halvt bedøvede Pige ned i en Vogn, kjørte hende hjem og bearbeidede Forældrene saa længe med taagede Forsikkringer om et senere Ægteskab, at de slog sig til Taals og fik Mo'er til at tie. Et Par Maaneder efter indtraf et Børskrak, ved hvilket han blev totalt ødelagt, og han skjød sig en Kugle for Panden uden at skjænke Mo'er en Tanke. Saa fødte hun mig til Verden.«

Olga tav et Øieblik, men udbrød derpaa med lidenskabelig Hæftighed:

»Lær nu at forstaa mig — at tilgive mig! Fra min elskede Mo'er, den bedste blandt Kvinder, var alle gode Tilbøieligheder gaaet i Arv til mig, men fra min Skurk af en Fa'er, en tom Levemand, en samvittighedsløs Forfører, der kun tænkte paa sine Sandsers Tilfredsstillelse, havde jeg arvet et Hang til Livets lette Glæder, der allerede fra Barneaarene var over mig som en Forbandelse. En skikkelig Mand, ansat ved en Fabrik, godhjertet og Pligtmenneske til det yderste, havde forelsket sig i Mo'er, og uagtet hun fortalte om den store Ulykke, der havde ramt hende, giftede han sig dog med hende. Han var altid god imod os, min Stedfa'er — ogsaa mod mig, skjøndt det ikke havde været saa underligt, om han havde betragtet mig med

fjendtlige Øine — men vort Hjem var trist: han alvorlig og stærkt religieus, og hvad Mo'er angaaer, saa kunde hun aldrig glemme, hvad der var skeet hende. Der blev aldrig smilet i vore Stuer, og jeg var et Pigebarn, der, til Tider ialtfald, trængte til at le af fuld Hals. Jeg gik Mo'er til Haande og var flink til Husgjerning, men bedre kunde jeg lide at læse Romaner og især Komedier. Da jeg blev voxen, vilde jeg være Skuespillerinde. Naturligvis vakte det hæftig Modstand hjemme, men jeg har en bestemt Karaktér, naar jeg først stiller mig et Formaal, og det endte med, at jeg satte min Villie igjennem. Mine Forhaabninger blev imidlertid skuffede, jeg var for stolt til ved Teatret at ville regnes mellem de mindre Betydelige og opgav derfor det Hele. For at advare mig mod Farerne, der truer en ung Pige, som træder ud i Verden, havde Mo'er, da jeg blev voxen, fortalt mig sin Hemmelighed — jeg troede jo hidtil, at hun havde været gift før, og at jeg var født i lovligt Ægteskab. De aner ikke, hvilke besynderlige, ja forfærdelige Følger denne Beretning om Maaden, jeg var bleven til paa, havde for hele min videre Udvikling: jeg grebes af en komplet Ligegyldighed overfor min Person, næsten Foragt, og brød mig nu ikke længere om at værne mig selv eller

min Dyd: *you are done for* —, tænkte jeg, Du er avlet i Voldtægt og fordømt til at arve en Slyngels Sindelag! Men samtidig opstod der hos mig en uhyre, rasende Vrede mod Kapitalisterne, der saa samvittighedsløst misbruger Underklasserne. Jeg fik mig en saakaldet »Ven«, der rigeligt sørgede for mine Fornødenheder — forresten ham, som nylig gik herfra — ogsaa en Slubbert, der for at redde sit eget Skind ikke betænker sig paa at forraade den, han én Gang svor at elske høiere end sit Liv! Jeg havde derfor Tiden til min Raadighed, og jeg søgte Selskab med de anarkistiske Elementer i New-York, fordi jeg dér mødte et Had mod Samfundet, som faldt sammen med mit eget. Jeg studerede ogsaa anarkistiske Skrifter, men først da jeg kom hérover og traf Max Uttenbach, den Mand, som Politiet nu er paa Jagt efter, fik mine søgende Tanker Kjød og Blod, og jeg begreb, hvor betydningsfuld den Bevægelse var, jeg havde sluttet mig til. Derfor paatog jeg mig ogsaa at søge Stillingen hér hos Dem, hvor jeg kunde gavne Partiet — jeg anede jo ikke, at jeg, ved at træde over Deres Dørtærskel, skulde komme ind i en anden Verden, saa ganske forskjellig fra den, jeg hidtil havde kjendt, og træffe en Mand, der fremkaldte en hel Revolution i mine Forestillin-

ger, saa at det, jeg før ansaae for Ret, blev Uret, og det, jeg ansaae for Uret, Ret! Og nu, da De har hørt dette mit Skriftemaal, kan De saa ikke tilgive mig?«

»Jo, stakkels Barn, jeg kan nok tilgive Dem — men bort maa De, Deres Medviden i Attentatet skiller os for bestandig og ganske.«

Hun stod et Øieblik taus, saa gik hun stille hen, rakte Haanden frem og sagde:

»Farvel —«

»Farvel,« svarede han og trykkede flygtigt hendes Høire.

Hun saae paa ham med taarefyldte Øine, idet hun hviskede:

»De maa være rig, at De har Raad til at kaste en saa stor Kjærlighed hos en Kvinde fra Dem.«

»Ak nei, jeg er tværtimod overmaade fattig i den Henseende, forsikkrer jeg Dem.« —

En halv Time efter hørte Rudolph en Vogn rulle op foran Laagen mod Veien, og han gik hen til Vinduet — gjennem Haven kom hun med bøiet Hoved, som bar hun paa en stor Sorg. Grethe, der fulgte bagefter med nogle Pakker, havde øiensynlig grædt.

Han følte sig trist tilmode: han havde lært at holde af denne originale, begavede Kvinde — han vilde føle Savnet dybt — al Lykke syntes at flygte, hvor han saa satte sin Fod! —

— Idet Olga steg ind i Vognen, tilhviskede hun Kudsken Redakteur Kurts Adresse: hjem turde hun efter Max's Brev ikke kjøre, Edvard Haine vilde hun aldrig mere se for sine Øine — hun havde ingen Anden at vende sig til!

Et Par Dage efter overraskedes Rudolph ved et sént Aftenbesøg af sin Halvbroder Johan.

»Ja, Du gjør store Øine ved at se mig, Rudolph,« begyndte denne i sin lette Tone, skjøndt hans Udtryk var alvorligere end sædvanligt, »men jeg syntes, det var min Pligt at opsøge Dig. Undskyld den upassende Tid, jeg kommer paa, jeg maatte vente, til det var mørkt, thi det er egentlig Mørkets Gjerninger, jeg hér bedriver.«

»Sæt Dig ned, Johan — hvad har Du paa Hjerte?«

»Det samme som Du, da Du for nogen Tid siden besøgte mig — det er ligefrem Gjengjæld! Og jeg beder Dig indstændigt at lytte godt til, hvad jeg siger Dig nu, thi som Du veed, har jeg en hel Del tilovers for Dig: træk Dig itide ud af din Forbindelse med Regjeringen og reis helst bort fra Landet saa længe, til alt er forbi —«

»Hvad er forbi?«

»Det forestaaende Opgjør mellem Magthaverne og Underklasserne — jeg veed, at dit Liv allerede nu efterstræbes, og begynder først Kampen, er din Undergang sikker: i din Egenskab af Chef for Forfatningsbruddets Ministerium vil Du blive henrettet som en Forbryder.«

Rudolph kneb Læberne sammen og saae hvast paa Johan:

»Ja, hvis Oprørsbanden seirer, men i modsat Fald er det Dig, der bliver slæbt til Retterstedet som En af dem, der har forført dette ulykkelige Folk.«

»Du veed, at jeg principmæssigt helst undgaaer at blive hidsig, men derfor kan Du dog gjerne vælge dine Ord lidt mere hensynsfuldt. Hér staaer to modsatte Overbevisninger overfor hinanden, og da vi ikke kan kalde din Gud ned fra Himlen til at være Opmand, vil Spørgsmaalet om, hvem der har Ret, aldrig kunne afgjøres med andet end Næverne — og déri er det, at Du tager feil, naar Du stoler saa stærkt paa dine Bajonetter: Folket vil vise sig stærkere end Soldatesquen.«

Rudolph lagde sin Haand paa Johans Skulder:

»Bedst dog at undgaa denne Kraftprøve, ikke sandt? Naar Du hører, at Kongen og

Regjeringen er ifærd med at forberede saadanne Forandringer i det Bestaaende, at den brede Mængde maa føle sig tilfreds dermed, kan det saa ikke paavirke dit Standpunkt? Johan, jeg opfordrer Dig i denne Stund høitideligt til at anvende al din Indflydelse paa at standse Revolutionens videre Udvikling.«

»Hvori bestaaer de Forandringer?«

»I Detaillerne kan jeg endnu ikke angive det. Opgaven er, saavidt muligt at fjerne Aarsagerne til de Besiddelsesløses Klager over deres Kaar — hér paa dette Papir vil Du finde nogle af Hovedpunkterne optegnede.«

Johan læste og udbrød derpaa smilende:

»Nei, min Fa'er, dét forslaaer ikke — langtfra! Det er Magten, vi vil have, vi, de Mange, vil ikke lade os regjere af de Faa: Selvstyre, saaledes skal det være!«

Rudolph rynkede Panden:

»Nuvel, saa maa I have en Lektion! Arbeiderne er gjennemdemoraliserede, de kjender ikke længere til Respekt for nogetsomhelst, de leger med deres Streiker, som Børn leger med skarpe Knive, og som Børn trænger de til Tugt, streng Tugt — bagefter vil de saa være at komme tilrette med!«

Johan rynkede ogsaa Panden:

»Vil Du give det souveraine Folk en Lektion — dét lyder stort!«

»I raaber op om at afskaffe Klasseherredømmet — i Virkeligheden er det netop et saadant, I vil have indført: de Besiddelsesløse bliver den egentlige Overklasse, og dette vil jeg for enhver Pris forhindre!«

»Snak!«

Rudolph pegede paa Papiret:

»Den Haand, vi hér rækker Jer, er langt mere offervillig, end I havde Grund til at vente — men afviser I den, maa vi have Spørgsmaalet om Magtfordelingen afgjort med det samme, én Gang for alle — ellers bliver det til en Guerrillakrig i det Uendelige, og Landet vil imidlertid udmarves og gaa tilgrunde.«

»Med hvad Ret sidder Du egentlig dér, Rudolph — en Teoretiker, en forhenværende Katederlærer — og afleverer saa dristige Ord?«

»Med den Ret, som Kongens Befaling giver mig.«

»Kongen!« raabte Johan med en haanlig Betoning. »Hvis Attentatet paa ham blot var lykkedes, vilde meget af det Blod være sparet, som nu kommer til at flyde.«

Rudolph sprang op fra Stolen:

»Vidste Du Besked om dette Attentat?«

»Ikke videre, end at jeg havde hørt noget om, at det forberedtes.«

»Og Du søgte ikke at forhindre det?«

»Jeg blander mig ikke gjerne i andre Folks Affairer, naar det kan undgaaes.«

»Saa er alt forbi mellem os, Johan,« raabte Rudolph. »Da nylig en tankeløs, svag Kvinde fortalte mig, at hun vidste Besked derom, gjorde det ikke saa stærkt et Indtryk paa mig, men hér staaer en ansvarsbevidst Mand og erklærer sig solidarisk med den mest modbydelige af alle Forbrydelser, vort Land i lange Tider har kjendt — gaa, Johan — fra nu af har Du en Fjende i mig, der ikke vil kjende til Skaansel, naar Du krydser hans Vei!«

»Iligemaade, Rudolph, stol paa det!« svarede Johan, hvis Ansigt var mørkerødt af Vrede. »Du har altid været et Uhyre af Doktrinarisme — naar dit Hoved er falden paa Blokken, er jeg vis paa, at Bøddelen, idet han løfter det op, endnu vil kunne høre din Tunge fremlalle en Frase om de Enkeltes Krav paa Magten overfor de Mange.«

»Veed Du, at jeg med fuld Berettigelse kunde lade Dig arrestere efter denne Samtale — at det egentlig er en grov Pligtforsømmelse fra min Side ikke at gjøre det?«

»Ja, det stod altsammen klart for mig, inden jeg gik herhen, men saa tænkte jeg ved mig selv: man kan sige meget om Rudolph, men lumpent bærer han sig aldrig ad.»

»Farvel!« sagde Rudolph kort.

»Farvel, Du!« svarede Johan. »Jeg har gjort min Pligt og vasker mine Hænder!«

Dermed ilede han ud ad Døren og slog den haardt i efter sig.

Fra nu af syntes den revolutionaire Bevægelse at tage Fart, og det var ikke blot i Hovedstaden, at der opstod Uroligheder. Fra Landets forskjellige Dele indtraf der Budskab paa Budskab om, at Landarbeiderne havde rottet sig sammen med de mindre Husmænd; man drog omkring i Skarevis, bevæbnede med allehaande Vaaben, ødelagde Herresæder og de større Gaarde, opbrændte Høsten, ja forhindrede, at de nødvendige Efteraarsarbeider i Jorden bleve udførte, saa at der næste Aar maatte blive Mangel paa Levnedsmidler. Det Hele havde dog endnu ikke nogen rigtig Art, man ventede paa, at Hovedstaden skulde give Signalet, sende Førere ud til Provindserne, organisere Oprøret. Men netop denne Organisation tog Tid, den øverste Ledelse maatte træffe omhyggelige Forberedelser, thi det gjaldt, naar Øieblikket kom, at Enhver vidste, hvor hans Plads var, saa at ikke den store Reisning faldt til Jorden under almindelig Forvirring.

Denne Ventetid forekom imidlertid mange af de Misfornøiede overflødig, og navnlig vare de Lock-out'ede utaalmodige. Man havde nu fundet paa indenfor de høie Mure ved Wilners Fabrik at indrette Boliger for de fremmede Arbeidere, saa at de ikke behøvede at vise sig, hvorimod den tykke Kulrøg, der daglig saaes at stige i Veiret fra flere af de uhyre Skorstene, røbede, at der arbeidedes ivrigt derinde. Dette Syn kunde de Udelukkede i Længden ikke udholde, det sved dem ind i Sjælen og vakte til Live alt, hvad der boede i dem af Had og Grumhed. Derfor herskede der i alle disse Hjerner efterhaanden kun én Tanke: Hævn over Forræderne, der hjalp Kapitalisten, og Hævn over Kapitalisten, der havde kastet sine Arbeidere paa Gaden! Nogle af de mest Energiske satte sig i Spidsen for denne Separat-Bevægelse: en Aften spredtes der som en Løbeild fra Dør til Dør, fra Kjælder til Kvist, ude i de snevre Forstadsgader en Meddelelse om, at imorgen tidlig Klokken Sex skulde man samles ved Wilners Fabrik.

Og man mødte. Fra alle Kanter strømmede Hundreder og atter Hundreder af Arbeidere til, blege i Kinderne, med funklende Øine og spændte Miner. Idag havde man ladet Kvinder og Børn blive hjemme, men i Skarerne

saaes dog mange Fruentimmer, Furieskikkelser, der skrege sig hæse ved ophidsende Tilraab til Mændene, løftede senede, magre Hænder knyttede i Veiret og undertiden hylede i en Art Delirium, af Raseri. Al Slags Udskud, som de bedre Arbeidere helst vilde være foruden, fulgte ogsaa med: Alfonser, Drukkenbolte, Forbryderexistentser — hist og hér vaiede en rød Fane, og Socialisternes Slagsang hørtes overalt.

Endelig stod man foran Fabrikens høie Ringmur, og et tusindfoldigt Raab hørtes: »Luk op!« Der var taust derinde, men Røgen fra de høie Skorstene steg tilveirs og virkede som et Slag i Ansigtet paa disse Mennesker. Skriget blev stærkere: »Luk op — luk op!« Pludselig banede en Klynge Mænd sig Vei gjennem Mængden, idet de raabte: »Tilside — hér er vi med Nøglen til Fabriken!« En af dem bøiede sig ned ved den mægtige, jernbeslaaede Port og anbragte en Gjenstand under den ene Fløi. »Gjør Plads!« blev der skreget, og med Opbydelse af alle deres Kræfter overfor Hoben, der bagfra pressede paa, lykkedes det de Nærmeste at vige saa langt tilbage, at der opstod et stort, tomt Rum — strax efter hørtes et Drøn som af et Kanonskud, og i en Sky af Støv og Røg saaes

den ene Portfløi, løftet af sine Hængsler, med et Brag at styrte til Jorden.

Et uhyre Jubelraab reiste sig fra Mængdens Struber, og som en Syndflod væltede den ind gjennem Aabningen, samtidig med at Bagtroppen gav sig i Kamp med Politiet, der kom løbende til fra alle Sider.

Man ilede afsted mod den Del af Fabriken, hvor der arbeidedes. Hvis man ikke var bevæbnet forinden, greb man det første, det bedste Stykke Værktøi, man fandt paa sin Vei: en Hakke, en Spade, en Hammer, hvadsomhelst, blot for at have noget i Hænderne, naar Hævnens Gjerning skulde øves. Døren til Værkstedet, der var aflaaset, fik man snart trykket ind, og i et Nu var Rummet fyldt af en rasende Folkeskare — henne i en Krog havde de fremmede Arbeidere samlet sig, en Snes Stykker, tilligemed Værkføreren, thi hver Udgang fandt de besat. Denne Storm paa Fabriken kom uventet og traf dem uforberedte — med blege, skræmte Miner stirrede de paa de Indtrængende. Der opstod pludselig en uheldsvanger Taushed i Rummet, der nylig gjenlød af Raab og Skrig — Hundreder af hadefulde Øine lynede dem imøde derhenne i Krogen, men man ligesom aandede dybt først, nu, man havde dem i sin Magt — saa, med et Brøl som Tigerens, naar den

i sit Bur kaster sig over Kjødet, der stikkes ind til den og sønderriver det med Kløer og Tænder, styrtede Mængden frem. De syntes besatte af en Dæmon, En og Hver, de brugte Kræfterne uden at vide, hvad de foretoge sig, i Blinde huggende løs med det tilfældige Vaaben, Enhver havde i Haanden, paa disse deres Fjender, til de Alle laa gispende paa Jorden, bedende for deres Liv — flere Slag — endnu kan han række Hænderne imod os — ram ham i Hovedet — saadan — godt — nu er han færdig!

Lederne af Angrebet havde truffet deres Forberedelser med Omsigt. De havde medført adskilligt brændbart Materiale, de fandt mere paa Stedet, anbragte det rundt omkring i Fabrikskomplexet, hvor det var hensigtsmæssigst, og snart efter saaes Luerne at slaa ud fra alle Bygninger, og en mægtig, sort Røgsky steg langsomt op mod den blaa Himmel — nye Jubelskrig hørtes fra den bølgende Menneskemasse. Især Fabrikens egne Arbeidere havde været ivrige for at paasætte Ilden, hver helst i den Afdeling, hvor han tidligere havde været beskjæftiget: han hadede disse Rum, hvor han havde tilbragt sin Ungdoms og sin Manddoms Dage, bøiet over sit Arbeide, han hadede denne Dreierbænk, hvor han Aar ud og Aar ind havde lagt det kolde, haarde

Staal tilrette, eller denne Ovn, som han i en Temperatur fra Helvede og i en Luft, der knap var til at indaande, havde fodret med Kul, saalænge han kunde huske.

De mægtige Baal fra de brændende Bygninger udbredte efterhaanden en Hede, der nødte Mængden til at trække sig tilbage, og samtidig hørtes udenfor Murene Raabene: »Pas paa — Soldaterne kommer!« I Virkeligheden var en stor Troppestyrke under Fremmarsch, og da Hoben nu havde opnaaet, hvad den vilde, trak den sig tilbage uden Kamp — en Del Efternølere bleve arresterede, men forøvrigt tog man først og fremmest fat paa Slukningsarbeidet.

Endnu inden Soldaterne viste sig, havde imidlertid en Del af Mængden vendt sig andetsteds hen: »Fabrikeieren boer jo her i Nærheden — lad os ogsaa svide Kassen ned over Hovedet paa ham — Død over Kapitalisterne!« havde En raabt, og man ilede afsted i Løb ned mod Floden, hvor Wilners Villa laa. Uhindret — thi alt Politi var samlet ved Fabriken — trængte Hoben gjennem Laagen og over Stakittet ind i Haven, hvor man fyldte Pladsen foran Verandaen. En yngre, livréklædt Tjener var i den tidlige Morgenstund ifærd med at sætte Bænkene tilrette ved Façaden. Han vilde flygte ind i Huset, men en

Smedesvend, der var noget drukken, tog ham med sin tunge Haand i Armen og holdt ham tilbage.

»Vi skal ha'e fat i din Herre, Du udstaffe-rede Slyngel af en Kapitalisttræl — føer os til ham!«

»Herren reiste igaar og kommer først hjem iaften,« svarede Tjeneren skjælvende, thi hvor han saae hen, mødte han kun glubske Miner i alle disse Proletaransigter.

»Det er Løgn — siig os, hvor han er!«

Smeden havde grebet ham i Struben, og saa fast var hans Tag, at Tjeneren blev ganske mørkerød i Hovedet, Øinene store, og Munden aabnede sig med en rallende Lyd, samtidig med at han sank halvt i Knæ.

»Jeg taler Sandhed,« søgte han at fremstamme.

»Naa, ligemeget, vi skal nok finde ham,« raabte Smeden, og idet han stødte Lakaien over mod Hoben, tilføiede han: »Der har I ham — giv ham en Omgang — han er en af de Slavesjæle, der sælger sig til Storborgernes Luxus!«

De Nærmeste greb Tjeneren — En slog ham i Ansigtet med knyttet Haand, saa Blodet flød — En til gjorde det — Alle vilde de være med, fordi denne Lakai med samt hans Sølvknapper var dem et Symbol paa Under-

trykkerne. Snart sank Tjeneren bevidstløs om — man sparkede til ham med tunge Støvlesnuder — man trampede paa ham — og lod ham endelig ligge for at ile op i Villaen, gjennem hvis pragtfuldt udstyrede Sale Mængden væltede afsted for at finde Eieren.

Helga var vaagnet ved, at hendes Kammerpige kom ind, bleg af Skræk, for at meddele, at der var fremmede Folk i Haven. Hun ilede hen til Vinduet, og med en Gysen saae hun en Mængde daarligt klædte, skumle Personer samle sig foran Huset. I samme Nu stod det klart for hende, hvad der foregik, hun havde hørt saa meget om de Uroligheder, der vare i Vente, at hun begreb, at den uhyggelige Skare dernede var Pøbelen, som nu vilde tage sig selv tilrette. Hendes første Tanke var en Tak til Himlen, fordi hendes Fader ved et Tilfælde var fraværende paa en kort Forretningsreise, hendes næste at frelse sig selv gjennem den overdækkede Kjældergang bag Villaen, som førte over til Stalden. Herfra kunde hun hurtigt komme ned til Floden, hvor deres Baad laa bunden, og naae over til den anden Bred. Helga besad en stærk Karaktér, og hun skjælvede ikke, medens hun skyndte sig at klæde sig paa. Imidlertid var hun ikke halvt færdig med Toilettet,

da Kammerpigen, som stod ved Vinduet i Skjul af Gardinet, med et Skrig raabte:

»Nu myrder de Frits og trænger ind i Huset!«

Uden at sandse, hvad hendes Frøken sagde, som vilde frelse hende sammen med sig selv, løb hun ud for at skjule sig ét eller andet Sted. Helga ilede hen til Vinduet: ja, dér laa Tjeneren blødende, og tunge Trin hørtes paa Trappen.

Hendes Aandedræt standsede. Først nu forstod hun Farens Størrelse. Hurtigt løb hun hen til Skabet og fik en Kaabe fat, der naaede ned til Gulvet og kunde skjule hendes Negligé — kastende et Tørklæde over Hovedet forsvandt hun gjennem den lille Tapetdør i Sideværelset. Ned ad Trappen ilede hun — hendes rige Haar, der for Natten kun havde været holdt sammen med et Baand,løste sig og bredte sig om hende — hun naaede Kjældergangen — Raab og Larm hørte hun bag sig — alt Tyendet syntes at være flygtet — alene og forladt var hun — afsted!

Da hun ad den lille Trappe kom op i Stalden, fandt hun ogsaa dén tom for Mennesker, medens de prægtige Heste rundt i Baasene, spidsende Øren, dreiede deres stolte Hoveder imod hende — hendes egen, kjære

Rideskimmel hilste hende med en fornøiet Prusten.

Hun kiggede ud af Staldens Bagdør — der var heller Ingen at se, altsaa videre! Men idet hun havde passeret et Skur et Stykke derfra, følte hun pludselig en Haand paa sin Skulder, og da hun vendte sig, stirrede hun ind i et forsviret, oppustet, raat Banditfjæs, saa at hun uvilkaarligt skreg høit.

»Stop lidt, lille Jomfru, hvor vil De hen?« sagde han — han var snavset og halvlaset, ung af Aar, men Ansigtet præget af alle Laster. »Det er denne Vei, De skal, lille Jomfru — vi er nogle Stykker herhenne, som savner Dameselskab.«

Han smilede saaledes, at hun i Rædsel skreg paany.

»Raab ikke saa høit, lille Jomfru, ellers maa jeg putte min Halsklud i Munden paa Dem, og den er vist ikke rigtig proper til saadan en fin Dame. Kom nu —!«

Han slæbte hende med sig hen til Skuret, bag hvilket fire andre Vagabonder havde taget Plads i Græsset — medens den ophidsede Mængde var gaaet til Hovedindgangen, havde disse søgt hen til Kjøkkenet og sat sig i Besiddelse af nogle Flasker med Spirituosa, som nu flittigt gik rundt imellem dem. Iforveien

havde de været halvfulde, og nu var deres Rus i Stigning.

Saasnart Helga nærmede sig, sprang En af dem op, idet han raabte:

»Det er Fabrikantens Datter — jeg kjender hende, fordi jeg engang i nogle Dage har arbeidet i hans forbandede Slaveanstalt.«

Hun stod, hvid som et Lagen i Ansigtet, og trak Kaaben tæt om sig.

»Lad mig gaa —« bad hun knap hørligt.

De lo. Hendes Skjønhed havde allerede vakt disse Menneskers drukne Begjær, og da den, der havde bragt Byttet, rev Kaaben af hende, og de saae hendes blottede Barm, hørtes fra deres Struber et hæst Raab af Henrykkelse. Han lagde sin smudsige Haand over hendes Mund for at kvæle Skrigene, slog sin Arm om hendes Liv og bar hende ind i Skuret, hvis Gulv var bedækket med Halm — de Øvrige fulgte efter.

En sværlemmet Kjæmpekarl imellem dem traadte nu frem og greb om hende, idet han med truende Mine tvang den Anden til at slippe:

»Først jeg, Kammerat, saa I Andre!«

Ogsaa han kvalte hendes Skrig med sin Haand, men da han vilde kaste hende om, gjorde hun fortvivlet Modstand. Tilsidst tabte han Taalmodigheden og kylede hende ned

mod Gulvet — under Halmen var Brosten, hendes Nakke tørnede voldsomt mod én af disse, og med et svagt Udraab besvimede hun — laa som død.

»Saa meget desto bedre, saa gjør hun ingen Vrøvl,« udbrød Vagabonden grinende, men i samme Øieblik lød et Skud, og med knust Hoved styrtede han forlænds ned i Halmen, hvor en stor Blodpøl dannede sig om ham. De Andre vendte sig hurtigt: i Døren saaes kun en enkelt Person, en Officér, men inden de fik besindet sig, var der falden endnu to Skud fra en sikkert sigtende Revolver, og ligesaa mange af Banden laa livløse strakte til Jorden. De to tilbageblevne vilde styrte sig mod Angriberen, men han drog hurtigt sin Sabel og tilføiede dem saa alvorlige Saar, at ogsaa de segnede om.

Nu ilede Officéren hen, og med et Udtryk af den dybeste Bekymring knælede han ned hos den Besvimede. Hun aandede svagt, men forgjæves søgte han at kalde hende til Live igjen. Saa løftede han hende op paa sine Arme og bar hende bort, for at hun ikke skulde besmittes af det Blod, der flød i Strømme henad Gulvet. Udenfor fandt han hendes Kaabe, lagde hende i Græsset og dækkede hende omhyggeligt til — fra alle Sider lød Geværskud og vilde Skrig — mellem

Træerne saae han mægtige Luer slaa ud af Villaens Vinduer.

Det var Arnold v. Bruck, der saaledes var bleven Helgas Frelser. Tidligt imorges havde man vækket ham, idet Politiets Chef gjennem Telefonen udbad sig Krigsministerens Samtykke til Opbydelsen af en større Troppestyrke — man vidste ikke, om dette Angreb paa Fabriken var Indledningen til den saa længe bebudede Revolte. Han gav strax sine Ordrer til nærmeste Kaserne og ilede selv derhen, idet han, hvis det skulde gaa løs for Alvor, vilde stille sig i Spidsen for Militairet. Et laa ham paa Hjerte mere end alt andet, det var Spørgsmaalet om Frøken Wilners Skjæbne: endnu iaftes havde han aflagt hende en kort Visit eg erfaret, at hendes Fader var bortreist — altsaa var hun alene i denne farefulde Stund!

I Ilmarsch gik det mod Fabriken, hvis Skjæbne tydeligt betegnedes ved den sorte Røgsøile, der som en uhyre Træstamme reiste sig lodret i den stille, solfyldte Morgenluft for foroven ligesom at brede sig til en Krone. Hovedafdelingen af Soldaterne blev dirigeret derhen, men med et større Detachement begav Arnold v. Bruck sig afsted til Villaen, hvor Plyndringen allerede ved hans Ankomst var begyndt. Medens Tropperne stormede op

i Bygningen og under et blodigt Haandgemæng søgte at rydde denne, ilede han selv til Stalden, fordi han fra tidligere Samtaler vidste, at der paa dette Sted fandtes en Udgang, som Helga sandsynligvis vilde søge. Hér hørte han Skrig fra et nærliggende Skur, løb derhen og kom tidsnok til at hindre en Forbrydelse, der syntes ham mere himmelraabende rædselsfuld end nogen anden, der kunde tænkes paa Jorden.

Nu saae han sig om. Folkeskaren var i vild Flugt ad Byen til — hist og hér søgte en Saaret skjult at slæbe sig afsted for at unddrage sig Arrestation. Arnold kaldte paa nogle Soldater og gav dem Ordre til at spænde for en Kalechevogn — hans Haand var knyttet i Vrede, medens hans Blik hvilede paa Helga, der, hvid som en Død, laa med lukkede Øine: saa ophøiet i sin rene Skjønhed, at den Straf, der havde ramt Skurkene derinde i Skuret, forekom ham altfor let. Han fik hende anbragt i den lukkede Vogn, og tog selv Plads ved hendes Side for at holde hende oppe. Idet de langsomt kjørte afsted, kom de forbi Villaen: den var et Flammehav — af og til hørte man derinde jamrende Skrig fra Saarede, der ikke havde formaaet at naae en Udgang.

En Time efter var Rudolph underrettet om

Begivenheden. Han indfandt sig personligt paa det Hospital, hvor Helga var indlagt, men modtog af Overlægen den Oplysning, at Frøken Wilner havde faaet en Hjernerystelse, og at det var meget tvivlsomt, om hun vilde vaagne til Bevidsthed mere — ialtfald kunde der godt gaa adskillige Dage, før Spørgsmaalet var afgjort.

IX

I et lille, forholdsvis luxueust udstyret Værelse, hvorfra der var en smuk Udsigt over Floden, sad Olga grublende, med Haanden under Kind.

Som hun ventede, havde Johan modtaget hende med aabne Arme den Aften, hun indfandt sig hos ham, efter at være viist bort af Rudolph. Hun gav ham ingen Forklaring om, hvorfra hun kom, eller lod ham ane sit Kjendskab til Broderen — da Johan spurgte hende, hvorfor hun ikke i saa lang Tid havde besøgt deres sædvanlige Mødested i Operacaféen, svarede hun blot, at hun ikke havde været rask, og at hun nu var hjemløs, fordi Politiet bevogtede hendes Bopæl.

Tilfældigvis havde en ung Dame, som Johan underholdt, netop i disse Dage afbrudt sit Forhold til ham og forladt den lille, tre Værelsers Leilighed, han havde ladet meublere til hende, for at gaa hen til en anden »Ven«, der bød hende bedre ydre Betingelser og i

Øieblikket interesserede hende mere end han. Saasnart Johan derfor havde hørt om Olgas vanskelige Situation, knipsede han fornøiet med Fingrene og fulgte strax med ned til hendes Vogn, der holdt udenfor.

Det var sént paa Aftenen, da de naaede den omtalte Leilighed. Den gamle Pige, der passede den, tændte Lamperne, og Olga udtalte sin Overraskelse over dens flotte Udstyr — Johan var jo, hvad hans egen Person angik, saa yderst tarvelig anlagt.

»Ak ja,« svarede han leende, »som Redakteur tjener jeg jo godt, og den lille Klaudia holdt af Luxus. Men saadan gaaer det, selv den største Forsigtighed nytter intet her i denne slette Verden: da jeg kjender Kvinden, holdt jeg to Elskerinder, for altid at have én i Reserve, og nu er de Begge løbet fra mig, saa jeg er bleven Enkemand i dobbelt Forstand. Klaudia var dog saa glad ved denne lille Rede, jeg havde bygget til hende, og hun var sød at næbbes med, men jeg vidste jo, at hun var en Trækfugl, og derfor overraskede det mig egentlig ikke, da hun fløi sin Vei.« Han trykkede et hæftigt Kys paa Olgas Haand: »Nu er jeg glad over, at hun er borte, fordi jeg derved bliver istand til at byde Dig et ordentligt Hjem, saalænge vor stakkels Max Uttenbach er nødt til at holde

sig skjult. Du veed, Olga, at jeg har havt en Svaghed for Dig, lige fra den første Dag, jeg saae Dig, ja, jeg kan sige, at ingen Kvinde nogensinde har gjort et Indtryk paa mig som Du — jeg er,« tilføiede han i en halvt spøgende, men inderlig Tone, »lidt bange for saa silde at gaa alene paa Gaden, maa jeg ikke faae Lov at blive her inat?«

»Nei, Johan,« svarede Olga roligt. »Jeg har betroet mig til Dig — Du er jo ikke af dem, der, fordi de gjør Folk en Tjeneste, strax spørger om, hvad de faaer for det?«

»Nei, nei,« svarede han ivrigt, idet han atter kyssede hendes Haand. »Nu gaaer jeg — Pigen kan hjælpe Dig tilrette, og hér er Penge —«

»Tak, det behøves ikke — jeg har endnu det Guld, jeg fik af Max.«

»Men jeg maa jo have Lov til at besøge Dig — jeg kan i Sandhed trænge til et Par adspredende Øieblikke — det er opslidende Dage, disse!«

»Naturligvis maa Du komme her, saa tidt Du vil — Du var jo den eneste Ven, jeg havde at henvende mig til — jeg takker Dig!«

Hun nærmede sig og berørte hans Læber flygtigt med sine. Glemmende sig selv kry-

stede han hende til sig, og hans Øine brændte med en dyb Gløds, idet han hviskede:

»Jeg elsker Dig, Olga!«

»Det veed jeg nok, Johan, det har Du fortalt mig før,« svarede hun med et svagt Smil, »men gaa nu og lov mig, ikke oftere at vende tilbage til dette Emne.«

Han saae speidende paa hende:

»Der er foregaaet en Forandring med Dig, siden vi sidst saaes, Olga — der var noget tøseagtigt hos Dig dengang, som nu er borte — har Du oplevet noget —?«

»Ikke det fjerneste!«

»Saa maa det vel være din Bekymring for Max, men denne Alvor klæder Dig forbistret godt, vil jeg sige Dig — naa, Godnat og sov vel, jeg kommer igjen imorgen Formiddag.«

Den næste Dag, da Johan indfandt sig hos Olga, medbragte han en stor Bunke Papirer, som han lagde ind i et Vægskab under et af Vinduerne. Han aflaasede det omhyggeligt og gjemte Nøglen i sin Lomme.

»Jeg fik den Idé,« sagde han, »at nu, da Du er her, som jeg kan betro mig til, vil jeg hellere gjemme mine hemmelige Papirer paa dette Sted, hvor Ingen vil falde paa at søge dem. Hvad Øieblik det skal være, kan jeg vente en Husundersøgelse fra Voldsherrernes

Side saavel paa Redaktionskontoret som i mit Hjem, og mange Meningsfæller vilde blive kompromitterede, hvis den Pakke blev funden.«

I Samtalens Løb kom Johan ogsaa ind paa de Revolutionaires Planer, og selvfølgelig blev Rudolphs Navn strax nævnet som den værste Torn i deres Øine. Olga blev forfærdet, da hun nærmere hørte om det Had, han var Gjenstand for, og med kvindelig Snildhed, uden at røbe sig, fik hun nu listet den Forestilling ind hos Johan, at han som Premierministerens nære Slægtning havde den Pligt, endnu engang at advare ham. Herfra stammede det tidligere omtalte Besøg, som Johan aflagde hos Broderen, uden at det dog førte til noget Resultat. — Siden havde Olga i største Spænding fulgt Begivenhedernes Gang, hvilke Johan jo fra første Haand kunde holde hende à jour med. Og hvad han ikke fortalte, erfarede hun gjennem de Optegnelser, han efterhaanden gjemte i Skabet, thi hun havde snart faaet anskaffet sig en Nøgle, der passede til Laasen.

I Forgaars havde saa Johan bragt Meddelelse om Kampen ved Wilners Fabrik, og han havde været usædvanlig ophidset, da han nævnte, hvormange Døde og Saarede Folkeskaren talte.

»Men nu er det ogsaa slut!« udbrød han. »Denne Katastrofe har fremskyndet Sagen! Iovermorgen Nat holder vi det afgjørende Møde, hvor Rollerne fordeles, og Natten derefter gaaer det løs — saa skal vi tage Revanche!« Idet han aabnede sit hemmelige Gjemmested, tilføiede han: »Alt er nøie forberedt — paa dette Papir findes hele Slagplanen optegnet — den kan ikke mislykkes! For en Sikkerheds Skyld kan det ligge hér, til jeg skal bruge det.«

Saasnart han var gaaet, skyndte Olga sig at hente sin Nøgle og lukkede Skabet op. Hun studerede Punkt for Punkt Planen, og med Beundring lagde hun Mærke til, hvor minutieust alt var beregnet, enhver Mulighed tagen med i Betragtning. Hun afskrev det Hele, fordi Sagen interesserede hende i allerhøieste Grad — maaske ogsaa af gammel Vane. —

Nu altsaa, henad Aften, umiddelbart før den Nat, hvor de Revolutionaires afgjørende, hemmelige Møde skulde finde Sted, sad Olga ved sit Vindue, stirrende ned paa det muntre Liv, der udfoldede sig paa Floden og langs Kaierne — det var varmt i Veiret trods Efteraarets Nærmelse, den synkende Aftensol lagde en gylden Glands over det hele Billede, de talrige Baade pilede frem og tilbage, større

Fartøier lossedes og ladedes, alt var saa ganske hverdagsagtigt, som om intet Menneske i denne By anede, at den stod overfor en blodig Tragedie.

Olga var mørk i Hu, selvopgivende, udmattet af den indre, bittre Strid, der i den sidste Tid havde hærget hendes Sjæl. Siden hun, efter at være flyttet ind hér, atter var kommen under frisindet Paavirkning, vare alle de gamle Idéer vaagnede hos hende igjen, hun følte, at hendes Sympati saa ganske var paa de Undertryktes Side, der vilde kjæmpe sig frem til bedre Vilkaar og større Indflydelse, men hun formaaede nu aldrig at naae til den begeistrede Stemning, som før fyldte hende, thi der var én Tanke, som stadig overskyggede alle andre: Rudolph Reinfeldt var stedt i Fare, og seirede hendes Parti, vilde denne Fare blive saa meget desto større. Hun harmedes over sin Svaghed og vilde give alt for atter at blive den, hun fordum var, glemme ham, som saaledes var trængt forstyrrende ind i hendes Liv — men det var umuligt! Hun havde faaet et andet Blik paa selve Tilværelsen, paa Menneskene, paa Samfundet, hun saae sin egen tidligere Vandel som foragtelig, uværdig, det var, som havde en høiere Magt rørt ved hendes Pande med sin Finger og adlet hendes Tankegang.

Hun havde siddet længe saaledes, og Mørket faldt efterhaanden paa, uden at hun mærkede det. Pludselig reiste hun sig imidlertid, lod Lamperne tænde og traf Forberedelser til et lille Maaltid, thi i Formiddags havde hun foreslaaet Johan at spise til Aften hos sig, inden han gik til det vigtige Møde. Var allerede dengang den Tanke begyndt at vaagne hos hende, som nu fyldte hende saa levende? Hun vidste det ikke selv! Hendes Stilling overfor ham havde hele Tiden været vanskelig, medens hun boede hér: han var stadig optraadt med den største Finfølelse ligefra den første Aften, da hun kom til ham, og han søgte aldrig at trænge ind paa hende, men hun havde daglig læst en brændende Bøn i hans Blik, og den var bleven hedere, for hver Gang hun saae ham. Tidligere vilde hun i en Situation som den foreliggende ikke have nægtet ham Opfyldelsen af hans Ønske, hun kunde godt lide ham og skyldte ham Tak, men nu var dét, som før havde været en Leg i hendes Øine, bleven til en Forbrydelse — i Rudolph Reinfeldts Hus havde hun lært at indsé, at den Kvinde, der ikke værner om sin Dyd som om en Helligdom, hvoraf hele hendes Væsens Værd er afhængigt, ikke er eller bliver andet end en Skjøge, hvormange smukke Talemaader Tidsalderens Men-

nesker saa har fundet paa for at besmykke Letfærdigheden — og en Skjøge vilde hun ikke være — ikke længere!

Men iaften — iaften — ! Nerveust sprang hun op og gik frem og tilbage over Gulvet, gnidende Hænderne mod hinanden — ja, iaften var det noget andet, hvor saa store Ting stode paa Spil! Hvad betød hun selv og hendes nye Synspunkter, naar maaske tusinde Menneskeliv kunde reddes og først og fremmest hans? Hun vidste af Aviserne, som hun hver Morgen lod kjøbe, at om tre Dage vilde en større Troppestyrke naae Byen, og at Militairet derved vilde blive saa fuldtalligt, at enhver Oprørsbevægelse syntes umuliggjort. Netop af den Grund havde de Revolutionaire ogsaa fremskyndet Sagen, saa at Omvæltningen kunde finde Sted imorgen Nat, men om hun nu kunde forhindre det indledende Møde inat, saa vilde der allerede være vundet nogen Tid! Hvis Johan blev borte, kunde man intet foretage eller beslutte — han maatte jo kunne paaskyde et pludseligt Sygdomsanfald som Grund til sin Udeblivelse — ja, hun vilde prøve at holde ham tilbage! Tanken var hende i hendes inderste Sjæl imod, hun syntes, at hun ved denne Handling nedbrød alt, hvad hun i disse Uger havde bygget op hos sig selv, men Offeret maatte

bringes! Hun ilede ind i sit Sovekammer for at gjøre et Toilette, der svarede til hendes Hensigter.

Ogsaa Johan var nerveus, da han kom. Han skyndte sig strax hen til Skabet og tog de Papirer ud, han skulde bruge inat. Saa satte han sig ved det lille Dameskrivebord, som var anbragt i Dagligstuen, og dyppede Pennen: der skulde tilføies nogle faa Ændringer i den detaillerede Plan, som var udarbeidet for Folkets Reisning. Olga stod bøiet over ham med Haanden paa hans Skulder og læste, hvad han skrev — det faldt ham ikke ind at hindre det, fordi han stolede paa hende som paa selv selv.

Endelig var han færdig og reiste sig, idet han greb begge hendes Hænder:

»Saa — det var smukt af Dig at ville have mig her til Aften, Olga — og hvor sød Du seer ud — jeg har Dagen igjennem havt tusinde Besværligheder og dog holdt mig munter og frisk, fordi jeg hele Tiden sagde til mig selv: der forestaaer Dig en stor Glæde, Johan! Og vi vil være glade nu, skjøndt der er én Ting, der piner mig: for lidt siden fik jeg at vide, at en Afdeling af Revolutionskomitéen har vedtaget Rudolphs Død som den allerførste, nødvendige Ting, der skal finde Sted strax imorgen Nat — Forslaget vil

blive forelagt Forsamlingen, jeg skal til, og jeg vil ikke kunne forhindre dets Vedtagelse, idet jeg ikke kan anføre et eneste Argument for at skaane ham. Hvad kan det nytte, om jeg fortæller, at jeg som hans nære Slægtning kjender ham nøie og veed, at hans Motiver altid har været de hæderligste, de vilde blot le ad mig — og en Advarsel om at flygte vil han ikke følge, det erfarede jeg forleden.«

Olga var bleven bleg. Uvilkaarligt holdt hun Johans Hænder fastere og stirrede i Angst paa ham. Han bemærkede imidlertid intet, men fortsatte, optagen af sine egne Tanker:

»Kongen og hans Hus haaber jeg at kunne redde, skjøndt der sikkert foreløbig er Majoritet for hans Død — jeg vil gjøre Hensynet til Udlandet gjældende, man vil lettere se igjennem Fingre med Omkalfatringen i vort lille Land, naar vi ikke har et Kongemord paa vor Samvittighed — over Grændsen med ham blot!«

»Men din Halvbroder kan Du ikke redde?«

»Umuligt — naa, jeg vil nu heller ikke tage dette Spørgsmaal tragisk, saalidt som jeg haaber selv at blive høitidelig overfor Døden, naar det er mig, den vil hente. Det Hele dreier sig om et rask Spring ud i Tilintetgjørelsen: ikke det herligste Liv her paa

Jorden kan, med alle de Farer og Ulykker, der truer til alle Sider, maale sig med Herligheden ved ikke at være til — kun dér er Tryghed —«

»— men ingen Kvindearme, som Du dog siger, at Du holder saa meget af at hvile i —«

»Det er sandt!« svarede han og saae lidt overrasket paa hende.

Hun dreiede hurtigt Hovedet bort fra hans Blik og sagde:

»Lad os nu gaa ind til Bordet.«

Der var dækket smukt — den bortflygtede Klaudia havde forsynet Buffeten rigeligt for sin Elskers Regning — Anretningen var god, og forskjellige Slags Vine funklede i de fyldte Karaffer.

Johan, der hele Dagen næsten ikke havde givet sig Tid til at nyde noget, tog med Iver fat paa alle de lækkre Sager og kom i Begyndelsen kun med spredte Bemærkninger. Olga kunde intet spise — kun tænke. Men tænke skulde hun jo aldeles ikke iaften, tværtimod: hun skulde handle, overvinde den Følelse af Modbydelighed, der fyldte hende ved her at skulle spille en Dalilas Rolle. Forgjæves hviskede hun til sig selv, at hun kun optraadte saaledes i et høiere Formaals Tjeneste — hun evnede ikke at faae noget af dét kaldt tillive i sin Sjæl, der i gamle

Dage altid var paa rede Haand: den brændende Tørst efter Nydelse, efter løsslupne Glæder, den kaade Given sig hen i Nuet, som var der intet andet til i Universet end denne Stunds vidunderlige Lystfølelse. Men saa kom hun i Tanker om, at hun i hine Tider, naar Stemningen en enkelt Gang ikke vilde komme, med Lethed fik den manet frem ved Vinens Magt, og derfor tømte hun nu hurtigt efter hinanden flere Glas, idet hun samtidig tvang Johan til at drikke.

Han iagttog forundret hendes Færd og saae spørgende paa hende.

»Jeg vil være letsindig iaften, Du!« sagde hun med en overgiven Latter, men samtidig kunde hun have grædt af Sorg og Fortvivlelse, fordi hun syntes, at den Opgave, hun hér havde paataget sig, var altfor tung. Dog, her var ingen anden Udvei, denne Modvillie maatte overvindes!

Altsaa drak hun nok et Glas og ét til og ét til — tilsidst sank der ligesom en gylden Taage ned over hende, hun følte Vinens Gud holde Indtog i sin Hjerne med Festmusik af Fløiter og Cymbeler, med Fauner og Nymfer — og ham fulgte Elskovens straalende Gudinde. Hun var sig stadig Øieblikkets dybe Alvor bevidst, men paa en forunderlig fjern Maade — det var Olga Rauf fra de viltre, unge Aar,

der nu sad hér, og samtidig forsvandt næsten hendes Anfægtelser, thi i sin Tilbeders Ansigt syntes hun at opdage Familietræk, der mindede om Rudolphs, og han blev hende derved mere kjær.

Ogsaa Johan var sært oplivet af Maaltidet og af det forunderligt æggende i Olgas Optræden denne Aften. Efter Bordet satte han sig i Sofaen inde i Dagligstuen, idet han sagde:

»Et Kvartérstid kan jeg endnu slaa mig til Ro, men saa maa jeg løbe — Mødestedet ligger hélt ude i den anden Ende af Byen, og jeg maa være mellem de Første for at træffe de nødvendige Forberedelser.«

Olga tog Plads hos ham. Hun var iført en tvangfri *robe de chambre*, der ved en Silkesnor var fastgjort om Livet. Sin Sands for Luxus havde hun bevaret og derfor efter sin Indflytning hér anvendt en Del af sit Guld til Toilettesager — i den Periode, hvor hun opholdt sig hos Rudolph, havde hun jo været tvungen til ganske at slippe denne sin Passion.

Paa Bordet midt i Stuen stod en Lampe, dækket af en farvet Skjærm, saa at der var halvmørkt, hvor de sad — hun søgte at indbilde sig, at det var Rudolph, hun havde ved sin Side.

»Er her ikke hyggeligt — jeg er Dig meget taknemmelig for alt, hvad Du har gjort for mig,« sagde hun efter en Pause og strøg med sin lille, bløde Haand Johan hen over Kinden.

Han greb Haanden, kyssede den lidenskabeligt og svarede:

»Jeg vil gjøre alt for Dig, hvad Du blot vil forlange, saa meget holder jeg af Dig — og det uagtet Du ikke bryder Dig det mindste om mig.«

»Naa-aah — i dette Øieblik er Du mig ialtfald ikke ligegyldig.«

Han stirrede paa hende med et Udtryk af overstrømmende Lykke og udbrød:

»Vil Du dermed sige —?«

»Jeg vil dermed sige, at vi Kvinder stundom kan gribes af forunderlige Stemninger, der gjør os klarsynede, saa vi seer dét og forstaaer dét, som vi ellers ikke seer og forstaaer — der boer dybe Længsler i os, som undertiden tager Veie, vi aldrig havde tænkt eller anet — saadan er jeg iaften — sælsom tilmode —«

Hun talte sagte, med svagt bævende Stemme og lukkede Øine — det var Rudolph, hendes Ord gjaldt, syntes hun, og hendes fyrige Blod fik hende til at brænde som en Ild.

Johan havde kastet sig paa Knæ foran

hende i den høieste Extase, lagde sit Hoved i hendes Skjød og hviskede:

»Vil Du da være min?«

»Ja.«

Han sprang op og rakte Hænderne imod hende, idet han udbrød:

»Endelig — dét, som jeg har haabet saalænge —«

men hun trak ham atter ned ved sin Side og sagde:

»Nei, nei — jeg er ingen Klaudia, maa Du vel huske. Hvis jeg skal komme til Dig, er det som den unge Brud, der kommer til sin Brudgom — det skal være en Fest, som vi aldrig glemmer — en Begivenhed, vi i vor sidste Stund skal mindes som Lyspunktet i vort Liv — en Nat, større end nogensinde to Elskende har kjendt den.«

Han stirrede forvildet paa hende, medens hans Pulse hamrede:

»En Nat siger Du — men jeg skal jo gaa — om et Øieblik — senere kommer der mange Nætter, men iaften —«

Hun reiste sig og sagde med fortørnet Mine:

»Jeg forstaaer Dig ikke — veed Du, hvad det er, jeg tilbyder Dig — lad dem vente — siig, Du blev syg — hold Møde imorgen —

jeg bryder mig intet om det altsammen, kun om ét: at være din i denne Nat.«

Han sprang atter op, hun fulgte ham og kastede sig ind til ham med Armene slyngede om hans Hals og et Kys saa langt og blødt, at det svimlede for ham. Han følte hendes Legeme skjælve i sin Favn og mærkede, hvorledes han var ved at tabe Besindelsen, Herredømmet over sig selv.

»Jeg maa gaa, Olga — det er Vanvid, det Du foreslaaer!« Han, der havde prøvet saa meget paa det erotiske Omraade, stammede Ordene frem — var tilmode, som skulde han først i denne Stund lære Elskovens Hemmelighed at kjende.

Olga lagde Hovedet tilbage, saae ham dybt i Øiet og hviskede:

»Bliv hos mig, Johan, i denne Nat, og jeg skal gjøre Dig lykkeligere end en Gud.«

»Nei, nei, nei!« raabte han, idet han næsten med Voldsomhed gjorde sig fri, saa at hun sank ned paa Sofaen igjen. »Du er forrykt med den Idé, Du dér har faaet!« Han saae paa sit Uhr: »Jeg maa gaa strax — Pligten kalder —!«

»Johan!«, hviskede hun og strakte Armene ud imod ham.

»Det er Synd af Dig,« raabte han i sin Sindsbevægelse med endnu stærkere Stemme,

»Du frister mig over Evne, men jeg har intet Valg, dertil er det, der nu forestaaer, for alvorlig en Ting.«

Hun reiste sig hurtigt:

»Dét, jeg siger nu, gjælder for Tid og Evighed: tager Du mig ikke iaften, faaer Du mig aldrig!«

»Kvindeluner!« stønnede han. »Kvindeluner!« Man kunde se paa hans Ansigt, der var fortrukkent af Smerte, at han led Kvaler: hans Øine hvilede paa hende i vildt Begjær, samtidig med at hans Fod beredte sig til Flugt.

»Kom hérhen!« sagde hun og aabnede Døren til Sovekammeret — en Hængelampe i Loftet kastede gjennem sit purpurfarvede Glas et mystisk Skjær over det lille Rum med det brede Leie i Midten — en svag Vellugt som en Blomsteraande strømmede dem imøde derindefra.

»Seer Du, Johan, dér staaer vor Brudeseng — vær stolt og glad: jeg giver Dig Lov at løse Silkesnoren om mit Liv.«

Han stirrede forstyrret paa hende og sagde hæst:

»En kort Stund kan jeg maaske blive her endnu,«

men hun svarede:

»En kort Stund er for lidt for min Kjær-

lighed — endnu engang: vil Du ikke offre mig denne Nat, er alt forbi mellem os!«

Han sank ned foran hende og omfavnede hendes Knæ, som om han bad om Naade — et Øieblik laa han ubevægelig med sit Hoved presset mod hendes Legeme — saa sprang han op, ilede hen efter sin Hat og foer ud ad Døren, ned ad Trappen, som en Stormvind. Endnu paa Gaden løb han et Stykke for at naae længere bort fra Fristelsen, men den kjølige Luft gjorde ham godt. Han standsede, tørrede Panden, fortumlet som efter en hidsende Drøm søgte han at samle sig. Saa blev han roligere og Herre over sine Tanker — de vendte atter tilbage til de forestaaende store Begivenheder, mod hvilke hans egen Kjærlighedskval var for Intet at regne, og han skyndte sig afsted til Mødet.

Dybt skuffet var Olga sunken ned paa en Stol. Hun nærede en saa stor Tillid til sin Magt over Johan, at hun sikkert havde haabet at seire, og hun følte det som en svidende Ydmygelse for sin Forfængelighed og Stolthed, at hun hér havde opbudt alt, hvad hun eiede af Forførelseskunst, uden at naae sit Maal. Men dette var det mindste af det: Slaget var tabt, og nu gjaldt det om at handle! — Hvis hun vilde handle? — Med

at gruble over dette Spørgsmaal tilbragte hun den hele Nat, og Daggryet fandt hende gusten i Ansigtet af Søvnløshed og nagende Tanker. Hun vidste knapt, hvorledes alle disse Timer vare forløbne — engang havde hun følt Kuldegysninger og svøbt sig ind i et Sjal, men iøvrigt havde hun siddet stille hen, stirrende ud for sig, afveiende atter og atter de to Ting: skulde hun lade dem dræbe dén, hun elskede, eller skulde hun forraade den Sag, der hidtil havde været hende helligst af alt, og de Mennesker, der med Indsats af hele deres Velfærd kjæmpede for den. Det var som at ligge strakt paa en Pinebænk at skulle træffe et Valg, og ofte i Nattens Løb kom en fortvivlet Hulken over hendes Læber, fordi hun hér stod overfor en Konflikt, der næsten var for stor til, at en Menneskesjæl kunde rumme den. Men hendes Kvindehjerte talte dog stadig høiere end alle Raisonnementer, hun gjennemgik i Tankerne alt, hvad hun havde oplevet hos Rudolph Reinfeldt, ligefra det Øieblik, hun traadte over hans Dørtærskel; hun saae ham for sig i hundrede Situationer, mindedes hans Ord i hundrede Samtaler, flygtige eller alvorlige, og efterhaanden som hans Billede blev levende hos hende, følte hun i høiere og høiere Grad, hvor ganske hun tilhørte ham, hvor formaalsløst alt

andet paa Jord syntes hende end just ham og alt, hvad der angik ham — og saa skulde hun med Vidende og Villie lade ham myrde — nei, nei, nei: mangfoldige Gange hellere vilde hun i Fremtiden bære Bevidstheden om et Forræderi overfor alle de andre, hende i og for sig ligegyldige Mennesker, end leve med Tanken om, at hun kunde have reddet ham og undlod det.

Ja, afsted — hun sprang op og saae paa Uhret: Klokken var ikke Sex, men hun vilde gaa nu, i den tidlige Morgentime, for at hendes Besøg hos Rudolph ikke skulde blive opdaget af Nogen. Hun var sig nemlig fuldt ud den Fare bevidst, hun udsatte sig for ved denne Gang, men Tanken herom gjorde forøvrigt et mærkeligt ringe Indtryk paa hende: hvad Værd havde Livet, naar hun var fordømt til at leve det uden ham? Der var jo intet i Veien for at sende Bud til Rudolph med de nødvendige Meddelelser, men hun kunde ikke modstaa sit brændende Ønske om at se ham endnu engang, benytte en Leilighed til at tale fortroligt med ham, som maaske aldrig kom igjen.

Febrilsk skyndte hun sig med sin Omklædning. Hendes Hænder rystede, saa hun knapt kunde binde en Sløife — af Spænding, fordi hun snart skulde staa overfor den, hun

elskede, af Skræk ved Tanken om den Forbrydelse, hun havde for. Fra en Skuffe fremtog hun Afskriften af Planen for Oprøret, rettede enkelte Ting deri, saaledes som Johan havde gjort det, og puttede den til sig. Tilsidst dvælede hun længe foran Speilet — efter at have taget Hatten paa, ordnede hun omhyggeligt sin Frisure, men det skete med et Suk — hun syntes, at hun lignede et Lig, og i denne Morgenstund vilde hun dog saa gjerne have været smuk.

Rudolph stod tidligt op i disse Dage, hvor saa meget Arbeide hvilede paa ham. Grethe havde som sædvanligt vækket ham Klokken Halvsyv, og nu sad han allerede ved Skrivebordet, der var bedækket med Dokumenter. Udtrykket i hans Ansigt var mørkt, thi Begivenheden med Helga havde rystet ham dybt. Det nyttede ikke, at man fortalte ham, at de, der havde overfaldet hende, hørte til Byens Udskud, og at Arbeiderpartiet ikke vedkjendte sig dem: hele hans Bitterhed vendte sig i sidste Instants mod Socialisterne, det var dém, der skabte Uroen i Landet og gjennem en lang Række af Aar havde nedbrudt al Autoritetstro, det var dém, der lokkede Samfundets Bærme ud af Hulerne og gav den Chancer, i déres Hjem indpodedes der

Ungdommen den Oprørsaand, der skabte baade Dagdrivere og Forbrydere, dé havde Ansvaret for alt, hvad der var skeet — og for hvad der vilde ske. En Mængde løsrevne Kjendsgjerninger vare komne til Politiets Kundskab, som røbede, at der maatte være noget Større igjære, men det havde ikke været muligt at faae fat i nogen Traad, man kunde følge ved Undersøgelsen, og skride ind paa løs Mistanke mod Konrad Stufe, Johan og de andre Førere vilde Rudolph ikke af Hensyn til Kronen: det maatte ikke senere hedde sig, at Krisen var fremkaldt fraoven. Men han længtes efter at faae en Ende paa disse usikkre Tilstande, som Landet led saa haardt under.

Grethe bankede. Med en usikker Mine listede hun hen til ham og hviskede ham i Øret:

»Det er Miss Trimming, som gjerne vilde tale med Herren om noget vigtigt — maa jeg lukke hende ind?«

Rudolph saae studsende op og betænkte sig et Øieblik. De mange Trudselsbreve havde dog bevirket, at han udviste en vis Forsigtighed, og nu faldt det ham ind, om hun, der jo én Gang havde paataget sig Rollen som Spion overfor ham, ikke pønsede paa Ondt hér? Dog, han huskede Afskeden imellem dem sidst og skjød Tanken fra sig som umulig.

»Lad hende komme!«

Olga traadte ind og lukkede Døren omhyggeligt efter sig. Hun var bleg og greben af en Sindsbevægelse, som hun forgjæves søgte at blive Herre over. Rudolph anviste hende Plads ved Siden af Skrivebordet og saae spørgende paa hende. Hendes Barm bølgede, og hun kunde næppe faae Ordene frem, men endelig sagde hun hurtigt og sagte:

»Det er i et alvorligt Anliggende, jeg kommer — Deres Liv staaer paa Spil, og jeg vilde advare Dem for at gjøre lidt af det godt igjen, jeg har forbrudt imod Dem. Min Gang herhen var tung, thi den betyder det samme som et Forræderi mod mine Egne, men lad saa være! I den tilstundende Nat vil det Oprør, som saa længe har været forberedt, bryde ud — hér, paa dette Papir, vil De finde Slagplanen, og ved at gribe ind itide kan De undgaa den Død, der var bestemt for Dem« — hun brast i Graad — »vær nu ikke altfor haard mod de Overvundne — husk, at det var mine Venner engang — men jeg formaaede ikke at handle anderledes.«

Rudolph havde imidlertid ladet Øinene løbe hen over det Papir, hun rakte ham, og saae nu hastig op:

»Hvor har De dette fra — hvem har skrevet det?«

»Det er en Kopi, men Originalen stammer fra den revolutionaire Komité.«

Han rettede endnu nogle Spørgsmaal til hende og sluttede saaledes:

»Jaja, Sagen skal blive undersøgt og de nødvendige Foranstaltninger trufne. Viser det sig at være rigtigt, hvad der staaer hér, har De gjort Landet en betydningsfuld Tjeneste, som ved første Leilighed skal blive rigeligt belønnet — foreløbig takker jeg Dem.«

Han reiste sig, men hun blev siddende, medens store Taarer løb ned ad hendes Kinder.

»Er dét alt?« spurgte hun tonløst.

Han saae forundret paa hende:

»Hvad mener De?«

»Veed De, hvad det er, der skeer hér: jeg foretager en Handling, som strider mod en dyr Ed, jeg for ikke længe siden aflagde, og dengang sagde man mig, at hvis jeg brød den, udtalte jeg med det samme min egen Dødsdom — og alligevel kom jeg — for min store Kjærligheds Skyld til Dem kom jeg —«

»Hvis nogen Fare truer Dem, skal De blive beskyttet —«

»Det vilde intet nytte — har dé Mennesker først svoret min Død, er jeg redningsløst fortabt — om jeg saa flygtede til Jordens skjulteste Krog, vilde de finde mig —«

»Men Ingen behøver jo at ane, at denne Underretning kommer fra Dem.«

»Jeg gik saa tidligt herhen for ubemærket at kunne slippe ind og ud igjen, men Huset maa være bevogtet af Deres Fjender — medens jeg ventede, efter at have ringet paa Klokken, saae jeg en af Byens ivrigste Anarkister gaa forbi ude paa Veien og kigge over Laagen — jeg kjender ham flygtigt og han mig — min Skjæbne er beseglet, frygter jeg, Mistanken vil imorgen falde paa mig.«

»De burde ikke være kommen personligt,« udbrød Rudolph deltagende.

»Jeg kunde ikke andet, fordi jeg maatte se Dem igjen — fordi jeg elsker Dem saa høit — fordi jeg tænkte mig, at De kunde blive mildere stemt, naar jeg bragte saa stort et Offer — men nei, nei!« Hun græd høit.

Rudolph sprang op i den stærkeste Bevægelse:

»Deres Medviden i Attentatet paa Landets Konge har reist en uoverstigelig Mur mellem Dem og mig, har jeg sagt Dem, men Deres Sorg derover, Deres Anger, Deres Hengivenhed rører mig og bringer mig i den pinligste Stilling — jeg vil fortælle Dem, at jeg selv elsker en anden Kvinde, og at min Kjærlighed er haabløs som Deres, De er ikke den eneste, der lider — græd dog ikke saa hæf-

tigt, kjære Barn — hvad skal jeg gjøre for at trøste Dem —?«

Rudolph stirrede raadvild paa hende, dybt greben — saaledes at maatte tilføie et Menneske ondt var hans Natur inderligt imod. Hun havde reist sig samtidig med ham og gav sig ganske hen i en fortvivlet, krampagtig Hulken. Uvilkaarligt lagde han sine Hænder paa hendes Skuldre, bøiede sig ned og trykkede et Kys paa hendes Kind for at berolige hende, og med sagte Stemme tilføiede han:

»Stakkels Pige, som jeg faaer til at græde saa ganske mod min Villie — tilgiv mig!«

Uden at han fik Tid til at hindre det, slog hun sine Arme om hans Hals, løftede sig paa Fodspidserne og pressede sine Læber mod hans:

»Tilgive Dem — tilgive Dem,« hviskede hun som ude af sig selv, »ja, ja, ja, jeg tilgiver Dem alt — og jeg fortryder intet, fordi De har lært mig en Kjærlighed at kjende, som overgaaer al Forstand — ak, hvis De vidste, hvor det smerter i min Sjæl, at De saaledes søger at løsne mine Arme, vilde De ikke nænne det — men nu slipper jeg — saa — og gaaer — jeg bryder mig ikke om at leve længere — Farvel!«

Hun ilede hurtigt ud af Værelset. Han skyndte sig efter hende og raabte:

»Lad mig ialtfald drage Omsorg for Deres Beskyttelse —«

men, kjendt som hun var med Lokaliteterne, havde hun allerede naaet Entrédøren, og idet hun svarede:

»Nei, nei — Farvel!«

faldt den i efter hende. —

En Stund gik Rudolph i stærkt Sindsoprør frem og tilbage i sin Stue, saa tog han Plads ved sit Skrivebord og gav sig til nøie at studere det Papir, der var bleven ham bragt. Byen var i den hér foreliggende Plan inddelt i Sektioner, og hver enkelt af dem havde sin Hovedleder og sine Underledere; som Mødesteder anvendte man de talrige Forsamlingsbygninger, Folket havde reist rundt omkring i Hovedstaden. Ved Mørkets Frembrud skulde man drage afsted til den indre By i mindre Klynger, tilsyneladende fredelige, men i Virkeligheden bevæbnede til Tænderne, idet Vaaben fra de hemmelige Depoter tilligemed Patroner vilde blive uddelte paa Samlingspladserne. Naar et nærmere aftalt Signal blev givet, skulde man begynde: »Desværre«, stod der, »havde man forgjæves søgt at faae Militairet som Helhed til at deltage i Bevægelsen, men man havde mange Venner indenfor Ge-

ledderne, og man stolede derfor sikkert paa, at Størsteparten af Soldaterne vilde nægte at skyde paa Befolkningen.« Alle de Gader, der førte til de forskjellige Kaserner, skulde strax besættes af de Revolutionaire, og Barrikader hurtig opføres hér. Derved vilde det være muligt at standse Tropperne saa længe, til de vigtigste af de øvrige Foranstaltninger vare trufne: En større Styrke skal dirigeres til Slottet, overrumple Garden og sikkre sig Kongefamilien — efter denne Passus fandtes i Manuskriptet en aaben Plads, hvor øiensynlig de endelige Aftaler om Majestæternes videre Skjæbne skulde indføres, naar man var bleven enige derom — en anden Afdeling besætter Arsenalet og uddeler Vaaben, en tredie Rigsbanken og saa fremdeles, medens Bevægelsens Hovedledere samles paa Raadhuset, hvor den røde Fane heises, og den sociale Republik proklameres med Konrad Stufe, Johan Kurt og et Par Andre som foreløbige Forstandere. Samtidig arresteres alle mere fremragende Repræsentanter for de antisocialistiske Partier, Lovene suspenderes, Standretter nedsættes, og Straffene exekveres umiddelbart efter Kjendelsen uden Adgang til Appel: »Luften maa renses,« sluttede Dokumentet, »saa at den unge Republik, naar den

vaagner til Liv, kan aande frit, finde Veien aaben foran sig og alle Hindringer fjernede.«

Rudolph følte sig imponeret af den Omsigt, hvormed Planen var lagt, men indsaae tillige, at nu, da man kjendte den, vilde det være let at bringe den til at strande. Han klædte sig ilsomt paa, idet han dog først i Telefonen rekvirerede en Vagt til Beskyttelse for sin Villa, thi Anarkisten, som Miss Trimming havde seet, vakte hans Betænkelighed. Samtidig satte han sig i Forbindelse med vedkommende Hoffunktionair og med Krigsministeren, v. Bruck, hvem han bad snarest muligt at begive sig til Kongen. Inden han gik, meddelte han Grethe, at han paa Grund af vigtige Forretninger rimeligvis vilde komme til at opholde sig i Regjeringsbygningen hele Dagen og Natten med, og da der muligvis vilde blive nogen Uro i Gaderne, paalagde han hende indstændigt at holde sig inde og laase alle Døre omhyggeligt.

Saa skyndte han sig til Slottet. Udenfor mødte han Krigsministeren. De hilste lidt afmaalt paa hinanden, og v. Bruck spurgte:

»Hvad Nyt, siden Du sætter mig Stævne hér saa tidligt?«

»Betydningsfulde Nyheder,« svarede Rudolph, »men før noget andet maa Du sige mig, om der er indtraadt nogen Forandring i Frøken Wilners Tilstand?«

»Endnu ikke — hun ligger stadig bevidstløs hen, det er en meget alvorlig Hjernerystelse, hun har faaet, men Lægerne nærer det bedste Haab.«

»Gud være lovet — og nu hurtig til Kongen.«

Paa den store Trappe i Vestibulen mødte de den gamle Hofmarschal v. Habicht. Han trippede hen imod dem, og idet han rakte Haanden, sagde han til Rudolph:

»Godmorgen, Excellence — Intendanten har meddelt Hans Majestæt, at De har telefoneret, og man venter Dem. Er det nu Folket igjen — hendes Majestæt blev meget altereret — siden det skandaløse Attentat er hendes Majestæt bleven overordentlig nerveus —«

»Ja, det er Folket, Hr. Baron,« svarede v. Bruck utaalmodig, »men De undskylder — vi har Hastværk.«

Dermed ilede de videre og bleve strax efter førte ind i Kongens Kabinet — der var en ikke ringe Spænding i hans Mine, da han bød dem tage Plads.

Uden at nævne sin Kilde meddelte Rudolph nu, hvad der var igjære og oplæste den detaillerede Plan. Da han var færdig, opstod der en længere Taushed. Endelig sagde Kongen:

»En stor Lykke, kjære Reinfeldt, at denne

Sag er naaet til Deres Kundskab i god Tid! Ved allerede nu strax i Formiddag at fordele Tropper i Byen paa de udsatte Punkter vil man kunne umuliggjøre ethvert Forsøg paa Planens Realisation.«

»Tilgiv, Deres Majestæt, men dette maa jeg bestemt fraraade,« udbrød v. Bruck.

»Heller ikke jeg, Deres Majestæt, troer, at denne Fremgangsmaade vilde være hensigtsmæssig,« sagde Rudolph. »Deres Majestæt mener, at Revolutionen vilde blive umuliggjort derved, nei, den vilde blot blive udskudt, indtil nye Forholdsregler vare tagne, en ny Slagplan lagt. Vi maa have en Ende paa disse usikkre Tilstande, og Øieblikket dertil er gunstigt nu. Socialisterne viste ingen Skaansel, da de forleden myrdede de fredelige Arbeidere ude paa Wilners Fabrik, derfor vil vi ogsaa kaste de Fløielshandsker bort, hvormed der hidtil, til Landets ubodelige Skade, er bleven taget paa det demoraliserede Arbeiderparti. Jeg tilraader, at vi idag udadtil forholder os absolut passive, som om vi intet anede. Jeg veed jo ikke engang med Sikkerhed, om den Meddelelse, jeg har faaet, er paalidelig — maaske er dette Dokument et Falsum, som er spillet den i Hænderne, jeg fik det af, og i saa Fald vilde en Fordeling af Militairet rundt i Byen kun virke som

en Provokation. Er Meddelelsen derimod rigtig, maa vi benytte denne Leilighed til at ramme Ondet i sin Rod, vi maa lade Bevægelsen udvikle sig saa langt, at dens Ledere staaer kompromitterede, at vi faaer tilstrækkelige Beviser imod dem med Hensyn til deres landsødelæggende Virksomhed. Altsaa skal v. Bruck i al Hemmelighed træffe Forberedelser til at slaa Oprøret ned, naar det først er brudt ud.«

»Jeg tiltræder ganske denne Opfattelse,« sagde v. Bruck.

»Men paa den Maade vil der flyde Blod,« indvendte Kongen med en grublende, sørgmodig Mine.

»Det vil der,« svarede Rudolph, »og det er nødvendigt. Vort Samfundslegeme er sygt, jeg sammenligner den forestaaende Bevægelse med en Byld, der efterhaanden er trukken til — der maa skjæres Hul paa den med en skarp Kniv, for at vi kan blive de ondartede Safter kvit, thi i modsat Fald vil de atter fordele sig rundt i Legemet og volde nye Ulykker. Nei, lad de Misfornøiede løbe Linen ud, lad os komme til at staa Ansigt til Ansigt med dem, saa kan Fædrelandet endnu reddes. Deres Majestæt ryster paa Hovedet, men De maa erindre, at hvis Ludvig den Sextende havde havt Raadgivere som v. Bruck

og mig i det afgjørende Øieblik, vilde hans Skjæbne, og Verdens med, være bleven en anden, end den blev. Jeg selv,« tilføiede Rudolph med et Suk, »har al mulig Grund til at anbefale Skaansel, thi min nærmeste Slægtning, som jeg i andre Henseender har meget kjær, findes efter al Sandsynlighed i Modpartiets Rækker, men hér, hvor Landets og Kongens Velfærd staaer paa Spil, gjælder ingen private Hensyn: ryster vor Haand i denne Stund, griber den ikke sikkert og med et fast Tag om Ondet, har vi naaet Enden. Mit sidste Ord er: slaaer vi Revolutionen ned, vil en Fredens Tidsalder kunne vende tilbage, hindrer vi derimod dens Udbrud, er det kun Galgenfrist, og vi kan vente den igjen maaske allerede om fjorten Dage. Vi kunde ganske vist arrestere nogle af Hovedlederne, men vi vilde mangle Beviser imod dem, og deres Fængsling vilde kun yderligere ophidse Tilhængerne — nei, vi maa have hele Banden i Tale, gribe dem *in flagranti*, og saa gaa skaanselsløst tilværks: Robespierre, Danton, Desmoulins og Konsorter maatte jo dog tilsidst offre deres Hoveder paa Skafottet, havde Statsmagten ladet det ske lidt før, vilde Strømme af uskyldigt Blod være sparet.«

»Nuvel,« sagde Kongen, der havde reist sig og gik frem og tilbage i Værelset, »hvis de

Herrer, som mine ansvarlige Raadgivere, anseer denne Fremgangsmaade for nødvendig, saa vil jeg ogsaa give mit Samtykke — det skeer med dyb Sorg, skjøndt jeg indseer, at De i Principet har Ret.«

Kort efter var Konferencen forbi. De to Ministre ilede til Regjeringsbygningen, hvor v. Bruck hurtigt udarbeidede en Plan, der paa alle Punkter krydsede de Revolutionaires. Han lod de overordnede Officérer kalde til sig fra Kasernerne og gav dem nøiagtige Instruxer. Noget over Middag fik en Del af Tropperne Ordre til at forlade Hovedstaden, og overfor de Menige hed det sig, at Uroligheder paa Landet nødvendiggjorde deres Nærværelse dér. Rygtet herom bredte sig snart ud over Hovedstaden og vakte hemmelig Glæde hos de Revolutionaire — alt syntes at tilsmile dem! Ganske vist blev der en Del Soldater tilbage i Kasernerne, men disse vilde næppe formaa noget overfor Barrikaderne.

X

Og Aftenen kommer — en mørk Aften med skyet Himmel og en egen stillestaaende, lummer Varme. Hele Dagen har Byen været i en Slags Febertilstand: selskabelige Sammenkomster, hvortil man var indbudt, afsiges, Boutikerne lukkes tidligt, Forlystelsesanstalterne staa tomme, og paa Gaderne sees kun faa Mennesker — Ingen veed noget, men man aner, at der forestaaer et eller andet — det ligesom ligger i Luften.

Ude i Forstæderne er der bleven afholdt Møder rundt om i Folkets Bygninger, og hidsende Taler have lydt fra den tidlige Morgenstund, men heller ikke hér faaer den brede Masse noget bestemt at vide. Der hedder blot: iaften vil der ved Ellevetiden igjen blive anstillet Forsøg med Luftspeilingsapparatet, og man vil bedst kunne iagttage Fænomenet fra de store Pladser i den indre By — men før man begiver sig afsted, skal man atter møde i Forsamlingshusene.

Og man møder, da Mørket allerede breder sig over Staden. Fra de hemmelige Depoter er der hidbragt Vaaben, og disse uddeles med Paalæg om at omgaaes Patronerne sparsommeligt. Nu begynder Mængden at forstaa, hvad det dreier sig om, og en stor Jubel fylder deres Bryst, men medens man ved Møderne i Formiddags raabte og skreg sig hæse af Ophidselse, færdes Alle nu i største Stilhed, man hvisker kun indbyrdes, medens man med Frakkeærmet pudser paa det Gevær eller den Revolver, man har faaet udleveret — ligesom kjæler for sit Vaaben. Saa skjuler man det, saavidt ske kan, under sine Klæder og begiver sig afsted i mindre Hobe, der veiledes af særlige Førere. Og alt foregaaer med mekanisk Nøiagtighed efter den lagte Plan, saa Enhver naaer hen til det Sted, hvor hans Plads er. Politi seer man til sin Forundring intet af, Betjentene synes forsvundne fra Gaderne — spørger tilfældige Forbipasserende, hvor denne Menneskemængde skal hen, svares der, at man skal ind for at se Luftannonceapparatet paany i Virksomhed.

Efterhaanden som de mange Tusinder fra Forstædernes Sidegader naae ud i Hovedaarerne, der føre til den gamle By, danne de en kompakt Masse, der langsomt bevæger sig fremad, og Folk, der kaldes til Vinduerne

ved den besynderlige Lyd af talløse Fodtrin, gyse ved Synet af denne glidende Strøm, saa uhyggelig taus og stilfærdig er den.

De Fleste drage ad Raadhuset til, fordi man herfra hurtigt kan være paa de Steder, hvor Kampen skal gaa løs, og henad Elleve er den uhyre Plads bedækket af et Hav af Mennesker, der staa Fod ved Fod i den yderste Spænding. I det stærke elektriske Lys sees paa den store Trappe foran Bygningen alle de øverste Ledere samlede — i forreste Række Johan Kurt og Konrad Stufe.

Øieblikket nærmer sig — i aandeløs Taushed lytter man efter det Signal, der skal indlede Revolutionen. Nu toner en dyb Malmrøst gjennem Luften — det er Domkirkens Uhr, der langsomt og høitideligt forkynder, at Klokken er Elleve. Ved det sidste Slag sees Johan Kurt at udfolde et rødt Banner oppe paa Raadhustrappen, og idet han svinger det, høres i nogen Afstand et frygteligt Drøn, der faaer den halve By til at ryste i sin Grundvold: det er én af Broerne, man har sprængt i Luften med Dynamit, for derved at vanskeliggjøre Artilleriets Tilstedekomst under Kampen. I samme Nu slukkes alle Byens elektriske Lys og Gasblus, thi man har bemægtiget sig Værkerne og standset dem. Pladsen ligger i dybt Mørke, og en forvent-

ningsfuld Stilhed hviler over Mængden — da, paa én Gang, seer man høit oppe over Raadhusets Spir, skreven paa den sorte Himmel med mægtige Ildbogstaver, den Sætning:

**Til Vaaben, Brødre —
Frihedens Time er kommen!**

Man studser — det første Indtryk er saa stærkt, som havde der lydt en Røst fra det Høie, men strax efter kommer der Liv i Mængden, og et Dommedagsbrøl løfter sig fra halvtredsindstyve Tusinde Struber eller fra flere — hvem kan tælle dem? Aarhundreders opsparede Had, Aarhundreders dulgte Forhaabninger laa gjemte i dette Brøl, og som var en Stormvind gaaet over Pladsen, spredtes man til alle Sider for at ile til Kampen, gjøre Himmelbudskabet til Sandhed.

De magiske Bogstaver i Skyerne deroppe virkede som en Trolddom — selv gamle Mænd, der vare fulgte med de Yngre, fordi de syntes, at de havde noget at hævne fra et langt, forspildt Liv, men som hidtil, vante til Skuffelser, havde stillet sig tvivlende til Sagens Udfald, følte deres Ungdoms Kræfter vende tilbage, saa sikkre vare de nu paa Seiren. Raske Drenge, som havde faaet fat paa nogle

Trommer, sloge Alarmmarsch — andre blæste Samlingssignaler — fra alle Kirketaarne kimede Klokkerne som paa en høi Helligdag, thi man havde opsøgt Kirkebetjentene og tvunget dem til at lukke Dørene op — hist og hér hørtes i nogen Afstand Lyden af Geværsalver.

Man løb til de Gader, der skulde spærres og begyndte strax at bygge Barrikader. Sporvogne, der vare standsede, da den elektriske Strøm ophørte, skubbedes under Hurraraab derhen og væltedes om paa Siden. Man sprængte Portene til Gaardene, og Tønder, Kasser, afrevne Døre, Karrer, Meubler, alt hvad man kunde faae fat paa, blev stablet ovenpaa hinanden, og i Mellemrummene stoppedes Dyner og Sengklæder, som man hentede oppe fra Husene — de skjælvende Beboere vovede ikke at gjøre Indsigelser overfor disse ophidsede Mennesker, men Ingen tænkte paa at plyndre, stadig blev der raabt: »I faaer Erstatning, naar vi har seiret!«

I en Sal paa Raadhuset var Bevægelsens Ledere samlede, en Snes Mennesker ialt: et Dokument, hvorved den sociale Republik erklæredes for indført, var just bleven underskreven, idet Johan Kurt, Konrad Stufe og tre andre havde overtaget Stillingen som en Slags foreløbig Velfærdskomité og derefter

vare blevne hyldede af de øvrige Tilstedeværende. Man var nu ifærd med at tage Kopier af Proklamationen, for at den strax kunde blive omsendt til Trykkerierne og findes i Bladene imorgen tidlig.

Udtrykket i Johans Ansigt var i denne Nat præget af dyb Alvor, men han følte sig fuldstændig tryg: alt var forløben efter Ønske, og naar Arméen imorgen stod overfor et *fait accompli*, vilde den sikkert bøie sig for Kjendsgjerningerne, ligesom Landet i det Hele.

Da kommer en bleg, forpustet Mand løbende op ad Raadhusets Trapper og bringer det Budskab, at under Stormen paa Slottet, hvor man vilde bemægtige sig Kongefamilien, var pludselig en stor Militairstyrke kommen tilsyne — de Tropper, der vare dragne bort fra Byen om Morgenen, maatte hemmeligt være vendt tilbage — og da man desuagtet forsøgte at trænge frem, blev der givet Ild. Man besvarede denne, og Mange var faldne paa begge Sider, men endelig maatte Mængden vige for Soldaternes velrettede Skud og flygte — »det lykkedes os derfor ikke at sikkre os Kongens Person,« hed det tilsidst.

Johan bed sig i Læben, thi dette var saa at sige Hovedbetingelsen for, at Sagen kunde føres igjennem.

Strax efter kom andre Ilbud, der alle bragte

daarlige Efterretninger: baade ved Arsenalet, ved Rigsbanken og de andre offentlige Bygninger var det gaaet paa samme Maade som ved Slottet — overalt var man truffen paa en vel forberedt Modstand, der umuliggjorde en Gjennemførelse af Opgaven. »Mine Folk gik tappert paa ved Arsenalet,« sagde den Fører, der havde ledet Angrebet hér, med en kummerfuld Mine, »for vi vidste jo, hvor vigtigt det var, at vi fik fat i Vaabnene, men hvad var der at gjøre: pludselig aabnede de Portene, og bag dem stod ladte Kanoner, som de kjørte frem og affyrede paa vore Folk — hvert Skud meiede hele Bunker ned — det var en Ynk at se paa med alle de unge Mennesker — et Par Gange forsøgte de at storme frem, men det gik ikke, de maatte give tabt.«

Johan greb sig til Panden: hvad var dette — hvordan gik det til, at den saa nøie beregnede Plan krydsedes paa alle Punkter —?

»Jeg kommer snart igjen — jeg vil blot ud for at se, hvordan Sagerne stiller sig,« raabte han til de Andre, greb sin Hat og ilede ned ad Trappen, ud paa Torvet.

»Endnu staaer Tegnet, under hvilket vi skal seire, høit deroppe,« tænkte han, idet han kastede Blikket mod Himlen, hvor de glødende Bogstaver forkyndte, at Frihedens Time var kommen — men i det samme

standsede han, greben af en Følelse næsten som Forfærdelse, thi Skriften saaes med Et at fare frem og tilbage over Himlen i uregelmæssige Sving, og i næste Nu var den borte, slukt — der var sort og taust, hvor den nylig talte.

For Johan betød denne uforklarlige Begivenhed et ondt Varsel, men her var ingen Tid til at gruble, og han skyndte sig derfor videre. Maanen var kommen frem paa den modsatte Kant af Himlen og kastede sit blege Lys over den mørke By, hvor Kampen endnu var i fuld Gang: fra alle Sider lød Skud, oppe ved Enden af Torvet saae han Flygtninge styrte afsted i vildt Jag, hist og hér røbede et rødt Skjær, at der var udbrudt Ild, og Brandmændene kom under hæftig Ringning farende gjennem Gaderne paa deres Sprøiter, beredte til at opfylde deres Pligt midt under Tumulten.

Ad en Sidegade vilde Johan søge at naae hen til én af Barrikaderne, men nye Skarer af Flygtninge standsede ham og rev ham med tilbage. Folk, han kjendte imellem dem, fortalte aandeløst, at kort efter at Kampen var begyndt mod det fra Kasernen kommende Militair, havde der i den modsatte Ende af Gaden viist sig en større Troppestyrke, som faldt dem, der stred paa Barrikaderne, i Ryg-

gen. En kort Tid havde man kjæmpet med to Fronter, men Ilden havde været for morderisk — en Del var det lykkedes at undslippe gjennem Sidegaderne, de Andre maatte overgive sig.

Johan søgte op i en Gadedør. Dér stod han et Øieblik og stirrede som forstenet paa denne Skare, der løb blindt afsted, greben af Panik, kastende Vaabnene fra sig for at kunne løbe saa meget desto hurtigere. Han bøiede Hovedet i dyb Smerte, thi han var sig sit uhyre Ansvar fuldt bevidst: han havde erklæret Øieblikket kommen til Handling — og nu den hele Bevægelse knust — det var jo som skeet ved Trolddom!

Endelig samlede han sig: det gjaldt hurtigst muligt at underrette Lederne paa Raadhuset om, at Slaget var tabt, og Flugt den eneste Udvei — Flugt ud af Landet for derfra at forberede en ny Reisning.

Han ilede afsted. Da han naaede Raadhuspladsen, laa den atter i fuld Belysning — Undertrykkerne vare aabenbart atter komne i Besiddelse af Elektricitetsværkerne og havde sat disse i Virksomhed. Nogle Kompagnier Soldater vare allerede under Opmarsch — han saae deres Bajonetter blinke i det hvide Skjær og gav sig til at løbe.

Hurtigt naaede han Salen, hvor hans Fæller

ventede ham uden ret at vide, hvad de skulde gribe til — der herskede stor Forvirring, Nogle sad sammensunkne paa deres Stole, Andre talte hæftigt i Munden paa hverandre med blege Miner og brændende Øine.

Alle ilede de Johan imøde, da han traadte ind — hvad nu?

»Vi er forraadte — hurtig herfra!« raabte han. »Vi maa søge en Bagdør, thi Tropperne vil snart have omringet Bygningen —«

»Jeg mener, at vi skal blive, falde med Ære!« lød det fra Konrad Stufe, idet han slog sin Haand haardt i Bordet.

»Mine Venner,« svarede Johan, »I veed, at jeg ikke er feig, men vi skylder vort Parti og vor Sag at frelse Livet for senere at kunne komme tilbage og gjøre denne Ulykke god igjen — afsted!«

»Du har Ret — afsted!« udbrød nu ogsaa Konrad Stufe, og man ilede bort, ned ad en smal Bagtrappe, men et Blik gjennem Vinduet fra Korridoren i Stueetagen viste, at Infanteri stod opstillet derude paa langt Geled for at opsnappe enhver Flygtende.

Derfor videre til Enden af Bygningen — hér vare imidlertid Tropperne allerede ifærd med at trænge ind.

»Saa tilbage til Salen!« raabte Johan. »Lad

os modtage Tyranniets Haandlangere med Værdighed.«

Da de vare naaede derop, toge de Plads om det store Bord med det grønne Klæde, hver i sin høiryggede Stol, og saaledes sad de, blege og tause, da en Oberst i Spidsen for en Afdeling Militair rev Døren op og traadte ind.

»Grib dem!« raabte han til sine Folk, men disse tøvede, studsende overfor de ubevægelige Skikkelser ved Bordet.

»Grib dem!« kommanderedes der atter.

Johan reiste sig, og vendt mod Soldaterne udtalte han:

»Vi er det souveraine Folks udkaarne Førere, og den, der lægger Haand paa os, gjør sig skyldig i Høiforræderi — glem ikke, unge Mænd, at I selv er Sønner af dette Folk!«

»Grib dem!« lød det for tredie Gang fra Obersten, og ængstede af hans brølende Stemme, der rungede gjennem Salen, styrtede Mandskabet frem og bemægtigede sig de Tilstedeværende.

I lukkede Vogne bleve de hver for sig kjørte til Fængslerne. —

— Endnu høres af og til Skrig og Skud, men efterhaanden døer Larmen hen, og der bliver Ro. Henad Morgenstunden begiver Rudolph sig dødtræt fra Krigsministeriet, hvor

han har tilbragt Natten, til sit Hjem. Idet han forlader Automobilen, han har benyttet, og træder ind i Haven, opdager han ved Morgendæmringens svage Skjær nogle Soldater af Garden liggende paa Trappen op til Villaen. Det er Vagten, man har sendt ham til Beskyttelse. Han troer, at de sover, men seer i det samme, at en Blodstrøm fra Trin til Trin langsomt risler ned i Gruset. Hurtigt iler han op — Døren er aaben, alt kastet hulter til bulter, Huset gjennemsøgt fra øverst til nederst — og ved Indgangen til hans eget Værelse ligger Grethe, hans gamle Pige, udstrakt paa Gulvet, død, med kløvet Hoved — hendes Fingre ere endnu krampagtig knugede om en Jernstang, som hun i Skyndingen har grebet for at forsvare sin Herres Bolig — hun er død paa sin Post!

Rudolph, hvis Sjæl under alle denne Nats Rædsler ligesom har været stivnet i koldblodig Pligtopfyldelse, gribes hér af en nerveus Hulken, og han knæler ned for at trykke et Kys paa hendes trofaste Haand.

Da Solen stod op, fandt den Byen, der strax var bleven erklæret i Beleiringstilstand, sælsomt forandret. Ude i Forstæderne var der stille som paa en Helligdag og næsten

ingen Mennesker paa Gaden. Enhver, der havde deltaget i Oprøret, holdt sig hjemme, indelukket, skjælvende af Frygt for at blive dragen med ind under de Massearrestationer, der fandt Sted i dette Øieblik — haabløst stirrende hen for sig sad Arbeideren mellem sin Hustru og sine Børn — den Følelse, der mest opfyldte ham, var Forbittrelse mod Førerne, der saa sikkert havde lovet ham Seir. Inde i selve Byen var man ifærd med at fjerne de opbyggede Barrikader, Lig af Faldne bleve i Læssevis kjørte bort, Haardtsaarede samlede op for at bringes til Hospitalerne. En hel Styrke var ifærd med at vaske og skylle Gaderne, for hurtigt at fjerne Blodet, der ligesom skreg mod Himlen, fordi det var Medborgere og Landsmænd, der havde udgydt det. Bortkastede Vaaben saaes spredte overalt — af og til lød en Patrouilles taktfaste Skridt eller Trampen af en Kavalleriafdelings Heste — Vinduer aabnedes, og Mænd og Kvinder stak Hovederne ud, forsigtigt speidende til alle Sider: blege og forvaagede saae de ud, Ingen i hele Hovedstaden havde denne Nat faaet Søvn i sine Øine.

Og Sult led man, thi Bageriarbeiderne havde været med i Nattens Kampe, og Brød var derfor ikke til at opdrive. Ogsaa Typograferne vare udeblevne fra Trykkerierne, og Aviserne

maatte derfor nøies med at udsende Løbesedler, der indeholdt en kort Beretning om det Forefaldne, samt en Proklamation fra Kongen. I denne opfordredes Borgerne til Lovlydighed og Ro, idet betydningsfulde Reformer tillige bleve stillede i Udsigt snarest muligt.

Ved Nitiden samme Morgen sad Olga ved Vinduet i Johans Leilighed med en saadan Løbeseddel i Haanden. Pigen havde hentet den til hende for lidt siden, og med feberagtig Iver havde hun kastet sig over den — saa sukkede hun dybt, befriet, thi der stod, at Rudolph var uskadt. Hun havde vaaget den hele Nat, lyttet til Skydningen, været i den yderste Spænding, og var nu ved at segne ned fra Stolen af Træthed, men tillige fyldte en besynderlig Exaltation hendes Sjæl: ja, hun vidste det, at hun havde alle disse Menneskeliv, der stode omtalte dér i Løbesedlen, paa sin Samvittighed, men hun havde havt en høiere, betydningsfuldere Opgave, og den var løst! Forestillingen herom fik hendes Øine til at lyse, men overfor alle andre Ting følte hun samtidig en Ligegyldighed, en Kulde, en Villieløshed, der skræmmede hende selv — Strømme af Blod klæbede ved hendes Hænder, men hun brød sig ikke derom — Johan

var fængslet: ja, det havde hun jo forudseet som en nødvendig Følge af sin Handlemaade — skulde den Ene frelses, maatte den Anden offres, derved var intet at gjøre —

Olga havde ikke læst Løbesedlen tilende og kastede atter Blikket i den — nederst stod der: »At dette forbryderiske Forsøg paa en Statsomvæltning saaledes mislykkedes skyldtes, efter hvad vi erfarer, detaillerede Oplysninger, der ved et heldigt Tilfælde vare komne Regjeringen i Hænde.«

Skjøndt hun lige siden sin Gang til Rudolph igaarmorges havde været sig den Fare fuldt bevidst, hvori hun var stedt, følte hun sig saa sjæleligt medtagen, at hun end ikke havde tænkt paa at forsøge at frelse sig — men nu foer hun op med Et og saae sig forvildet om: Selvopholdelsesdriften var vaagnet hos hende.

For at blive alene kaldte hun paa Pigen og sendte hende i et Ærinde til den anden Ende af Byen. Saa samlede hun med hastige Hænder de nødvendigste Klæder og pakkede dem i en Haandkuffert tilligemed nogle Papirer. Hun eftertalte sine Penge og fandt, at hun havde nok til en længere Reise. Allerede var hun ifærd med at sætte Hatten paa Hovedet — da ringede det.

Olga kom til at ryste, men tog sig hurtig sammen — det var formodentlig Postbudet

— han pleiede at komme paa denne Tid i Eiendommen — maaske et vigtigt Budskab fra Rudolph —

Blodet steg hende i Kinderne, og hun ilede gjennem Entréen for at lukke op.

Udenfor stod Max Uttenbach.

Han saae ud som en Død, saa bleg var han, hans Skikkelse udtæret og elendig, Haaret voxede vildt om hans Hoved. Den venstre Arm bar han i Bind, og han maatte støtte sig mod Væggen for ikke at segne om.

»Max!« udbrød Olga skrækslagen.

»Er Du alene —?« spurgte han og traadte ind — Stemmen var fast nok trods hans Svaghed, og hans Blik hvilede saaledes paa hende, at hun veg baglænds, holdende Hænderne afværgende op for sig.

Idet hun naaede Dagligstuen, foer den Tanke hende gjennem Hovedet: maaske aner han intet om din Brøde — kommer blot for at søge et Fristed — derfor rolig — rolig!

»Hvor Du dog seer syg ud, Max!« sagde hun. »Kom og sæt Dig i denne Stol — hvordan har Du turdet vove Dig ud af dit Skjul?«

Hun vilde tage ham under Armen for at støtte ham, men han unddrog sig ved en hurtig Bevægelse hendes Hjælp.

»Den medicinske Student, jeg boede hos,« sagde han, »blev arresteret imorges — jeg

havde min Seng i et Hul under Taget, som Politiet ikke opdagede — en Liste over Anarkisterne er falden i deres Hænder, og paa den stod ogsaa min Vens Navn — der har været Forræderi med i Spillet, skal jeg sige Dig, det fortalte min Ven mig, da han sént paa Natten kom hjem fra Barrikaderne, hvor han havde kjæmpet som en brav Karl.«

Max hævede Stemmen ved de sidste Sætninger og stirrede paa Olga.

»Forræderi —?« stammede hun.

»Ja, og man veed ogsaa Navnet paa Forræderen — eller rettere Forrædersken. Men det er sandt, lad mig faae det Papir, jeg engang gav Dig, som indeholder Hemmeligheden ved Luftspeilings-Opfindelsen — jeg kunde se Skriften paa Himlen inat gjennem mit Tagvindue, og jeg var stolt af, at det var mig, der havde skrevet de Ord, under hvilke vort Parti skulde seire, men saa paa én Gang begyndte Bogstaverne at fare frem og tilbage, og strax efter var de borte — veed Du, hvoraf det kom? Det var Politiet og Militairet, som endelig fik stormet det Hus, hvor Apparatet fandtes, og ødelagde det, sønderbrød det — mine Venner havde hemmeligt bragt det derhen, efter at have laant det hos Edvard Haine uden at spørge derom, for det skulde jo bru-

ges den store Oprørsnat — de forsvarede sig tappert, men blev tilsidst overmandede.«

Olga gik hen til sin Kuffert og rakte ham en Konvolut.

»Her er Papiret,« hviskede hun — Tænderne klapprede i hendes Mund, i den Grad fyldte hans Ro hende med Rædsel.

»Giv mig en Tændstik — saadan — Ingen skal mere faae Glæde af dén Opfindelse.«

Han havde aabnet Kakkelovnen, antændt Papiret og iagttog nu, hvorledes Ilden langsomt aad sig frem igjennem det og forvandlede det til sort Aske. Pludselig sprang han imidlertid hen, greb Olga i Armen og rev hende ind i Stuen — han havde opdaget, at hun vilde flygte ud gjennem Kjøkkenet.

»Nei Du, jeg har noget mere at tale med Dig om,« sagde han, idet han lukkede de to Døre til Værelset af og gjemte Nøglerne hos sig. »Men først maa jeg se Papiret dér tilintetgjort,« tilføiede han og gik atter hen til Kakkelovnen, hvor han mumlede: »At det skulde ende saadan — det var dog en smuk Opfindelse — jeg har ikke faaet sovet ret meget siden Saaret her i Armen, Kuglen kunde ikke tages ud, der kom Betændelse til, og jeg har lidt meget, men altid glædede jeg mig til dette Ene, at Folket skulde seire under det

Tegn, jeg skrev paa Himlen — — saa, dér brændte den sidste Stump af Papiret.«

Langsomt vendte han sig nu mod Olga, og idet han stak Haanden i sin Frakkelomme, sagde han:

»Veed Du, Olga, hvorfor Folket ikke seirede?«

Hun løb hen, kastede sig ned, omfavnede hans Knæ og hviskede stønnende:

»Naade!«

»Du tilstaaer altsaa?«

»Ja!«

Han nikkede til hende med mørk Mine:

»Godt! Du er ikke som andre Kvinder, Olga, der vilde prøve paa at lyve sig fra dette — derfor holdt jeg saa meget af Dig — men det nytter Dig ikke, at Du stirrer paa mig med dine smukke Øine, for Du skal dø nu — sammen med mig — Du husker nok Eden, Du svor: »svigter jeg, fælder jeg derved min egen Dødsdom, sikkert og uigjenkaldeligt« — husker Du den?«

»Ja — men skaan mig —!«

»Umuligt! Endnu blot Et: hvorfor forraadte Du os til denne Reinfeldt — havde han fordreiet Hovedet paa Dig?«

Olga tav.

»Svar!« raabte Max hæftig. »Tal Sandhed i din Dødsstund, Pige!«

»I vilde myrde ham, og jeg syntes, det var Synd.«

»Naa saadan,« udbrød Max med et bittert Smil. »Jaja, det vil gjøre mig Sagen lettere.« Han trak en Revolver af svær Kaliber op af Lommen og tilføiede: »Jeg nænner ikke at ødelægge dit skjønne Ansigt med et Skud — jeg vil ramme dit Hjerte.«

Pludselig sprang Olga op fra sin knælende Stilling og saae stivt paa ham:

»Hvor jeg dog er dum, at jeg vakler i dette Øieblik — hvad venter der mig andet end Kvaler og Skuffelser — jeg burde være Dig taknemmelig, at Du vil befri mig — uden ham, som jeg elsker, fordi han staaer himmelhøit over alle jer Andre, har Livet intet Værd for mig — dræb mig kun, jeg er beredt!«

I den yderste Ophidselse rev hun sin Kjole op, blottede Barmen og pegende under det venstre Bryst raabte hun:

»Hér — men skynd Dig!«

Han tøvede et Øieblik, stirrende paa hende.

»Kvinde — Kvinde,« mumlede han med en Lyd, der lignede en Hulken, »hvor kunde Du være saa slet at forraade vor Sag?«

»Pin mig ikke — skynd Dig —!«

»Saa tag din Straf!«

Der lød et Skud og strax efter ét til — han

havde knust sit Hoved med en Kugle. Da Pigen kom tilbage, fandt hun to Lig.

Samme Dags Eftermiddag sad Rudolph paa sit Kontor oppe i Regjeringsbygningen, fordybet i sit Arbeide. Han havde sagt, at han ikke vilde forstyrres, men Tjeneren i Forværelset bankede ikke desto mindre paa, idet han meddelte, at en Hr. Haine fra Amerika absolut maatte tale med ham.

»Lad ham komme,« sagde Rudolph, idet han med et Suk lænede sig tilbage i Stolen, næsten glad over Afbrydelsen: de mange beskrevne Ark foran ham, Bunkerne af Dokumenter, der laa opstablede rundt om ham, røbede noksom, hvilket Arbeide Øieblikket krævede af ham.

Døren gik op, og Edvard Haine traadte ind. Det Friskfyragtige, der tidligere havde været eiendommeligt for ham, var idag ganske forsvunden — han saae slunken og bedrøvelig ud. Ærbødigt bukkende nærmede han sig og sagde:

»Reiser med Aftentoget bort herfra — vilde gjerne først takke Deres Excellence, fordi De reddede mig —«

Rudolph, der følte Medlidenhed overfor denne knækkede Matador, rakte ham god-

modig Haanden, bad ham tage Plads og svarede:

»Ja, jeg hørte jo imorges, at Politiet havde arresteret Dem, fordi man vidste, at det under Revolten benyttede Luftspeilingsapparat tilhørte Dem —«

»Man har stjaalet det fra mig,« klynkede Haine, »misbrugt det paa den skjændigste Maade —«

»Det havde De jo fortalt mig, da De var hos mig sidst, og desuden kjendte jeg Dem nok til at vide, at De ikke hørte til mellem de Revolutionaire — derfor gav jeg Ordre til at løslade Dem. Hvordan gaaer det Dem ellers?«

»*It is all up the flue with me,*« svarede Haine i en ynkelig Tone, »men nu flygter jeg tilbage til Fristaterne — maa jeg bede om vor store Republik, dér kan man dog som Kapitalist tage for sig af Retterne i Fred — hér er det et rént Helvede: hele Morgenen har jeg rystet i Fængslet, for at de skulde komme og slæbe mig til Skafottet med det samme, og næppe kommer jeg ud, før jeg af et Middagsblad seer, at Max Uttenbach imorges har dræbt Olga Rauf og sig selv.«

»Ja, jeg læste en Beretning om denne Bloddaad.«

»Hun var en mærkelig Pige,« udbrød Haine.

»Ja, denne Katastrofe maa da ogsaa have gjort et stærkt Indtryk paa Excellencen.«

Rudolp saae uforstaaende paa ham og svarede:

»Som alle slige Tragedier —«

»*I beg your pardon,* Deres Excellence veed ikke, at Olga Rauf var identisk med den Miss Trimming, jeg i sin Tid anbefalede til Dem — Trimming var hendes rigtige Navn.«

»Nei, dét vidste jeg ikke,« udbrød Rudolph, idet han foer sammen af Overraskelse og Sindsbevægelse.

Der opstod en Pause. Endelig sagde han, medens han hastig lod Haanden glide hen over sine Øine:

»Ja, De har Ret, Mr. Haine, hun var en mærkelig Pige, og hun vil næppe blive dømt saa haardt efter de guddommelige Love, dér hvor hun kommer hen, som hvis vi Mennesker skulde have fældet Dom over hende — men,« han reiste sig, »nu maa jeg byde Dem Farvel, thi jeg har et stort Arbeide for mig.«

Haine reiste sig og svarede:

»Ogsaa jeg faaer travlt — vender tilbage til Amerika som en udplyndret Mand — alt, hvad jeg eiede, offret paa Startningen af dette fordømte Luftapparat, som nu ligger knust i tusinde Stykker — noget skriftligt om Hemmeligheden existerer heller ikke — jeg har i

de sidste Timer ved Politiets Hjælp undersøgt baade hans og hendes Hjem — heller ikke ved Visitationen af deres Lig fandtes noget Papir — alt er tabt!«

»Mon det ikke var fortjent, Mr. Haine? Var den Idé ikke for dristig at ville benytte Himlen som Reklameavis — De har fortørnet Gud, og ham troer De jo dog paa, hørte jeg, den første Gang jeg var sammen med Dem hos Wilners.« Lidt Ironi laa bag Ordene.

Haine, der under sine nuværende vanskelige Forhold var bestemt paa at benytte ethvert Hjælpemiddel til at komme frem, som maatte vise sig, svarede hurtigt:

»*Yes*, ham troer jeg paa, stoler jeg paa — *God is with me, he will help me!*«, og som om han havde hentet ny Kraft fra denne fromme Betragtning, tilføiede han energisk: »Det skal ikke vare længe, inden jeg igjen har tjent Penge — *never say die* — *good bye!*«

og med en Pils Hurtighed var han ude ad Døren. —

Den uventede Meddelelse, Rudolph hér havde modtaget om Olga, gjorde det stærkeste Indtryk paa ham, og længe sad han i dybe Tanker. Da hun havde afvist hans Tilbud om Beskyttelse, havde han troet hendes Ord om den Fare, der truede hende, overdreven — og nu var hun død — død for hans Skyld.

Mindet om hende vakte i dette Øieblik en egen høitidelig Stemning hos ham, hendes Navn stod som omgiven af en Glorie, thi hun havde ved sin selvopoffrende Gjerning frelst Fædrelandet fra en langvarig, blodig Borgerkrig — over hendes Grav vilde han reise en mægtig Mindesten, og paa dén skulde der staa de Ord: Hun døde som en Martyr.

Endnu medens Rudolph var hensunken i disse alvorsfulde Tanker, bankede det atter, og Tjeneren meldte Hs. Excellence Krigsministeren.

Arnold v. Bruck traadte ind, iført sin militaire Uniform. Rudolph reiste sig og saae paa ham med et spørgende Blik — deres Hilsen var lidt stiv, og de vexlede ikke Haandtryk.

»Byen er rolig — det er i Anledning af Frøken Wilner, jeg kommer —«

»Er der skeet noget —?« Rudolphs Mine var fuld af Ængstelse.

»Der er skeet det, at Frøken Wilner nu endelig efter Hjernerystelsen fuldstændig er kommen til sin Bevidsthed. Lægerne mener hende udenfor al Fare, men hun føler sig — som rimeligt er — meget svag og nærer derfor selv den faste Overbevisning, at hun skal dø. Da jeg for lidt siden talte med hendes Fa'er, havde han den Bøn fra hende til os

Begge, om vi vilde aflægge hende et Besøg — er det Dig beleiligt?«

»Naturligvis — under disse Omstændigheder maa alt andet vente,« svarede Rudolph hurtigt og gjorde sig istand til at følge med.

Grevens Vogn holdt nedenfor, og de vare snart ved Hospitalet. Det elektriske Lys var allerede tændt i de lange Gange, som de skulde passere for at komme til Helgas Værelse — uvilkaarligt dæmpede de deres Skridt, thi bag hver af disse Døre laa der Saarede, stakkels vildledte Mennesker fra Revolten sidste Nat, og ofte trængte en sagte Jamren ud til dem.

Endelig naaede de Maalet. Den vagthavende Sygepleierske mente, at Frøken Wilner maaske var for træt, thi Hendes Majestæt Dronningen var for et Par Timer siden uventet indtruffen og havde opholdt sig en længere Tid hos Patienten. Imidlertid gik hun ind for at spørge og bragte strax efter den Besked, at de Herrer vare velkomne.

I en Jernseng, der stod midt i Værelset med Hovedenden mod Væggen, laa Helga, voxhvid i Ansigtet, med det sorte Haar samlet under en lille Kappe og en stærk Glands i de mørke Øine. Hun vinkede dem imøde, da de traadte ind, og Rudolph syntes, at der var noget mærkeligt forklaret i hendes Smil.

»Undskyld, at jeg har uleiliget Dem,« sagde hun med sagte Stemme, »der staaer en Stol paa hver Side af Sengen — tag den tilhøire hér, Hr. Reinfeldt, og De, Hr. Greve, den dér — saadan. Jeg har hørt, Hr. Reinfeldt, at De stadig har ladet spørge til mig, og De veed altsaa, hvad der skete mig hin frygtelige Morgen — Gudskelov, jeg erindrer det kun som en Drøm, som noget saa virkeligheds-fjernt, at Mindet om det næsten intet Indtryk gjør paa mig. Men jeg er bleven meget syg deraf, og jeg skal dø — ja, jeg veed, hvad De vil sige, Hr. v. Bruck: »Lægerne!«, men jeg føler bedre end Lægerne, hvor svag jeg er, mine Kræfter svinder, den sidste Livsgnist vil snart slukkes.«

»Saadan maa De ikke tale,« udbrød Arnold, »opgiver man Modstanden mod sin Sygdom, bliver den let den stærkeste.«

»For mig er der intet Haab, det føler jeg — men denne Tanke fylder mig slet ikke med nogen Skræk: Jeg troer paa en algod Gud, der vil modtage mig med aabne, barmhjertige Arme — der vil tilgive mig, fordi jeg oprigtig har angret min Syndefuldhed.«

»Ak, Frøken Helga, De har vist ikke mange Synder paa Deres Samvittighed,« sagde Rudolph.

»Jo, kjære Hr. Reinfeldt, og det er netop

for dog at lette mit Hjerte paa ét Punkt, at jeg har bedt Dem besøge mig. Der er nemlig en Ting, som jeg har grublet over mere end over noget andet, siden jeg begyndte at komme til Bevidsthed igjen: jeg har det bestemte Indtryk, at jeg mod min Villie har skilt de to Herrer fra hinanden — jeg veed, at De tidligere var fortrolige Venner, men Forholdet imellem Dem har i den senere Tid forekommet mig som mere og mere kjøligt, og dette vilde jeg nødig være Skyld i — har jeg ikke Ret!«

»Jeg forstaaer ikke — jeg er mig ikke bevidst —« begyndte v. Bruck usikker, og samtidig sagde Rudolph:

»Vi arbeider fortrinligt sammen i Ministeriet.«

»Jo, jeg har Ret,« fortsatte Helga, idet hendes Øine gled fra den Ene til den Anden, »jeg kan se paa Dem Begge, at jeg har Ret. Hvis De vil have, at jeg skal dø rolig, saa ræk hinanden Haanden og siig høitideligt, at De vil være Venner som før, rigtige Venner.«

»Jeg har ikke noget derimod,« udbrød Rudolph hurtigt.

»Jeg heller ikke,« svarede Arnold,

og idet de reiste sig, vexlede de Haandtryk over hendes Seng — hun løftede sin lille, hvide Høire op og lagde den over deres.

»Tak — nu er jeg glad og beroliget,« sagde hun sagte, da de atter havde taget Plads. »Men der er én Ting til —« hendes Øine fyldtes med Taarer — »jeg vil gjerne have, at de rigtig skal forstaa mig begge To, naar jeg nu snart skal dø: De er saa fin og nobel en Person, Hr. v. Bruck, saa ædel i Deres Tankegang, at jeg altid har følt mig draget stærkt til Dem, men jeg kunde alligevel aldrig blive klar over mig selv. Da jeg nu ved min Opvaagnen erfarede, at det var Dem, der havde frelst mit Liv og min Ære, var min første Tanke den, at for Fremtiden burde alle mine Følelser tilhøre Dem — men der var noget i mit Indre, som stod imod, og med Et faldt som et Lys i min Sjæl: jeg forstod, at naar jeg ikke forlængst havde givet Dem mit Ja, var det, fordi jeg elskede en Anden —«

»Og denne Anden,« udbrød Arnold og reiste sig, »er Rudolph Reinfeldt! Jeg har længe anet det — der var noget i den Maade, hvorpaa De altid spurgte om ham, der røbede det —«

»Mig —?« udbrød Rudolph og stirrede paa Helga i den høieste Spænding.

»Ja, Dig!« svarede Arnold. »Nuvel, saa træder jeg tilbage — jeg troer ikke paa Deres nærforestaaende Død, Frøken Wilner, jeg troer

tværtimod, at De er bestemt til at gjøre en Mand høist lykkelig hér paa Jorden. Det bliver ikke mig — altsaa, jeg gaaer og overlader Dig Valpladsen som den Seirende, Rudolph — uden Bitterhed! Giv mig Haanden, gamle Ven — saadan — og De, Frøken Wilner, Tak for de mange smukke Timer, De har skjænket mig — Farvel!«

Han var stærkt bevæget og skyndte sig ud.

»Er det sandt, hvad han sagde?« hviskede Rudolph med bævende Stemme.

»Ja, det er, Rudolph Reinfeldt! Nu forstaaer jeg mig selv, jeg har elsket Dem, saa langt jeg kan huske tilbage — men jeg troede ikke, De brød Dem om mig.«

»Og jeg har elsket Dem høiere end mit Liv lige fra hin fjerne Dag, da De første Gang traadte mig imøde med lang Kjole, og jeg pludselig opdagede, at De fra et Barn havde udviklet Dem til den yndigste Jomfru, Jorden nogensinde har skuet.«

»Men hvorfor talte De dog ikke i al den Tid?«

»Hvor dristig Tanken end var, troer jeg, at der foresvævede mig den Hensigt at bede Dem være min, dengang jeg efter mit lange Landophold kom tilbage til Byen, men den første, jeg talte med, var Deres Tante, Geheimeraad-

inde Rathen, og hun betroede mig, at De elskede Arnold v. Bruck.«

»Det ligner hende!« udbrød Helga med rynket Pande. »Stifte Ondt med sin Tunge var altid Tantes Kunst — for Tiden lader hun den spille i Pariser-Salonerne — blot hun vilde blive der med det samme!«

»Og Deres Tante citerede endvidere en Sætning, hun for nyligt havde hørt af Deres Mund, og som jeg bed saa godt Mærke i, at jeg endnu husker den ordret: »Man skal aldrig tro, hvad Mændene siger til En, naar man er en rig Arving, fordi Tanken om Ens Penge altid vil skimtes bagved —«

»Jamen det var jo ogsaa sandt — jeg var omsværmet af Beilere og léd og kjed af deres plumpe Forsøg paa at vinde mig.«

»Jeg var jo ogsaa en Beiler — om nu Deres Ord var møntede paa mig?«

»Hvor kunde De dog tænke saa ondt i Deres Hjerte?«

»De har Ret, det var ondt tænkt, naar man kjendte Dem — men forøvrigt forekom det mig, at De viste mig en vis Kulde ved min Ankomst?«

»Det var, fordi jeg var vred over, at De ikke forstod at læse i mit Hjerte. Jeg bildte mig ind, at der maatte være en anden, som De foretrak for mig, og da Mr. Haine fortalte

mig om den smukke Amerikanerinde, De havde taget i Huset, troede jeg alt forbi.«

»Ak nei, jeg har aldrig elsket nogen Anden end Dem,« udbrød Rudolph og trykkede et langt Kys paa hendes Haand, »og inderlig Tak, fordi De talte nu. Jeg har i den senere Tid været greben af et Mismod, der ofte har gjort det vanskeligt for mig at opfylde mine Pligter, fuldføre den store Opgave, jeg har paataget mig, men nu føler jeg min Energi og Kraft vaagne igjen, mit Mod, min Tillid til Fremtiden, og for alt det kan jeg takke Dem —«

»Siig Du til mig, Rudolph, jeg har i mine Tanker sagt Du til Dig i mange, mange Tider.«

»Ak, Helga, hvor Du gjør mig lykkelig — men hvorfor græder Du?«

»Jeg græder, Rudolph, fordi alt dette har givet mig en mægtig Lyst til at leve, og derfor bliver det nu saa tungt for mig at dø.«

»Men Du skal ikke dø, Helga!«

»Jo, Du aner ikke, hvor svag jeg er — nu maa Du ogsaa gaa, mine Kræfter er udtømte, men der er én Ting, jeg først vil bede Dig om: naar Du seer Dronningen —«

»Det kan ske endnu iaften, jeg skal til Konference paa Slottet, naar jeg gaaer hérfra.«

»Det var godt. Da Hendes Majestæt før var her, ak, saa god og kjærlig — hun har hver Dag ladet spørge til mig og vilde selv være kommen tidligere, sagde hun, hvis der ikke havde været alle disse Uroligheder — da hun var her, betroede jeg hende alle mine Sorger, fordi de fyldte mit Hjerte, saa det var nær ved at briste. Hun var saa mild og deltagende og spaaede mig, at alt nok vilde blive godt — derfor beder jeg Dig fortælle hende, at vi To nu har fundet hinanden. Men jeg er træt — kan ikke mere — kom imorgen saa tidligt som muligt — jeg haaber dog at faae Lov at se Dig en Gang til — Farvel, min Elskede —«

Hun lukkede Øinene, sagte kyssede han hendes Haand og listede sig bort efter at have kaldt paa Sygepleiersken. —

Trods v. Brucks beroligende Ord følte Rudolph sig ængstet ved den dybe Overbevisning, der laa i Helgas Tone, og han ilede derfor til Hospitalets Overlæge. Hér fik han imidlertid en Besked, der bortfjernede enhver Frygt:

»Deres Excellence kan være aldeles tryg, nu da vi er naaet saa langt. Strax man bragte mig hende, saae det ganske vist sort ud, det var næsten for meget af det Gode for hendes unge Hjerne: først Rædslerne ved Overfaldet

og saa et voldsomt Slag mod Brostenene, men hun har en sund og stærk Natur og stod det igjennem — inden to Uger haaber jeg at have hende paa Benene igjen.«

Med lettere Sind, end han i mange Tider havde kjendt det, kjørte Rudolph derpaa til Slottet. Kongen, der ventede ham i sit Arbeidskabinet, udbrød ved hans Indtræden:

»De seer saa oplivet ud, min kjære Reinfeldt — har De noget fornøieligt at berette — vi kan nok trænge til det.«

»Jeg kommer fra Frøken Wilners Sygeleie, Deres Majestæt —«

»Ja, jeg hører til min Glæde, at hun er i Bedring. Dronningen var hos hende idag — hun holder meget af hende og har tidligere jævnlig seet hende hos sig — det er en udmærket Dame —«

»Det er hun, og Deres Majestæt vil derfor forstaa min Lykke, naar jeg fortæller, at Frøken Wilner iaften har skjænket mig sin Haand.«

»Nei virkelig, kjære Reinfeldt — gratulerer — det vil glæde Charlotte at høre.«

»Helga bad mig netop om at bringe Hendes Majestæt dette Budskab.«

»Lad os saa strax gaa til hende,« sagde Kongen livligt og førte Rudolph gjennem de

kjendte Sale over til sin Gemalindes Gemakker. —

Dronningen sad med sit Haandarbeide, medens én af Hoffets Damer læste høit for hende — hun saae bleg, træt og nerveus ud, men smilede oplivet, da de To traadte ind. Efter at Hofdamen havde trukket sig tilbage, meddelte Rudolph, hvad der for lidt siden var foregaaet mellem Helga og ham, og han tilføiede, hvad Overlægen havde sagt.

»Aa Gudskelov!« udbrød Dronningen. »Jeg græd, da jeg sad hos hende, saa ulykkelig følte hun sig — hvor kan en Mand dog være saa tungnem, kjære Hr. Reinfeldt, at han ikke strax begriber det, naar en Kvinde elsker ham — nu vil hun snart blive rask og atter faae Farve i Kinderne.«

»Jeg kjender ogsaa En, der trænger til at faae Farve i Kinderne,« sagde Kongen, idet han lagde Armen om sin Gemalindes Liv, »en lille Stakkel, som i lang Tid ikke har havt en rolig Time. Men naar nu Reinfeldt har faaet sat Skik paa det Hele, saa tager vi os en lille Ferie, Charlotte. Vi finder os en afsides, vidunderlig Plet ved Middelhavet, og dér drager vi hen til Foraaret for at tilbringe nogle Maaneder — dér skal Du slet ikke være Dronning, men kun Dig selv, det vil sige: den bedste og kjærligste af alle Hustruer.«

Hun lagde Armene om hans Hals med Taarer i Øinene:

»Ak ja, Otto, det vil blive deiligt — den sidste Tid har næsten været for tung for mig.«

Efter at have trykket et Kys paa hendes Læber vinkede Kongen ad Rudolph:

»Og nu til vor Gjerning!«

»Jeg troede, I vilde blive hos mig?« udbrød Dronningen.

»Nei, kjære Barn,« svarede hendes Gemal, »jeg vil selv med Reinfeldt gjennemgaa de Reformforslag, der senere skal forelægges Repræsentationen, og det er et stort Arbeide.«

»Jaja, Otto, saa maa I have Lov til at gaa,« sagde hun smilende, »nu har jeg jo ogsaa faaet Middelhavet at tænke paa.«

XI

SAMTIDIG med Revolten i Hovedstaden var der ogsaa udbrudt Uroligheder i Provindserne, der dog hurtigt bleve kvalte. Det var, som havde hele Landet været Gjenstand for en vulkansk Katastrofe, stærke Jordskjælv rystet det fra den ene Ende til den anden, og Hovedstaden dannet Krateret, hvorigjennem den egentlige Eruption fandt Sted — nu syntes Krateret udbrændt!

Og Folket aandede lettet ved denne Bevidsthed. I en lang Periode havde Luften været svanger med truende Ulykker. Al Foretagsomhed var derved bleven hæmmet, al Tillid bortveiret, al Forretningslyst tilintetgjort. Nu vaagnede man til ny Virksomhed, i de brede Lag fødtes der en Tryghedsfølelse, der bredte Tilfredshed overalt, og Mand og Mand imellem drøftede man det Spørgsmaal, hvorledes det var muligt, at et Land, der ved sine Rigdomskilder, sin Befolknings Art, sit Klima og sin Kultur havde alle Betingelser for at blive et

af de lykkeligste paa Jorden, at det gjennem Aartier skulde oprives og svækkes ved indre Stridigheder, Broderkrig. Selv blandt Arbeiderne fornam de tænkende og besindige den tilbagevendende Følelse af Fred og Orden som en Velgjerning, og de grebe glade til deres Murské eller deres Høvl, idet den senere Tids Begivenheder stode for dem som en Slags Delirium — et Vanvid, der havde været over dem. Alle Streiker og Lock-outer hørte op som efter en stiltiende Aftale, Fabrikernes Skorstene begyndte atter at udsende deres Røgskyer, Liv og ivrig Virksomhed var vendt tilbage, hvor man saae hen.

Med denne Stemning i Befolkningen som Rygstød følte Rudolph sig stærk under Foranstaltningerne til at sikkre Landet en gunstig Fremtid, og hans personlige Følelse af Lykke gjorde ham Arbeidet let — Helga havde nu opgivet enhver Forestilling om at skulle dø og længtes kun efter at blive udskreven fra Hospitalet for at kunne leve ved hans Side.

Forinden han foretog videre Skridt, lod han imidlertid den tidligere Ministerpræsident kalde til sig, og Karl Schmidt kom. Hans Udtryk tydede paa Træthed og Modløshed, han saae ud som den, hvis Skib er strandet, og som har mistet alt, hvad han eiede.

Efter at de to Herrer havde taget Plads, sagde Rudolph:

»Jeg anseer det for min Pligt, inden jeg skrider til de dybtgaaende Reformer, der paatænkes, endnu at gjøre et Forsøg paa at opnaae en mindelig Ordning, og derfor vil jeg tillade mig at spørge Dem om en Ting, Hr. Schmidt.«

»Jeg er til Tjeneste.«

»Jeg gaaer ud fra, at De misbilliger alt, hvad der er skeet fra Oppositionens Side i den senere Tid?«

»Ja.«

»Men havde De nu ikke forudseet disse Ulykker som en nødvendig Følge af Deres egen, gjennem saa mange Aar drevne socialistiske Agitation?«

»Nei, jeg tilsigtede en langsom og besindig Udvikling henimod vort store Maal, saaledes at vi tilsidst naaede det uden Voldsomheder — jeg havde ikke tænkt mig, at de urolige Hoveder i Partiet i den Grad skulde faae Overtaget.«

»Nu er det, at jeg vil rette et meget alvorligt Spørgsmaal til Dem paa Hans Majestæt Kongens og mine egne Vegne. De har jo stor Indflydelse paa en Del af Deres Meningsfæller, og De kjender nøie Situationen i Arbeidernes Leir: hvis jeg nu fratræder som Mi-

nister og atter lægger Tøilerne i Deres Hænder, vil De saa høitideligt love at paavirke Deres Parti saaledes, at de nye Valg til andet Kammer, der snart skal finde Sted, faaer et gunstigt Udfald, hvilket atter vil sige, at andet Kammer faaer en saadan Sammensætning, at den parlamentariske Strid ikke blusser op igjen, saasnart det er traadt sammen, og derved paany styrter Landet i Ulykke?«

»Nei, det tør jeg ikke love af den simple Grund, at det første, jeg vilde og maatte foretage mig, naar jeg atter kom til Roret, var at løslade af Fængslerne de mange arresterede Førere, og disse vilde Arbeiderne selvfølgelig gjenvælge til deres Repræsentanter, netop fordi de havde vovet Livet for Arbeidersagens Skyld.«

»Vilde De ogsaa løslade dé Førere, der er grebne paa fersk Gjerning i vitterligt Oprør, og som derfor efter Loven har fortjent Døden?«

»Naar jeg staaer overfor en Forsamling af mine Meningsfæller, er der kun ét Synspunkt at anvende i dette Spørgsmaal: disse Mennesker havde en dyb Overbevisning om, hvad der var Folkets Ret, og de har kjæmpet for denne Overbevisning som for en hellig Sag — jeg billiger ikke deres Maade at tage Tingene paa, men jeg maa bestemt hævde, at de

fortjener Ros og Beundring — ikke Dadel — endnu mindre Døden!«

»Ja, saa kan vi slutte denne Samtale, Hr. Schmidt, og jeg maa træffe mine Foranstaltninger uden Deres Hjælp.«

Et Par Dage efter blev Senatet indkaldt til en overordentlig Samling ved et kongeligt Budskab, hvori det blandt andet hed:

I snart halvandet hundrede Aar har de europæiske Riger under idelige Uroligheder famlet sig frem for at finde en Statsform, hvorunder Statens Borgere kunde føle sig tilfredse. Da den frie Forfatning i sin Tid blev indført hér i Landet ved en Grundlov, mente man, at nu var Maalet naaet: indenfor denne Ramme maatte alle Samfundets Medlemmer kunne finde sig tilrette for stedse, og i Tillid hertil afgav jeg ved min Tronbestigelse et høitideligt Løfte om at ville overholde denne Forfatning. Jeg er mig bevidst ærligt at have holdt dette Løfte, men nu vil en Del af Folket selv s t y r t e F o r f a t n i n g e n o v e r E n d e: med et Attentat paa Kongefamilien som Forløber har man foranstaltet et blodigt Oprør Landet over, og det bebudes, at et nyt andet Kammer, valgt paa forfatningsmæssig Maade til Afløsning af det forrige, vil møde med ganske

samme Program: Senatets og derefter Kongedømmets Afskaffelse, det vil sige: Forfatningens Omstødelse og Udsigt til en endeløs indre Krig. Men alle rettænkende Borgere sukker netop efter Fred. Da det hér gjælder Landets hele Velfærd, og det kun kan frelses ved overordentlige Foranstaltninger, har jeg, sammen med mine ansvarlige Raadgivere, overveiet, hvilke Skridt der bør foretages under disse opløste, næsten fortvivlede Tilstande, og derefter besluttet følgende: Senatet, der blev hjemsendt samtidigt med, at andet Kammer opløstes, vil have at træde sammen, under Navn af Rigsforsamling, fjorten Dage fra Dato paa sædvanlig Sted og til sædvanlig Tid. For denne Rigsforsamling vil da, som eneste Udvei af det Uføre, hvori Landet befinder sig, blive indbragt Forslag til en omarbeidet Valglov. Hovedprincipet i denne bliver; at den almindelige Valgret bevares, men at de forskjellige Stemmer faaer forskjellig Vægt efter det Indskud i aandelig eller materiel Henseende, enhver Vælger præsterer til Samfundets lykkelige Videreførelse. Saasnart denne Valglov er vedtagen, vil der derefter blive udskrevet Valg til begge Kamre, og disses Sammentræden vil da forhaabentlig danne Indledningen til en ny, gylden Tids-

alder, hvor Borgerne i Endrægtighed kan arbeide Side om Side til Fremme af deres egen og Rigets Velfærd. Under en saadan Ordning vil Kongen atter blive istand til at omgive sig med Nationens bedste Mænd som Raadgivere, uden at være bunden af den »Parlamentarisme«, der har voldet vort elskede Fædreland saa mange Ulykker og næsten bragt det til Afgrundens Rand.

Offentliggjørelsen af dette Budskab vakte et mægtigt Røre indenfor Oppositionens Kredse, og dens Blade bragte fnysende Artikler om »Statscoupet«, men der var alligevel ingen rigtig Kraft i Indignationen: den voldsomme Explosion under Oprøret havde ligesom lammet Agitatorernes Energi. Hele den besindige Presse hilste Budskabet med Tilfredshed og bragte varme Taksigelser til Kongens Raadgivere, fordi de havde havt Mod til endelig at skride til den Operation overfor Forfatningen, der forlængst burde være foretagen, inden Sygdommen i Samfundslegemet bredte sig saa vidt, som den nu havde gjort.

Under Forberedelserne til Senatets Sammentræden forestod der Rudolph en tung Gang. Johan Kurt var tilligemed en Del af de andre Oprørsledere ved de nedsatte Stand-

retter bleven dømt til Døden, og Domstolene havde nægtet at indstille dem til Benaadning. Rudolph havde alligevel søgt at redde sin Halvbroder, men i et Ministerraad havde han faaet alle Stemmer imod sig — og han maatte indrømme sine Kolleger, at en Vaklen her kunde blive skjæbnesvanger: skulde den Ene tages til Naade, havde de Allesammen Krav derpaa, og man vilde derved kun opnaae at bevare det Sprængstof, som netop truede Staten med Undergang.

Saalænge Forhørene stode paa, gaves der ingen Adgang til Fangerne, men nu var Undersøgelsen sluttet, og samtlige Domme faldne. Det var en Aften henimod Solnedgang, at Rudolph begav sig til Fængslet — næste Morgen skulde Exekutionen finde Sted. En dyb Følelse af Sorg og Medlidenhed fyldte ham, medens han vandrede afsted gjennem den lange, mørke, kolde Gang, indtil Arrestforvareren endelig standsede foran en jernbeslaaet Dør og raslende med sit Nøgleknippe aabnede den.

Johan sad ved et lille Bord og skrev et Brev. Cellen var ganske vel meubleret — det havde Rudolph sørget for — og en Bunke Bøger, der laa paa en Stol, røbede, at Fangen havde havt Underholdning nok. Skjøndt Gittervinduet sad høit oppe, havde Rummet

ogsaa tilstrækkeligt Lys — en Straale fra den synkende Septembersol faldt paa den inderste Væg og farvede den gyldenrød.

»Godaften!« sagde Rudolph med en Stemme, der bævede af Sindsbevægelse.

Johan saae op fra sit Papir — han var væsentlig uforandret, maaske lidt blegere i Kinderne paa Grund af Indespærringen, men Udtrykket roligt, uden al Forpinthed. Kun Øinene havde en egen feberagtig Glands.

»Skal det være en Vittighed, Rudolph, med den gode Aften?« sagde han, idet han gav sig til at lægge Brevet sammen og nikkede flygtigt til Broderen. »Naah nei, det skal det vel ikke, for Vid var aldrig din stærke Side. Jeg har forresten ventet Dig — korrekt er Du jo til Fingerspidserne, og Du skyldte mig aabenbart en Visit ved denne høitidelige Leilighed. Det er ogsaa godt, at Du kommer, for jeg vil hellere bede Dig besørge Brevet hér end den dumme Arrestforvarer — det gjør Du nok for mig — værsaagod!«

Rudolph blegnede, da han havde læst Udskriften — der stod »Frøken Olga Rauf« og en Adresse nedenunder! Med et Nik stak han hurtigt Brevet i Lommen: Johan var jo bleven fængslet selve Oprørsnatten og havde ikke siden havt Leilighed til at høre, eller gjennem Aviserne erfare noget om den frygte-

lige Katastrofe, der havde ramt Olga — nu at oplyse ham vilde kun være at tilføie ham en ny Sorg — derfor tav Rudolph.

»Det var en Pige, jeg kjendte,« udbrød Johan, idet han reiste sig og hurtigt gik frem og tilbage i Cellen. »Jeg vilde dog sige hende Farvel — nu, da jeg skal afsted, mærker jeg først ret, hvormeget jeg holdt af hende — hvis hun kommer i Vanskeligheder, maa Du interessere Dig lidt for hende. Naa, nu vil jeg ikke tænke mere paa Olga — Du kommer altsaa for at sige mig Farvel, hæderværdige Broder, kan jeg forstaa.«

»Ja,« svarede Rudolph, idet han greb hans Haand, »og smertefuldt er det, at vi skal mødes saaledes.«

»Lad os blot ikke blive følsomme —«

»Jeg har søgt at sætte din Benaadning igjennem, men forgjæves.«

»Den Uleilighed kunde Du have sparet Dig — Du kan da vel begribe, at jeg er for stolt til at leve paa de Hallunkers Naade, som Du tjener. Du maa heller ikke tro, at jeg er bange for at dø — egentlig føler jeg det som en uhyre Lettelse, at jeg nu kan lægge mig til Hvile — tænk, hvad det vil sige, aldrig at skulle vaagne mere til en byrdefuld Dags Gjerning —«

»Men til noget andet og betydningsfuldere, Johan!«

»Bliv mig fra Livet med Prækener — Arrestforvareren spurgte mig før, om jeg vilde tale med en Præst, og jeg bad ham reise dérhen, hvor Peberet groer. Nei, min Ven: Hjernecellerne færdige, Sjælen færdig — saadan er det, trods alt det Nonsens, I har fundet paa.«

»Er der noget, jeg kan gjøre for Dig?«

»Ja, som sagt: tag Dig af denne Olga, jeg har skrevet til — hun er et letsindigt Barn, men god og elskelig — og sørg saa for, at jeg om en Timestid faaer et rigeligt, godt sammensat Aftensmaaltid serveret i denne lille Hal, tilligemed en god Flaske Vin — saa vil jeg endnu engang nyde Livet og nippe til den liflige Drue. Men dét siger jeg Dig,« tilføiede han, idet han forandrede Tone, »det sidste Glas tømmer jeg med et Pereat for Dig og for det af Dig lovpriste forbandede Samfund — jeg døer, men friske Kræfter vil træde i mit Sted, og det Øieblik vil komme, da Du og dine Lige skal gaa den Vei, som jeg gaaer imorgen tidlig — havde der ikke været en infam Forræder med i Spillet, vilde det nu være Dig, der sad hér i Fængslet, og mig, der kom for at sige Dig Farvel — Du har Taarer i Øinene, Rudolph, seer jeg —

det vilde jeg ikke have havt, hvis jeg nu stod, hvor Du staaer — stiller man sig i Spidsen for de kjæmpende Arméer, som vi To har gjort, maa man tage Risikoen med.«

»Selv i dette frygtelige Øieblik er der ikke en Gnist af Tvivl i min Sjæl om, at mit Syn paa Samfundsspørgsmaalene er det rigtige — det maa være det, thi det er mig medfødt som selve Forestillingen om en Gud og et evigt Liv.«

»Naturligvis har Du Uret baade i det ene og det andet, men vær rolig: Livet selv er den bedste Ordner af Tingene hér i Verden, og Udviklingen gaaer sin langsomme, tunge Gang i den Retning, jeg har fulgt. Frihedstrangen har altid Ret, og dens Forkjæmpere har altid Sympatien paa deres Side. Hvis vi i dette Øieblik stod som Akteurer paa en Scene — Situationen er jo dramatisk nok — kan Du være overbevist om, at det var mig, der havde Publikum med mig; selv de Bourgeoisidamer, hvem jeg har villet berøve deres Luxus, vilde græde for min Skyld, og de vilde Alle synes, at Du var en kjedelig Pernittengryn, et Dogmeapparat, en Stivstikker! Og de vilde have Ret, for det har Du altid været, ligefra vi var Drenge — men godmodig var Du tillige — ofte drillede jeg Dig til det Yderste, og Du fandt Dig rolig deri —

denne Gang har jeg imidlertid drevet det for vidt, og Du tager mit Liv.«

»Hold dog op med denne spøgende Form,« udbrød Rudolph, »den fylder mig med Gru.«

»Jaja, Du,« svarede Johan og rakte ham Haanden, »Du var altid en skikkelig En, men paa visse Omraader stædig og indskrænket til det Utrolige — derfor har Du ogsaa gjort Lykke i Verden og er endt som Excellence. Nu, vi taler om Drengeaarene,« tilføiede han i en blødere, lidt usikker Tone, »dukker mange Billeder saa levende frem: hvor Du tidt dækkede for mig, naar jeg havde gjort Spilopper, hvor Du hersede med mig for at faae mig til at læse og gjøre min Pligt i Skolen — og dine Vilkaar var ikke gode — Mo'er var vist ofte urimelig imod Dig for at favorisere mig — Mo'er — Mo'er — ja, hun elskede mig høit —«

En pludselig Hulken greb Johan, og med Armen om Rudolphs Hals støttede han sit Hoved mod hans Skulder.

»Kjære, kjære Bro'er,« hviskede Rudolph med graadkvalt Stemme.

Strax efter løftede Johan Hovedet, tog Broderens Hænder, saae ham stivt ind i Øinene og sagde:

»Naa ja, jeg var svag et kort Minut, thi hvad man saa siger: nogen Kjærlighed har

man dog til Livet og til dets lyse Minder, men hør et alvorligt Ord tilsidst. Der bliver nu lagt en stor Magt i dine Hænder, Rudolph: riv Fordommenes Taageslør fra dine Øine og se, at der skeer himmelraabende Uret hér paa Jorden, at Uskyldige lider Nød, mens Forbrydere svælger i Overflod, at de Store kun tænker paa sig selv og mishandler de Smaa — betragt det som en hellig Mission, Du har, at søge at bøde paa alt dette — husk, hvad den Jesus lærte, I altid fører i Munden!«

»Jeg har allerede tidligere sagt Dig, at Kongens og mine Planer netop gaaer i den Retning, Du antyder.«

Johan, der havde sagt det foregaaende med brændende Iver, svarede nu i en lettere Tone:

»Saa slipper Sanct Peder Dig ogsaa nok i sin Tid ind ad sin Laage.«

»Spot ikke, Johan!« udbrød Rudolph med Inderlighed. »Opgiv dette Aftensmaaltid og søg at samle Dig — jeg vil gjerne, hvis Du ønsker det, blive hos Dig hele Natten — prøv i disse sidste Øieblikke at finde Veien til Gud —

»Nei Du, jeg vil ikke renoncere paa min skummende Vin — jeg vil gaa bort som en Hedning med Sang paa Læben — for jeg skal sige Dig en Ting: Hvis der virkelig er en

Gud til, og man slæber mig frem for hans Domstol, saa vil jeg se ham lige i Øinene og sige: Kjære Vorherre, jeg har en god Samvittighed, for jeg var en skikkelig Fyr paa Jorden, som altid tænkte mere paa Andre end paa mig selv, og er det ikke netop det, der spørges om? Saa vil jeg nok se, om han ikke klapper mig paa Skulderen og svarer: Du har Ret, Johan Kurt, Du var et langt bedre Menneske end din Broder Rudolph! — Naa, men nu er jeg træt af at tale med Dig —«

Lidt efter gik Rudolph — endnu i Døren raabte Johan efter ham:

»Og siig til dem, at her skal tændes mange Lys — jeg vil leve som en Fyrste iaften, og dø som en Helt imorgen!«

Paa den Dag, da Senatet skulde træde sammen til den overordentlige Samling, var der stærkt Røre i Hovedstaden — man følte, at man stod overfor en Begivenhed i Landets Historie, der vilde faae vidtrækkende og, som de Fleste vare overbeviste om, heldbringende Følger.

Udenfor Parlamentsbygningen var allerede tidligt en Mængde Mennesker — mest Middelstandsfolk — samlede for at sikkre sig

Pladser paa Tilhørergalleriet, og faa Øieblikke efter at man havde aabnet Dørene, var hver Stol besat — mange maatte blive udenfor. I den reserverede Loge mellem nogle andre Damer saaes Helga, der nu ganske havde gjenvundet sin Sundhed. Ogsaa Senatets Medlemmer begyndte at komme — deres Mine var alvorlig som den Opgave, de gik til.

Efterhaanden fyldtes Mødesalen, og Medlemmernes dæmpede, men ivrige Samtale røbede den Spænding, der herskede. Pludselig opstod der imidlertid en dyb Stilhed. Dørene i Salens Baggrund aabnedes, og Kongen — i Generalsuniform — traadte ind, ledsaget af sin Gemalinde, der bar den lille, treaarige Tronfølger paa sin Arm. Bagefter fulgte Ministrene med Rudolph, Wilner og v. Bruck i Spidsen. Idet det kongelige Par besteg den rigt udsmykkede Tronforhøining, lød der et mægtigt Jubelraab fra Salen — man tænkte paa, hvorledes der nu vilde have seet ud i Landet, hvis Attentatet paa Monarken var lykkedes, og hver Sjæl fyldtes med Glæde og Taknemmelighed. Til Begeistringen bidrog ogsaa Synet af den unge Dronnings skjønne Personlighed, som hun stod dér med sin Søn paa Armen. Kongen selv saae lykkelig ud, og hans Mine var tillidsfuld.

Efter at Dronningen havde taget Plads paa den for hende bestemte Tronstol, der stod lidt tilbagetrukken, udfoldede Kongen det Dokument, han havde i Haanden, og oplæste følgende Trontale:

Høit ærede Rigsforsamling, mine Herrer Senatorer!

I min Henvendelse til Dem hér idag — det være sagt strax — agter jeg ikke efter de gjældende Regler at bevæge mig i høitidelige Vendinger under mine Ministres Ansvar. Jeg vil ved denne enkelte, betydningsfulde Leilighed have Lov til i jævne Ord at fastslaa mit personlige Standpunkt overfor den foreliggende Situation, saaledes som det er enhver anden god Borger tilladt, hvem hans Fædrelands Skjæbne ligger inderligt paa Sinde — alvorlige Ord vil jeg tale, der gjennem Dem skal naae ud til mit Folk.

Som meddelt i mit tidligere fremkomne Budskab, vil der blive forelagt Dem Forslag til en ændret Valglov. Under Forudsætning af at denne vedtages, og at Valg udskrives i Henhold til den, er man berettiget til at vente, at de to nye Kamre vil møde besjælede af Ønsket om, atter at bringe Orden tilveie i vort Fædreland og

skabe Forsoning mellem de to afgjørende Modsætninger: de Besiddende og de Ikke-Besiddende. Men for at opnaae dette maa vi skride til betydningsfulde Reformer, og i saa Henseende er en hel Række af større Lovforslag under Udarbeidelse. Begivenhederne i den senere Tid har nemlig noksom viist, at de Besiddendes hidtidige Fremgangsmaade: Skridt for Skridt under Modstand at lade sig aftvinge Indrømmelser, har været saa uheldbringende for dem selv som vel muligt, thi den har i Virkeligheden Skridt for Skridt ført dem nærmere mod deres egen Undergang. Betingelsen for en varig Fred er uvægerligt, at man saavidt muligt bortfjerner alt det, der har givet Underklasserne berettiget Grund til at klage over Forurettelse. Dette vil kræve store Offre fra de Besiddendes Side, men vil disse herske, maa de ogsaa tage Konsekventserne héraf. Og disse Forbedringer bør finde Sted i en anden Aand end hidtil: idet man i den Fattige seer sit Medmenneske, sin Næste, vil dét, at gjøre ham godt, ikke falde En tungt, selv om man skal underkaste sig betydelige Afsavn — jeg bemærker strax, at jeg som Landets Konge hér vil gaa i Spidsen. Store Summer vil aarlig udkræves, men adskilligt heraf

vil kunne indvindes ved større Sparsommelighed i Statshusholdningen. Ligesom jeg med Glæde vil afsé en Del af den mig tilstaaede Appanage, saaledes var det maaske værd at overveie, om der ikke — for at tage ét af mange Exempler — kunde spares betydelige Summer paa Folkerepræsentationens Budget: tre Maaneder maatte være tilstrækkelige til Finantslovens Behandling, og i dette Tidsrum maatte ogsaa de andre Love kunne expederes færdige, naar den Skik indførtes, og de trykte Lovforslag tilsendtes Medlemmerne længe inden Samlingen, saaledes at man ved Sammentrædelsen havde gjennemtænkt Sagerne og udarbeidet sine Ændringsforslag — Udvalgsarbeidet vilde derved lettes meget. — Een Undtagelse vil jeg dog fremhæve i denne Forbindelse: hvor det gjælder Landets Forsvarsevne, maa enhver Sparsommelighed overfor Udgifter, der paakræves fra kompetent Side, stemples som en Forbrydelse.

Underklassernes Styrke ligger i, at de med Rette kan paaberaabe sig, at de i mange Tilfælde bliver uretfærdigt, ubarmhjertigt behandlede. Det er ikke min Mening, at der i Samfundet skal anlægges en altfor idealistisk Maalestok, jeg troer f. Ex. ikke, at vore vellønnede Arbeidere hér i Landet

har nogen rimelig Grund til at klage over deres Kaar, men paa andre Omraader vil der ofte findes himmelraabende Tilstande, der bør ændres. Naar Underklasserne i en Række af Aar stadig er trængt længere og længere frem, medens Overklasserne Punkt for Punkt har givet efter, skyldes det sikkert de Sidstes onde Samvittighed, der har tilhvisket dem, at alt ikke var, som det burde være. Men saa lad det da blive, som det bør være! Enhver Retsindig maa oprøres over den Ublufærdighed, ja Brutalitet, hvormed Kapitalismen ofte skraber til sig, medens de Fattige lider Nød — der er noget, som hedder Nemesis, og den var for nylig paa et hængende Haar nær ved at ramme vort Samfund.

Det er Harmen over den uforskyldte Elendighed, der holder Galden i Kog hos Arbeiderstanden, og derfor maa vi slaa ind i en anden Retning paa dette Omraade. Det vil blive for vidtløftigt hér at nævne den Række af Love, der er under Udarbeidelse til Afhjælpning af de foreliggende Onder. I Korthed kan det siges, at Samfundet skal gribe ind overalt, hvor der findes uforskyldt Nød, eller Medmennesker lever under uværdige Forhold, hvad enten det nu er under Fattigvæsenet, som Tyende

eller paa anden Maade. Noget af det første, der fuldt ud maa gjennemføres i Retspleie og Administration, fordi det Modsatte mest af alt sætter ondt Blod, er Principet: Lige Ret for Alle — at Autoriteter og Domstole her, navnlig i den rént personlige Behandling, lader meget tilbage at ønske, er der desværre ingen Tvivl om. Hvad det egentlige Understøttelsesspørgsmaal angaaer, har vi jo her tillands den store Fordel, at mange af de Reformer, som andre Nationer først har tilgode, allerede er indførte hos os. Vi skal egentlig blot gjøre Skridtet fuldt ud overfor de Gamle og Udslidte, overfor de uforsørgede Børn, de trængende Enker, de uforskyldt Arbeidsløse og Nødlidende med videre, men som sagt: Forbedringerne skal ikke aftvinges de Besiddende, idet disse kniber dem ned til det mindst mulige — nei, Tilbudet skal komme fra Overklasserne med villigt Sind og lyde saaledes: vi vil afsé det Nødvendige til Eder af vor Eiendom, uagtet vi selv derved bliver nødte til at indskrænke vore Fordringer til Livet, men til Gjengjæld forlanger vi ogsaa at styre Sagerne.

Vil Underklasserne dérefter ikke tage imod Fornuft — ja, da har de Besiddende

Retten paa deres Side og kan optræde med den nødvendige Bestemthed. — Hvad Anarkisterne angaaer, som Samfundene altfor længe har seet igjennem Fingre med paa en rént ud selvmorderisk Maade, da vil der fremkomme et Lovforslag, ifølge hvilket de gjennem Fængslinger og Udvisninger slaaes ned, hvorsomhelst de dukker frem — dé er Skadedyrene mellem Kulturmenneskene. — Særlige Vanskeligheder frembyder Streike- og Lock-outspørgsmaalet, men ogsaa hér vil min Regjering ved en omfattende Lovgivning søge at hindre disse saa ødelæggende Kampmidler, hvad der jo heldigvis i et lille Land som vort langt lettere lader sig gjøre end i de store Stater. —

Jeg kan sammenfatte Indholdet af, hvad jeg — belært af de sidste Tiders Begivenheder — hér har sagt i de Ord: De Besiddelsesløse har Krav paa at hjælpes, men ikke paa at herske. Som Landets Konge bør jeg staa udenfor Partierne, og jeg mener ved det hér meddelte Program i lige Grad at have varetaget alle Klassers Interesse — men navnlig Arbeiderpartiets, thi efter min Overbevisning har hele den socialistiske Skaben-Misfornøielse og Læggen-for-Had kun tjent til dets Ulykke.

Høit ærede Rigsforsamling!

Til Værket! Landets Forsvarsevne udadtil og Landets Gjenopbygning indadtil er vort Maal! Det har i Aarhundredernes Løb gjennemgaaet mange svære Kriser, og mange Krige har det ført med vexlende Held, men altid har Himlen holdt sin Haand over det. Détte Øieblik er imidlertid maaske mere kritisk for Landets Skjæbne end noget tidligere, og de Beslutninger, der hér skal tages, vil blive afgjørende for dets hele Fremtid og Existents. Jeg veed, mine Herrer Senatorer, at De Alle som En kun nære dét Ønske, at skabe saa megen Lykke, De blot evner, for Deres Landsmænd — maatte derfor Gud velsigne Deres Gjerning hér, og han velsigne vort elskede Fædreland — dét leve!«

Rungende Hurrabaab løde gjennem Salen.

Derpaa traadte Senatets Alderspræsident frem og talte saaledes:

»Naar man, som vi, er saa lykkelige at have et Kongepar, der ved sit Familieliv og ved alle borgerlige Dyder kan være et Mønster for os Alle, er det let i Hengivenhed at slaa Kreds om Tronen. Naar man kjender Socialisternes Stilling til Religionen og til Fædrelandsspørgsmaalet og veed, at hvis de seirer, vil Roret blive lagt i Hænderne paa

skiftende Demagoger, der har formaaet at trænge sig frem gjennem Demokratiets Række — Folk, der kan være opfyldte af ideale Formaal, men langt hyppigere, saaledes som Verden nu én Gang er, vil vise sig at være grumsede Ærgjerrigheder — saa er Valget ogsaa let mellem det, vi har, og det, som stilles os i Udsigt af Socialisterne — derfor et Leve for Kong Otto den Syttende og ét Leve for vor yndige Dronning og for den lille Tronfølger, der kun vil finde én Opgave, naar han voxer til: den at slægte sine Forældre paa — Dynastiet leve!«

Begeistret Jubel fulgte disse Ord — ogsaa fra Tilhørerpladsen. Alles Hænder vare udrakte mod Kongen, som var man her for at aflægge Hyldningséd til ham — der var en Grebethed over Forsamlingen, som maatte give sig Luft, og rundt om hørte man uvilkaarlige Udraab: Vi vil gjøre vor Pligt — Landet skal frelses!

Tidligere udkom af

ISTED MØLLER:

HUGO STELLING. Billeder fra Aarhundredets Slutning. Fjerde Udg.

TABTE TØJLER. En Nutidsskildring.

FERIE PAA SKOVKILDEGAARD. En Bog om Drenge.

POUL FENSMARK. Tidsbilleder.

VERA RANK. Tidsbilleder.

ILSEBIL. En Hovedstadsfortælling.

ANDEGAARDEN. En Kunstners Ungdomshistorie.

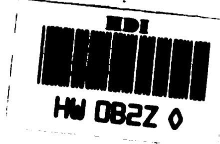
CALIGULA. Drama i fem Akter.

SKILLES. En Historie fra Anno Sex.

TVEKAMPEN. En Foraars-Novelle.

EN KVINDES UNGDOMSHISTORIE.

FALDDØREN. Roman.

HDI
HW 082Z 0

